STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 02447

GESHLEKHT UN KHARAKTER

Otto Weininger

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

VV 712/ב

JEWISH CULTURAL CLUB OF SASKATOON
אידישער קולטור פאראיין סאסקאטון

יאטשקאווסקי'ס
„פּאָפּולערע וויסנשאַפטלעכע ביבליאָטעק"

אָטאָ ווייִנינגער

געשלעכט
און כאראקטער

פּרינציפּיעלע אָפּהאַנדלונג

JEWISH CULTURAL CLUB OF SASKATOON
אידישער קולטור פאראיין סאסקאטון

פון דייטש
ע ל י ם ב אָ ר נ ש ט יי ן

מיט דער הקדמה פון דר. א. גליקסמאַן

וו אַ ר ש ע — נ י ו - י אָ ר ק 1929

Printed in Poland

Otto Weininger

GESCHLECHT UND CHARAKTER

Copyright 1929
by „Iaczkowski Bibliotek"
Warsav.

Płeć i charakter — Otto Weiningera
Popularna Biblioteka Naukowa J. Jaczkowskiego
Warszawa, Twarda 8.

Druk B-ci FEDER, Warszawa, Franciszkanska 6.

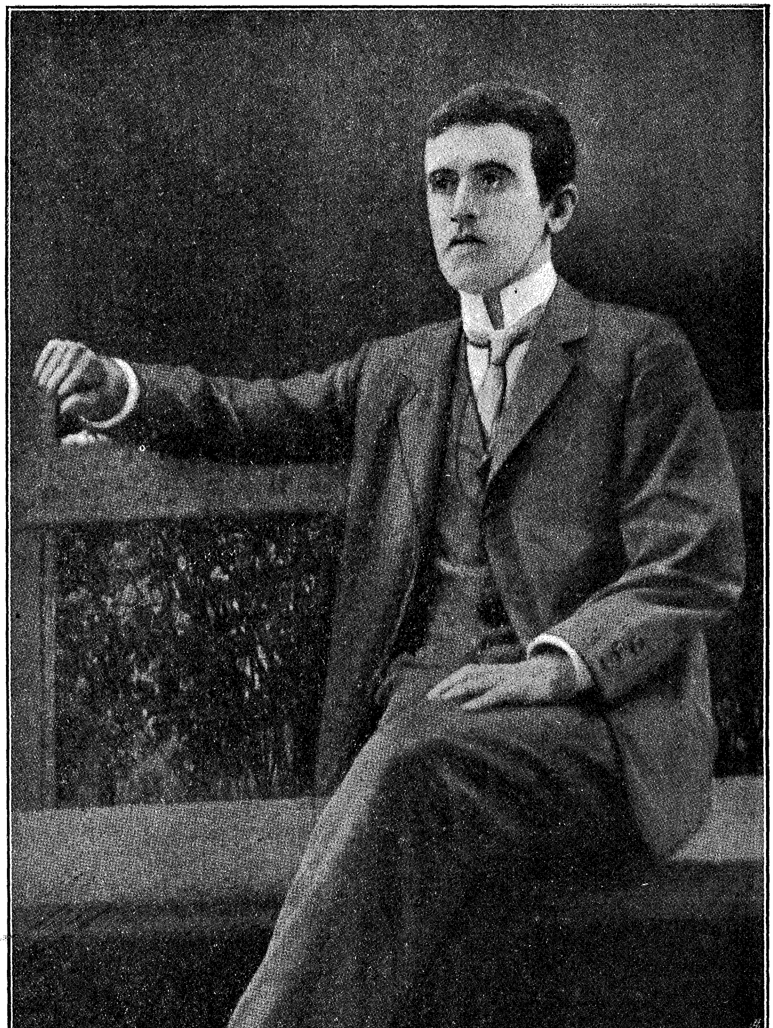

Dr. Otto Weininger.

JEWISH CULTURAL CLUB OF SASKATOON
אידישער
קולטור פאראיין
סאסקאטון

JEWISH CULTURAL CLUB OF SASKATOON
אידישער קולטור פאראיין סאסקאטון

אָטאָ װײַנינגער

(אַ שטודיע)

זײַן זעקסאונצוואנציק יאָר װערן יעצט, זינט ס'איז דער־
פּאָפּולאַריטעט שינען די ערשטע אויפלאַגע פון „געשלעכט און
כאַראַקטער" אין דייטשן אָריגינאַל.

אַ בוך פול מיט טיפע געדאַנקען ווי דאָסדאָזיקע, וואָס האָט געפאָדערט בײַ זיינע לעזער פיל פילאָזאָפישע און נאַטור־וויסנשאַפטלעכע ידיעות, האָט אייגנטלעך געהאַט ווייניק שאַנסן פּאָפּולער צו ווערן, הגם דער אינהאַלט פונם בוך איז געווען העכסט פּיקאַנט, דירעקט סענסאַציאָנעל פאַרן גרויסן עולם, האָט עס, אין די ערשטע חדשים נאָך זײַן דערשײַנען, נאָר געצויגן אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון געלערנטע. ווי די ערשטע אויפלאַגעס פון שאָפּענהויערס און ניטשעס ווערק וואָלט אויך די ערשטע אויפלאַגע פון „געשלעכט און כאַראַקטער" זיך געוויס געמוזט אַרומוואַלגערן אַ 25 יאָר אויף די פּאָליצעס פון פאַרלאַג, ביז זי וואָלט געפונען דעם וועג צום לעזער.

„אַ צופאַל", דער טראַגישער טויט פונם יינגעטשקן פּראָ־פעסער, 4 חדשים נאָך דעם ווי ער האָט אַרויסגעלאָזט אַזאַ גיגאַנטיש ווערק, האָט צוגעיאָגט דעם פּראָצעס — גיך צעטראָגן דעם רום פונם בוך אין אַלע וועלטטיילן. עס איז באַלד אַנט־שטאַנען אַ גרויסער טומל אַרום דער פּערזאָן פון פּראָפעסער און אַרום זײַן ווערק. דער גרויסער עולם פון אינטעליגענטן און האַלבאינטעליגענטן האָט דורך טויזנטער צײַטונגס־אַרטיקלען, און רעצענזיעס זיך באַלד דערוווּסט פון די שפּאָגלנײַע טעאָריעס וועגן פרויען, ליבע, עראָטיק א. אז. וו. די העכסטע סענסאַציע איז עס אָבער פאַר אַלעמען געווען געוויר צו ווערן, אַז דער פּראָפעסער פון „ג. און כ." דער דענקער און געלערנטער ד"ר פיל. אָטאָ ווײַנינגער, וואָס איז געווען אַזאַ „פרויען־שונא", איז געווען אַ יונגערמאַן פון 22 יאָר.

אַרום ווייניגערס לעבן און טויט האָבן זיך באַלד אָנגעהויבן צו וועבן גאַנצע לעגענדעס. דער טראַגיש-פאַרשטאָרבענער צלוי האָט באַלד באַקומען אַ גרויסן עולם חסידים, וועלכע האָבן אים פאַרערט אַלס גאון און אַלס קדוש, וואָס איז אומגעקומען פאַר זיינע אידעען, און אויך אַ גרויסן עולם מתנגדים און שונאים, וועלכע האָבן אין אים געזען אַ דעגענעראַט און משוגענעם, וואָס האָט מבזה געווען די שענסטע מענטשלעכע געפילן. אויך זעלבסטמאָרדן אַלאַ ווייניגנער האָבן נישט געפעלט. פון „געשלעכט און כאַראַקטער" האָבן באַלד אָנגעהויבן צו דערשיינען אויפלאַגעס נאָך אויפלאַגעס. דאָס בוך איז איבערזעצט געוואָרן אין אַלע קולטורשפּראַכן. אַזאַ דערפאָלג האָט זעלטן אַמאָל אַ וויסנשאַפטלעך בוך געהאַט. גלייך דערנאָך איז אויך דערשינען אַ גאַנצע רייביכער און בראָשורן, פּרושים צו „געשלעכט און כאַראַקטער" אַ גאַנצע ווייניגער-ליטעראַטור, דידאַזיקע ליטעראַטור איז באַוונדערס אָנגעוואָקסן אינ'ם לעצטן יאָר צוליב ווייניגערס 25-טן יאָרצייט.

גאַנץ אַנדערש האָט זיך צו ווייניגערן באַצויגן דער יידישער עולם. הגם ווייניגער איז געווען אַ ייד און האָט אין זיין בוך פיל געשריבן איבער יידן און יידנטום און הגם מען האַלט ליידער אין אונזער ליטעראַטור, וואָס ווערט ס'רוב נאָר געלייגעט פון דער יוגנט, אין איין זוכן פּיקאַנטע טעמעס, איז פונדעסטוועגן „געשלעכט און כאַראַקטער" — וואָס דאַרף פאַר אונז זיין טאָפּל „קיצלדיק",— ביז יעצט אין יידיש נישט איבערזעצט געוואָרן. מיר פאַרמאָגן אַפילו נישט קיין מאָנאָגראַפיע, אָדער כאָטש אַ בעסערע אָפּהאַנדלונג, וואָס זאָל אונז איבערגעבן עפּעס פון ווייניגערס געדאַנקנוועלט.

דאָס דאַרף אונז אָבער נישט חידושן: אונזערע שריפטשטעלער זענען ס'רוב מענטשן פון פאָלק, וואָס זענען גאַנץ ווייט פון ווייניגערשע פּראָבלעמען. ס'האָבן זיך פשוט צווישן אונזערע איבערזעצערס נישט געפונען אַזעלכע, וואָס זאָלן לויט זייער וויסן ראוי זיין, און וואָס זאָלן זיך וועלן געבן די ריזיקע מי איבערצוזעצן אַזאַ שווער בוך מיט אַזאַ אייגנאַרטיקער וויסנשאַפטלעכער טערמינאָלאָגיע אין אונזער נאַיווער שפּראַך. אונזער ליטעראַטור איז בעצם נאָך „פאָלקס-ליטעראַטור", וואָס באַדינט

די „מאַסן", וועלכע קענען נאָר געניסן פון בעלעטריסטיק. דאָרט וו מען וויל ביי אונז זיין וויסנשאַפטלעך, האַלט מען נאָך אין קנעלן אַביסל דאַרוויניזם, אַביסל היסטאָרישן מאַטעריאַליזם אין אַ פאַרעלטערטער נאַיווער צורה, (קיין זכר פון אַ מאַקס אַדלער!) אַביסל סתם ביליקע אַפּיקורסות א. א. וו. ווי ווייט איז פון דאַנען דער וועג צו אַ ראַפינירט אידעאַליסטיש-פילאָזאָפיש און נאַטורוויסנשאַפטלעך מיסטיש בוך ווי „ג. און כ." וואָס שטיצט זיך אויף מעטאַפיזישע געדאַנקען-יסודות פון פּלאַטאָן, פּלאָטין, אויגוסטין, קאַנט א. א. וו.

אַפילו דאָס פּיקאַנט-עראָטישע פונם בוך האָט בא אונז נאָר געפונען אַ שוואַכן אָפּקלאַנג. אין אונזער ליטעראַטור, וואָס האָט זעלטן לעזערינס „דאַמען", האַלט מען נאָך, אין בעסטן פאַל, ביים אויסטייטשן פאָרעלן און בעבעלס פאַרעלטערטע „פרוי".

הגם מען רעדט בא אונז אָפט וועגן ווייניגערן און ס'זעט אָפט אַזוי אויס, ווי זיינע געדאַנקען וואָלטן שוין געווען פאַרעלטערט... האָב איך מיך פערזענלעך איבערצייגט, אַז אַחוץ עטלעכע אויבערפלעכלעכע געדאַנקען ווייס אַפילו דער געבילדעטער עולם פון אים גאָרנישט. ווייניגער דער פילאָזאָף איז ביי אונז לגמרי נישט באַקאַנט. איבערגעבנדיק אין אַ ריי פאָרלעזונגען עפעס פון ווייניגערס געדאַנקען האָב איך געזען בחוש, אַז זיי זענען פאַר די אינטעליגענטסטע צוהערער פאָרגעקומען ממש ווי אַנטפּלעקונגען.

אויב אונזער יעצטיקער לעזער-דור איז שוין ראוי פאַר אַזא בוך ווי „ג. און כ." איז שווער צו זאָגן. דער איבערזעצער און פאַרלעגער זענען, ווי ס'ווייזט אויס, איבערצייגט, אַז „יאָ", דער מחבר פון דערדאָזיקער הקדמה איז דערין מסופק.

ווייניגערס לעבן

דאָס ערשטע, וואָס אַ רוב לעזער גאַרט צו וויסן אין אַ הקדמה צו אַזא מערקווירדיק בוך, ווי „ג. און כ." איז געוויס פערזענלעכס וועגן זיין פּראָפעסער. מען פרעגט זיך דערפאַר צוערשט: ווי האָט וו. געלעבט? אין דער ביאָגראַפיע, אינם „לעבן" גלויבט מען צו געפינען דעם שליסל צו זיין אינטערעסאַנטער פערזענלעכקייט.

ניטאָ פאַראַן דאָ קיין גרעסערער טעות. וואָס מען רופט

געווײנלעך אָן „לעבן", דאָס איז דאָס אומפּערזענלעכסטע און ממילא אומאינטערעסאַנטסטע בײַ באַדײַטנדע מענטשן. „לעבן" געבוירן, געגעסן, יאָ חתונה געהאַט, נישט חתונה געהאַט, געהאַט אַ געליבטע, קינדער א. ז. וו. דאָס אַלץ קומט פאָר בײַ יעדן בשר ודם און מען ברויכט דערצו נישט צו זײַן אַ װײַנינגער.

בײַ קינסטלער איז עס אָפט חשוב צו קענען זײַער פּריװאַט-לעבן, מחמת זײ װעבן ס'רוב זײַער שאַפונגען אויף דער קאַנװע פון זײַערע איבערלעבענישן. װיסנשאַפטס-מענער דער-קענען צײַכענען זיך, גאַנץ להפך פון קינסטלער, דװקא דערמיט אויס, װאָס זײ זענען אָביעקטיװ און קאָנען זײַערע גײַסטיקע שאַפונגען מאַכן אומאָפּהענגיק פון זײַערע פּערזענלעכע איבער-לעבענישן, װאָס גרעסער דער געלערנטער, װאָס װיסנשאַפטלע-כער ס'איז זײַן װערק, אַלץ װײַניקער קומט פאַר אונז אין באַ-טראַכט זײַן פּערזענלעך לעבן. דער אידעאַלער װיסנשאַפטס-מאַן פאַרשװינדט לגמרי הינטער זײַן װערק.

דאָס אויסערלעכע לעבן פון די גרעסטע װיסנשאַפטלעכע גאונים איז ס'רוב געװען „אומאינטערעסאַנט", אָפט אַפילו באַנאַל. דאָס לעבן פון אַ ליאַדע פּריקאַזטשיק אָדער װאָיאַזשאָר איז געװיס „אינטערעסאַנטער" װי דאָס לעבן פון אַ שפּינאָזאַ, אָדער קאַנט, װאָס האָבן בײַדע אָפּגעלעבט די פאַר יאָר צװישן ביכער און מאַנוסקריפּטן, נישט חתונה געהאַט, נישט געהאַט קײן גע-ליבטעס, נישט געמאַכט קײן רײַזעס און שוין אװדאי און אװדאי נישט באַזוכט קײן מאַסקנבעלער און דאַנסינגס.

דאָס אויסערלעכע לעבן פון װײַנינגערן איז ערשט אװדאי נישט אינטערעסאַנט. װאָס האָט אַ יונגערמאַן, װעלכער האָט אָנגעשריבן אַזאַ געלערנט בוך, נאָך געקענט איבערלעבן, אַחוץ ביכער און קונסטװערק? װען האָט ער צײַט געהאַט עפּעס איבער-צולעבן? דאָס לעבן פון אָטאָ װײַנינגערן קאָן פאַר אונז נאָר באַשטײן אין זײַנע װערק.

װי מיר זען שפּינאָזאַס לעבן נאָר אין זײַן „עטיק", קאַנטס לעבן אין זײַן „קריטיק" אַזױ איז װײַנינגערס לעבן פאַר אונז נאָר אַנטהאַלטן אין „ג. און כ.", נאָר דורכן דאָזיקן בוך קאָן דער לעזער באַקומען אַן אײַנבליק אין זײַן גרויסער פּערזענ-לעכקײט.

צוליבן טראַגישן גורל פון ווייסנינגערן אָבער, און דער־עיקר צוליב דעם, וואָס וו. איז אין זיין בוך אָפט נישט געווען וויסנשאַפטלעך, ווי ס׳פּאַסט זיך, און האָט זיך פאַרלוירן אין משונהדיקע רעליגיעזע און מעטאַפיזישע דרכים, מוזן מיר, ווי באַ קינסטלער, צוהילף נעמען אויך זיין ביאָגראַפיע, זוכן פון זיין לעבן און טויט אַן ענטפער אויף די טעותים פון זיין בוך, און פון די טעותים פון זיין בוך אויף זיין לעבן און טויט.

*

אָטאָ ווייניגער איז געבוירן געוואָרן אין ווין, אינם יאָר 1880 אַלס זון פון יידישע עלטערן. זיין פאָטער לעאָפּאָלד וויינינגער איז געווען אַ קונסט-האַנטווערקער פונם באַרימטן ווינער נוסח — מער קינסטלער ווי האַנטווערקער — און, ווי מען גיט אין אַלגעמיין איבער, אַ העכסט געבילדעטער און אינטערעסאַנטער מענטש.

וועגן זיין מוטער האָב איך אין דער ווייניגער-ליטעראַטור, וועלכע איך האָב אַדורכשטודירט, כמעט קיין זכר נישט געפונען. געוועזענע פריינט פון וו. האָבן מיר אָבער מיטגעטיילט, אַז זי איז געווען אַ פשוטע אָבער זייער ליבע און אָנשטענדיקע פרוי. און אַז אָטאָ האָט זיך צו איר — מיט אומרעכט — שלעכט באַצויגן *).

לעאָפּאָלד וויינינגער האָט זיך באַצייטנס דערקענט אויף די פעיקייטן פון זיין זון און אים געגעבן אַ זייער גוטע דער-

*) דאָס וואָס די וו.-ביאָגראַפיעס גיבן אָפּ אַזוי ווייניק פּלאַץ פאַר וויינינגערס באַציונגען צו זיין מוטער איז באַדויערלעך. אין ווין, אין דער שטאָט פון פסיכאָאַנאַליז, וווּ די אַלע ביאָגראַפיעס זענען אַנטשטאַנען, האָט מען זיך באַדאַרפט דערפון אָפּגעבן אַ חשבון, אַז וויינינגערס באַציונג צו זיין מוטער זענען מער, ווי אַלע אַנדערע ביאָגראַפישע פּרטים, עלול צו וואַרפן ליכט אויף זיין פּיינטלעכער באַציונג צו פרויען. ווי מען האָט מיר דערצײלט מיטגעטיילט זאָל דער פאַל מיט דער דאַמע, וואָס האָט אָבסערווירט אַ ליבעס סצענע פון איר דינסט-מיידל, וואָס וו. באַשרייבט אין „ג. און כ.״ זיך באַציען אויף זיין אייגענער מוטער. כאַראַקטעריסטיש איז אויך, אַז דער קלאַסישער פרויען-שונא שאָפּענהויער האָט זיך מיט שנאה באַצויגן צו זיין מוטער, דער באַקאַנטער שריפטשטעלערין יאָהאַנאַ שאָפּענהויער.

ציונג. זייענדיק אַליין פּילאָלאָגיש געבילדעט און זייער מוזיקאַ־ליש האָט ער דעם זון אונטעררכט אין עטלעכע שפּראַכן און אים מחנך געווען אין מוזיק. אָטאָ האָט אַזוי שטענדיק געמוזט דערמאָנען צום גוטן זיין עלטערן־היים.

אַלס ייִנגל פלעגט אָטאָ זיין ס׳רוב אויפגערוימט און פלעגט זיך גערן שפּילן מיט חברים.

אין שול האָט אָטאָ אַרויסגעוויזן גרויסע פעיקייטן, אַלס אויפגעלייגטער שילער האָט ער זיך אינטערעסירט פאַר קונסט, וויסנשאַפט, פּאָליטיק און פלעגט ליידנשאַפטלעך ליב האָבן צו באַזוכן דאָס טעאַטער. באַזונדערס פעיק איז ער געווען צו פילאָלאָגיע: אַחוץ זיין מוטער־שפּראַך, אין וועלכער ער פלעגט אויך שרייבן לידער, האָט ער שוין אין דער שולע באַהערשט גריכיש, לאַטייניש, פראַנצויזיש, ענגליש, איטאַליעניש און נאָר־וועגיש. לויט דער מיינונג פון לעאָפּאָלד וויינינגער, וועלכער פלעגט זיך באַציען אָביעקטיוו, אָפט אַפילו קריטיש צו זיין זון — האָט אָטאָ פונדעסטוועגן אין שולע נישט איבערגעשטיגן אין פעיקייטן אַנדערע גוטע תּלמידים און האָט זיך ערשט אַנטוויקלט צו אַ באַדייטנדן מענטש אין די לעצטע צוויי יאָר פון זיין לעבן.

הגם אָטאָ פלעגט זיך באַציען מיטן גרעסטן יראת הכבוד צו זיין פאָטער, וועלכער איז אים שפּעטער אויך געווען אַ פריינט און האָט אים אָפט געהאָלפן ביי קאָרעקטן א. א. וו. פלעגן דאָך אָפט, ווען וויינינגער האָט אָנגעהויבן אויפוואַקסן, פאָרקומען סיכסוכים צווישן פאָטער און זון. לעאָפּאָלד וויינינ־גער איז געווען אַ שטרענגער פאָטער, וואָס האָט ליב געהאַט דיסציפּלין אין דער פאַמיליע און ער האָט אויך זיין זון אָטאָ געוואָלט דערציען ביד חזקה. דער זון פלעגט זיך אָבער נישט לאָזן קירעווען און פלעגט אָפט גיין אין משונהדיקע גענאַלע דרכים.

אַמאָל, נאָכדעם ווי אָטאָ האָט געמאַכט זיין מאַטורע־עקזאַמען, איז צווישן זיי געקומען צו אַ גרויסן קאָנפליקט. דער פאָטער, וועלכן ס׳האָט זיך געדאַכט, אַז ער איז בקי אין אַלע פעיקייטן פון זיין זון, האָט דורכויס פאַרלאַנגט, אַז אָטאָ זאָל שטודירן פילאָלאָגיע, אָטאָ דערקעגן האָט, צום גרויסן צער פון

זיין פֿאָטער, באַשלאָסן צו שטודירן פֿילאָזאָפֿיע און נאַטורוויסנשאַפֿטן. דער פּועל יוצא פֿונעם דאָזיקן קאָנפֿליקט איז געווען, אַז אָטאָ האָט פֿאַרלאָזן דאָס הויז פֿון זיינע עלטערן, זיך געדונגען אַ צימער אין שטאָט, און זיך אַלס סטודענט אַליין אויסגעהאַלטן פֿון לעקציעס געבן.

אין דער ערשטער צייט פֿון זיין שטודיום האָט וו. הויפּטזעכלעך שטודירט נאַטורוויסנשאַפֿטן. אויף ווי ווייט ער האָט זיך באַשעפֿטיקט מיט פֿילאָזאָפֿיע, האָט ער זיך געהאַלטן אָן ניכטערע אַנטימעטאַפֿיזישע דענקער ווי אַווענאַריוס, מאַך א. אנד. אין די לעצטע סעמעסטערן פֿון זיין שטודיום איז ער אָבער וואָס אַמאָל מער אַרונטערגעפֿאַלן אונטער דער השפּעה פֿון פּלאַטאָנען און קאַנטן, וועלכע ער האָט זיך אויסגעטייטשט גאַנץ מעטאַפֿיזיש און מיסטיש.

זייענדיק אַלס סטודענט אַזאַ פֿלייסיקער, אַז אַלע האָבן באַוווּנדערט ווי זיין גוף האַלט עס אויס, האָט ער זיך פֿונדעסטוועגן באַמיט נישט צו זיין קיין געלערנטער „בטלן”... אַחוץ זיין געבן לעקציעס האָט ער נאָך געפֿונען צייט צו באַזוכן טאַנץ־אָוונטן, לערנען פֿעכטן א. אז. וו. אַ קורצע צייט איז ער אַפֿילו געווען אַ מיטגליד פֿון אַ קאָרפּאָראַציע און האָט באַוויזן אַרויסצופֿאָדערן אויף אַ דועל אַ קרעפֿטיק פֿיל שטאַרקערן סטודענט, וועלכן ער האָט מנצח געווען.

אין יאָר 1902 האָט וו. געמאַכט זיין עקזאַמען אין ווינער אוניווערזיטעט און איז געוואָרן „דאָקטאָר פֿילאָזאָפֿיע”, אויפֿן סמך פֿון אַ דיסערטאַציע, וואָס איז באַשטאַנען פֿונעם ערשטן ביאָלאָגישן טייל פֿון זיין קינפֿטיק ווערק „ג. און כ.”. מאַנכע פֿון זיינע פּראָפֿעסאָרן, צווישן זיי דער באַרימטער פֿילאָזאָף יאָדל, האָבן זיין דיסערטאַציע באַוווּנדערט אַלס וויסנשאַפֿטלעכע אַנטפּלעקונג.

אינם טאָג פֿון זיין דאָקטאָר־עקזאַמען האָט ווײנינגער געפֿונען פֿאַר נויטיק צו פֿאַרלאָזן זיין ײדישן גלויבן און זיך צו שמדן אויף פּראָטעסטאַנטיש. דעם שמד זיינעם און אַפֿילו דעם טאָג פֿון שמד האָט ער צוגעשריבן אַ גרויסע באַדייטונג. (מיר וועלן נאָך דערפֿון אויספֿירלעך רעדן)

נאָכן ענדיקן דעם שטודיום האָט דער ייִנגער ד״ר פּיל. געמאַכט אַ רייזע איבער דייטשלאַנד קיין סקאַנדינאַוויע. ווי עס דאַכט זיך, האָט עס דעם תּלמיד פון טשעמבערלענען געצויגן צום גערמאַנישן צפון און דער היימאַט פון איבסענען, האַמסו- נען און סטרינדבערגן, צו וועלכע ער האָט געפילט די נאָענטסטע גייסטיקע קרובהשאַפט.

צוריקקומענדיק פון דערדאָזיקער רייזע איז ווייִנינגער גע- וואָרן, ווי אומגעוואַנדלט, זיין שטימונג איז כּסדר געוואָרן פאַרמרהשחורהטער — ער פלעגט כּסדר שווייגן, נאָר פון צייט צו צייט לאָזן פאַלן ווערטער, ווי „דאָס וועטער איז שלעכט אינעווייניק און דרויסן", „איך טראָג אין מיר די קאַלטקייט פונם קבר". אַ פריינט, וואָס איז אים געקומען באַזוכן אין זיין צימער האָט ער געפרעגט: „פילסטו דאָ נישט אַ בר-מנן-ריח? אַ באַ- שטימטן אָוונט האָט ער שוין געהאַלטן בײַ באַגיין זעלבסמאָרד, נאָר אַ פריינט, וואָס האָט אָפּגעהיט זיינע שריט איז עס גע- לונגען אים מציל צו זיין.

נאָכן דאָזיקן אָוונט האָט זיך ווייִנינגער גענומען אָנצו- שרייבן „געשלעכט און כאַראַקטער".

„די קאַלטקייט פון קבר" האָט זיך אַריבערגעטראָגן אין ווערק אַריין. ווי אינם שאַפן פון דאָסטאָיעווסקין פילט מען אינם דאָזיקן בוך די מינוטן, אין וועלכע דער פּראָפעסער האָט געזען דעם טויט פאַר די אויגן.

אַרויסגעבנדיק דאָס ווערק, פרילינג 1903, אין באַרימטן פאַרלאַג פון ברוימילער אין ווין — האָט ער געמאַכט אַ רייזע קיין איטאַליע. אויף דערדאָזיקער רייזע האָט ער נעשריבן פאַר- שידענע עסייען, אַפאָריזמען און פראַגמענטן צו קאָנקרעטע ווערק, וועלכע זענען שפּעטער געזאַמלט אַרויסגעגעבן געוואָרן דורך ווינע פריינט, (א. ד. ט. „איבער די לעצטען דינגע", און „טאַשענבוך"). אין דידאָזיקע ווערק זענען פאַראַן פיל זייטלעך, וואָס שטייען אויף אַ פילאָזאָפיש העכערער מדרגה, ווי „גע- שלעכט און כאַראַקטער". אָבער אויך מאַנכע מעטאַפיזישע און מיסטישע געדאַנקען, וואָס איבערשטרייטן באמת די גרענעצן פון אָרעמען מענטשלעכן פאַרשטאַנד.

אַ קורצע צייט נאָך זיין צוריקקומען פון איטאַליע האָט

ער זיך, אין דער נאַכט פון 4 אָקט. 1903, גענומען אַ צימער אינם הויז, ווו בעטהאָווען, וועלכן ער האָט שטענדיק פאַרערט, איז געשטאָרבן, האָט דאָרט פאַרבראַכט אַ גאַנצע נאַכט און... פאַרטאָג געשאָסן זיך אין ברוסט אַריין. עטלעכע שעה שפּעטער איז ער געשטאָרבן אין קראַנקנהויז.

זיין טויט איז פון זיינע פריינט רירנדיק באַשריבן געוואָרן. די חברים שילדערן אונז, ווי וו. האָט זיך מיט יעדן פון זיי הארציק געזעגנט דורך רמזים, ווי ער האָט זיך אויף זיין לעצטן וועג געלאָזט באַגלייטן פון זיין פאָטער צום טראַמוויי, געלאָזט אַדורכגיין פיל טראַמווייען, אין וועלכע ער איז נישט איינגעשטיגן, ביז ער איז, ענדלעך, אַריינגעשפּרונגען אין אַ דראָזשקע און געפאָרן — צום טויט.

דער טאָן און דער סטיל, אין וועלכן זיינע פריינט רעדן וועגן די לעצטע מינוטן פון זיין לעבן דערמאָנען לגמרי אָן פּלאַטאָנס באַשרייבונגען וועגן סאָקראַטעסעס טויט. ווי סאָקראַטעס, דערקלערן זיי, האָט אויך זייער פריינט און רבי וויינינגער ליבער געוואָלט שטאַרבן גערעכט, ווי לעבן אומגערעכט.

זיין אויסערלעכע דערשיינונג

ביי פּראָפעסאָר פון באַרימטע ביכער, וואָס באַשעפטיקן זיך פיל מיט עראָטישע פּראָבלעמען, בפרט ביי שונאים פון פרויען, אינטערעסירט מען זיך זייער מיטן אויסערלעכן אויסזען, אין וועלכן מען גלויבט צו געפינען אַן ענטפער אויף זייערע ווערטינגען. נישט בחינם שפּילן די פאַרשידענע פּאָרטרעטן פון סטרינדבערגן און באַזונדערס פון שאָפּענהויערן אַזאַ ראָלע אין דער דערקענטעניש פון זייער גייסטיקן מהות. בנוגע אַזאַ יונגן שונא פונם גוף, ווי וויינינגער, דאַרף אונז אַוודאי נישט חידושן ווען לעזער און באַזונדערס לעזערינס ווילן וויסן ווי ער האָט אויסגעזען.

וויינינגער אַליין האָט זיך פיל באַשעפטיקט מיט פיזיאָגנאָמיק. ער איז געווען איבערצייגט דערין, אַז מען קאָן דורך אינטואיציע און וויסן שטענדיק געפונען אַ פעסטן צוזאַמענהאַנג צווישן דעם פיזישן אויסזען פון אַ מענטש, דער צורה, און זיין אינערלעכסטן גייסטיקן, עטישן מהות. דער גאון, האָט ער געגלויבט, ענדערט אָפט זיין אויסזען לויט די געשטאַלטן און

כאַראַקטערן, וועלכע ער איבערלעבט גייסטיק. (זע די אַנטשפּרעכנדע העכסט אינטערעסאַנטע שטעלן אינעם דאָזיקן בוך). ער פלעגט אָפט, זייענדיק איבערצייגט אין זיין גאונות, שטו־דירן זיין פּנים פאַרן שפּיגל, כּדי צו קאָנסטאַטירן די גייסטיקע ענדערונגען, וואָס קומען אין אים פאָר. און זיך זעלבסט צו דערקענען.

מחמת וו. פלעגט זיך, ווי ס׳רוב אומגליקלעכע מענטשן, זעלטן און נישט גערן לאָזן פאָטאָגראַפירן, און זיינע פּאַראַגנעגע פאָטאָגראַפיעס געבן פון אים נאָר אַ פאַלש בילד, איז נויטיק, אַנטקעגן אַלע פליאַטקעס, וואָס זען די סיבה פון זיין פרויען־שנאה אין זיין כּלומרשטער פיזישער פאַרקריפּלטקייט, צו הערן דאָס עדות־זאָגן פון מענטשן, וואָס האָבן אים פערזענלעך געקענט.

וויינינגערס פריינט, דער באַקאַנטער וויגער שריפטשטעלער עמיל לוקא ברענגט וועגן אים:

„ער איז גיכער געווען שיין ווי מיאוס, אַ מענטש מיט אַ זער לעבעדיקן אויסדרוק פונם פּנים, מיטלגרויס געוואַקסן, ער האָט געהאַט גרויסע גליענדיקע אויגן, וואָס האָבן די מענטשן, מיט וועלכע ער האָט גערעדט, אריינגעדרונגען אין די טיפע־נישן, אַזוי, אַז ווייניק מענטשן האָבן אויף זיך געקאָנט דער־טראָגן זיין בליק".

ד"ר פּראָבסט, אַ גרויסער קעגנער וויינינגערס, וואָס האָט וועגן אים אָנגעשריבן אַ בוך פול מיט זלזולים, מוז מודה זיין:

„כ׳האָב מיך נישט געקענט באַפרייען פונם איינדרוק צו האָבן פאַר מיר אַ פּערזאָן, וואָס גרעניצט מיט געניאַליטעט".

דאָס געטרייעסטע בילד פון וו. אויסערלעכער דערשיינונג גיט אונז זיין פריינט גערבער. ער שילדערט אים:

„אַ מאָגערע הויכע געשטאַלט, וואָס האָט געמאַכט דעם איינדרוק ווי זי וואָלט געווען שטייף אָן שום בויגעוודיקייט און גראַציע. די באַוועגונגען, אָפט נישט געשיקט און אומבאַהאָלפן, זיינען געווען היציקע און פלוצלינגע. זיין קליידונג איז געווען פּשוט און אוממאָדיש — ענלעך צו דער קליידונג פון אַנדערע אָרעמע סטודענטן. ער פלעגט אָפט גיין פאַמעלעך און אומזיכער זיין וועג, די גאָמבע אָנגעשפּאַרט אויף דער ברוסט, טיילמאָל ווידער פלעגט ער לויפן מאָדנע איילנדיק זיך. קיין שום מענטש אָבער,

וואָס האָט אים געזען, האָט זיין פּנים נישט פֿאַרגעסן. מערקוויר־דיק דורכן גרויסן שטערן, און דורך די גרויסע אויגן, וואָס זייערע בליקן האָבן זיך געדאַכט אַלץ אַרומצונעמען, איז דאָס־דאָזיקע פּנים, אַחוץ דער גאַנצער יוגנטלעכער פֿאַרבנפֿרישקייט פֿון געזאַמלטע כּוחות, דאָך נישט שיין געווען, כּמעט מיאוס. לאַכן האָב איך עס (דאָס פּנים) קיינמאָל נישט געזען, שמייכלען זעלטן. ווירדע און טיפֿע גייסטיקע ערנסטקייט האָבן עס שטענ־דיק באַהערשט. נאָר אין פֿרייליגס־טעג אונטערן פֿרייען הימל איז עס געווען רויקער, רעיעלער און אויפֿגערוימטער. בעת מאַנכע מוזיק־אויפֿפֿירונגען האָט עס געלויכטן פֿון פֿרייד. און אין די שענסטע מאָמענטן, וועלכע מיר האָבן צוזאַמען פֿאַרבריינגט, בשעת וו. האָט אַדורכגעשמועסט איינעם פֿון זיינע נייע גייסטיקע איינפֿאַלן איז אין זיינע אויגן געשטאַנען דער גלאַנץ פֿון אַבסאָלוטן גליק.

אַחוץ דעם איז זיין אויסדרוק געווען נישט דורכזיכטיק, קיינמאָל ביז אין די לעצטע חדשים פֿון זיין לעבן — האָט מען אָן אים אויספֿרלעך נישט דערקענט אויף וועלכע וועגן זיין נשמה האָט געוואַנדערט. טיילמאָל האָבן ביי אים געציטערט די אָנגעצויגענע מוסקולן, אַן אַנדערש מאָל האָט זיך באַוויזן אַ העויה ווי פֿון יסורים, ווען מען האָט אים אַ פֿרעג געטון וועגן דער סיבה, האָט ער צוריק אָנגענומען פֿאַסאָן, געגעבן אַן אויסמיידנדיקן ענטפֿער, אַזוי אַז מען האָט זיך שוין מער נישט געפֿרעגט.

זיינע התנהגותן האָבן אויף מאַנכע מענטשן געמאַכט אַ משונהדיקן איינדרוק, בא אַנדערע אַרויסגערופֿן אַ שמייכל, מחמת ער פֿלעגט זיך לגמרי נישט רעכענען מיט פֿאַרעלטערטע מנהגים און אָנשויונגען.

מאַכטיק אָבער, אַזוי אַז קיינער האָט זיך דערפֿון נישט געקענט באַפֿרייען, איז ערשט געווען דער איינדרוק פֿון זיין פֿערזענלעכקייט אין אָוונט: זיין גוף, האָט זיך געדאַכט צו זיין גרעסער, די ליניעס פֿון זיינע פֿונאַנדערגעשפּרייטע באַוועגונגען האָבן באַקומען עפּעס שדישעס, זיין גאַנצער מהות, וועלכן די טונקלקייט פֿון די גאַסן האָט צוגעגעבן אַ ווירקונגסבולן הינטערגרונט, האָט באַקומען דעם נימבוס פֿון דעמאָנישקייט.

זיין גייסטיקע צורה

ס'איז אונז אלעמען שוין אפט פארגעקומען צו הערן וועגן גאנץ יונגע מענטשן, וואס האבן ארויסגעוויזן פענאמענאלע גייסטיקע פעיקייטן — באזונדערס בא יידן. יידן זענען, דאכט זיך, באזונדערס געבענטשט מיט דעם מין „ווונדער-קינדער" און „עילויים" — אנהויבנדיק פון פידל- און קלאוויר-ווירטואזן, קינא-בעביס א. א. וו. ביז צו אמתע דיכטער און קאמפאזיטארן. כדאי צו דערמאנען דא א צווייטן יידישן יונגנמאן, אויך א ווינער, הוגא פאן האפמאנסטאל. אלס 16 יעריקער בחור האט האפמאנסטאל אנגעשריבן א דיכטעריש ווערק, וואס איז געשטעלט געווארן אויף איין מדרגה מיט מאנכע פון די בעסטע שאפונגען פון א געטע.

ווען איז אבער דאס אלץ געזאגט געווארן—אין דער קונסט. די וויסנשאפט, דערקעגן, אין וועלכער יעדער שריט ווערט גע־קויפט דורך התמדה פון יארן, קאן זיך אין איר געשיכטע נישט פאררופן אויף אן עילוי ווי וויינינגער.

אלע ווונדערבארע שטעלן, וועלכע וויינינגער האט אין זיין בוך געשריבן וועגן מהות פון געניאליטעט, האט ער, ווייזט אויס, געשעפט פון דער קענטעניש פון זיין אייגענעם מהות.

דאס וויסן פונם דאזיקן 22 יאריקן ד"ר פיל. איבער־שטייגט אלע מענטשלעכע השגות.

ער האט באהערשט א גאנצע ריי שפראכן מיט זייערע ליטעראטורן. ער האט געהאט זעלטענע קענטענישן אין העכערער מאטעמאטיק און נאטורוויסנשאפטן (פיזיק, כעמיע, ביאלאגיע, באטאניק, זאאלאגיע, אנאטאמיע, פיזיאלאגיע א. א. וו.) אין דער ביאלאגיע האט ער געמאכט חשובע אנטדעקונגען, וואס מוזן אפילו אנערקענט ווערן פון טרוקענע פאכלייט, וואס האלטן לגמרי נישט פון זיין פילאזאפיע. אנטדעקונגען, וואס האבן גע־פירט צו די טעאריעס פון שטיינאכן.

ער איז בקי געווען אין אלע צווייגן פון פילאזאפיע, (לאגיק, עטיק, דערקענטניש-טעאריע, פסיכאלאגיע) אין וועלכע ער האט פיל מחדש געווען.

זיין זכרון איז געווען פענאמענאל. פון די טויזנטער ביכער, וועלכע ער האט געלייענט, פלעגט ער ס'רוב געדענקען אויף וועלכער זייט ס'געפינט זיך א געדאנק. וואס האט אים

אינטערעסירט. אַ גאַנצע ריי ביכער, וואָס האָבן אים באַזונדערס אינטערעסירט, ווי דער נייער טעסטאַמענט (אין גריכיש!), קאַנטס „קריטיק", די ווערק איבסנס, האַמסונס, סטרינדבערגס א. א. האָט ער געקאַנט פון אויסנווייניק.

ווי דער דורך אים געשילדעטער גאון האָט ער געהאַט אַ באַציונג צו אַלעם אין דער וועלט, אַלץ האָט צו אים גערעדט אין זיין נוסח. „נישט געווען קיין חשוב געשעעניש, אין דער פּאָלי־טיק און אין דער טעאַטער־וועלט, קיין קונסט־אויסשטעלונג, קיין באַדייטנדיק ניי בוך, פאַר וועלכן ווייניגער זאָל זיך נישט האָבן אינטערעסירט. ווי דאָס אַלץ איז מעגלעך געווען בײַ זיין התמדה איז נישט צו באַגרייפן" (גערבער).

ער איז געווען העכסט מוזיקאַליש און האָט איבערגעלעבט מוזיק מיט אַלע זיינע חושים און מיטן גאַנצן שכל. אין דער מוזיק האָבן זיך אים אַנטפּלעקט גאַנצע וועלטן. אין מוזיק־מאָטיוון און מעלאָדיעס פלעגט ער, אויף זיין מערקווירדיקן אופן, זען גאַנצע פילאָזאָפישע שיטות, עטישע און מעטאַפיזישע קאָנצעפּ־ציעס און תהומות פון דער מענטשלעכער נשמה.

ער פלעגט אַזוי רעדן און שרייבן וועגן מאָטיוו פון באַ־שטערנטן הימל, מאָטיוו פון פאַרברעכן, מאָטיוו פון מאָניזם א.א.וו.

ווייניגער האָט דאָסגלייכן געהאַט אַן אויסערגעוויינלעכן חוש פאַר דער נאַטור און אירע שיינקייטן. אַלע נאַטור־דערשיי־נונגען פלעגט ער פאַרבינדן מיט זיינע אידעישע אַסאָציאַציעס. ווי פלאַטאָן האָט ער אין אַלע זאַכן נאָר געזען אַן אָפּגלאַנץ פון אַן העכערער, אמתער וועלט. באַרג, טאָל, פלאַנצן, ליכט, פייער, פערד, הונט א. אַז. וו. האָבן זיך פאַר אים פאַר־וואַנדלט אין סימבאָלן, וועלכע ער האָט זיך באַמיט אויסצו־טייטשן. (אין די לעצטע חדשים פון זיין לעבן האָט ער זיך אַרומגעטראָגן מיטן געדאַנק צו שאַפן אַן אוניווערסאַלע נאַטור־סימבאָליק. אין זיין בוך „איבער די לעצטע דינגע" געפונען מיר אַן התחלה דערפון).

דאָס לעבן, וועלכעס ער האָט אַוועקגעוואָרפן, האָט ער, ווייזט אויס, געליבט ביז צו די פאַרוואָרפנסטע ווינקעלעך. דאָס מינדסטע איבערלעבעניש האָט פאַר אים געהאַט אַ חשיבות. טויזנטער זאַכן, וועלכע קיינער זעט נישט, האָט ער גרינטלעך

באטראכט, קלייניקייטן זענען פאר אים געווען סימפטאמען פון א וועלט-געזעצלעכקייט.

אחוץ דעם אלעם האט דערדאזיקער שנעק באוזעסן א מענטשנקענטעניש, וואס האט נאר געהאט אירסגלייכן בא גאונים פון דער שיינער ליטעראטור — בא א שעקספיר און דאסטאיעווסקי. דידאזיקע פעיקייט, וועלכע ער האט געהאלטן פאר די העכסטע, האט ער אויך ארויסגעוויזן אינם טעגלעכן לעבן. איינמאל געזען א מענטש, האט ער אלץ וועגן אים געוווסט.

וועגן וויינינגערס עטישן כאראקטער וויסן זיינע חברים צו דערציילן דאס מערקווירדיקסטע. ער „דער מערדער" זאל האבן געוועזן אזוי ווייך און איידל אין כאראקטער, אז ער האט צומאל קיין גרעזל נישט צעטרעטן, יעדעס ווערעמל אויף זיין וועג זאל ער ממש האבן אויפגעהויבן. ווען מען האט פאר אים אמאל אפגעשניטן עטלעכע פלאנצן, האט ער דערפון געהאט גרויס צער.

ער איז שטענדיק געווען א נוח לבריות, הארציק און ליב מיט חברים, ביז מסירות נפש. ביז ווערן פלעגט ער נאר דאן, ווען ער פלעגט זען בא מענטשן נישט מאראלישע מעשים אדער שלעכטע מידות. זייענדיק אן ארעמער בחור, וואס האט זיך געמוזט אויסהאלטן פון לעקציעס געבן, האט ער זיך אמאל אפגעזאגט פון א גלענצנדן וויסנשאפטלעכן פאסטן, צוליבן כבוד פון זיינס א חבר.

זיין טויט ווען מיר האבן אויבן ארויסגעזאגט די מיינונג, אז וויינינגערס לעבנס-באשרייבונג איז נישט חשוב פארן פארשטענדעניש פון זיין פערזענלעכקייט, מוזן מיר זיך פונדעסטוועגן גאנץ אנדערש באציען צום פראבלעם פון זיין טויט, וואס שטייט מיט רעכט אין מיטלפונקט פון אלע וויינינגער-פארשונגען. מיר האבן אייגנטלעך נאר איבערגעגעבן זיין דורכשניטלעכע, לאנגווייליקע ביאגראפיע, כדי פון דא אויסצוגעפינען דאס רעטעניש פון זיין אויסערגעוויינלעכן טויט, וואס איז עלול, ריכטיק געלייזט, צו ווארפן פיל ליכט אויף זיין טראגיש ווערק אין לעבן.

גאַנצע ביכער – צווישן זיי אַזעלכע חשובע און אינטערעסאַנטע, ווי דאָס פון פראָפ. סוואָבאָדאַ, זענען וועגן ווײַנינגערס טויט אָנגעשריבן געוואָרן. וואָס האָט מען אַלץ נישט געזאָגט וועגן וו. זעלבסטמאָרד?

צוערשט האָבן זיך, ווי געווײנלעך אין אַזאַ פאַל, געמאָלדן זשורנאַליסטלעך און סתם מאָטלערס, זיי האָבן באַלד געוווסט צו דערציילן, אַז וו. האָט זיך דערשאָסן צוליב אַן אומגליקלעכער ליבע. עולם גולם פאַרשטייט עס נישט, אַז בײַ אַ באַדײַטנדיקן מענטש, ווי ווײַנינגער, קומען אין באַטראַכט נאָך אַנדערע סיבות ווי די דורכשניטלעכע זעלבסטמאָרד-סיבות – הונגער און ליבע.

אַנטקעגן אַזעלכע פּליאָטקעס פאַרזיכערן אונז ווײַנינגערס קרובים און פרײַנט, אַז וו. האָט קיין שום ערנסטע ליבע נישט איבערגעלעבט.

נאָך די זשורנאַליסטן זענען, ווי געווײנלעך בײַ יעדער סענסאַציע – אַ מאָרד, אַ פאַלשע-וועקסלען-אַפערע א. א. וו., געקומען די פּסיכיאַטערן מיט זייער וויסנשאַפטלעכן עקספּערטיז. זיי האָבן באַלד אויסגעפונען, נישט האָבנדיק קיין פאַרשטעלונג וועגן פילאָזאָפיע, אַז ווײַנינגערס בוך איז פּאַטאָלאָגיש, און אַז זײַן זעלבסטמאָרד איז נאָר געווען אַ טויט פון אַ משוגענעם, וואָס האָט געליטן פון אַ „מאַניש דעפּרעסיווער היסטעריע".

עס איז אונז באמת שווער צו זאָגן, אַז ווײַנינגער זאָל זײַן געווען „נאָרמאַל". וועלכע באַדײַטנדע מענטשן זענען עס על פּי חכמת הפּסיכיאַטריע יאָ געווען? ס'וואָלט אויך „נאָרמאַל" גאָרנישט געווען צו באַגרײַפן, ווי אַ מענטש פון 22 יאָר האָט געקענט האָבן אַזאַ וויסן און אָנשרײַבן אַזאַ ווערק.

הגם ווײַנינגער זאָגט זיך אַרויס דערפאַר, אַז נאָר דער גאון שטעלט מיט זיך פאָר דעם טיפּ פון אַ נאָרמאַלן מענטש, בעת אַלע איבעריקע מענטשן שטייען אויף אַ נידריקערער מדרגה פון דער נאָרם. האָט מען שוין אין דער פּסיכיאַטריע פון לאַנג געפּסקנט, אַז צווישן געניאַליטעט אָדער העכערער באַגאַבונג און שגעון איז פאַראַן אַ צוזאַמענהאַנג. אונזער מאַקס נאָרדוי האָט אין נאָמען פון אַזעלכע טעאָריעס געשטעמפּלט אַלס משוגעים די גרעסטע קינסטלער און שריפטשטעלער.

מיר זענען נישט קיין פסיכיאַטער און ס׳קומט אונז געוויס נישט אין זין אַריין אַזאַ מיינונג צו באַקעמפן. ווען שאַפענהויער, ניטשע, דאָסטאָיעווסקי, דאַנטע א. א. האָבן געקאָנט זיין משוגעים (אָדער געהאַלטן ווערן פאַר משוגעים), האָט וויינינגער דעסגלייכן געקאָנט זיין משוגע. אָבער איין זאַך איז זיכער: פאַר אונז נישט-מעדיקער איז די פסיכיאַטריע קיין מאָסשטאַב נישט. געזונט אָדער קראַנק — דאָס איז נישט אונזער זאַך. מיר ווילן וויסן, וואָס איז פאָרגעקומען אין וויינינגערס נשמה, ווען ער האָט זיך אַנטשלאָסן צו אַזאַ שריט... און דאָס קאָנען אונז אַלע משונהדיקע לאַטייניש נעמען פאַר וויינינגערס קראַנקהייט נישט זאָגן. אַחוץ דעם פאַרזיכערן אונז קרובים און פריינט פון וויינינגערן, ווי אויך זיין פאַרלעגער, וועלכער האָט מיט אים גערעדט אין אָוונט פון זיין טויט, אַז וו. איז געוועןביים קלאָרסטן זינען ביז צום סוף פון זיין לעבן.

גיכער פאַרשטענדלעך איז עס פאַר אונז, ווען אַנדערע מעדיקער זאָגן זיך אַרויס דערפאַר, אַז וויינינגער האָט זיך גייסטיק שטאַרק איבערגעאַרבעט דורך זיין אָנגעשטרענגט שאַפן און איז צוליב דעם געקומען אין אַ מצב פון דעפּרעסיע, וואָס האָט אים געפירט צו זיין טאַט.

אַ טייל שריפטשטעלער, וואָס האָבן אַביסל טיפער ווי מעדיקער אַריינגעבליקט אין מהות פון וויינינגערס איבעראַרבעטן זיך, האָבן געמיינט, אַז וו. האָט זיך, דורך זיין שאַפן, גייסטיק אויסגעשעפּט. אַז ער האָט אין זיין בוך אַריינגעהויכט זיין גאַנצע נשמה, לייב און נפש, און האָט נישט געהאַט מער צוליב וואָס צו לעבן. פאַראַן מענטשן, — זאָגט אונז, אין צוזאַמענהאַנג מיט דערדאָזיקער מיינונג, עמיל לוקא — וואָס לעבן אינטענסיווער, גיכער, ווי געוויינלעכע בשר ודמס. וו. האָט, אין דער קורצער צייט פון זיין לעבן, אַוועקגעגעבן און זיך אָפּגענומען דאָס זייניקע. איבערגעלעבט מער ווי פיל מענטשן, וואָס לעבן אויס זייערע אַלע יאָרן צוזאַמענגענומען. (אָפט פרעגט מען זיך: וואָס וואָלט פון אַזאַ עלוי ווי וו. געוואָרן, ווען ער וואָלט ווייטער געלעבט? דערויף איז שווער צו ענטפערן. מעגלעך, באמת, אַז ער האָט אין זיין בוך אָפּגעזאָגט אַלץ, וואָס ער האָט אונז געהאַט צו זאָגן און איז אַוועקגעגאַנגען).

די מיינונג, אַז וו. זאָל זיך האָבן איבערגעאַרבעט, אויס־געשעפּט, לייגט זיך אַפילו אויפן שכל, ס'איז נישט קיין קליי־ניקייט אָנצושרייבן אַזאַ בוך. עס פרעגט זיך אָבער, פאַרוואָס האָט וו. זיך שוין געוואָלט אומברענגען מיט אַ יאָר פריער, נאָך איידער ער האָט זיך אויסגעשעפּט אין זיין בוך? פאַרוואָס אַנטהאַלט שוין דאָס בוך גופא אַזויפיל געדאַנקען וועגן זעלבסט־מאָרד? מיר מיינען דערפאַר, אַז עס איז פאַר אַלעמען קלאָר, אַז וויינינגערס איבעראַרבעטונג קאָן נאָר האָבן צוגעשפּיצט געוויסע קאָנפליקטן אין אים. די קאָנפליקטן גופא אָבער מוזן מיר זוכן פיל טיפער.

אַנדערע שריפטשטעלער גלויבן, אַביסל נאַיוו, אַז וויינינ־גער האָט הויפּטזעכלעך געליטן דערפון, וואָס עס האָט אין אים געלעבט דאָס, וואָס ער האָט אַמשטאַרקסטן באַקעמפט. ווי ער זאָגט אַליין, האַסט דער מענטש אַממערסטן דאָס שלעכטע, וואָס ער טראָגט אין זיך, און ער האָט אין זיך געהאַט פיל פרויענהאַפטס און יידישס... נישט קענענדיק אין זיך איבער־ווינדען דעם ייד און די פרוי איז ער צוגרונט געגאַנגען.

פאַראַן געוויס פיל רמזים פאַר אַזאַ הנחה אין וו. ווערק, ס'לאָזט זיך אויך נישט אָפּלייקענען זיין שנאה צו זיין אייגענעם מהות. אַזוי פּשוט ווי דידאַקטיקע מיינונג ווערט דאָ אַרויסגע־זאָגט, לאָזט זי זיך פונדעסטוועגן, ווי מיר וועלן נאָך זען — נישט האַלטן.

פיל אָנהענגער און שונאים פון וויינינגערן האָבן געזען די סיבה פון זיין טויט און זיין משיחישקייט... אין דעם, וואָס ער האָט מכלומרשט געוואָלט זיין אַ גואל און נעמען אויף זיך דורך זיין טויט די שולד פון דער מענטשהייט. פאַראַן אַזעלכע פאַרברענטע וו.-חסידים (אין אַ געוויסער מאָס אויך סטרינדבערג) וואָס ווילן אין אים זען אַ שטיק משיח באמת. ס'רוב איז מען אָבער גענייגט צו זען אין אים אַ שטיק פאַלשן משיח... וואָס האָט געוואָלט פאַזירן אַ קריסטוס. מען מיינט אָפט, אַז ער האָט אייגנטלעך נאָר בכיוון געשריבן דאָס משונהדיקע קאַ־פּיטל איבערן יידנטום און זיך געשמדט, כדי צו ווייזן זיין משיחישן וועג דורכן יידנטום צו גאָט-זונשאַפט.

פאַראַן געוויס פיל שטעלן אין זיינע ווערק, וואָס ווייזן

אונז אזעלכע מאָדנע רעליגיעזע דרכים. „דער פולקאָמער גוטער מענש, יעזוס — זאָגט וו. — מוז יונג שטאַרבען". ווי ניטשען איז אויך אים שווער געווען צו לעבן און נישט צו זיין קיין גאָט. אַנדערע שטעלן אין וו. ווערק דערמאָנען אונז אַביסל אָן דעם שניט פונם אַלטן קאָצקער: „דעם תּלמיד האָט יאָ געזאָלט געראָטען און מיר נישט"?

ס'לאָזט זיך אויך נישט אָפּלייקענען, אַז אין וויי־ניקערס טויט איז פאַראַן געווען פיל פּאָזע ווי בא אַנדערע באַדייטענדע מענטשן, ווי נאַפּאָלעאָן, לאַסאַל א. א. האָט וו. אין זיך געהאַט פיל פּאָזע. ער איז אָפט געווען גענוג אויפריכטיק, כדי עס מודה צו זיין און צו זען דערין זיין סכנה. עס איז אָבער, נישט געקוקט אויף דעם אַלעם, פאָרט שווער צו גלויבן, אַז פּאָזע אַליין זאָל אים האָבן געפירט צו אַזאַ שריט — דעם לעצטן. דער פּאָזער נאַפּאָלעאָן, וואָס האָט גיכער נויטיק געהאַט צו ווערן נישט אַ ליאַדע טויט... איז פאָרט געשטאָרבן אויף סט. העלענע. דורך פּאָזע האָט וו. נאָר העכסטנס זיין באַשלאָסענעם זעלבסטמאָרד אַביסל דעקאָרירט.

אַ טייל אָנהענגער פון וו. זען די סיבה פון זיין טויט אין זיין גלויבן אין השארת הנפש. ער איז געשטאָרבן, דערקלערן זיי, מחמת ער האָט זיך פערבענקט נאָכן קוואַל פונם אייביקן לעבן, דידאָזיקע מיינונג איז נישט נאָר נאַאיוו, נאָר אויך לחלוטין פאַלש, מחמת דער זעלבסטמערדער קלערט נאָר וועגן צעשטערונג פונם לעבן און יעדער געדאַנק פון אַ ווייטערדיקער עקזיסטענץ איז פאַר אים ממש מוראדיק.

וויינינגער אַליין האָט — אינם געגנזאַץ צו די ביז יעצט אַרויסגעזאָגטע מיינונגען, — עטלעכע מאָל בעטאָנט, אַז ער וויל שטאַרבן, מחמת ער פילט, אַז ער ווערט שלעכט... „ער האָט איינגעזען, אַז ער איז דער געבוירענער מערדער און ער טויט זיך, כדי נישט צו טויטן אַן אַנדערן". „דער אָנשטענדיקער מענטש — שרייבט ער דעסגלייכן — גייט זעלבסט אין טויט אַריין, ווען ער פילט, אַז ער ווערט שלעכט. נאָר דער געמיינער מוז געצוווּנגען ווערן דורך אַן אורטייל פון געריכט. דאָס געפיל פון אוממאָראַלישקייט איז פאַרן אנשטענדיקן מענטש אַ טויט-אורטייל". דער געדאַנק, אַז וויינינגער, וואָס זאָל קיינמאָל נישט האָבן

געקרימט קיין גרעזל, זאָל געווען זיין אַ מערדער, קומט אונז אויפן ערשטן אויגנבליק משונהדיק פאָר. אַביסל דערמאָנט אונז דאָ וו. אָן די גרויסע יידישע צדיקים, וואָס האָבן, פאַרברענגענדיק זייערע יאָרן על התורה ועל העבודה, אין תעניתים און סגופים... זיך כסדר באַשולדיקט אין כל מיני תועבות שבעולם. ווער ס׳קען אָבער ווייניגערס ווערק וועט אין דידאַקטיקע ווערטער לייכט געפינען פאַרשידענע כוונות. לערנט דאָך אונז ווייניגער, אַז דער גרויסער מענטש איבערלעבט אין זיך אַלדאָס בייז... אַז קאַנטן און בעטהאָווענען איז כסדר אויסגעקומען צו פירן אַ קאַמף מיטן פאַרברעכער אין זיך, רעדט דאָך אויך וו. דערפון, אַז דער מאַן טויט די פרוי אַפילו דורך אמתע ליבע, אַריינבלאָזנדיק אין איר זיין נשמה. אַ פאַרברעכן האָט וו. געוויס אויך געזען אין דעם, ויאָס ער קאָן נישט מער טריי זיין זיך זעלבסט.

מעגלעך איז אויך, אַז אַ מענטש מיט אַזעלכע נשמה-תהומות ווי ער, האָט אַחוץ זיין אויסערלעכע מאָראַלישקייט אין זיך געפילט די כוחות הטומאה... און איז צו שוואַך געווען מיט זיי מלחמה צו האַלטן. אין אַ צייט פון פסיכאָאַנאַליז דאַרפן אונז אַזעלכע פרומע געדאַנקען-גענג אוודאי און אוודאי נישט ווייט פאָרקומען. זעט דאָך אויך פרויד — דערין אפשר אַ תלמיד פון ווייניגערן — אויפן תהום פון יעדן מענטשנס נשמה — באַזונדערס ביי קינסטלער און וויסנשאַפטס-מענטשן — אינסטינקטן פון מאָרד אין גרויזאַמקייט, וואָס קומען צום אויסדרוק אין שגעונות און חלומות א. אז. וו. און ווערן נאָר טיילווייז איבערגעוועלטיקט דורך קולטור, דורך קינסטלערישע און וויסנשאַפטלעכע שאַפונגען.

אויגוסט סטרינדבערג, וואָס איז ווייניגערן קאָנגעניאַל געווען, האָט אים דאָ לגמרי געגלויבט צו פאַרשטיין. אין אַ בריוו צו ווייניגערס חבר גערבער, האָט ער, באַלד נאָך וו. טויט, געשריבן:

„איך האָב אַליין אינם יאָר 1880 געהאַלטן ביי דערזעלבער מדרגה, וואָס ווייניגער. קאַטאַ האָט זיך געטויט, ווייל ער האָט געפילט, אַז ער קאָן נישט אָנשטענדיק לעבן אויפן תהום פון זינד. ווייניגער האָט זיין גלויבן געחתמעט מיטן טויט.

איך בין אויך רעליגיעז געווען אויס מורא נישט צו ווערן אַן אוממענטש. איך באַוווּנדער דעסגלייכן בעטהאָווענען און איך האָב אַ קיימא-לן, אַז גוטע מענטשן ליבן אים נישט.

ווייניגערס גורל? האָט ער די סודות פון די געטער אַנטפּלעקט? די לופט איז אים צו דיק געווען, דערפאַר איז ער געשטאָרבן. דאָס ציינישע לעבן איז פאַר אים געווען צו ציניש".

„אַז ער איז אַוועקגעגאַנגען — פאַרענדיקט סטרינדבערג, מיסטיש גלויבנדיק אין וו. שליחות — באַטייט פאַר מיר, אַז ער האָט געהאַט די העכסטע דערלויבעניש. סתם אַזוי נעשעט אַזעלכעס נישט, מסתם איז אַזוי אָנגעשריבן געוואָרן"

זיין עמד מיר קאָנען זיך נישט דערלויבן צו צווייפלען אין און גייסטיקער דעם, אַז וו. זאָל נישט האָבן איבערגעלעבט אַזעל- טויט כע געפילן פון דעפּרעסיע און ירידה, ווען ער האָט אין זיך דורכויס געזען אַ מערדער. ריין פּסיכאָלאָגיש איז דאָס אַלץ געמאָלט. פונדעסטוועגן זענען אַזעלכע דערקלערונגען פאָרט נאָר אַן ענין פאַר אַ סטרינדבערג, פאַר ווייניגערס תּלמידים, ס'רוב „דייטשע" מיסטיקער און עטיקער (פאַרשטייט זיך, יידן), וואָס האָבן אַרום זייער רבינס דרכים געוואָלט שאַפן אַ נייע חסידות. אונז געוויינלעכע חי-וקימס ווילט זיך בשום אופן נישט גלויבן, אַז אַזעלכע איבערלעבענישן זאָל האָבן ווייניגערן געפירט צום אָפּגרונט, בפרט ווען מיר זען פאַר זיך אַן אַנדערע לייזונג.

אגב פרעגט זיך, פאַרוואָס איז ער געפאַלן אינם קאַמף? פאַרוואָס איז ער נישט בכוח געווען דאָס שלעכטע גובר צו זיין? פאַרוואָס האָבן אים „דעם צדיק" „די נישט-גוטע" געקאָנט אַזוי באַהערשן?

מיר מיינען, אַז כדי אַזוי מיאוס אַריינצופאַלן אין די הענט פון דער „סיטרא אחרא" מוז מען שוין פריער האָבן פאַר- לוירן דעם גלייכן וועג...

ריכטיקער ווי אַלע אויבן אַרויסגעזאָגטע מיינונגען וועגן ווייניגערס טויט, שיינט אונז דערפאַר צו זיין די מיינונג פון

ווייַנינגערס ניכטערנסטן חבר פּראָפ. סוואָבאָדאַ, וואָס גלויבט, אַז ווייַנינגער איז געשטאָרבן, מחמת ער האָט חרטה געהאַט אויף זייַן תּורה און איז נישט מער בכוח געווען — זייענדיק אַנגאַזשירט דורך אַזאַ בוך — זי צוריק אָפּצורופן. אָן דידאָזיקע מיינונג קאָנען מיר זיך, טיילווייז אָנשפּאַרן.

*

נאָך קיינמאָל איז אַ בוך דורך זייַן מחבר אַזוי ערנסט נישט גענומען געוואָרן ווי „ג. און כ.". דער מחבר האָט זייַן לעבן געשטעלט דערין אויף דער קאָרט. „דאָסדאָזיקע בוך — זאָגט וו. וועגן „ג. און כ." — באַטייט אַ טויט-אורטייל אָדער פאַרן מחבר אָדער פאַר זייַן בוך".

וואָס פאַראַ מערקווירדיקע ווערטער!

ער האָט מיטן טראַגישן קאָנפליקט צווישן זיך און זייַן ווערק (מעשה שאָפּענהויער) נישט געקאָנט לעבן. אָדער ער, אָדער דאָס בוך?

דאָס קריסטלעך-נזירישע בוך איז שטאַרקער געווען פון אים... און האָט מנצח געווען אינם קאַמף מיט אים אויף לעבן און טויט.

ווי ס'זאָל נישט זייַן, איז פאַר אונז אַבסאָלוט זיכער, אַז וו. האָט זיך דורך זייַנע שאַפונגען פאַרוויקלט און אַריינגעשפּיגען אין אַ נעץ, פון וועלכער ער האָט נישט מער געקענט אַרויס.

ווער ס'זאָגט זיך אָפּ פון דער פרוי, פון זייַן מאַמע, פון דעם מעכטיקסטן געבאָט פון „פּרו ורבו", פונם קינפטיקן דור, און אין צוזאַמענהאַנג דערמיט פון זייַן נאַציע, דער האָט אינם דאָזיקן לעבן גאָרנישט מער צו זוכן, סיידן דעם „אַמאָר דעי"! — דערצו מוז מען אָבער זייַן אַ קדוש.

ווען מיר זען מיליאָנען מענטשן שטאַרבן פאַרן קינפטיקן דור, פאַר דער נאַציע (אין מלחמות און רעוואָלוציעס) דאַרף עס אונז קיין חידוש נישט זייַן, אַז דער מענטש, וואָס האָט דידאָזיקע אינסטינקטן פאַרניינט, האָט געמוזט אַנטלויפן פונם לעבן.

ווי קומט וו. צו אַזעלכע דרכים? מיר האָבן עס אָקאָרשט געזאָגט—ער האָט זיך פאַרוויקלט. נישט האָבנדיק קיין

עסטן [illegible], גײסטיקן באָדן הינטער די
יס — האָט ער זיך פאַרוויקלט אין אַן עטיק
און מיסטיק, וואָס זענען אים, זײַן בלוט
און נשמה, פרעמד געווען. זײַן יידישע נשמה
ערטלאית האָט כסדר געזוכט אַ תּיקון אין פרעמדע גופים...

ווי פיל אַנדערע יידישע אַסימילאַטאָרן, האָט ער דווקא אינם אַנאַרכישן קריסטנטום געגלויבט צו געפינען אַ פעסטע גײסטיקע אחיזה.

ער האָט געוויס אין זיך געהאַט פיל „הייליקס", געפילט אין זיך אַן אויפריכטיקן האַס צו דער פרוי, אין וועלכער ער האָט געזען אַ מחיצה צווישן זיך און דעם געטלעכן... ער איז אָבער נישט געווען געשניצט פון דעמזעלבן האָלץ, וואָס קריסטלעכע הייליקע — און האָט זיך דווקא יידיש פאַרעקשנט צו זײַן דער גרעסטער פון זיי. וואָס מער וו. רעדט צו אונז וועגן זײַן קריסטנטום, וועגן גואל, אַלץ מער גלויבן מיר, אַז ער האָט דאָס אַלץ נאָר זיך אַליין געוואָלט אײַנשמועסן.

וואָס רעטאָרישער ער ווערט, וואָס באַצויבערנדיקער ער אַנטוויקלט זײַנע רעליגיעזע געדאַנקען, אַלץ מער זעען מיר אין זיי אַדוואָקאַטישע מייסטערשטיק, ווען די פּאָזיציע ווערט שוואַך.

דער אמתער גלויביקער רעדט נישט אַזוי פײַערדיק, נאָר דער רענעגאַט, וואָס פילט, אַז זײַן בנין, וואָס איז אויפגעבויט אויף אַ שלעכטן יסוד, וואַקלט זיך אונטער אים.

דאָס קריסטנטום פון ליבע האָט אים דערפירט צו שנאה, נישט קענענדיק לעבן ווי אַ קריסטלעכער קדוש, האָט ער געהאַסט די תּאוות, און די פרוי אַלס אָביעקט פון זײַנע תּאוות... און דאָס יידישע אין זיך, אין וועלכן ער האָט געגלויבט צו זען אַ מניעה פאַר זײַן קריסטלעך-נזירישן וועג.

„נישט פאַראַן קיין גײַסטיקער טויט אָן פיזישן", — זאָגט אונז וו. זײַן גײַסטיקער טויט איז געווען זײַן שמד, פון וועלכן ס'ציט זיך אַ גראָדער וועג צו זײַן פיזישן טויט.

ער, דער אמתדיק יידישער חסיד און מקובל, וואָס האָט זיך אַרומגעטראָגן מיט די סודות פון „דוכרא ונוקבא", מיט אַ „חקל תּפוחין"-סימבאָליק... איז מערקווירדיק אַנטלאָפן פונם

יידנטום, וועלכעס ער האָט געהאַלטן פאַר ניכטער און מאַטער־יאַליסטיש, צום... פּראָטעסטאַנטיזם, צו דער מתנגדישער טרוקנקייט אַליין, צו דער רעליגיע, וואָס איז לויט די נייעסטע פאָרשונגען, צוליב איר ניכטערקייט באַצייכנט געוואָרן אַלס רעליגיע פון קאַפּיטאַליזם.

זיין טראַגיק איז געווען די טראַגיק פונם אַסימילירטן יידנטום — נשמה־געשפּאָלטנקייט. פאַראַן פיל אַסימילירטע יידן, וואָס פילן מכלומרשט נישט דידאַקטישע טראַגיק, צו זיין אומגליק אָבער איז ער געווען אַ גרויסער מענטש — דער „גאון” פון דער אַסימילאַציע, ווען ס'איז אויסגעקומען איבערצולעבן אויף זיך איר טיפסטן צער...

ער האָט אַליין געפירט אַזאַ היסטעריש לעבן, ווי ער האָט עס אַנטדעקט ביי מאַנכע פרויען. ער האָט זיך אַליין אויפגעצוווּנגען פרעמדע ווערטן און צוליב זיי דערשטיקט די טויזנטעריקע קולטור־ווערטן, וואָס האָבן אין אים געלעבט... אונזער אַלטע קולטור האָט זיך אָן אים נוקם געווען.

הגם ער האָט אין זיך געהאַט פיל געניאַלס... איז ער דאָך קיין גאון, אינם אמתן זין פון וואָרט, נישט געווען.

גרויסע מענטשן מוזן נאָך גיכער האָבן אַ פעסטן באָדן, ווי אַלע אַנדערע. זיי קענען נאָר לעבן שאַפנדיק דורך די צנורות פון זייער פאָלק פאַר דער מענטשהייט. ווייניגער איז געווען אָפּגעשניטן, אַן עבר המדולדל... ער האָט זיך אַליין פאַרמשפט צו כרת, אָפּגעשניטן צו ווערן פון דער יידישער אייביקייט. זיין שאַפן איז דערפאַר געווען, ווי דאָס שאַפן פון די בעסטע אַסימיליאַטאָרן, דעסטרוקטיוו. דאָס האַרץ האָט געוואָלט גלויבן — דער שכל האָט אַלץ צעפרעסן.

ער איז נישט געווען קיין וויסנשאַפטס־מענטש און נישט קיין קינסטלער. כדי צו זיין אַ וויסנשאַפטס־מענטש איז ער געווען צו פערזענלעך, כדי צו זיין אַ קינסטלער איז ער געווען צופיל וויסנשאַפטס־מענטש. ער האָט געלעבט צעריסן צווישן וויסנשאַפט און קונסט, נישט קענענדיק קומען צו קיין סינטעז.

וואָלט ער געווען אַ וויסנשאַפטס־מענטש, וואָלט ער זיך אויסגעלעבט אין אַן אָביעקטיווער וועלט, וואָלט ער ווי שפּינאָזאַ און פיל אַנדערע יידישע געלערנטע, וואָס האָבן איבער

זיך געפילט די שליטה פון קריסטנטום, פאָרט נישט פאַרלוירן זיין גלייכגעוויכט.

זיין גרעסט אומגליק איז אָבער געווען דאָס, וואָס ער איז קיין קינסטלער נישט געווען, הגם ער האָט פאַרמאָגט געוואַלטיקע קינסטלערישע פעיקייטן. (זע, למשל, די שילדערונגען פון דער זונה און דעם מיטאָס וועגן דער באַשאַפונג פון מאַן און פרוי אין „ג. און כ.").

לויט זיין בוך איז אוממעגלעך געווען צו לעבן — קענן זיין בוך האָט ער נישט געקאָנט לעבן.

וואָלט ער געווען אַ קינסטלער, וואָלט ער זיך ווי טאָלסטאָי („קרייצער-סאָנאַטע"), דאָסטאָיעווסקי, ווילדע, פאָע א. א. אויסגעלעבט אין זיין נזירות, פרויען-שנאה, „פאַרברעכערטום" א. אַז. וו., שאַפנדיק געשטאַלטן, וואָס זאָלן איבערלעבן זיינע שפאַנונגען.

ווייניגער האָט זיין פערזאָן גופא געמוזט אַנגאַזשירן פאַר זיינע וועלט- און מענטשנפיינטלעכע אידעען...

ער האָט אַליין געמוזט ווערן דער טראַגישער העלד פון דער געניאַלער דראַמע „געשלעכט און כאַראַקטער" — און אונטערגיין.

זיין הקדמות צו ביכער ווערן געוויינלעך געשריבן, כדי
ווערק דעם לעזער צו באַגייסטערן פאַר די געגעבענע ביכער. אַ בוך ווי „ג. און כ." וואָלטן בכן געוויס קיין הקדמה נישט באַדאַרפט — מחמת ס'רעדט אַליין פאַר זיך — מעכטיקער ווי כל המיני הקדמות. דידאָזיקע הקדמה האָט אָבער מערקווירדיק אויך אַ להיפּכדיקע כוונה. טאַקע דערפאַר, וואָס די ווירקונג פונם דאָזיקן בוך איז אַזאַ מעכטיקע, האַלטן מיר פאַר נויטיק אונזער לעזער-עולם, וואָס באַשטייט ס'רוב פון יוגנטלעכע, אין אַ געוויסער מאָס צו וואָרענען פאַרן דאָזיקן בוך.

כ'געדענק גענוי דעם טאָג און די שעה, ווען דאָס בוך איז געקומען אין מיין האַנט אַריין — עס איז אַ דאַטע אינם לעבן. נישט געקוקט דערויף, וואָס איך בין דעמאָלט גראָד געשטאַנען פאַר אַ מאַטורע-עקזאַמען, האָב איך דאָסדאָזיקע בוך נישט געקאָנט אַרויסלאָזן פון מיין האַנט, נישט אַדורכלייענענדיק עס, ריכטיקער איינשלינגנדיק עס, אַזוי גרויס ווי עס איז

פון טאָוול צו טאָוול... מיט אַלע באַמערקונגען — יעדע פון זיי אַן עולם מלא — אין משך פון איין נאַכט. פיל שטעלן האָב איך נישט פאַרשטאַנען, צווישן די שורות האָב איך אָבער געלעקט אַזאַ גיפט, וואָס האָט מיך איינגאָנצן דורכגעדרונגען, כ׳בין אַוועקגעגאַנגען פון בוך אַן אַנדער מענטש.

נישט האָבנדיק קיין זכרון אַלאַ ווייניגער, געדענק איך דאָך ביז יעצט געגוי אַלץ, אַפילו דאָס נישט פאַרשטאַנענע, וואָס כ׳האָב דעמאָלט אינגם דאָזיקן בוך געלייענט. אַזעלכע ביכער, וואָס באַטייטן „אַ טויט-אורטייל" פאַרגעסט מען נישט, באַזונדערס ווען מען לייענט זיי אין דער יוגנט.

כ׳מוז אָבער פונדעסטוועגן זאָגן, אַז קיין שום בוך, וואָס כ׳האָב ווען ס׳איז געלייענט, האָט אויף מיר נישט געהאַט אַזאַ השפעה צום שלעכטן, ווו דאָסדאָזיקע. דורך זיין כשוף האָט עס מיך אַביסל אַראָפּגעפירט פון מיין אייגענעם וועג און מיך פאַר אַ באַשטימטע צייט גייסטיק דערווייטערט פון פיל יידישע אידעאַלן. עס איז אַזוי ווייט דערגאַנגען, אַז אַפילו שפּעטער, ווען כ׳האָב שוין געהאַט געגוג וויסן, כדי מיך גייסטיק צו ווערן, האָב איך פאַרט מורא געהאַט פאַרן דאָזיקן בוך, און דעם עקזעמפּליאַר, וואָס כ׳האָב דערפון באַזעסן, האָב איך אַוועקגעשענקט, כדי עס נישט צו האָבן אין שטוב...

אין וואָס איז באַשטאַנען די מורא? עפּעס דערפון האָב איך שוין דערמאָנט: ווייגינגער האָט זיך פאַרשפּינען אין אַ וועלט-פרעמדער און לעבנס-פיינטלעכער עטיק און מיסטיק און האָט פאַר איר פלעדירט מיט אויסערגעווייגלעך רעטאָרישע, קינסט-לערישע און וויסנשאַפטלעכע מיטלען, קעגן וועלכע אַ יונגער מענטש קאָן זיך זעלטן ווערן.

דעם לעזער, באַזונדערס דעם יידישן לעזער, וואָס שטייט נאָך נישט אויף אַ פעסטן גייסטיקן באָדן, דראָט די סכנה אַריינ-געצויגן צו ווערן פון װ. אין זיין נעץ אַריין.

דאָס בוך צעפאַלט אייגנטלעך אין דריי טיילן. דער ערש-טער טייל, דער ביאָלאָגישער, איז נאָך ווי ס׳איז אַ וויסנשאַפט-לעכער און ניכטערער, דער צווייטער טייל דער עטיש-פילאָזאָפי-שער — איז מעטאַפיזיש פעסימיסטיש — דער דריטער טייל, דער מער מיסטישער, איז לגמרי אַ פאַרביטערטער, אַ מענטשנפיינטלעכער.

די לעצטע צוויי טיילן זענען געשריבן געוואָרן נאָך אַ פֿאַרצווייפֿלטן שמד, צווישן אַ נישט געלונגענעם און אויסגעפֿירטן זעלבסטמאָרד, און עס איז איבער זיי אויסגעגאָסן אַ מוראדיקע מרה-שחורה. פֿון מאַנכע זייטן, באַזונדערס אינעם דריטן טייל, בלאָזט אַ קעלט, וואָס צעטראָגט זיך אין אַלע איברים פֿונעם לעזער. דאָס איז נישט קיין וויסנשאַפֿטלעכע קאַלטקייט, וואָס בעריקט, נאָר די קאַלטקייט פֿונעם רעוואָלווער, וועלכן מיר באַרירן—זעלבסטמאָרדשטימונג.

יעצט 26 יאָר נאָכן דערשיינען פֿונעם בוך, זענען ו. ווערטער פֿאַר אונז נישט מער אַזעלכע מוראדיקע אַנטפּלעקונגען. די יוגנט איז יעצט רעאַלער און ניכטערער, וויניקער אינדיווידואַליסטיש געשטימט, און וועט זיך זיכער פֿון ווייניגערס ראָמאַנטיזמען ניש מער לאָזן אַזוי שטאַרק באַאיינפֿלוסן, וואָרעמען מוז מען דעם לעזער פֿונדעסטוועגן.

אמתדיק הנאה האָבן פֿונעם דאָזיקן בוך, מיין איך, קאָן נאָר דער, וועלכער וועט עס קריטיש לייענען. וואָס איז נוגע פּסיכאָלאָגישע באָבאַכטונגען און פֿאַקטן, איז אונז קיין שום בוך אויסן דאָזיקן געביט נישט באַקאַנט, וואָס זאָל אונז אַזויפֿיל לערנען. די ווערטונגען אָבער זענען ס'רוב פֿאַר אונז געשטאָרבן צוזאַמען מיט ווייניגערן.

וואָס איז אַלץ אינעם דאָזיקן בוך נישט פֿאַראַן? אויפֿן וועג צו קריטיקירן די פֿרוי — אַנדערע באַדייטנדע מענטשן זענען דאָ אַלע ניטשע יוצא מיט אַ ביסל שאַרפֿזין, וויץ און הומאָר — האָט ווייניגער דערוויייל געפּרוווט מאַכן אַ רעוואָלוציע אין די נאַטורוויסנשאַפֿטן, באַגרינדן די פּסיכאָלאָגיע אויף נייע יסודות, שאַפֿן אַ פֿילאָזאָפֿישע שיטה, וואָס זאָל פֿאַרבינדן עטיק און לאָגיק, לייגן פֿונדאַמענטן פֿאַר אַ נייער וויסנשאַפֿט, ווי פֿון כאַראַקטעראָלאָגיע א. אז. וו. און אגב נאָך אַ קלייניקייט — לאָזן אונטערגיין די גאַנצע וועלט.

און דאָס אַלץ צוליב דער פֿרוי. הײַנט גיי ווייס וואָס איז אַזעלכעס אַ שונא פֿון פֿרויען... און זאָג, אַז ווייניגער האָט מבטל געווען די סעקסואַליטעט?

דאָסדאָזיקע לאַווירן אַרום דער פֿרוי און איינהילן אַלע דערשיינונגען אין סעקסואַליטעט האָט ווייניגערן — פּונקט ווי

פרוידן — אַפילו זייער פּאָפּולער געמאַכט ביים גרויסן עולם, אָבער אים נאָך פיל מער שאָדן געברענגט אין דער וויסנשאַפט־לעכער וועלט... ווי מען נעמט אים אָפט נישט אַזוי ערנסט אַ'ס דענקער, ווי ער פאַרדינט עס.

נישט געקוקט אָבער אויף דעם אַלעם, אויך נישט אויף דער יוגנטלעכקייט פונם פּראָפעסער, אויף דער אומרייפקייט פון פיל פון זיינע געדאַנקען, וואָס ווערן אָפט פאַרשפּאָט אַלס די־לעטאַנטיזם, האָט „ג. און כ.‟ פּאָרט איבערגעלאָזט אַ גרויסן רושם אין דער וויסנשאַפט און אין דער קונסט.

אַ טייל פון וויינינגערס געדאַנקען שפּילן אַ גרויסע ראָלע אין דער פּסיכאָאַנאַליטישער שיטה, זיינע צייט־ספּעקולאַציעס ווענען אַריין אין איינשטיינס שיטה; מאַנכע פון וויינינגערס ביאָ־לאָגישע אַנטפּלעקונגען זענען איבערגענומען געוואָרן פון שטייכאַכן, הירשפעלדן א. אנד. אין זייערע חקירות וועגן דער פעסטשטעלונג פונם געשלעכט און וועגן האָמאָסעקסואַליטעט; שפּענגלערס געשיכטלעכע מאָרפאָלאָגיע קאָן זיך דערגלייכן פאַר־רופן אויף וויינינגערן. וויינינגערס סימבאָליק און מאַנכע אַנ־דערע געדאַנקען פון זיין בוך „איבער די לעצטע דינגע‟ זענען געוואָרן צום אני־מאמין פונם עקספּרעסיאָניזם—באַזונדערס אין דער מאָלעריי.

ווי ניטשע, וואָלט וויינינגער געוויס געקאָנט וועגן זיך זאָגן, אַז „ער באַדאַרף קיינעם נישט, וואָס זאָל אים אָפּווענדן, ער איז זיך שוין אַליין סותר‟. אָבער אויך אַ צווייט וואָרט פון ניטשען וואָלט ער געקאָנט אָנווענדן אויף פיל פון זיינע געדאַנ־קען: „דאָס, וואָס באַדאַרף האָבן אַ באַווייז איז שוואַך... דאָס, וואָס איך זאָג, באַדאַרף קיין באַווייז נישט‟.

פאַראַן אין זיין בוך אינטואיציעס, וואָס האָבן זעלטן זיי־ערס גלייכן אין דער וועלט־ליטעראַטור. אינטואיציעס נישט סתם אין דער וועלט אַריין, נאָר אַזעלכע, וואָס שטיצן זיך אויף וויסנשאַפטלעכע פאַקטן. פאַקטן, וואָס שטיצן זיך אויף אינטו־איציע.

פיל פּסיכאָלאָגישע שטעלן אין זיינע ווערק האָבן נאָר זייער גלייכן בא שפּינאָזאַן, (ס'פעלט אָבער די גאונישע רויקייט, מיט וועלכער שפּינאָזאַ האָט באַהערשט זיין מאַטעריאַל...)

„ג. און כ.‟ איז אַ קוואַל פון מענטשנקענטניש, פונדאַמענטאַל זענען נישט נאָר די טיפּן פון „מ.‟ און „פּ.‟, נאָר אויך פון מוטער און פּראָסטיטוטקע, פּאָליטיקער און טוער, פּאַרברעכער, רעליגיע-באַגרינדער, פילאָזאָף א. אַז. וו. ועל כולם זיין לערע וועגן גאון. מייסטערווערק זענען די באַאָבאַכטונגען און פעסטשטעלונגען וועגן פריינטשאַפט, חרטה, איינזאַמקייט, שטילקייט, היסטעריע א. אַז. וו.

„דעם איינציקן פאָרוואורף, אַז מיין בוך איז געווען אָרעם אין גייסט, וועט מען מיר נישט קאָנען מאַכן‟ האָט וו. אַמאָל געזאָגט, ווי פאָרויספילנדיק זיין נאָענטן טויט. דערין האָט ער אליבא דכל הדעות רעכט געהאַט.

זיין באַציונג צו דער פרוי

וויינינגער דערקלערט אונז מכלומרשט, אַז ער מיינט חלילה נישט צו באַקעמפן דורך שנאה די פרוי, נאָר „פּ.‟, דאָס פרויענהאַפטע, דעם פרויען-מהות, וועלכן ס'קאָן אַזוי גוט באַזיצן אַ מאַנספּערשוין ווי אַ פרוי. וויינינגערס פריינט גערבער גייט נאָך פיל ווייטער: „אין וויינינגערס האַרץ — זאָגט ער — האָט נאָר געוווינט ליבע צו פלאַנצן, חיות און על אחת כמה וכמה צו מענטשן, עס איז דערפאַר אויסגעשלאָסן, אַז וויינינגער זאָל האָבן פיינט געהאַט פרויען. דאָס, וואָס ס'שיינט אונז ביי וו. צו זיין שנאה, איז נאָר אַ געפיל פון צער צוליב דער אוממאָראַלישקייט פון מענטשן.

מיר קענען דאָ סיי מיט וויינינגערן, סיי מיט גערבערן נישט איינשטימען. פאַקטיש זענען וויינינגערס ווערק אַדורכגעדרונגען מיט פאַרביסענער שנאה צו פרויען, נישט בלויז צום פרויען-מהות, נאָר צו דער רעאַלער פרוי, צו אונזער אַלעמענס מאַמעס און שוועסטערן, ווי איידל זיי זאָלן נישט זיין.

וו. דערקלערט אונז נישט נאָר בפירוש, אַז הגם ער רעדט נאָר וועגן פרויען-מהות, פאַרקערפּערט זיך דאָך דערדאָזיקער מהות הויפּטזעכלעך אין דער פרוי... נאָר ער גייט אַזוי ווייט אין זיין שנאה-פאַרבלענדניש, אַז ער זאָגט זיך דערפאַר אַרויס, אַז אַ מאַנספּערשוין אויף דער נידעריקסטער מענטשלעכער מדרגה שטייט נאָך אַלץ העכער פאַר אַ פרוי אויף דער

העכסטער מענטשלעכער מדרגה. דעם לעצטן אַבסורדאַלן זאַך מיט וועלכן ער קאָן שוין געוויס נישט האָבן געמיינט דעם פּרויען-מהות, געפינט ער פּאַר נויטיק, מחוץ זיין געוויינהייט, אַזש צוויי מאָל איבערצוחזרן.

פון וואַנען נעמט זיך צו אַ יונגן מענטש ווי וו. אַזאַ שנאה ?

מען האָט עס הויפּטזעכלעך געפּרוּווט צו פאַרענטפערן דורך פאַרשידענע רכילותן. מען האָט געדרשנט, דערעיקר פרויען, פאַרשטייט זיך, „אַז איינע האָט זיך נוקם געווען פאַר אַנדערע" און אים געהעריק אָנגעלערנט, אַזוי אַז ער זאָל האָבן צו זינגען און צו זאָגן, אַז ער האָט נאָר געקענט פּראָסטיטוטקעס, און האָט פון זיי געשעפּט זיינע ידיעות וועגן פרויען, אַז ער האָט נאָר געקענט פּוסטע בורזשואַזע פרויען און נישט קיין ערנסטע פּראָלעטאַרישע, אַז ער איז געווען אַ האָמאָסעקסואַליסט, אַ ווענעריש-קראַנקער א. אז. וו.

דידאָזיקע אַלע ווערסיעס זענען אומבאַגרינדעטע. פריינט פון וויינינגערן, באַקאַנטע פּערזענלעכקייטן, זענען מבטיח, אַז ער האָט אין זיינע לעצטע יאָרן געלעבט לויט זיינע טעאָריעס ווי אַ נזיר.

אַנדערע האָבן געמיינט, אַז זיין שנאה צו פרויען האָט זיך גענומען דערפון, וואָס ער איז זייער מיאוס געווען און האָט באַ פרויען קיין דערפאָלג נישט געהאַט... פאַראַן אַ יש אומרים, אַז צוליב זיין אומדערפאָלג באַ פרויען, איז ער באַגאַנגען זעלבסטמאָרד. דאָס ווילט זיך אונז נאָך וויינִיקער גלויבן ווי כל המינֵי רכילותן.

ווין איז נישט קיין וואַלד, און ווינער פרויען זענען, אויף אַזוי וויִיט ווי מיר קענען זיי, חלילה נישט אַזעלכע אַכזריות, אַז זיי זאָלן אַ יונגן מענטש לאָזן אָפּקומען תעניתים און אונ-טערגיין... מיר האָבן שוין אויבן געזען, אַז וו. איז קיין מיאוסער מאַנספּערשוין נישט געווען. נאָר ווען ער זאָל אפילו זיין געווען „כמעט מיאוס" וואָלט אים, דעם יונגן ד"ר פיל. בפרט דעם „פרויען-פיינט", וואָס האָט אָקאָרשט אַרויסגעלאָזט אַזאַ „פּיקאַנט" בוך אַלס „אינטערעסאַנטן" און „דעמאָנישן" — פרויען געפינען שוין זכיות — געוויס קיין דערפאָלג נישט געפעלט... ווען ער וואָלט נאָר געוואָלט.

פון אַזעלכע סיבות, ווי מיר האָבן אויסגערעכנט, ווערט נאָך געוויס אַזאַ בוך, ווי „ג. און כ.” נישט געבוירן. מיר מוזן וויינינגערס שנאה זוכן פיל טיפער — אין זיין נשמה.

אונזער מיינונג וועגן דעם קוואַל פון דערדאָזיקער שנאה האָבן מיר שוין אייגנטלעך אַרויסגעזאָגט: וו. איז לויטן אַלטן כלל פון „כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו”. געווען בטבע שטאַרק זינלעך, ליידנשאַפטלעך. ווי ס'ווייזט זיך אויך אַרויס פון תאווה-לידער, וועלכע ער האָט געשריבן אַלס 19-יעריקער בחור. ער האָט זיך אָבער אַריינגעשפּינען אין אַ וועלט-אָנשויונג, וואָס איז געווען געווענדט קעגן זיין נאַטור, קעגן זיינע מעכטיקע אינסטינקטן.

אַחוץ זיין קריסטנטום, לויט וועלכן „אַן אויג, וואָס קוקט אויף אַן אשה מיט באַגערן, באַדאַרף אויסגעשטאָכן צו ווערן”... האָט ער אָבער פּאָרט זיינע תאוות נישט געקאָנט גובר זיין, ער איז פאַר זיי נאָר אַנטלאָפן... זיי האָבן אים נאָכגעיאָגט.

נישט קענענדיק לעבן לויט זיינע איבערצייגונגען, פילנדיק זיך גערודפט דורך זיין תאווה... האָט ער פיינט באַקומען דעם אָביעקט פון זיין תאווה, די פרוי, וועלכע האָט אים מכלומרשט פאַרפאָלגט.

דידאָזיקע מיינונג וועגן וויינינגערס פרויען-שנאה ווערט אונז באַשטעטיקט דורך וויינינגערן אַליין, וועלכער האָט זיך פאַר זיין טויט אָפּגעגעבן אַ חשבון פון דערדאָזיקער שנאה. (זע דעם סוף פונם דאָזיקן קאַפּיטל).

פונוואַנען נעמט זיך אָבער וויינינגערס שנאה צו דער סעקסואַליטעט גופא? פאַרוואָס האָט ער זיך פאַרוויקלט אין אַזאַ עטיק און מיסטיק, וואָס באַקעמפן אַלדאָס סעקסועלע? עפּעס האָט דאָך אין אים געמוזט זיין אַזעלכעס, וואָס האָט אים געפירט אויף אַזעלכע דרכים? צי האָט זיך דאָ נישט די ליבע, די סעקסואַליטעט גופא, ווי ס'קומט אָפט פאָר, פאַרוואַנדלט אין איר קעגנטייל — אין נזירות? *)

---

*) זע דעריבער ה. העכסט אינטערעסאַנטע אויספירונגען וועגן היסטעריע אינם דאָזיקן בוך. זיי זענען אויך עלול צו וואַרפן ליכט אויף זיין אייגענער מכלומרשטער אָפּנייגונג צום סעקסועלן. לויט זיין אייגענער מיינונג, פאַרשטייט מען נאָר בלויז דאָס, וואָס מען האָט אין זיך...

פראָפּ. סוואָבאָדאַ האָט דעריבער צרויסגעזאָגט פאָלגנדן שיינעם געדאַנק: באַ דעם מאַסנמענטש איז די תּאווה ס׳רוב גיכער אַ מאָראַלישער כּוח, וואָס דינט דער מענטשלעכער אַנטוויקלונג. דער פּשוטער מענטש שטרעבט דערצו, באַוווסט אָדער אומבאַוווסט, זיך צו פאַרמערן און צו פאַרפולקומען זיין מין, צו שטייגן גייסטיק דורך זיינע קינדער און קינדס-קינדער, וואָס אמאָל העכער, ביז ס׳ווערט דורך אים דערגרייכט די העכסטע גייסטיקע מדרגה, וואָס איז מן הסתּם געלעגן אינם עיקר תּכלית פון דער וועלט. דער גאון, דערקעגן, וואָס האָט שוין דערגרייכט די העכסטע מענטשלעכע מדרגה, האָט נישט מער נויטיק צו פרוכפּערן קינדער. זיין סעקסואַליטעט איז דערפאַר נאָר אַ זינדיקע, מחמת זי האָט אַחוץ זינלעכער הנאה קיין שום תּכלית נישט...

סוואָבאָדאַס מיינונג לאָזט זיך אפילו באַשטעטיקן דורך פיל ראיות... נישט בחנם האָבן גאונים ס׳רוב געהאַט קינדער דעגענעראַטן... אָדער האָבן ספּעציעל געהאַט נייגונגען צו אומגליקלעכע ליבעס און זענען אָפט דורך זיי נכשל געוואָרן... ווי אינטערעסאַנט דידאָזיקע מיינונג זאָל נישט זיין, איז זי אָבער פאָרט נאָר אַן אַלגעמיינע מעטאַפיזישע דערקלערונג, וואָס לאָזט זיך אויף אַ ספּעציעלן פאַל נישט אָנווענדן. (אַגב פאַרוואָס זענען געווען אַזויפיל בזירים נישט-גאונים ?).

ווי ווייט ס׳האַנדלט זיך וועגן ווייניגערן אַליין, האָבן מיר די סיבה פון זיין קריסטלעכער רעליגיעזיטעט געוויס מיט רעכט געזען אין זיין באָדנלאָזיקייט. איז דאָך דאָס קריסטנטום גופא אַנטשטאַנען אין אַ צייט, ווען יידן האָבן אָנגעהויבן פאַרלירן דעם באָדן פיזיש און גייסטיק (גייסטיק דורכן העלעניזם !)

ווי ס׳זאָל נישט זיין, אָן דעם פאַקט פון זיין קריסטלעך-בזירישער אויפפאַסונג מוזן מיר זיך דאָ האַלטן.

פיל מענטשן שטעלן זיך אָפט אויף די פראַגע: צי איז וו. גערעכט געווען אין זיין שנאה צו פרויען? אַזאַ פראַגע איז לגמרי קיין פראַגע נישט. מען קאָן אַזוי גוט נישט פרעגן, אויב וו. האָט רעכט, ווי מען קאָן נישט פרעגן: צי האָבן רעכט מאַנכע פון אונזערע חסידים, ווען זיי זיצן נישט מיט אַ פרוי באַ איין טיש? צי זענען פיל קאַטוילישע מענער און פרויען גערעכט, ווען זיי פאַרברענגען אין קלויסטער? מען קאָן דאָ

בכלל נישט רעדן וועגן רעכט אָדער אומרעכט — עס איז אַ רעליגיעזער באַנעם.

וויסנשאַפטלעך קאָן אונז דאָ וו. גאָרנישט „באַווייזן". נאַטורוויסנשאַפטלעך קאָן מען געוויס נישט רעדן דערפֿון, אַז אַ פֿרוי זאָל שטיין אויף אַ נידריקערער מדרגה ווי אַ מאַנספּערשוין. אין דער נאַטור זענען נישט פֿאַראַן קיין ווערטן און די פֿרוי איז אַזוי גוט איינגעפֿלאָכטן אין וועלט-סיסטעם ווי דער מאַנ-ספּערשוין. פֿילאָזאָפֿיש-עטיש האָבן מיר געוויס דאָס רעכט צו האָבן אַן אַנדער מיינונג ווי וו.

פּלאַטאָן און קאַנט, וויינינגערס רבים, „געטער", האָבן אַחוץ אַלע כּוונות, וועלכע וו. טייטשט אין זיי אַריין, דאָ געהאַט אַ גאַנץ אַנדערע מיינונג.

פּלאַטאָן איז גאַנץ ווייט געווען פֿון וויינינגערס מיינונג, אַז „אַלץ, וואָס מען רופֿט אָן ליבע, אַחוץ „פּלאַטאָנישער ליבע" געהער אין חזיר-שטאַל אַריין". אין זיין „שטאַאַט" האָט פּלאַטאָן נישט נאָר געפֿאָדערט גלייכע רעכט פֿאַר פֿרויען, נאָר ער האָט זיך אויך אויספּירלעך (ווי די יידישע הכמים, לויט וו. — סאַראַ בושה!) באַשעפֿטיקט מיט פֿראַגן פֿון דער מענטשלעכער פֿאַר-מערונג, אין וועלכער ער האָט געזען אַ שטיק „השארת הנפש".

קאַנט איז געוויס ווייט געווען דערפֿון אָנצוווענדן דערויף זיין „קאַטעגאָרישן אימפּעראַטיוו", אַז דער מאַן זאָל די פֿרוי דורך סעקסואַליטעט נישט דערנידעריקן צו אַ זאַך. ער האָט העכסטנס פֿאַרלאַנגט, אַז מען זאָל די פֿרוי אַכטן אַלס מענטש אַפֿילו אינם סעקסועלן צוזאַמענלעבן (פֿיכטע). אין זיין פּריוואַט-לעבן האָט קאַנט זייער הויך געשעצט זיינע גייסטיקע אונטער-האַלטונגען מיט פֿרויען.

וו. קאָן זיך, ווי געזאָגט, נאָר פֿאַררופֿן אויף זיין גלויבן. מיר האָבן דאָ געוויס קיין רעכט נישט וויינינגערן אָפּצוווענדן אין זיינע רעליגיעזע געפֿילן, דאָ הייסט עס „של נעלך, כּי אדמת קודש היא..." מיר האָבן אָבער דאָס רעכט נישט צו גלויבן. ווי איז דער דין, ווען מיר זענען נישט קיין מאמינים? נעמט אַוועק פֿון וויינינגערס בוך זיין רעליגיעז-עטישן „באַבאָק"... צעפֿאַלט זיין גאַנצער בנין פֿון פֿרויען-שנאה ווי אַ שפּינוועבעכץ.

וו. באַשולדיקט די פֿרוי הויפּטזעכלעך אין סעקסואַליטעט.

ווי איז דער דין, ווען מיר זען אין דער סעקסואַליטעט דווקא אַ שיינעם און מעכטיקן כוח, וואָס בויט דאָס לעבן אַרום אונז?

וואָס איז נוגע פאַקטן און באַאָבאַכטונגען וועגן פרויען... געפינען מיר ווייַערס גלייכן זעלטן אין דער וועלט־ליטעראַטור. ווייני־גערס ווערטונגען זענען נאָר געווען זיין רעליגיעז פאַרבלענדעניש.

זיין שנאה האָט זיך אָן אים נישט קריסטלעך נוקם געווען. שאָפּענהויער, וועלכער איז אין זיין לעבן, אין דערדאָזיקער היג־זיכט, נישט געווען אַזוי קאָנסעקווענט ווי וו. האָט אַלס בייזער מענטש אמתדיק הנאה געהאַט פון זיין שנאה צו פרויען — און יידן... וויינינגער האָט געהאַט אַ האַרץ, וואָס איז פעיק געווען צו ליבן — אָבער ער האָט זיך אַלייז פאַרסמט זיין נשמה. ווען ער האָט חרטה געהאַט, איז שוין געווען צו שפּעט.

צווישן די לעצטע אַפאָריזמען, וועלכע וו. האָט אָנגעשריבן פאַר זיין טויט, געפינען מיר עטלעכע שורות געשריבן אין דער גרעסטער נערוואָזיטעט... שורות, אָן וועלכע מען זעט אָן, אַז עס איז אים נישט לייכט אָנגעקומען זיי אָנצושרייבן—אפשר האָט ער מיט זיי אויסגעהויכט זיין נשמה — וואָס אַנטהאַלטן פאָלגנ־דיקן ווידוי:

„ווי קאָן איך דען די פרויען פאָרוואַרפן, אַז זיי וואַרטן נאָר אויף אַ מאַנסביל, וויבאַלד דער מאַנסביל וויל אויך נישט עפּעס אַנדערש ווי זיי. עס איז נישט פאַראַן קיין מאַנסביל, וואָס זאָל זיך נישט פרייען, בעת ער ווירקט אויף אַ פרוי סעקסועל, די שנאה צו דער פרוי איז נישט עפּעס אַנדערש, ווי די שנאה צו דער אייגענער נישט איבערוווּנדענער סעקסואַליטעט.

זיין באַציונג צום יידנטום

וויבאַלד ס'איז אמת, אַז וו. איז געווען אַ פאַר־ברעכער, איז ער עס נאָר געווען בנוגע זיין פאָלק. נישט נאָר יידן, נאָר אויך קריסטן, וואָס זענען גע־נוג אָביעקטיוו, זעען אין וויינינגערס קאַפּיטל וועגן יידנטום דירעקט אַ פאַרברעכן.

אָבער מערקווירדיק, מיר מוזן דאָ זאָגן, אַז דווקא דאָס־דאָזיקע קאַפּיטל אַנטהאַלט פֿיל געדאַנקען, צו וועלכע יעדער נאַציאָנאַלער ייד, הויפּטזעכלעך אַ ציוניסט, וועט מוזן מודה זײַן, ווען ער וועט נאָר װ. ריכטיק פֿאַרשטיין.

כּדי געהעריק אָפּצושאַצן װ. באַציִונג צום יידנטום, האַלטן מיר פֿאַר נויטיק צוערשט איבערצוגעבן דעם צענטראַלן געדאַנק פֿון זײַן בוך.

אינם גרויסן און גאַנצן וועל איך קיין טעות נישט האָבן, ווײַבאַלד איך וועל דעמדאָזיקן געדאַנק אַזוי פֿאָרמולירן *):
דער אמתער מהות פֿון דער וועלט באַשטייט אין גייסטיקע אינדיווידואַליטעטן, מאָנאַדן. די פֿרוי איז קיין מאָנאַדע נישט, נאָר צעשווימענער חומר, וואָס ווערט געפֿאָרמט דורכן מאַנספֿערשוין.

מיט אַנדערע ווערטער, מיר מענער, וואָס האָבן (קאַנטיש גענומען) דורך אונזער גייסט געשאַפֿן, געפֿאָרמט די גאַנצע וועלט, האָבן אויך געשאַפֿן די פֿרוי. די וועלט האָבן מיר אָבער געפֿאָרמט דורך אונזערע לאָגישע און עטישע ווערטן... די פֿרוי דערקעגן האָבן מיר באַשאַפֿן אין אונזערע זינדיקע מינוטן, ווען מיר האָבן זי באַגערט, כּדי מיט איר צו זינדיקן.

מיר זענען שטאָלץ אויף אונזער גייסטיקער אַנטוויקלונג. בײַ דער פֿרוי קאָן מען וועגן קיין אַנטוויקלונג פֿון זיך זעלבסט אַרויס, לויט איר אייגענע השגות און ווערטן, לגמרי נישט רעדן. זי איז שטענדיק געווען דיזעלבע סיי אין אַמאָליקן אַשור און בבל, סיי אינם יעצטיקן פּאַריז. זי האָט זיך נאָר „אַנטוויקלט" אין איין ריכטונג... אין דער ריכטונג פֿון די מענלעכע תּאוות.

זי האָט זיך טויזנטער יאָרן געציערט, געקליידט, אַזוי ווי דער מאַנספּיל, וואָס באַגערט זי מיט אומרײַנע געדאַנקען, וויל

---

*) מחמת װ. געדאַנקען לאָזן זיך בשום אופֿן נישט קאָנצענטרירן און פֿאַרײַנהייטלעכן צו אַ שטיקל שיטה, מוז איך מיר דאָ דערלויבן צוליב קלאָרקייט, וועלכע איז בײַ װ. נישט פֿאַראַן... געוויסע פֿרײַהייטן, ד. ה. צוליבן צענטראַל־געדאַנק, וועלכן איך וויל פֿאַרבולטן... בכּיוון פֿעלן מאַנכע פֿון זײַנע נעבנגע־דאַנקען, וועלכע כ'בין דאָ נישט אײַסן. מען קאָן, למשל, אין ווײַנינגערס געדאַנקען־וועלט נישט אַרײַנפֿירן דעם באַגריף אַנטוויקלונג, ווי ס'געשעט דאָ.

זי האָבן. — זי האָט זיך נאָר שטענדיק פאַרקליידט אויסערליך, אויבערפלעכלעך, אין אונזער קולטור און קונסט, וויסנשאַפט־קענטנישן — זי שפּילט קלאַוויר, טאַנצט, שטודירט א. אַז. וו., כּדי אונז מערער געפעלן צו ווערן און אונז זינדיק צו מאַכן. באמת האָט זי נישט קיין שום שייכות צו אונזער גאַנצער קולטור...

די פרוי האָט אַזוי איר נשמה פאַרלוירן און איז געוואָרן בלויז אַן אָביעקט פאַר אונזער ליידנשאַפט — די פאַרקערפּערונג פונם חטא אַליין.

די ירידה פון דער פרוי, מיינט וו. דאָס, וואָס איז בכלל דאָ אַ „פּ", איז אָבער געקומען אַדאַנק די זינד פונם מאַנספּערשוין. די פרוי קאָן זיך נאָר עמאַנציפּירן, מיינט וו., ווען זי וועט אויפהערן צו זיין אַ פרוי—„פּ" און וועט ווערן אַ מענטש. היות ווי די פרוי, נישט האָבנדיק קיין עטיק, איז נישט מסוגל אויפצוהערן צו זיין דאָס, וואָס זי איז, טאָ האָבן מיר מענער דעם חוב זי צו באַפרייען. דאָס וועט נאָר דערגרייכט ווערן דאַן, ווען מיר וועלן זיין עטיש — עטיש טאָר מען זיך נישט באַדינען מיט אַ מענטש אַלס זאַך — און אויפהערן צו באַגערן די פרוי געשלעכטלעך. נאָר דעמאָלט, ווען די פרוי וועט אויפהערן צו זיין אַ מיטל, וועט זי ווערן אַ מענטשלעכע פערזענלעכקייט.

פאַר וו. דעם מערב־ייד, וואָס האָט נאָר כּסדר געזוכט פאַר זיך אַסימילירטע יידן, איז פונדאַנען אויס אַבסאָלוט נאָענט געווען דער געדאַנק צו פאַרגלייכן יידן מיט פרויען.

אויך דער ייד (דער אַסימילירטער) האָט ווי די פרוי קיין אינדיווידואַליטעט נישט; פונקט ווי די פרוי האָט זיך אַנטוויקלט לויטן ווונש פונם מאַנספּערשוין, אַזוי האָט זיך אויך דער ייד טויזנטער יאָרן אַנטוויקלט ווי דער גוי האָט אים געוואָלט האָבן... אַלס מה־יפית־יידל. אויך דער אַסימילירטער ייד האָט קיין שום באַציונג נישט צו דער גאַנצער אַרומיקער קולטור און פאַרקליידט זיך נאָר אין איר אויסערלעך, כּדי די גויים געפעלן צו ווערן. אויך דער אַסימילירטער ייד האָט, ווי די פרוי, קיין באַציונג נישט צו די העכסטע ווערטן פון אַן אייגענער

מלוכה, נאַציע, צו יחוס אָבות... ווי די פרוי האָט ער קיין אַכטונג נישט צו זיך... א. אַז. וו.

אַזוי גוט ווי די עמאַנציפּאַציע פון דער פרוי באַשטייט אין דעם, אַז די פרוי זאָל אויפהערן צו זיין „פ", דאָס, וואָס די זינד פונם מאַן האָט פון איר געמאַכט, פונקט אַזוי באַשטייט די עמאַנציפּאַציע פונם ייד אין דעם, ער זאָל אויפהערן צו זיין דאָס, וואָס דער זינדיקער „גוי" האָט פון אים געמאַכט, ער זאָל אויפהערן צו זיין אַ „זשידעק", אַן אָביעקט, אַ מיטל פאַרן גוי, און ווערן אַ מענטש.

וו. קומט אַזוינאָך מערקווירדיק צום ציוניזם, אין וועלכן ער זעט אַ מענגלעכן נישט יידישן וועג פונם ייד צו זיך זעלבסט, צו זיין אַ פּערזענלעכקייט. „**אינם ציוניזם** — זאָגט וו. — **האָבן זיך קאָנצענטרירט די איידלסטע געפילן פונם יידנטום**".

ווי מיר זאָלן זיך נישט באַציען צו וו. מיינונגען וועגן יידנטום, איין זאַך איז פאַר אונז זיכער: ער קאָן נישט האָבן פיינט געהאַט דעם ייד בכלל — נאָר דעם אַסימילירטן ייד.

וו. האָט נישט געהערט צום טיפּ פון אונזערע זשידקעס, וואָס מאַכן קאַריערעס פון זייער יידן־שנאה... זיין שנאה צו יידן איז געווען אַן ערלעכע... און דווקא דאָ באַדאַרפן מיר אים מערקווירדיק גוט צו באַגרייפן...

ער האָט באַקומען אַן אַסימילירטע דערציונג און האָט נאָר געזען אַרום זיך אַסימילירטע יידן: בערזע־ספּעקולאַנטן, פאַרקויפטע זשורנאַליסטישע נשמות, ליטעראַטן, וואָס האַנדלען מיט פרעמדע אידעען א. אַז. וו. יידן, וועלכע זענען פרעמד זייער אייגענער קולטור, על אחת כמה וכמה דער פרעמדער.

ער האָט אַמהעכסטן געשעצט כאַראַקטער. די יידן, וועלכע ער האָט געזען, זענען געווען כאַראַקטערלאָז; מענטשן, וואָס לעבן אָן אמונה, אָן נאַציאָנאַלער ווירדע, אָן זכרון פאַר אַ פאַרגאַנגענהייט, אָן אַמביציע, אָן אייגענע אידעאַלן, אָן צוקונפט, אָן פערזענלעכקייט — אוממענטשן.

כמעט 90 פראָצ. פאַרוואָרפן, וואָס וו. מאַכט יידן, זענען לגבי אַזעלכע יידן אַבסאָלוט גערעכט. פיל טויזנטער יידן לעבן

נאָך יעצט אַזוי אין די מערב-לענדער, אַ טיף רעליגיעזער מענטש ווי וו. אָבער האָט אַזאַ יידנטום געוויס נישט געקאָנט פאַרטראָגן.

באַ אַזאַ" דערציונג. און באַ אַזאַ יידנטום, וואָס וו. האָט באַקומען צו זען, דאַרף עס אונז אַפילו נישט חדושן... וואָס ער האָט זיך געשמדט.

וואָלט ער די זכיה געהאַט צו קענען אַן אַנדער יידנטום, דאָס נאַציאָנאַלע יידנטום, וואָס האָט דעמאָלט אין ווין אָנגעהויבן צו דערוואַכן... וואָלט ער דעמאָלט אין ווין אַרייגעקומען אין די סביבה פון מענטשן ווי נתן בירנבוים, בובער א. אַנד. אָנשטאָט אין די סביבה פון חברים משומדים-אַנטיסעמיטן, ווי עוואַלד (פרידלענדער), לוקא אי אַז. וו. דעמאָלט וואָלט זיין לעבן גענומען אַ גאַנץ אַנדערע ווענדונג.

וואָלט ער געקענט אמתע יידן, כאַראַקטער-יידן, וואָלט ער געוווסט, אַז אַלע זיינע פאָרוווּרפן זענען נאָר חל... אויף זיינע משומדים... אַז באַ יידן שפּילט יחוס דווקא אַ גרויסע ראָלע, אַז יידן האָבן אַ זין פאַר לאַנד, ערד, וואָס דערגייט ביז צו חלוציזם... אַז יידן זענען נישט בלויז מאַטעריאַליסטן, נאָר ס׳רוב רעליגיעזער ווי דער גאַנצער מערב... אַז דער קריסטוס, וועלכן ער האָט געמיינט, איז געווען דורכויס אַ יידישער טיפ... און נישט ווי ער גלויבט, אַן איבערווינדער פונם יידנטום...

וואָלט ער געקענט יידן און יידנטום, וואָלט ער געוווסט, אַז יידן איז באַקאַנט דער גרויסער ציטער פאַר די סודות פונם לעבן... אַז קבלה איז נישט בלויז „אַ לערע פון צאָלנפאַנטאַסטיק”, נאָר זי אַנטהאַלט פיל, פיל פון די שענסטע געדאַנקען, וועלכע ער גלויבט ערשט צו האָבן אַנטדעקט; וואָלט ער געוווסט, אַז באַ יידן איז פאַראַן אַ חסידות. די מיסטיק, וועלכע ער האָט שטענדיק געזוכט... דעמאָלט וואָלט ער אַוודאי אַליין געווען אַ חסיד...

ווארשע, 1929   ד״ר א. גליקסמאַן

ליטעראטור:

Otto Weininger: „Geschlecht und Charakter“ 17 Aufl. 1918.

„Über die letzten Dinge“ 6 Aufl. 1920.*)

„ „ „Taschenbuch und Briefe an einen Freund“. Wien 1919.**)

Emil Lucka: „Otto Weininger“, Sein werk und seine Persönlichkeit. Wien 1905.

Herman Svoboda; „Otto Weiningers Tod“. Wien 1923

Georg Klaren: „Otto Weininger“, der Mensch, sein Werk und sein Leben, Wien 1923

W. Müller: „Die Welt als Schuld und Gleichnis“, Wien 1920.

Paul Biro: „Die Sittlechkeitsmetaphysik Otto Weiningers“, Wien 1927

Carl Dellago: „Otto Weininger und sein Werk“, Insbruck 1912.

ד"ר א. גליקסמאַן: „גלות השכינה". העולם 1925, גליון כ"ט.

---

*) מיט אַן הקדמה פון ו. פריינט ראַפּאָפּאָרט.
**) מיט אַן הקדמה פון ו. פריינט A. G.

הקדמה פֿון מחבר

די אויפֿגאַבע פֿון דאָזיקן בוך איז צו וואַרפֿן אַ ניי, אַנטשיידנדיק ליכט אויף דער פֿראַגע פֿון די געשלעכטער. דאָ האַנדלט זיך נישט וועגן צונויפֿשטעלן וואָס מעגלעך מער איינצלנע כאַראַקטער־שטריכן אָדער אַנטקעגנשטעלן די רעזולטאַטן פֿון די פֿריערדיקע וויסנשאַפֿטלעכע אויסמעסטונגען און עקספּערימענטן; ניין — דער ציל פֿון דאָזיקן ווערק איז דער פּרווו צוריקצופֿירן אַלע קעגנזאַצן צווישן מאַנסביל און פֿרוי צו *איין* אַלגעמיינעם פּרינציפּ. דערמיט אונטערשיידט עס זיך פֿון אַלע אַנדערע ביכער פֿון ענלעכן מין. עס פֿאַרהאַלט זיך נישט אויף דער אָדער יענער אידיליע, נאָר באַמיט זיך אַרייַנצודרינגען ביזן לעצטן תּוך; עס וואַרפֿט נישט אָן קיין גאַנצע שטויסן באַטראַכטונגען, נאָר *סיסטעמאַטיזירט* די גייסטיקע דיפֿערענצן פֿון די געשלעכטער; עס באַהאַנדלט נישט קיין פֿרויען, נאָר די פֿרוי. וואָס אַן אמת, נעמט עס תּמיד פֿאַר זיין אויסגאַנגס־פּונקט דאָס אַלטעגלעכסטע און אויבערפֿלעכלעכסטע, אָבער נאָר כּדי צו דערקלערן אַלע קאָנקרעטע, אינדיווידועלע דערפֿאַרונגען. און דאָס איז דאָ נישט קיין „אינדוקטיווע מעטאַפֿיזיק", נייערט טריטווייזע פּסיכאָלאָגישע פֿאַרטיפֿונג.

דידאָזיקע אונטערזוכונג איז נישט קיין ספּעציעלע, נייערט אַ פּרינציפּיעלע; זי פֿאַראַכט נישט דאָס לאַבאָראַטאָריום, הגם באַ דער אַנטשיידונג פֿון טיפֿערע פּראָבלעמען שיינען זיינע הילפֿס־מיטלען צו זיין באַגרעניצט אין פֿאַרגלייך מיט דער שעפֿערישקייט פֿון זעלבסט־באַאָבאַכטנדיקן אַנאַליז. דער קינסטלער, וועלכער שטעלט פֿאָר אַ ווייבלעך וועזן, קאָן אויך שאַפֿן עפּעס טיפּיש, הגם ער זאָל זיך נישט האָבן דערביי באַוואָרנט מיט

דעם אַטעסטאַט פון די אָפיציעלע עקספּערטן. דער קינסטלער פאַרוואַרפט נישט די דערפאַרונג, אדרבא, דאָס דערוואָרבן אַ וואָס מעגלעך גרעסערע דערפאַרונג באַטראַכט ער פאַר זיין אומ-מיטלבאַרן חוב. אָבער זי דינט אים אַלס אויסגאַנגס-פּונקט צום פאַרטיפן זיך אין זיך גופא, וואָס נעמט אין דער קונסט אָן דעם כאַראַקטער פון אַ פאַרטיפן זיך אין דער וועלט.

די פּסיכאָלאָגיע, מיט וועלכער עס וועט זיך באַנוצן אונ-זער אָפּהאַנדלונג, איז אַ דורכאויס פילאָזאָפישע, הגם איר אייגנ-טימלעכער מעטאָד, וועלכער איז אַרויסגערופן דורך דער אייגנ-טימלעכער טעמע, צווינגט אונז אַרויסצוגיין פון די טריוויאַלסטע דערפאַרונגס-פאַקטן. אָבער די אויפגאַבעס פונם פילאָזאָף און קינסטלער אונטערשיידן זיך נאָר לויט דער פאָרם. דאָס, וואָס פאַר איינעם איז סימבאָל, ווערט פאַרן אַנדערן באַגריף. די קונסט פאַרהאַלט זיך לגבי דער פילאָזאָפיע, ווי די פאָרם לגבי דעם אינהאַלט. דער קינסטלער האָט אין זיך איינגעאָטעמט די וועלט, כדי זי צוריק אַרויסצואָטעמען פון זיין נשמה; פאַר דעם פילאָזאָף איז זי אויסגעאָטעמט, און ער מוז זי צוריק איינאָטעמען אין זיך.

פונדעסטוועגן טראָגט תּמיד יעדע טעאָריע אומפאַרמיידלעך עפּעס פּרעטענציאָנעלס אין זיך; און דערזעלביקער אינהאַלט, וואָס דערשיינט אין דעם קונסטווערק אַלס פולשטענדיק נאַטירלעך, איז דאָ, אין פילאָזאָפישן סיסטעם, אין דער פאָרם פון אַ צו-בויפגעפּרעסטער באַהויפּטונג וועגן אַן אַלגעמיינער דערשיינונג, אין דער פאָרם פון אַ טעזע, וועלכע איז אונטערגעוואָרפן דעם פּרינציפּ פון גענוגנדיקער באַגרינדונג און באַווייזבאַרקייט, קאָן ער ווירקן פיל שאַרפער, יאָ, אַפילו באַליידיקנדיקער. דאָרט, ווו אונזער באַטראַכטונג איז באַזונדערס אַנטיפעמיניסטיש — און דאָס איז זי כמעט תּמיד — דאָרט וועלן אויך די מענער נישט גאָר גערן און נישט מיט פולער איבערצייגונג מסכּים זיין מיט אונזערע אָנשויונגען: זייער סעקסועלער עגאָיזם לאָזט זיי זען די פרוי אין יענעם ליכט, אין וועלכן זיי וואָלטן זי וועלן זען, אין וועלכן זיי וואָלטן זי געקאָנט און געוואָלט ליב האָבן.

היינט ווי-זשע זאָל איך ערשט נישט זיין צוגעגרייט

אויפֿן ענטפֿער, וועלכן ס'וועלן געבן די פּרויען אויף מיין אורטייל איבער זייער געשלעכט?

דאָס, וואָס די גאַנצע אונטערזוכונג איז אין איר סוף געווענדט אַקעגן דעם מאַנסביל, צושרייבנדיק אים די גרעסטע און אייגנטלעכע שולד — וואָס אַן אמת, אין אַ טיפֿערן זינען, איידער עס שטעלן זיך דאָס פֿאַר די פֿרויען־רעכטלעריגס — וועט דאָ קנאַפּ וואָס העלפֿן דעם מחבר; מחמת דערדאָזיקער שטודיום איז פֿון אַזאַ מהות, וואָס קאָן אים אַמווייניקסטן צוהעלפֿן צו דער רעהאַביליטאַציע באַ דעם ווייבלעכן מין.

צום שולד־פּראָבלעם אָבער דערגייט דער אַנאַליז דערפֿאַר, וואָס ער הויבט זיך אויף פֿון די פֿאָדערשטע, אַמנאָענטסטן ליגנדיקע דערשיינונגען ביז צו פּונקטן, פֿון וועלכע עס עפֿנט זיך אַ ברייטער אויסבליק נישט בלויז אויף דעם מהות פֿון דער פֿרוי און איר באַטייט אין דעם אוניווערס, נאָר אויך אויף איר פֿאַרהעלטעניש צו דער מענטשהייט און צו אירע לעצטע און העכסטע אויפֿגאַבעס, פֿון וואַנען מ'קאָן פֿאַרנעמען אַ באַשטימטע שטעלונג לגבי דעם קולטור־פּראָבלעם און אָפּשאַצן די ראָליע פֿון דער ווייבלעכקייט אין דעם וועלט־סכום פֿון אידעאַלע צילן. דאָרט בכן, ווו דער קולטור־פּראָבלעם און מענטשהייטס־פּראָבלעם פֿאַלן זיך צונויף, קאָן מען זיך נישט באַגרעניצן מיט דער בלויזער אויסטייטשונג; דאָ באַדאַרף מען אויך אָפּשאַצן — יאָ, דאָ פֿאַלן זיך צונויף פֿון זיך גופֿא דערקלערונג און אָפּשאַצונג.

צו אַזאַ הויכקייט פֿון אויסבליק איז אונזער אונטערזוכונג כּמעט ווי געצוואונגען צוצוקומען, נישט האָבנדיק כּלל לכתחילה געשטרעבט דערצו. אויף דעם עמפּיריש־פּסיכאָלאָגישן באָדן גופֿא קומט אונזער אונטערזוכונג ביסלעכווייז צו דער איבערצייגונג אין דער אומגענוגנדיקייט פֿון יעטוועדער עמפּיריש־פּסיכאָלאָגישער פֿילאָזאָפֿיע. איר יראת־הכּבוד פֿאַר דער דערפֿאַרונג ווערט דורכדעם בשום אופֿן נישט פֿאַרמינערט, אדרבא, דער זין פֿאַר דער עמפּירישער ווירקלעכקייט ווערט נאָר דערמיט פֿאַרשטאַרקט, און נישר צעשטערט, ווען דער מענטש זעט אין דער דערשיינונג — יענע איינציקע זאַך, וואָס אַן אמת, וועלכע ער לעבט איבער — דידאָזיקע באַשטאַנדטיילן, וועלכע גיבן אים די

זיכערקייט, אַז עס עקזיסטירט נישט ב ל ו י ז דערשיינונג, וויבאַלד ער פאַרנעמט אין איר יענע צייכנס, וועלכע ווייזן אָן אויף עפּעס העכערס, וואָס ליגט איבער דער דערשיינוגג.

אַז אַזאַ אורקוואַל איז פאַראַן, לאָזט זיך פעסטשטעלן, ווען אַפילו קיין שום בן-אדם איז נאָך נישט געלונגען צו אים צוצוקומען. ביז צו דער נאָענטקייט פון דאָזיקן קוואַל וויל אונז אויך פירן דאָסדאָזיקע בוך; און עס וועט פריער נישט רוען, כל-זמן דאָס וועט נישט דערגרייכט ווערן.

אין דאָזיקן ענגן קרייז, אין וועלכן עס שטויסן זיך גע-וויינלעך צונויף די קעגנזעצלעכע מיינונגען וועגן דער פרוי און פרויען-פראַגע, איז, פאַרשטייט זיך, נישט מעגלעך געוועזן צו שטרעבן צו אַזאַ הויכן ציל. אָבער דער פּראָבלעם איז אַזאַ, וואָס שטייט אין נאָענטסטער שייכות מיט אַלע טיפסטע רעטענישן פון דער הויה. נאָר אונטער דער זיכערער פירונג פון אַ וועלט-אָנשויונג קאָן ער, פּראַקטיש און טעאָרעטיש, מאָראַליש אָדער מעטאַפיזיש געלייזט ווערן.

וועלטאָנשויונג (וויבאַלד זי פאַרדינט נאָר דעמדאָזיקן נאָ-מען) קאָן קיינמאָל נישט זיין קיין מניעה צו דער דערגרייכונג פון אַ ספּעציעלער דערקענטעניש; להיפך, זי איז נאָר בכוח אויפצוהויבן יעדע אינדיווידועלע דערקענטעניש אויף דער מדרגה פון טיפערן, דורכדרינגענדיקן אמת. ו ו ע ל ט - אָ נ ש ו י ו נ ג א י ז פ אַ ר ז י ך ג ו פ א פּ ר אָ ד ו ק ט י ו ו; אָבער קיינמאָל וועט זי זיך נישט לאָזן דערגרייכן סינטעטיש אַפילו פון דער גרעסטער סומע ספּעציעלע קענטענישן, ווי עס מיינען מענטשן פון אויסשליסלעכער עמפּירישער ריכטונג אין דער וויסנשאַפט.

אין דאָזיקן בוך זענען נאָר געגעבן די שפּראָצלעך פון יענער אַלגעמיינער אָנשויונג, וועלכע שטייט אַמנאָענטסטן צו די וועלט-אָנשויונגען פון פּ ל אַ ט אָ ן, ק אַ נ ט און ק ר י ס ט נ ט ו ם. אָבער דעם וויסנשאַפטלעכן, פּסיכאָלאָגיש-פילאָזאָפישן און לאָגיש-עטישן יסוד איז מיר אויסגעקומען על-פי-רוב צו באַשאַפן דאָ גאַנץ זעלבשטענדיק. פיל זאַכן איז דאָ, וואָס אַן אמת, נישט מעגלעך געוועזן גענויער צו אַנטוויקלען און כ׳פאַרהאָף זיי אויף אַן אַנדער אָרט אויספירלעכער צו באַגרינדן. וויבאַלד־זשע איך שטרייך דאָ ספּעציעל אונטער גראָד דידאָזיקע זייט פונם בוך,

דערקלערט זיך דאָס דערמיט, ווייל מיר גייט מער אין ווענדן די אויפמערקזאַמקייט אויף די אין אים אַרויסגעזאָגטע אָנשויונגען וועגן די טיפסטע און אַלגעמיינסטע פּראָבלעמען, איידער אין דעם בייפאַל, וועלכן עס קאָן אַלנפאַלס דערוואַרטן זייער באַזונדערע אָנווענדונג לגבי דער פרויען־פּראַגע.

דעם פילאָזאָפיש־געשטימטן לייענער וועט עס אודאי אַרן, וואָס די באַהאַנדלונג פון די העכסטע און לעצטע פראַגעס פון דער מענטשהייט שיינען דאָ צו זיין געשטעלט אין דינסט פון אַ ספּעציעלן, נישט גאָר חשיבותדיקן פּראָבלעם; פון מיין זייט קאָן איך זאָגן, אַז כ׳פאַרשטיי דורכויס דאָסדאָזיקע אומאָנגענעמע געפיל, אָבער זאָל דאָ באַמערקט ווערן, אַז דער ספּעציעלער פּראָבלעם פון געשלעכטס־קעגנזאַץ בילדעט דאָ גיכער דעם אויסגאַנגס־פונקט, איידער דעם ציל פון טיפערן אַריינדרינגען. די באַאַרבעטונג פון דאָזיקן פּראָבלעם האָט געבּרענגט רייכע פירות אויך פאַר די לאָגישע קאַרדינאַל־פראַגעס מכּוח אורטייל און באַגריף און זייער פאַרהעלטעניש צו די אַקסיאָמען פון דענקען, פאַר דער טעאָריע פון קאָמיזם, ליבע, שיינקייט און ווערט, ווי אויך פאַר אַזעלכע פּראָבלעמען, ווי איינזאַמקייט, עטיק און זייער קעגנזייטיקע באַציונג, פאַר דעם פענאָמען פון געניאַליטעט, פון אומשטערבלעכקייטס־באַדערפעניש און פון יידנטום.

זעלבסטפאַרשטענדלעך, אַז דערדאָזיקער גאַנצער רייכער מאַטעריאַל האָט געקאָנט זייער גוט אויסגענוצט ווערן אין די אינטערעסן פון דעם ספּעציעלן פּראָבלעם, מחמת וואָס מער עס פאַרברייטערט זיך דאָס געביט פון די פאָרשונגען, אַלץ מער טרעט ער אַרויס אין ליכט פון אַלץ פאַרשידנאַרטיקערע באַציונגען. און וויבאַלד אין ווייטערדיקן צוזאַמענהאַנג שטעלט זיך קלאָר אַרויס, ווי שוואַך עס זענען די האָפענונגען, וואָס די קולטור קאָן פאַרבינדן מיטן מהות פון דער פרוי, וויבאַלד די לעצטע רעזולטאַטן פון דערדאָזיקער אונטערזוכונג באַטייטן אַ פולשטענדיקע אַנטוואָרטונג, יאָ, אַפילו אַ נעגאַציע פון דער ווייבלעכקייט, דאַרף מען נאָך דערפון נישט אַרויסדרינגען, אַז זי שטרעבט צו פאַרניכטן עפּעס אַזוינס, וואָס איז פאַראַן, אָדער צו דערנידעריקן אַזאַ וועזן, וואָס האָט שוין אַלס אַזעלכס אין זיך גופא אַ געוויסן ווערט. מחמת אַ גרויל וואָלט מיך אַרומגעכאַפּט פאַר

מיין אייגענער טאַט, ווען איך זאָל דאָ באמת זיין בלויז צע־שטערער און וואָלט גאָרנישט איבערגעלאָזט אויפן פּלאַץ! די פּאָזיטיווע מאָמענטן פון בוך זענען אפשר ווייניקער קרעפטיק אינסטרומענטירט געוואָרן: ווער אָבער עס קען הערן, וועט זיי געוויס קאָנען פאַרנעמען.

דאָס ווערק צעפאַלט זיך אין צוויי טיילן: אין אַן ערשטער ביאָלאָגיש-פּסיכאָלאָגישער, און אַ צווייטער פּסיכאָלאָגיש-פילאָזאָ־פישער. אַנדערע וועלן אפשר האַלטן, אַז כ'האָב געדאַרפט די אַרבעט פונאַנדערטיילן אויף צוויי באַזונדערע ביכער: אויף אַ ריין נאַטורוויסנשאַפטלעכן און אַ ריין אינטראָספּעקטיוון. כ'האָב זיך אָבער געמוזט באַפרייען פון דער ביאָלאָגיע, כדי צו קענען זיין אינגאַנצן פּסיכאָלאָג. די צווייטע טייל באַהאַנדלט גייסטיקע פּראָבלעמען גאַנץ אַנדערש, איידער עס וואָלט עס געטון אַ היינ־טיקער נאַטורפאָרשער, און כ'גיב זיך גאַנץ גוט אָפּ חשבון דערפון, אַז דערמיט אַליין דערוועק איך אין לייענער אַ שטאַרקן אומצוטרוי אויך צו דער ערשטער טייל פון דערדאָזיקער אַרבעט. פונדעסטוועגן איז אָבער די ערשטע טייל אויסגערעכנט אויף דער אויפמערקזאַמקייט און אָפּשאַצונג מצד דער נאַטורוויסנשאַפט, וואָס מ'קאָן נישט זאָגן בנוגע דער צווייטער טייל, וועלכע איז מער געווידמעט דער אינערלעכער דערפאַרונג, מיטן אויסנאַם אפשר פון ווינציקע שטעלן. היות ווי דידאָזיקע צווייטע טייל איז אויסגעוואַקסן פון אַ נישט פּאָזיטיוויסטישער וועלטאָנשויונג, וועלן אפשר אַ סך באַטראַכטן ביידע טיילן פאַר אומוויסנשאַפט־לעך (הגם דער פּאָזיטיוויזם גופא ווערט דאָרט זייער שטרענג אָפּגעפרעגט). נאָר דערמיט מוז איך לעת-עתה שלום מאַכן אין דער פעסטער איבערצייגונג, אַז די ביאָלאָגיע האָט באַקומען דאָס, וואָס איר געהערט, אויפהיטנדיק דאָס רעכט פון אומביאָ־לאָגישער און אומפיזיאָלאָגישער פּסיכאָלאָגיע, וועלכעס וועט איר בלייבן אין אַלע צייטן.

בנוגע געוויסע פּונקטן וועט מען אפשר פאָרוואַרפן אונזער ווערק, אַז עס גיט ווייניק באַווייזן; אָבער דאָס טאַקע ווייזט זיך מיר אויס איר קלענסטער חסרון. מחמת וואָס קאָנען הייסן אין דערדאָזיקער פראַגע „באַווייזן"? נישט וועגן מאַטעמאַטיק און נישט וועגן דערקענטעניש-טעאָריע (וועגן דער לעצטער נאָר אין

צוויי שטעלן) גייט אין דערדאָזיקע אָפּהאַנדלונג; דאָס זענען זאַכן, וועלכע געהערן צו דערפאַרונגס-וויסנשאַפטן און דאָ קאָן מען העכסטנס אָנווייזן מיטן פינגער אויף דעם, וואָס איז פאַראַן; דאָס בכן, וואָס מ׳רופט דאָ אָן באַווייזן, איז מערנישט ווי בלויזער צונויפפאַל פון די נייע דערפאַרונגען מיט די אַלטע. און מהאי טעמא איז עס אַלצאיינס, צי איז די נייע דערשיינונג געשאַפן געוואָרן דורכן מענטש עקספּערימענטאַל, אָדער מיר באַגעגענען זי שוין אַלס פאַרטיקע שאַפונג פון דער נאַטור. די לעצטע באַ-ווייזן ברענגט אונזער ווערק אין אַ גאַנץ באַדייטנדיקער צאָל.

דאָס בוך איז לסוף, אויף וויפל איך מעג אורטיילן, (אין זיין הויפּט-טייל) נישט פון די יעניקע, וואָס מ׳זאָל עס קאָנען נאָך אַן איינמאָליקן לויפיקן איבערלייענען פאַרשטיין און אין זיך אויפנעמען; פאַר דער אָריענטאַציע פון לייענער און צו דער אייגענער פאַרטיידיקונג וויל איך דאָ אַליין אויפמערקזאַם מאַכן אויפן דאָזיקן אומשטאַנד:

ערשטע (פאָרבּרייטנדיקע) טייל

די סעקסועלע פּילערלייקייט

אַריינפיר

איטלעכס דענקען הויבט זיך אָן מיט באַגריפן פון מיטעלער אַלגעמיינקייט און אַנטוויקלט זיך פון זיי אַרויס אין צוויי ריכטונגען: פון איין זייט שטרעבט עס צו באַגריפן פון אַלץ העכערער אַבסטראַקטקייט, וועלכע זענען כולל אַן אַלץ באַדייטנדיקערע צאָל זאַכן, אַרומכאַפנדיק אַזוי־נאָך אַן אַלץ ברייטער געביט פון דערווירקלעכקייט; פון דער צווייטער זייט — צו דעם קריייז־פונקט פון אַלע באַגריף־ליניעס, צום קאָנקרעטן איינצל־קאָמפּלעקס, צו דעם אינדיוויד, וועלכן אונזער געדאַנק איז אימשטאַנד תופס צו זיין בלויז מיט דער הילף פון אַן אומענדלעכער צאָל פון איינגרעניצנדיקע באַשטי־מונגען, וועלכע מיר דעפינירן דורך אַן אומענדלעכן סכום פון ספּעציפיש דיפערענצירטע מאָמענטן אין אַ העכסן אַלגעמיינעם באַגריף פון אַ „זאַך" אָדער „עפּעס". דער פאַקט, אַז ס'איז פאַראַן אַ קלאַס פיש, וועלכע אונטערשיידט זיך פון די זויגחיות, פייגל און ווערים, איז שוין לאַנג געווען באַוווסט, נאָך איידער מ'האָט צווישן די פיש גופא געטומען אויסטיילן ווייכביינדלדיקע און ביינִיקע, און נאָך פיל פריער, איידער ס'האָט זיך, פון דער אַנדערער זייט, אַרויסגעוויזן די נויטיקייט צו פאַרייניקן זיי צוזאַמען מיט די פייגל און זויגחיות אין דעם באַגריף פון רוקנביינִיקע, אַנטקעגנשטעלנדיק די ווערים דעם אויף אַזאַ אופן געאייניקטן גרעסערן קאָמפּלעקס.

דידאָזיקע זעלבסטדערהאַלטונג פון גייסט לגבי דער ווירק־לעכקייט, וועלכע איז אונז מבלבל מיט אירע אָנצאָליקע ענלעכ־קייטן און אונטערשידן, האָבן מענטשן פאַרגליכן מיטן קאַמף פאַרן קיום אין דער לעבעדיקער נאַטור*). מיט דער הילף פון

---

*) אויך די ספּענסערישע וועלט־סכעמע: דיפערענציאַציע און אינטעגראַציע, לאָזט זיך דאָ לייכט אָנווענדן.

אונזערע באַגריפן שיצן מיר זיך אַנטקעגן דער וועלט *). פּאַמע־לעך און בהדרגהדיק כאַפּן מיר מיט זיי אַרום די גאַנצע וועלט, פּונקט ווי מ'כאַפּט אַ משוגענעם און מען פּענטעט אים איבערן גאַנצן קערפּער, כדי אים אומשעדלעך צו מאַכן פאַר דער באַ־גרעניצטער סביבה, אין וועלכער ער געפינט זיך; אויספירנדיק דידאָזיקע זאַך און באַזייטיקנדיק די הויפּט-סכנה, נעמען מיר זיך ערשט צו די איינצלנע אברים, כדי צו דערגאַנצן דאָס בינדן.

פּ אַ ר אַ ן צ וו י י ב אַ ג ר י ס ן, וו אָ ס ג ע ה ע ר ן צ ו ד י ס אַ מ ע ע ל ט ס ט ע, מ י ט וו ע ל כ ע ד י מ ע נ ט ש ה י י ט א י ז א ו י ס ג ע ק ו מ ע ן פ ו ן ק ד מ ו נ י ם אָ ן וו י ע ס א י ז ז י ך ד ו ר כ צ ו ש ל אָ ג ן א י ן א י ר ג י י ס ט י ק ל ע ב ן. וואָס אַן אמת האָט מען אין זיי גאַנץ אָפט אַריינגעפירט אומבאַדייטנדיקע תיקונים, זיי אָפּגעשיקט פון צייט צו צייט אין די רעפּעראַציע־וואַרשטאַטן, כדי צו פאַרלאַטן אויפדערגיך און אויבנאויפיק דאָס, וואָס ס'האָט פאַרלאַנגט די רעפאָרם פונם עיקר אָדער פון זיינע טיילן; אויסשניידנדיק פון זיי עפּעס און ווידער פאַרשטיקצוועט, האָבן מענטשן דאָ באַגרעניצט זייער תוכן, דאָ ווידער זיי אויסגעברייטערט, אַקוראַט ווי אַן אַלט, ענג וואַל-געזעץ, וואָס אונטערן דרוק פון נייע באַדערפענישן איז עס געצוווּנגען נאָכ־צולאָזן איין רימען נאָכן צווייטן. נאָר פונדעסטוועגן אין גרויסן און גאַנצן באַנוצן מיר זיך נאָך עד-היום מיט דידאָזיקע באַ־גריפן, פּונקט אַזוי ווי מ'האָט זיך באַנוצט מיט זיי אויך פאַרצייטנס. איך רעד דאָ וועגן די באַגריפן: מ אַ נ ס ב י ל א ו ן פ ר ו י.

מיר רעדן, וואָס אַן אמת, וועגן די מאָגערע, פלאַכע, מוסקוליעזע, ענערגישע, געניאַלע „פרויען", וועגן „פרויען" מיט קורצע האָר און נידריקער שטים, מיר רעדן אויך וועגן באָרדלאָזע, באַריידעוודיקע „מאַנסלייט". מיר זענען אפילו מודה, אַז ס'זענען פאַראַן „אומוויבלעכע פרויען", „מאַנסביל-ענלעכע פרויען" און

---

*) דאָס איז נאָר אמת בנוגע די באַגריפן, אלס אָביעקטן פון אַ פּסיכאָ־לאָגישן אָבער נישט פון אַ לאָגישן אַנאַליז. די צונויפמישונג פון דידאָזיקע צוויי שטאַנדפּונקטן מוז זיך, נישט געקוקט אויפן גאַנצן מאָדערנעם פּסיכאָלאָגיזם (ברענטאַנאָ, מיינאָנג, העלפער), שעדלעך אָפּשלאָגן אויף ביידן.

„אוממעגלעכע”, ווייבערישע מאַנסלייט”. נעמענדיק אין באַטראַכט בלויז די אייגנשאַפט, לויט וועלכער עס ווערט בעתן געבורט פעסטגעשטעלט די געשלעכטלעכע צוגעהעריקייט פון איטלעכן מענטש, שטעלן מיר זיך אפילו איין צוצושרייבן דידאָזיקע באַגריפן אַזעלכע באַשטימונגען, דורך וועלכע זיי ווערן אַליין פאַרניינט. אָבער אַזאַ צושטאַנד קאָן לאָגיש נישט אָנהאַלטן.

ווען איז עס נישט אויסגעקומען, אין קרייז פון פריינט אָדער אין סאַלאָן, אויף וויסנשאַפטלעכע אָדער עפנטלעכע פאַרזאַמלונגען, זיך אָנצוהערן אָדער אַפילו אַליין מיטצומאַכן די העפטיקסטע וויכוחים מכוח „מאַנסלייט און פרויען”, מכוח דער „באַפרייונג פון דער פרוי”? ווער האָט דען נישט געהערט די שמועסן און דעבאַטן, אין וועלכע „מאַנסלייט” און „פרויען” ווערן מיט טרייסטלאָזער רעגלמעסיקייט אַנטקעגנגעשטעלט איינע די אַנדערע, פונקט ווי ווייסע און רויטע קוילן, פון וועלכע די גלייכפאַרביקע ווייזן מער נישט אויף קיין שום חילוק צווישן זיך! מ'האָט קיינמאָל נישט אונטערגענומען קיין פרווו צו אַן אינדיווידועלער באַהאַנדלונג פון די שטרייט-פונקטן; און היות ווי איטלעכער באַזיצט בלויז אינדיווידועלע דערפאַרונג, האָט פאַרשטייט זיך וועגן אַ הסכם קיין רייד נישט געקאָנט זיין; ווי, אגב, אין די אַלע פאַלן, ווו פאַרשידענע זאַכן ווערן באַצייכנט מיטן זעלביקן וואָרט, ווו שפראַך און באַגריף דעקן זיך נישט איינס מיטן אַנדערן. שוין-זשע זאָלן די „מענער און פרויען”, פאַרשטעלנדיק מיט זיך צוויי גאַנץ פאַרשידענע גרופעס, זיך אַרויסווייזן אין די ראַמען פון יעדער גרופע אַלס עפעס איינערלייאיקס, וועלכעס פאַלט זיך צונויף אין אַלע פונקטן מיט די איבעריקע פאַרשטייער פון דערזעלביקער גרופע? דערין טאַקע זענען איינפאַרשטענדיק — על-פי-רוב אומבאַוווסטזיניק — אַלע אָן אויסנאַם באַטראַכטונגען איבער די אונטערשידן צווישן די געשלעכטער. אינערגיץ אין דער נאַטור באַגעגענען מיר נישט אַזעלכע שאַרפע אָפגרעניצונגען; מיר זעען, למשל, די בהדרגהדיקע איבערגענג פון מעטאַל צו נישט-מעטאַלן, פון כעמישע פאַרבינדונגען צו מישונגען; מיר געפינען אויך מיטלפאָרמען צווישן חיות און צמחים, צווישן פאַנעראָגאַמען און קריפטאָגאַמען *),

*) זאַמען-גאַקעטע און זאַמען-פאַרדעקטע. — (איב.).

צווישן זויגבחיות און פייגל. צוליב אַלגעמיינסטע טעמים פון פּראַקטישן באַדערפעניש נאָך אָריענטאַציע טיילן מיר קודם-כל די דערשיינונגען, פירן דורך צווישן זיי געוויסע גרעניצן, הערן אַרויס אַריעס פון דער אָנסופיקער מעלאָדיע פון דער נאַטור. אָבער דאָס שפּריכוואָרט „פאַרשטאַנד פאַרוואַנדלט זיך אין אומזין, וווילטאַט — אין פּלאָג" גילט פונקט אַזוי בנוגע די אַלטע באַגריפן, ווי בנוגע די געירשנטע געזעצן פון קאָלעקטיוון לעבן. אַרויסגייענדיק פון די אויבנדיקע אַנאַלאָגיעס, וועלן מיר אויך דאָ לכתחילה באַטראַכטן פאַר אומוואַרשיינלעך די הנחה, אַז אין דער נאַט.ר זאָל זיין דורכגעפירט אַזאַ שאַרפער ש נ י ט צווישן אַלע זכרים פון איין זייט און אַלע נקבות פון דער צווייטער; און מהאי טעמא איז אוממעגלעך צו כאַראַקטעריזירן וועלכעס ס'איז באַשעפעניש, אַלס עפּעס אַזוינס, וואָס שטייט פון דער אָדער יענער זייט פון דאָזיקן תהום. צומאָל די גראַמאַטיק איז נישט אַזוי שטרענג.

אין די אומענדלעכע פּלוגתות וועגן דער פרויען-פראַגע האָט מען זיך אָפט פאַררופן אויפן אַנאַטאָם אַלס דעם פּוסק האחרון. ער האָט דאָס געזאָלט ענדגילטיק דורכפירן די חילוקי-דעותדיקע אָפּגרעניצונג צווישן די א י י נ ג ע ב ו י ר ע נ ע, און דערפאַר א ו מ פ אַ ר ע נ ד ע ר ל ע כ ע אייגנשאַפטן פון מענלעכער און ווייבלעכער גייסטיקייט און די ד ע ר וו אָ ר ב ע נ ע אייגנשאַפטן. (ס'איז געווען מאָדנע, אָפּהענגיק צו מאַכן די אַנטשיידונג פון דער פראַגע מכוח דער נאַטירלעכער באַגאַבונג פון מאַן און פרוי גראָד פון זיינע פאָרשונגען: גלייך ווי צוועלף דעקא מוח אויף איין זייט וואָלטן באמת שקול געווען אַקעגן די רעזולטאַטן פון אַלע אַנדערע דערפאַרונגס-מקורים, וויבאַלד די זאָלן דאָ א י נ ד ע ר א מ ת ן נישט בכוח זיין פעסטצושטעלן קיין שום אונטערשיד). אָבער די מער מיושבדיקע אַנאַטאָמען, אויף דער פראַגע מכוח אומבאַדינגטע קריטעריעס, גיבן אין אַלע פאַלן — צי עס האַנדלט זיך וועגן מוח אָדער וועגן וועלכן ס'איז אַנדער אבר פון אונזער קערפער — דעם פאָלגנדיקן ענטפער: מ'קאָן נישט אייפווייזן קיין אַלגעמיינע אומבאַדינגטע אונטערשידן צווישן אַ ל ע מענער און אַ ל ע פרויען. אמת, באַ ס'רוב מענער איז דער האַנט-סקעלעט איינגאַנצן אַן אַנדערער

ווי בײַ ס'רוב פרויען; פונדעסטוועגן איז אוממעגלעך צו באַשטימען מיט דער פולער זיכערקייט דאָס געשלעכט נישט בלויז לויט די איינצלנע טיילן, נאָר אַפילו דאַן, ווען די באַזונדערע אברים זענען אויסבאַהאַלטן צוזאַמען מיט זייערע מוסקלען, בענדער, הויט, אַרטעריעס און נערוון. דאָסזעלביקע גילט אויך בנוגע דעם ברוסטקאַסטן, בנוגע דעם קרייצביין און דעם שאַרבן. היינט ווי-זשע זעט עס אויס מיט יענער טייל סקעלעט, וועלכע איז מחויב געווען באַזונדערס דייטלעך אונטערצושטרייכן די שטרענגע מחיצה צווישן די געשלעכטער, וואָס איז מיטן בעקן? איז דאָך דער בעקן לויט אַלגעמיינער איבערצייגונג אין טייל פאַלן צוגעפּאַסט צום געבורטס-אַקט, און אין אַנדערע -- נישט. אָבער אפילו דער בעקן קאָן אונז נישט דינען פאַר קיין זיכערן מאָסשטאַב. ווי יעדער ווייסט עס פון דער גאַס — און די אַנאַטאָמען ווייסן דאָ אויך נישט מער — זענען פאַראַן גענוג „פרויען" מיט מענלעכן, שמאָלן בעקן און גענוג „מאַנסלייט" מיט ווייבלעכן, ברייטן בעקן. שוין-זשע זענען, אויף אַזאַ אופן, נישט פאַראַן מער קיין געשלעכטלעכע אונטערשידן? וויבאַלד אַזוי, צי וואָלט מען נישט געדאַרפט ראַטן בכלל נישט צו מאַכן קיין שום אונטערשידן צווישן מענער און פרויען?!

ווי-זשע איז דער אויסגאַנג פון דערדאָזיקער שווערקייט? די אַלטע אָנשויונג האָט אָפּגעלעבט איר צייט און באַפרידיקט אונז שוין נישט, און דאָך קענען מיר זיך אָן איר נישט באַגיין! וויבאַלד די געירשנטע באַגריפן גיבן אונז נישט קיין באַפרידיקנדיקע דערקלערונג פון דער פראַגע, טאָ וועלן מיר זיי אָפּוואַרפן נאָר צוליב דעם, כדי צו דערווערבן אַ נייע און טיפערע אָריענטאַציע.

קאַפּיטל ו

„מאַנסבילן“ און „פרויען“!

די אַלגעמיינסטע קלאַסיפיקאַציע פון די מייסטן לעבעדי־קע באַשעפענישן, וועלכע טיילט זיי פונאַנדער פשוט אויף זכרים און נקבות, אויף מאַנסבילן און פרויען, גיט נישט קיין שום מעגלעכקייט זיך פונאַנדערצוקלייבן אין די פאַקטן פון דער ווירקלעכקייט. די אומגענוגנדיקייט פון דידאָזיקע באַגריפן ווערט דורך פיל מענטשן מער אָדער ווייניקער קלאָר אָפּגעפילט. דער נאָענטסטער ציל פון אונזער אַרבעט איז קודם־כל אויפצוקלערן דעמדאָזיקן ענין.

אין הסכם מיט אַנדערע פאָרשער, וואָס האָבן זיך אין דער לעצטער צייט פאַרנומען מיט די דערשיינונגען, וועלכע גייען אַריין אין גבול פון דערדאָזיקער טעמע, קלויב איך אויס אַלס אויסגאַנגס־פונקט פון מיינע באַטראַכטונגען דעם דורך דער אַנטוויקלונגס־געשיכטע (עמבריאָלאָגיע) פעסטגעשטעלטן פאַקט מכּוח דער געשלעכטלעכער אומדיפערענצירטקייט פון דעם אורשפּרינגלעכן, עמבריאָנאלן בוי פונם מענטש, פון די פלאַנצן און חיות.

אַזוי קאָן מען, למשל, באַ אַ פינפוואָכיקן מענטשלעכן עמבריאָן באַ קיין פאַל נישט דערקענען דאָס געשלעכט, אין וועלכן ער וועט זיך שפּעטער אַנטוויקלען. ערשט אויף דער פינפטער וואָך הויבן זיך דאָ אָן יענע פּראָצעסן, וועלכע פירן באַם סוף פון דריטן שוואַנגערשאַפט־חודש צו דער אַנטוויקלונג פון אַן אורשפּרינגלעך פאַרביידע געשלעכטער געמיינזאַמען געשלעכטס־בוי און ווייטער צו דער געשטאַלטונג פון גאַנצן

אינדיוויד אַלס סעקסועל געגעבענע דעפינירט ווערן *). מיר וועלן זיך דאָ נישט אָפּשטעלן אויף דער באַשרייבונג פון די באַזונדערע פּרטים פון דידאָזיקע פּראָצעסן.

מיטן דאָזיקן ביסעקסועלן (צווייגעשלעכטלעכן) בוי פון איטלעכן עמבריאָן, וועלכער געהערט אפילו צו דער קאַטעגאָריע פון די העכערע אָרגאַניזמען, דערקלערט זיך יענער פאַקט, וואָס די סימנים פון צווייטן געשלעכט פאַרבלייבן תמיד און פאַרשווינדן קיינמאָל נישט לחלוטין, אפילו באַ דעם פולשטענדיק איינגעשלעכטלעך אַנטוויקלטן פלאַנצלעכן, חיהשן און מענטשלעכן אינדיוויד. די געשלעכטלעכע דיפערענצירונג איז קיינמאָל נישט קיין פאַרענדיקטע. אַלע אייגנטימלעכקייטן פון מענלעכן געשלעכט לאָזן זיך אויך אָפּזוכן אין דעם ווייבלעכן געשלעכט און פאַרקערט, אַלע געשלעכטלעכע סימנים פון דער פרוי זענען אויך פאַראַן ערגיץ באַם מאַנסביל, ווען אפילו אין אַ זייער שוואַך אַנטוויקלטער פאָרם. אין אַזעלכע פאַלן זאָגט מען, געוויינלעך, אַז זיי געפינען זיך אין „רודימענטאַרן" צושטאַנד. כּדי צו באַשטעטיקן אונזער געדאַנק, וועלן מיר אַלס ביישפּיל נעמען דעם מענטש, וועלכער וועט אויך אין דער ווייטערדיקער באַהאַנדלונג זיין דער אָביעקט פון אונזער אויסשליסלעכן אינטערעס. באַ דער סאַמע ווייבלעכסטער פרוי איז פאַראַן אויף יענע ערטער, ווו באַם מאַן וואַקסט די באָרד, אַ לייכטער פוך פון אומפּיגמענטירטע ווייכע האָר, דער אַזויגערופענער „Lanugo"; פּונקט אַזוי באַזיצט אויךדער מענלעכסטער מאַנסביל אונטער דער ברוסט-וואָרצל די אין דער אַנטוויקלונג אָפּגעשטאַנענע דריזן-קאָמפּלעקסן. גענויער האָט מען אויסגעפאָרשט דידאָזיקע דערשיינונגען קודם-כּל אין דער געגנט פון די

---

*) בלי ספק עקזיסטירט עפּעס אַ פאָרמירונג „פּרעפאָרמירונג" פון סעקסועלע אונטערשידן שוין פאַר דער ערשטער דיפערענציאַציע, הגם אַנאַטאָמיש, מאָרפאָלאָגיש זענען זיי אומזעבאַר נישט נאָר פאַרן בלויזן אויג, נאָר אפילו באַ די שטאַרקסטע פאַרגרעסערונגען פון מיקראָסקאָפּ. אָבער אין וואָס באַשטייען דידאָזיקע חלוקים, דאָס בלייבט די גרויסע חידה פון דער גאַנצער אַנטוויקלונגס-געשיכטע.

געשלעכטס-אָרגאַנען און זייערע אויסשייד-וועגן, אין אייגנטלעכן „Tractus urogenitalis“ וואָס האָט געגעבן די מעגלעכקייט פעסטצושטעלן די עקזיסטענץ פון אַ פולן פּאַראַלעליזם צווישן די סימנים פון ביידע געשלעכטער אין זייער רודימענטאַרן צושטאַנד.

דידאָזיקע פעסטשטעלונגען פון די עמבריאָלאָגן קאָנען אין פאַרבינדונג מיט געוויסע אַנדערע פאַקטן געבראַכט ווערן אין אַ סיסטעמאַטישן צוזאַמענהאַנג. וויבאַלד מיר ווען באַצייכענען לויט העקעלן די פונאַנדערטיילונג פון די געשלעכטער אַלס „גאָנאָכאָריזם“, וועט אויך אויסקומען אונטערצושיידן באַ פאַרשידענע קלאַסן און מינים פון בעלי-חיים די פאַרשידענע שטופן פון דאָזיקן „גאָנאָכאָריזם“. נישט בלויז די פאַרשידענע אַרטן פון די צמחים, נאָר אויך די חיות-מינים ווען זיך אונטערשיידן צווישן אײנאַנד לויט דער שטופע, אין וועלכער איטלעכער פון זיי פאַרבאָרגט אין זיך די סימנים פון צווייטן געשלעכט. דער עקסטרעמסטער פאַל פון געשלעכטס-דיפערענצירונג, ובכן דער שטאַרקסטער גאָנאָכאָריזם, דערשיינט, פון דאָזיקן פאַרברייטערטן קוק-ווינקל, אַלס געשלעכטלעכער דימאָרפיזם; למשל, באַ געוויסע מינים „asselus aquaticus“ (גלייכפיסיקע שאָל-חיות) זעט מען יענע אייגנטימלעכקייט, אַז דער זכר און נקבה פון זעלביקן מין אונטערשיידן זיך אויסערלעך נישט ווייניקער, און אָפט אַפילו נאָך מער צווישן זיך, איידער די מיטגלידער פון צוויי לחלוטין פאַרשידענע משפחות און מינים. די רוקנביין-חיות ווייזן קיינמאָל נישט אויף אַזאַ בולטן גאָנאָכאָריזם, ווי ס'איז, למשל, דער פאַל באַ די ראַק-מיניקע אָדער אינזעקטן. נישט פאַראַן צווישן זיי אינערגיץ אַזאַ פולשטענדיקע מחיצה צווישן זכר און נקבה, ווי מ'זעט אין די פאַלן פון סעקסועלן דימאָרפיזם; דאָ באַגעגענען מיר, פאַרקערט, אַן אומגעהויערע צאָל פון געמישטע געשלעכטס-פאָרמען, אַזש ביז צום אַזויגערופענעם „הערמאַפראָדיטיזם“; און באַ די פיש געפינען מיר אַפילו גאַנצע משפחות מיט אויסשליסלעכער צווייגעשלעכטלעכקייט. מיט „נאָרמאַלן הערמאַפראָדיטיזם“.

און אָט דאַרף מען לכתחילה אָננעמען, אַז הגם ס'זענען

פאַראַן עקסטרעמע זכרים מיט אומבאַדייטנדיקסטע רעשטלעך פון ווײַבלעכקייט און פון דער צווייטער זייט עקסטרעמע נקבות מיט גאַנץ רעדוצירטער מענלעכקייט, און אין צענטער צווישן דידאָזיקע צוויי טיפּן אַ געוויסע הערמאַפראָדיטישע פאָרם, איז פונדעסטוועגן צווישן דידאָזיקע דריי פונקטן נישט פאַראַן קיין לחלוטין פוסטער חלל. אונז באַשעפטיקט ספּעציעל דער מענטש. אָבער כמעט אַלץ, וואָס ס'איז דאָ פאַראַן וועגן אים צו זאָגן, וועט זיך לאָזן מיט גרעסערע אָדער קלענערע באַוואָרעניש אָנווענדן אויף די מייסטן אַנדערע בעלי-חיים מיט געשלעכטלעכער פאַרמערונג.

וואָס שייך דעם מענטש קאָן מען אָן שום ספק זאָגן פאָלגנדיקס: פאַראַן אומצייליקע איבערגאַנגס-שטופן צווישן מאַנסביל און דער פרוי, א. ג. „סעקסועלע צווישנפאָרמען". אַזוי גוט ווי די פיזיק רעדט וועגן אידעאַלע גאַזן, ד. ה. אַזעלכע, וועלכע פאַלן גענוי אַרונטער דעם געזעץ פון בויל-גע-לוסאַק (אין דער ווירקלעכקייט פאַלט קיין שום גאַז נישט אַרונטער דעמדאָזיקן געזעץ), און גייט אַרויס פון דאָזיקן געזעץ, כדי פעסטצושטעלן די מענלעכסטע אָפּווייכונגען פון אים אין געגעבענעם קאָנקרעטן פאַל: אַזוי קאָנען מיר אָננעמען אַן אידעאַלן מאַנסביל מ. און אַן אידעאַלע פרוי פ., אַלס טיפּישע סעקסועלע פאָרמען, הגם זיי עקזיסטירן נישט אין דער ווירקלעכקייט. צו קאָנסטרויִרן דידאָזיקע טיפּן איז נישט בלויז מעגלעך, נאָר אויך נויטווענדיק. נישט בלויז אַן „אָביעקט פון דער קונסט", נאָר אויך אַן אָביעקט פון דער וויסנשאַפט איז דער טיפּ, די פּלאַטאָנישע אידעע. די וויסנשאַפטלעכע פיזיק פאָרשט אויס דאָס פאַרהאַלטן זיך פון דעם פולקאָמענעם פעסטן קערפּער און פון פולקאָמענעם עלאַסטישן קערפּער, הגם זי ווייסט גאַנץ גוט, אַז די ווירקלעכקייט קאָן איר נישט פאָרשטעלן קיין איין פאַל, אין וועלכן אירע אויספירן זאָלן קאָנען געפונען אַ פולע באַשטעטיקונג; די עמפּירישע געגעבענע מיטל-סטאַדיעס צווישן

דידאַזיקע צוויי צושטאַנדן פון קערפּער דינען פאַר איר מער נישט ווי אַלס אויסגאַנגס-פּונקט פאַר דער אויפזוכונג פון די טיפּישע אייגנשאַפטן, און דידאָזיקע סטאַדיעס ווערן אין דער אומגעקערטער ריכטונג — פון דער טעאָריע צו דער פּראַקטיק — באַטראַכט און אויסשעפּנדיק באַהאַנדלט אַלס געוויסע געמישטע דערשיינונגען. פּונקט אַזוי זענען אויך פאַראַן אַלערליי מעגלעכע מיטלשטופן צווישן דעם פולקאָמענעם טיפּ פון אַ מאַנסביל און דעם פולקאָמענעם טיפּ פון אַ פרוי, ד. ה. שטופן, וואָס זענען מער אָדער ווייניקער דערנענטערט צו די ביידע טיפּן-סטאַדיעס, וועלכע די דערפאַרונג וועט אָבער קיינמאָל נישט געבן.

מ׳דאַרף נעמען אין אַכט דאָס, אַז דאָ רעדט זיך נישט בלויז וועגן ביסעקסועלן בוי, נאָר וועגן דויערנדיקער טאָפּלגעשלעכטלעכקייט. און דאָס נישט בלויז וועגן סעקסועלע מיטלשטופן, (קערפּערלעכע און פּסיכישע) הערמאַפראָדיטן, ווי מ׳פלעגט טון ביזאַהער צוליב לייכט פאַרשטענדלעכע טעמים אין אַלע ענלעכע באַטראַכטונגען. אין דערדאָזיקער פאָרם איז בכן דער געדאַנק דורכויס ניי. ביזאַהער פלעגט מען באַצייכענען אַלס „סעקסועלע צווישנשטופן” בלויז די סעקסועלע מיטלשטופן: גלייך ווי דאָ וואָלט געווען, זיך מאַטעמאַטיש אויסגעדרוקט, עפּעס אַ זאַמלפּונקט, ובכן עפּעס מער ווי אַ קליינע שטרעקע אויף דער אומעטום גלייך געדיכט באַזעצטער פאַרבינדונגס-ליניע פון צוויי עקסטרעמען.

מאַנסביל און פרוי זענען בכן ווי צוויי סובסטאַנצן, וועלכע זענען פאַרטיילט אין די פאַרשידנסטע פאַרהעלטענישן צווישן אַלע לעבעדיקע אינדיווידן, דערביי קאָן דער קאָעפיציענט פון יעדער סובסטאַנץ קיינמאָל נישט אַראָפּפאַלן ביז נול. מ׳וואָלט געקאָנט אַפילו זאָגן, אַז אין דער דערפאַרונגס-וועלט איז נישט בנמצא נישט קיין מאַנסביל און נישט קיין פרוי, פאַראַן מער נישט ווי מענלעכס און ווייבלעכס. אַן אינדיווויד A אָדער B דאַרף מען שוין בכן נישט באַצייכענען פשוט אַלס „מאַנסביל” אָדער

„פרוי", נאָר מ׳דאַרף אָנווייזן וויפל טיילן פון דעם און פון צווייטן אַנטהאַלט אין זיך איטלעכער פון זיי; אָט למשל:

A	מ α)		B	פ β)	
	פ α')			מ β')	

דערביי תמיד

$0 < \alpha < 1'$ $\qquad$ $0 < \beta < 1'$

$0 < \alpha' <,$ $\qquad$ $0 < \beta' <.$

דער אויבנגעבראַכטער כלל לאָזט זיך באַשטעטיקן דורך אַ מענגע געבויערע באַווייזן — אין אַלגעמיינע שטריכן האָבן מיר שוין אויף זיי צוגרייטנדיק אָנגעטייט אין דעם אַריינפיר. דאָ וועלן מיר דערמאָנען וועגן די „מאַנסבילן" מיט ווייבלעכן בעקן און ווייבלעכע ברוסטן, מיט שוואַכן אָדער אַפילו אָן שום באָרד-וווקס, מיט בולטער טאַליע, מיט צו לאַנגע האָר אויפן קאָפ; ווייטער וועגן די „פרויען" מיט שמאָלע היפטן *) און פלאַכע ברוסטן, מאָגערע געזעסן און דאַרע לענדן, מיט נידריקער, רויער שטים און וואָנסן (וועלכע טרעטן אויף פיל אָפטער, ווי מ׳באַמערקט געווייִנטלעך, מחמת מ׳לאָזט זיי, פאַרשטייט זיך קיינמאָל נישט אָנוואַקסן; וועגן דער באָרד, וועלכע וואַקסט אָן בײַ פיל פרויען נאָך דעם קלימאַקטעריום, רעדן מיר דאָ נישט) א. א. וו. א. א. וו. די אַלע שטריכן, וועלכע לאָזן זיך אָפּגעפינען צוזאַמען אויף עפּעס אַ מאָדנעם אופן בײַ איין און דעמזעלביקן מענטש, זענען גוט באַקאַנט יעדן קליניקער און פראַקטישן אַנאַטאָם פון אייגענער דערפאַרונג, נאָר מ׳האָט זיי נאָך ביז־אַהער קיינמאָל נישט צונויפגעבראַכט אין קיין אַלגעמיינעם קשר.

אָבער דעם אַנטשיידנדיקסטן באַווייז לטובת דער דורך אונז פאַרטיידיקטער אָנשויונג ליפערט די גרויסע וואַקלדיקייט

---

*) נישט די אַבסאָלוטע ברייט פונם בעקן, ד. ה. אין צענטימעטערן אָנגעגעבענע דיסטאַנץ פון אָבערשענקל- אָדער היפט-ביינער, נאָר די רעלאַטיווע ברייט פון די היפטן אין פאַרהעלטעניש צו דער ברייט פון די אַקסלען דינט אַלס אַ געניג זיכערער און אַלגעמיין אָנוועגדבאַרער קערפּערלעכער קריטעריום פאַר דעם אַנטהאַלט פון עלעמענט פ.

פון די צאָלן, וועלכע דריקן אויס אָן אויסנאַם די געשלעכטלעכע אונטערשידן סײַ אין די ראַמען פון די אײנצלנע אַרבעטן, סײַ בײַ דער צונויפשטעלונג פון די פאַרשידענסטע אַנטראָפּאָלאָגישע אָדער אַנאַטאָמישע אויסמעסטונגען, וועלכע ווערן אונטערגענומען מיטן צוועק פעסטצושטעלן ענלעכע אונטערשידן; עס ליפערט דידאָזיקע באַווײַזן דער פאַקט, וואָס די צאָלן פאַרן ווײַבלעכן געשלעכט הויבן זיך קײנמאָל נישט אָן דאָרטן, וווּ ס׳ענדיקן זיך די צאָלן פאַר מאַנסבילן, נאָר ת מ י ד ליגט אינמיטן אַ ספערע, אין וועלכער ס׳זענען פאַרטרעטן מאַנסבילן און פרויען. הגם דידאָזיקע וואַקלדיקייט רעדט לטובת דער טעאָריע פון סעקסועלע צווישנפאָרמען, דאַרף מען זי פונדעסטוועגן אויפריכטיק באַדויערן אין אינטערעס פון דער אמתער ווויסנשאַפט. די אנאַטאָמען און אַנטראָפּאָלאָגן פון פאַך האָבן נאָך קײנמאָל נישט געשטרעבט צו קײן וויסנשאַפטלעכער פאָרשטעלונג פון די געשלעכטלעכע טיפּן, נאָר האָבן בלויז געוואָלט געפינען אַלגעמײנע גלײַך אָנווענדבאַרע סימנים, אָבער דאָס האָט זיך זײ קײנמאָל נישט אײַנגעגעבן, אַדאַנק דער אומענדלעכער צאָל פון די אַלערלײ מעגלעכסטע אויסנאַמען. דערמיט דערקלערט זיך די אומבאַשטימטקײט און צעשוומענקײט פון די אַלע שײַכותדיקע אויסמעסטונג-רעזולטאַטן,

דעם פאָרשריט פון דער דערקענטעניש האָט אויך דאָ געשטערט דער אַלגעמײנער דראַנג צו דער סטאַטיסטיק, מיט וועלכן אונזער אינדוסטריעלע עפּאָכע צײכנט זיך אַזוי אויס לגבי אַלע פריערדיקע און דורך וועלכן זי גלײבט באַזונדערס אונטערצושטרײַכן איר געלערטקײט (משמעות, צוליב דער באַשײדענער קרובהשאַפט פון דער סטאַטיסטיק מיט דער מאַטעמאַטיק). דעם ד ו ר כ ש נ י ט האָט מען געזוכט, נישט דעם ט י פּ. מ׳האָט כּלל נישט פאַרשטאַנען, אַז אין סיסטעם פון רײנער (נישט אָנגעווענדטער) וויסנשאַפט גײט טאַקע בלויז וועגן טיפּ. דערפאַר איז די הײַנטיקע מאָרפאָלאָגיע און פיזיאָלאָגיע נישט בכּוח צו העלפן מיט אירע ידיעות דעמיצניקן מענטש, וועלכער באַשעפטיקט זיך מיט דער אונטערזוכונג פון די טיפּן. דאָ דאַרף מען ערשט דורכפירן נײַע מעסטונגען און אונטערנעמען נײַע געניויערע פאָרשונגען. יענע ידיעות, וועלכע מיר באַזיצן אין

דער איצטיקער צייט, האָבן נישט פאַר דער וויסנשאַפט — אין בריטן, ווער שמועסט נאָך אין ק אַ נ ט י ש ן זינען — קיין שום באַדייטונג.

אַלץ איז אָפּהענגיק פון דער קענטעניש פון די עלעמענטן מ. און פ. פון דער טרעפלעכער פעסטשטעלונג פון אידעאַלן מאַנסביל און אידעאַלער פרוי („אידעאַל" אין זין פון טיפּיש, אָן וועלכער ס'איז ווייטערדיקער קוואַליפיקאַציע).

וויבאַלד ס'וועט אונז געלונגען צו באַקענען און פעסט־שטעלן דידאָזיקע טיפּן, דאַן וועט שוין זיין לייכטער און פרוכט־באַרער אָנצווענדן זיי אויף אינדיווידועלע דערשיינונגען און פאָרשטעלן דיזעלביקע מיט דער הילף פון אַ געוויסן כמותדיקן מישונגס־פאַרהעלטעניש פון ביידע טיפּן.

איך רעזיומיר דעם אינהאַלט פון דאָזיקן קאַפּיטל: נישט פאַראַן קיין שום לעבעדיק באַשעפעניש, וועלכעס מ'זאָל קאָנען טראַקטירן קורץ און שאַרף פון שטאַנדפּונקט פון איין באַשטימטן געשלעכט. דיווירקלעכקייט ווייזט גיכער אַרויס אַ כסדרדיקע וואַקלעניש צווישן צוויי פונקטן; אין דידאָזיקע פונקטן גע־פינט זיך נישט קיין שום קאָנקרעטער יחיד פון דער עמפּי־רישער וועלט, און נאָר ערגעץ אויפן שטח צווישן זיי פאַר־נעמט זיין אייגנטלעך אָרט איטלעכער אינדיוויד. די אויפגאַבע פון דער וויסנשאַפט איז פעסטצושטעלן די שטעלונג פון דעם איינצלנעם ווען צווישן דידאָזיקע צוויי בוי־טיפּן. די־דאָזיקע טיפּן דאַרף מען נישט צושרייבן קיין באַזונדער מע־טאַפיזישן מהות, וואָס געפינט זיך לעבן אָדער איבער דער דערפאַרונגס־וועלט; זייער קאָנסטרוקציע דאַרף מען באַטראַכטן פאַר נויטווענדיק מחמת העוריסטישע טעמים פון אַ מעגלעכסט פולקאָמענער אָפּבילדונג פון דער ווירקלעכקייט — —

דער פאָרגעפיל פון דערדאָזיקער ביסעקסואַליטעט פון אַלע באַשעפענישן (צוליב דער נישט גאַנץ פולשטענדיקער סעקסועלער דיפערענצירונג) איז אוראַלט. קאָן זיין, אַז ער איז אויך נישט פרעמד געווען אַפילו די כינעזישע מיטן; יעדנפאַלס איז דערדאָזיקער פאָרגעפיל געווען אין גריכנלאַנד זייער לעבהאַפטיק. דערויף זאָגט עדות די פּערזאָניפיקאַציע פון

הערמאפראדיטאס, אלס מיטאלאגיש-געשטאלט; די דערציילונג פון אריסטאפאנעס אין דער פלאטאנישער „סעודה", און אפילו אך אין די שפעט-רדיקע ציייטן האט די גנאסטישע סעקטע פון די אפיטן זיך פארגעשטעלט דעם אורמענטש אלס אנ-דרוגינוס.

קאַפּיטל II

אַרענאָפּלאַזמע און טעליפּלאַזמע

פון אַן אַרבעט, וועלכע וויל דורכפירן אַן אַלגעמיינע רעוויזיע פון אַלע שייכותדיקע פאַקטן, וואָלט מען געדאַרפט קודם־כל פאַרלאַנגען אַ נייע און פולשטענדיקע שילדערונג פון אַנאַטאָמישע און פיזיאָלאָגישע אייגנשאַפטן פון די סעקסועלע טיפּן. נאָר היות ווי איך האָב נישט אונטערגענומען קיין זעלבשטענדיקע אונטערזוכונגען צו דער לייזונג פון דערדאָזיקער ברייטער אויפגאַבע, און דעם ענטפער אויפן דאָזיקן פּראָבלעם באַטראַכט איך אויך נישט פאַרן לעצטן נויטווענדיקן צוועק פון מיין דאָזיקער אַרבעט, מוז איך לכתחילה מוותּר זיין אויף דערדאָזיקער אונטערנעמונג — גאַנץ אָפּגעזען דערפון, צי דאָס וואָלט נישט איבערגעשטיגן די כּוחות פון אַ יחיד. אַ קאָמפּילאַטיווע שילדערונג פון אַלע אויספירן, וועלכע זענען פאַראַן אין דער ליטעראַטור, וואָלט געווען אַ גאַנץ איבעריקע זאַך, מחמת זי איז שוין זייער פיין דורכגעפירט געוואָרן דורך האַוולאָק עליס. דאָס אָפּגעפינען געשלעכטלעכע טיפּן אויפן יסוד פון די דורך אים געזאַמלטע רעזולטאַטן, אויפן וועג פון וואָרשיינלעכע החלטות, וואָלט אונז נאָר, אין בעסטן פאַל, געפירט צו היפּאָטעטישע סברות, וועלכע וועלן אויף אַ האָר נישט פאַרלייכטערן די אַנטוויקלונג פון דער וויסנשאַפטלעכער אַרבעט. דער אינהאַלט פון דאָזיקן קאַפּיטל טראָגט מער אַ פאָרמעלן און אַלגעמיינעם כאַראַקטער; ער איז געריכטעט אויף ביאָלאָגישע פּרינציפּן און וויל אויך טיילווייז ווענדן די אויפמערקזאַמקייט פון די צוקונפטיקע פאָרשער אויף באַשטימטע איינצלנע פונקטן, און דערמיט צושטייער געבן עפּעס אַ שמץ צו זייער אַרבעט. דער לייענער, וועלכער באַזיצט נישט קיין ביאָלאָגישע קענטעניש, קאָן דאָסדאָזיקע קאַפּיטל דורכלאָזן אָן אַ באַדייטנדיקער פּגימה פאַרן פאַרשטיין פון דער ווייטערדיקער טייל פון בוך.

מיר האָבן ביזאַהער אַרומגערעדט די טעאָריע וועגן די פאַרשידענע שטופן פון מענלעכקייט און ווייבלעכקייט פון ריין אַנאַטאָמישן שטאַנדפונקט. די אַנאַטאָמיע באַגרעניצט זיך אָבער נישט בלויז מיט דער פראַגע פון די פאָרמען, אין וועלכע עס דריקט זיך אויס מענלעכקייט און ווייבלעכקייט; זי אינטערעסירט זיך אויך מיט דער פראַגע פון די ערטער, אין וועלכע זיי טרעטן באַזונדערס שאַרף אויף. שוין פון די אויבנגעבראַכטע ביישפילן פון סעקסועלער פילערלייקייט, וועלכע דריקט זיך אויס אין פאַרשידענע קערפערטיילן, דרינגט אַרויס, אַז דאָס געשלעכט באַגרעניצט גיך נישט אויסשליסלעך אויף די פרוכפערונגס-אָרגאַנען און די קיים-דריזן. נאָר וואו-זשע קאָן מען דאָ דורכפירן די גרעניץ? צי שעפט זיך אויס דאָס געשלעכט בלויז מיט „פרימערע" אָדער „סעקונדערע" געשלעכטס-סימנים? אָדער איז זיין ספערע פיל ברייטער? מיט אַנדערע ווערטער, וואו שטעקט דאָס געשלעכט און וואו נישט?

די מאַסע נייע פאַקטן, וועלכע זענען אַנטדעקט געוואָרן אין די לעצטע צענטליקער יאָרן, צווינגען אונז, זעט אויס, אויפסנייאָנצונעמען איין טעאָריע, וועלכע איז געווען אויפגעשטעלט אין די פערציקער יאָרן פון XIX-טן יאָרהונדערט, נאָר וועלכע האָט געפונען גאַנץ ווייניק אָנהענגער. די מעשה איז אָבער, וואָס די קאָנסעקווענצן, צו וועלכע ס'האָט אומפאַרמיידלעך געפירט דידאָזיקע טעאָריע, זענען פאָרגעקומען דעם מחבר גופא פון דערדאָזיקער טעאָריע, ווי אויך די קעגנער זיינע, פאַר סתירהדיק מיט אַ גאַנצער ריי דורכגעפירטע וויסנשאַפטלעכע פאָרשונגען. אמת, דידאָזיקע סתירות האָבן זיך אַרויסגעוויזן אומדערשיטערלעך נישט דעם מחבר, נאָר די קעגנער זיינע. אין דער איצטיקער צייט צווינגט אונז די דערפאַרונג ווידער זיך צו ווענדן צו דערדאָזיקער טעאָריע, וועלכע דאַרף אין פאַרבינדונג מיט די נייערע וויסנשאַפטלעכע רעזולטאַטן אונטערגעוואָרפן ווערן געוויסע מאָדיפיקאַציעס. איך רעד וועגן דער לערע פון קאָפענהאַגענער זאָאָלאָג יאָהאַן יאַפעטוס סמ. *סטענסטרופ*, וועלכער האָט געהאַלטן, אַז *דאָס געשלעכט שטעקט אומעטום, אין גאַנצן קערפער.*

עליס האָט צונויפגעזאַמלט צאָלרייכע פאָרשונגען איבער

כמעט אַלע געוועבן פון אָרגאַניזם, וועלכע האָבן אויפגעוויזן
אומעטום סעקסועלע חילוקים. איך וויל דערמאָנען, אַז די טיפּיש
מענלעכע און טיפּיש ווייבלעכע פאָרם פון פנים אונטערשיידן
זיך שטאַרק צווישן זיך; דאָס באַרעכטיקט צו דער הנחה פון
סעקסועלע אונטערשידן אַזוי גוט אין די הויט-קעמערלעך, ווי
אין בלוטגעפעס. אָבער אַזעלכע אונטערשידן עקזיסטירן בלי-ספק
אויך אין דער מענגע פון בלוט-פאַרבשטאָף, אין דער צאָל פון
די רויטע בלוט-קייקעלעך אין אַ קוביק-צענטימעטער פון דער פלי-
סיקייט. בישאָף און רידינגער האָבן פעסטגעשטעלט
געשלעכטס-אונטערשידן אינם מוח, און יוסטוס און אַליס
גאַול האָבן זיי אויסגעפונען אויך אין די וועגעטאַטיווע
אָרגאַנען (לעבער, לונגען, מילץ). און באמת, אַלץ אין דער
פרוי — איינס שטאַרקער, איינס שוואַכער — ווירקט „עראָגעניש”
אייפן מאַנסביל; פאַרקערט ווידער. אַלץ באַם מאַן רייצט
און לאָקט סעקסועל די פרוי.

און אָט אין דאָזיקן פונקט קאָנען מיר אַרויסרוקן די הנחה,
וועלכע שיינט, אמת, צו זיין פון פאָרמעל-לאָגישן שטאַנדפונקט
אַ בלויזע היפּאָטעזע, נאָר וועלכע באַקומט אונטער דער וויר-
קונג פון אַ גאַנצער מענגע פאַקטן אַ כמעט פולקאָמע באַשטע-
טיקונג: איטלעכס קעמערל פון אָרגאַניזם
באַזיצט (ווי מיר קאָנען עס פאָרלויפיק באַצייכענען) אַ
באַשטימטן געשלעכטלעכן כאַראַקטער,
אָדער האָט אַ באַשטימטע געשלעכטלעכע
באַטאָנונג. אין הסכם מיט אונזער פּרינציפּ וועגן דער
אַלגעמיינקייט פון די סעקסועלע צווישנפאָרמען, וועלן מיר גלייך
צוגעבן, אַז דידאָזיקע סעקסועלע כאַראַק-
טעריסטיק קאָן האָבן פאַרשידענע מדרגות.
דידאָזיקע נויטווענדיקע הנחה וועגן אַ פאַרשידענער אויסדרוקס-
קראַפט פון דער סעקסועלער כאַראַקטעריסטיק לאָזט אונז אָן
באַזונדערער מי איינגלידערן אין אונזער סיסטעם אויך דעם
פסעוודאָ- און אַפילו דעם עכטן הערמאַפראָדיטיזם (וועמעס מציאות
באַ די היות איז זינט סטעינאַכס טריפּס צייטן פעסטגעשטעלט
געוואָרן איבער יעדן ספק; וואָס שייך דעם מענטש איז עס
נאָך נישט אַזוי זיכער). סטעינאַכס טריפּס האָט געזאָגט: וויבאַלד

יאָס געשלעכט פון דער חיה וואָלט זיך באמת באַגרעניצט בלויז
אויף די געשלעכטס-אָרגאַנען, דאַן וואָלט מען זיך געקאָנט פאָרשטעלן
די צונויפזאַמלונג פון צוויי געשלעכטער אין איין חיה און צוויי
באַזונדערע געשלעכטס-אָרגאַנען, וועלכע עקזיסטירן לעבן איינ-
אַנדער. אָבער דאָס געשלעכט איז נישט עפּעס אַזוינס, וואָס האָט
זיין זיץ אין אַ געוויסן אָרט, אָדער וואָס דריקט זיך אויס בלויז
אין אַ באַשטימטן אָרגאַן; עס דריקט זיך אויס אומעטום און
אַנטוויקלט זיך אין אַלע פונקטן פון לעבעדיקן וועזן. אין מענ-
לעכן באַשעפעניש איז יעדע, אפילו די קלענסטע טייל מענלעך,
און מעג זי אפילו זיין ווי ענלעך צו דער אַנטשפּרעכנדיקער
טייל פון ווייבלעכן וועזן, אין וועלכן ווידער די מינדסטע טייל
אפילו איז נאָר ווייבלעך. אַ פאַרייניקונג פון צוויי געשלעכטס-
אָרגאַנען אין איין באַשעפעניש קאָן ערשט מאַכן דערפון אַ צוויי-
געשלעכטלעך באַשעפעניש, ווען די איינגעבוירענע אייגנשאַפטן
פון ביידע געשלעכטער הערשן אין זעלבן גראַד אין גאַנצן קער-
פּער און דריקן זיך אויס אין איטלעכן פונקט זיינעם. אָבער דאָס
וואָלט צוליב דעם פאַראַנענעם קעגנזאַץ פון די געשלעכטער
געקאָנט הייסן די קעגנזייטיקע פאַרניכטונג אָדער פאַרשווינדונג
פון יעטוועדער געשלעכטלעכקייט אין אַזאַ באַשעפעניש". ווי
באַלד-זשע מיר פאַרברייטערן דעם פּרינציפּ פון
אומצייליקע איבערגאַנגס-שטופן צווישן
מ. און פ. אויף אַלע קעמערלעך פון אָרגאַ-
ניזם, און אַלע עמפּירישע פאַקטן רעדן דערפאַר, דאַן פאַלט
אַוועק יענע שוועריקייט, אויף וועלכער ס'האָט זיך אָנגעשטויסן
סטענסטרופּ, און דער הערמאַפראָדיטיזם שטעלט מער נישט
מיט זיך פאָר קיין שום נאַטור-סתירה. אַלע מיטלשטופן פון דער
פולער מענלעכקייט ביז אַהין צו איר לגמרידיקן פעלן, וואָס
פאַלט זיך צונויף מיטן צושטאַנד פון ווייבלעכקייט, שטעלן מיט
זיך פאָר די אומצייליקע פאַרשידענע סעקסועלע כאַראַקטעריסטי-
קעס פון יעדן איינצלנעם קעמערל. צי דאַרף מען
זיך פאָרשטעלן דידאָזיקע אונטערשיד-סקאַלע אַלס צוויי רעאַלע,
מיט אייננאַנדער פאַרבונדענע סובסטאַנצן, אָדער מ'דאַרף אָננעמען
עפּעס אַן איינהייטלעכע פּראָטאָפּלאַזמע אין אומענדלעך
פילע מאָדיפיקאַציעס (למשל, מיט פאַרשידענער שטחדיקער

איינאָרדענונג פון די אטאָמען אין די גרויסע מאָלעקולן)—שווער יועגן דעם צו זאָגן עפּעס זיכערס. די ערשטע היפּאָטעזע איז פיזיאָלאָגיש נישט אָנווענדבאַר — ווען מ'טוט נאָר אַ טראַכט, אַז דאַן וואָלט פאַר יעטוועדע מעגלעכע און ווייבלעכע קערפּער־באַוועגונגען נויטיק געווען אַ צווייענדיקייט אין די באַדינגונגען, וועלכע גיבן זיי צו אַ רעאַלע, אָבער פיזיאָלאָגיש פּאָרט איינהייטלעכע דערשיינונגס־פאָרם; די צווייטע הנחה דערמאָנט שוין צופיל אָן די ווייניק איינגעגעבענע חקירות וועגן ירושהדיקע אייגנשאפטן. ס'קאָן זיין, אַז ביידע זענען צוגלייך ווייט פון אמת.

אין וואָס באַשטייט אייגנטלעך די מענלעכקייט אָדער ווייבלעכקייט פון די קעמערלעך, סאַראַ היסטאָלאָגישע, מאָלעקולאַר־פיזישע אָדער כעמישע אונטערשידן גייען פאָר צווישן די קעמערלעך פון מאַנסביל מ. און די קעמערלעך פון דער פרוי פ. וועגן דעם לאָזט זיך היינט קיין שום קלאָרס נישט פעסטשטעלן אויפן וועג פון דערפאַרונג. נישט וועלנדיק אַנטשיידן פאָרוי'ס די שפּעטערדיקע פאָרשונגען (און זיי וועלן זיכער באַווייזן די אוממעגלעכקייט אַרויסצופירן ספּעציפיש־ביאָלאָגישע דערשיינונגען פון דער פיזיק און כעמיע), האָבן מיר אַ רעכט צו פאַרטיידיקן אונזער הנחה וועגן פאַרשידענער קראַפט פון סעקסועלע באַטאָגונגען נישט בלויז אין גאַנצן אָרגאַניזם, אַלס סכום פון די קעמערלעך, נאָר אויך אין די קעמערלעך גופא. ווייבלעכע מענער האָבן ס'רוב אויך אַ ווייבלעכע הויט, און די קעמערלעך פון די מענלעכע אָרגאַנען צייכענען זיך באַ זיי אויס מיט שוואַכערער טענדענץ צום טיילן זיך, אויף וועלכן ס'ווייזט אוממיטלבאַר אָן דער שוואַכער וווקס פון די מאַקראָסקאָפּישע סעקסועלע סימנים א. אַז. וו.

די איינטיילונג פון די געשלעכטס־סימנים דאַרף מען אויך דורכפירן לויט די פאַרשידענע מדרגות פון מאַקראָסקאָפּישן אויפטריט פון דער געשלעכטלעכער כאַראַקטעריסטיק; דידאָזיקע קלאַסיפיקאַציע אַנטשפּרעכט בדרך־כלל די פאַרשידענע שטופן פון זייער עראָגענישער ווירקונג אויפן אַנדערן געשלעכט (לכל־הפחות אין חיות־קיניגרייך). כדי נישט אָפּצוווייכן פון דער אַלגעמיין אָנגענומענער נאָמענקלאַטור פון ד ז ש אָ ן ה ע נ ט ע ר,

רוף איך אָן די מענלעכע און ווייבלעכע קיים־דריזע (testis, epididimis, ovarium, epoophoron) אורשפּרינגלעכע סעקסואַל־סימנים; די אינערלעכע צוגאָבן פון די קיים־דריזן (די זאָמען־שנירלעך, זרע־בלעזלעך, אייער־לייטער, געבער־מוטער, וואָס לויט זייערע געשלעכטלעכע סימנים אונטערשיידן זיי זיך טיילמאָל, ווי ס'ווייזט די דערפאַרונג, זייער שטאַרק פון די קיים־דריזן) — פּרימערע; און לסוף „די אויסערלעכע געשלעכטס־טיילן", לויט וועלכע ס'ווערט באַצייכנט אויסשליסלעך די געשלעכטלעכע צוגעהעריקייט פונם מענטש בײַ דער געבורט און דערמיט ווערט אין אַ געוויסער מאָס באַשלאָסן זיין לעבנס־גורל (אָפט, ווי מיר וועלן זען, נישט ריכטיק). אַלע אַנדערע געשלעכטס־סימנים האָבן דאָס געמיינזאַמע, וואָס זיי זענען נישט אוממיטלבאַר נויטווענדיק פאַר די באַפרוכפּערונגס־צוועקן. צו די סעקונדערע געשלעכטס־שטריכן וועלן מיר קודם־כל צורעכענען יענע אַלע, וועלכע טרעטן ערשט אויסערלעך אויף צו דער צייט פון געשלעכטלעכער רייפקייט און וועלכע קענען זיך נישט אַנטוויקלען אָן אַן „אינערלעכער אויס־טיילונג" פון באַשטימטע שטאָפן פון די קיים־דריזן אין בלוט אַריין (דער באָרד־וווּקס בײַ מאַנסביל און די לאַנגע האָר בײַ פרויען, ברוסט־אַנטוויקלונג, ענדערונג פון דער שטים א. אַז. וו.).

מער מחמת פּראַקטישע, איידער מחמת טעאָרעטישע טעמים וועלן מיר באַצייכענען אַלס דריטראַנגיקע סעקסואַל־סימנים, וועלכע זענען דערקענבאַר לויט די אויסערלעכע דערשיינונגען אָדער טעטיקייטן, די איינגעבוירענע אייגנשאַפטן, ווי למשל, די מוסקול־קראַפט און פעסטער ווילן בײַם מאַנסביל. דורך פאַרהעלטניש־מעסיק צופעליקע מידות, רגילותן, באַשעפטיקונג, האָבן זיך לסוף אויסגעבילדעט די זייטיקע, פערטראַנגיקע סעקסואַל־שטריכן, ווי רויכערן און טרינקען פונם מאַנסביל אָדער האַנטאַרבעט פון דער פרוי. אָט־אָ־די לעצטע זענען טיילמאָל אויכעט עלול אויסצואיבן זייער ערגאָנישע ווירקונג אויפן צווייטן געשלעכט, וואָס זאָגט שוין אַליין עדות, אַז פיל אָפטער, איידער מען מיינט אפשר, דרינגען זיי אַרויס פון דריטראַנגיקע שטריכן און בלייבן נאָך, קאָן זיין אין טיפן צוזאַמענהאַנג מיט די אורשפּרינגלעכע סימנים. דידאָזיקע קלאַסיפיקאַציע פאַרמעסט זיך נישט

פאָרויס צו אַנטשיידן דעם סדר פון די געשלעכטס-שטריכן, אָדער צו פסקענען, צי די גייסטיקע אייגנשאַפטן זענען אין פאַרגלייך מיט די קערפּערלעכע פרימער, אָדער זיי הענגען, להיפך, אָפּ און שטאַמען אַרויס פון זיי, אַלס פועל-יוצא פון אַ לאַנגער סיבותקייט. איר אויפגאַבע איז נאָר פעסטצושטעלן פאַר די מייסטן פאַלן די קראַפט פון דער צוזאַמענווירקונג פון די סעקסועלע שטריכן אויפן צווייטן געשלעכט*), דעם צייטלעכן סדר, אין וועלכן די סעקסואַל-שטריכן וואַרפן זיך אין די אויגן, און די מדרגה פון זיכערקייט, מיט וועלכע זיי אַנטפּלעקן זיך פאַר די אויגן פון צווייטן געשלעכט.

רעדנדיק וועגן די „סעקונדערע געשלעכטס-שטריכן" האָבן מיר שוין אָנגעוויזן אויף דער אינעווייניקסטער אויסטיילונג פון קיים-שטאָפן אין דעם בלוט-אומלויף. די ווירקונג פון דערדאָזיקער אויסטיילונג, ווי אויך די אָפּוועזנהייט אירע, וועלכע איז קינסטלעך אַרויסגערופן דורך קאַסטראַציע, האָט מען שטודירט קודם-כל אויף דער אַנטוויקלונג אָדער אויף דער אָפּגעשטאַנענקייט פון די סעקונדערע געשלעכטס-סימנים. די אינערלעכע אויסטיילונג איבט אָבער בלי-ספק אויס אַן איינפלוס אויף אַלע קעמערלעך פון קערפּער. דערויף זאָגן עדות די שינויים, וועלכע קומען פאָר אין דער צייט פון דער געשלעכטלעכער רייפקייט אין גאַנצן אָרגאַניזם, און נישט בלויז אין די טיילן פון קערפּער מיט סעקונדערע געשלעכטס-סימנים. פונקט אַזוי דאַרף מען זיך אויך די אינערלעכע אויסטיילונג פון אַלע דריזן לכתחילה פאָרשטעלן נישט אַנדערש, ווי אַלס אַ זיך גלייכמעסיק אויסשפּרייטנדיקע אַריינדרינגונג אין אַלע געוועבן פון אָרגאַניזם.

די אינערלעכע אויסטיילונג פון די קיים-דריזן פאַרפולקאָמט ערשט בכן די געשלעכטלעכקייט פון אינדיוויד. מ'דאַרף בכן אָננעמען, אַז איטלעכס קעמערל באַזיצט זיין אורשפּרינגלעכע געשלעכטלעכע כאַראַקטעריסטיק, צו וועלכער עס דאַרף זיין פאַרייניקט אין אַ געוויסער מאָס

*) דאָ זענען, זעלבסטפאַרשטענדלעך, אויסגעשלאָסן אַן אַ זייט די אַלערליי „פעט-שיזמען"; פונקט אַזוי קומט דאָ נישט אין באַטראַכט די עראָטישע ווירקונג פון די אורשפּרינגלעכע סימנים.

די אויסטיילונג פון די קיים-דריזן, אַלס דערגאַנצנדיקער תנאי פאַר דער אַנטוויקלונג פון אַ קוואַליפיצירט-באַשטימטן, פולשטענדיק פאַרט'קן זכר אָדער נקבה.

די קיים-דריזע איז דער אָרגאַן, אין וועלכן די סעקסועלע כאַראַקטעריסטיק פון אינדיוויד טרעט צום בולטסטן אויף, און אין וועמעס מאָרפאָלאָגיש איינצל-עלעמענט מ'קאָן זי צום לייכטסטן פעסטשטעלן.

פונקט אַזוי מוז מען אָבער אָננעמען, אַז אויך די פאַמיליען-, אַרט-, און מין-אייגנשאַפטן פון אָרגאַניזם זענען צום בעסטן פאָרגעשטעלט אין די קיים-דריזן. פון דער צווייטער זייט האָט סטענסטרופ מיט פולער רעכט געקאָנט באַהויפּטן, אַז דאָס געשלעכט איז פונאַנדערגעשפּרייט איבערן גאַנצן אָרגאַניזם, און איז נישט בלויז איינגעשלאָסן אין זיינע ספּעציפישע „געשלעכטס-טיילן". אויך נעגעלי, דע ווריִ, אָסקאַר הערטוויג און אַנד. האָבן אַנטוויקלט און באַגרינדעט מיט וויכטיקע אַרגומענטן די אומגעוויינלעך אויפקלערנדיקע טעאָריע, לויט וועלכער איטלעכס קעמערל פון פילקעמערלדיקן אָרגאַניזם אַנטהאַלט אין זיך דעם סכום פון די מין-אייגנשאַפטן, און דידאָזיקע לעצטע זענען מיט עפּעס אַ באַזונדערער קראַפט פאַראייניקט אין די קיים-קעמערלעך. דידאָזיקע טעאָריע וועט אפשר אַמאָל אַלע פאָרשער אָנערקענען פאַר זעלבסטפאַרשטענדלעך מחמת דעם פאַקט, וואָס יעדער אָרגאַניזם אַנטשטייט דורך טיילונג און פעלבונג פון איין איינציק קעמערל.

די דערמאָנטע פאָרשער האָבן אויפן סמך פון פיל פאַקטן, וועלכע זענען דערנאָך פאַרמערט געוואָרן דורך צאָלרייכע דערפאַרונגען איבער רעגענעראַציע פון באַליביקע טיילן און דורך פעסטשטעלונגען פון כעמישע חילוקים צווישן די איינערלייאיקע געוועבן פון פאַרשידענע אַרטן, מיט פולער רעכט אָנגענומען די עקזיסטענץ פון אידיאָפּלאַזמע, אַלס דעם סכום פון די ספּעציפישע אַרט-אייגנשאַפטן, וועלכע האָבן נישט קיין אומיטלבאַרן באַטייט פאַר דער פאַרמערונג. דאָ קאָנען און דאַרפן געשאַפן ווערן די באַגריפן פון אַרענאָפּלאַזמע און טעליפּלאַזמע אַלס צוויי מאָדיפיקאַציעס, אין

וועלכע יעדע אידיאָפּלאַזמע טרעט־אויף באַ די אין געשלעכטלעכן זינען דיפערענצירטע וועזנס, דערביי אָבער וועלן מיר אויפן סמך פון די שוין אויבן אָנגעוויזענע גרונט־אָנשויונגען זיי ווידער באַטראַכטן פאַר אידעאַל־פאַלן, פאַר די גרעניצן, צווישן וועלכע עס ליגט די עמפּירישע ווירקלעכקייט. די ווירקלעך עקזיסטירנדיקע פּראָטאָפּלאַזמע, דערווייטערנדיק זיך אַלץ מער פון דער אידעאַלער אַרענאָפּלאַזמע, גייט בכן דורך אַ (ווירקלעכן אָדער געדאַנקלעכן) אינדיפערענץ־פּונקט (= Hermaphroditismus verus) אין אַ פּראָטאָפּלאַזמע איבער, דערנענטערנדיק זיך ביז צו די סאַמע עקסטע גרעניצן פון דער טעליפּלאַזמע. אַזאַ איז נאָר דער קאָנסעקווענטער פּועל־יוצא פון מיינע פריערדיקע אויספירן, און כ'בעט מיר צו אַנטשולדיקן פאַר מיין נייע טערמינאָלאָגיע: זי איז נישט דערויף צוגעטראַכט געוואָרן, כדי אויפצוהויבן אין די אויגן פונם לייענער די נייקייט פון דער זאַך.

דער כּלל, אַז יעדער איינצלנער אָרגאַן און ווייטער יעדעס איינצלנע קעמערל באַזיצט אַ געוויסע סעקסואַליטעט, וועלכע געפינט זיך אויף עפּעס אַ פּונקט צווישן אַרענאָפּלאַזמע און טעליפּלאַזמע, אַז בכן יעדע עלעמענטאַר־טייל איז שוין אורשפּרינגלעך אויף אַ באַשטימטן אופן און אין אַ באַשטימטער מאָס געשלעכטלעך כאַראַקטעריזירט, דערדאָזיקער כּלל לאָזט זיך לייכט דערווייזן אויך מיטן פאָלגנדיקן פאַקט: אַפילו אין איין און דעמזעלביקן אָרגאַניזם באַזיצן נישט תּמיד פאַרשידענע קעמערלעך דיזעלביקע סעקסועלע כאַראַקטעריסטיק. און אַזוי איז קיינמאָל נישט פאַראַן אין אַלע קעמערלעך פון איין אָרגאַניזם דערזעלביקער אַנטהאַלט פון מ. אָדער פ. דיזעלבע דערנענטערונג צו אַרענאָפּלאַזמע אָדער טעליפּלאַזמע; די קעמערלעך פון איין און דעמזעלביקן קערפּער קאָנען זיך אַפילו געפינען אויף פאַרשידענע זייטן פונם אינדיפערענץ־פּונקט, וועלכער ליגט צווישן דידאָזיקע צוויי פּאָליוסן. אויב מיר וועלן אָנשטאָט כּסדר צו זאָגן מענלעכקייט און ווייבלעכקייט, באַשטימען פאַר ביידן פאַרשידענע סימנים און צוקלויבן לעת־עתּה אָן וועלכע ס'איז בייזוויליקע הינטערגעדאַנקען

פאַרן מענלעכן שורש אַ פּאָזיטיוון סימן, און פאַרן ווייבלעכן — אַ נעגאַטיוון, וועט מען דעם אויבנדיקן כּלל קאָנען אויסדריקן אַזוי: די סעקסואַליטעט פון די פאַרשידענע קעמערלעך פון איין אָרגאַניזם האָט נישט בלויז אַ פאַרשידענע אַבסאָלוטע גרייס, נאָר באַזיצט אויך פאַרשידענע סימנים (ד. ה. + אָדער —). פאַראַן גאַנץ גוט אַנטוויקלטע זכרים מיט נאָר גאַנץ שוואַכער באָרד און גאַנץ שוואַכער מוסקולאַטור; אָדער כּמעט טיפּישע נקבות מיט שוואַך אַנטוויקלטער ברוסט. פון דער צווייטער זייט זענען פאַראַן פולשטענדיק ווייבלעכע מענער מיט שטאַרקן וווּקס פון באָרד און פרויען מיט אומנאָרמאַל קורצע האָר, מיט אַ היפּש באַמערקלעך בערדל, נאָר מיט שיין אַנטוויקלטער ברוסט און ברייטן בעקן. כ'האָב געקענט מענער מיט ווייבלעכן אויבער-און מענלעכן אונטערשענקל, מיט רעכטער ווייבלעכער און לינקער מענלעכער היפּט. בכלל געהערט די סימעטריע פון ביידע העלפטן קערפּער צו די גאַנץ זעלטענע דערשיינונגען, און על-פּי-רוב זעט מען אין די לינקע און רעכטע קערפּערטיילן די פאַרשידנאַרטיקייט פון געשלעכטלעכער כאַראַקטעריסטיק לויט דער אויסדרוקס-שטופע פון די געשלעכטלעכע סימנים. דאָסדאָזיקע פעלן פון איינהייטלעכקייט (און קיין אבסאָליוטע איינהייטלעכקייט פון געשלעכטלעכער כאַראַקטעריסטיק איז קיינמאָל נישט פאַראַן), לאָזט זיך ווי מיר האָבן שוין געזאָגט, כּלל נישט דערקלערן מיט דער אומגלייכמעסיקייט פון אינערלעכן אויסטיילונגס-פּראָצעס, מחמת דאָס בלוט גייט טאַקע נישט אַריין אין אַלע אָרגאַנען אין אַ גלייכער מאָס, אָבער עס דרינגט אַריין אין אַלע אין זעלביקן צוזאַמענשטעל און אין אומפּאַטאָלאָגישע פאַלן תּמיד אין אַזאַ כּמות און איכות, וואָס זאָלן אַנטשפּרעכן די נויטווענדיקע באַדינגונגען פון דערהאַלטונג פון אָרגאַניזם.

וויבאַלד מ'זאָל נישט אָנערקענען, אַז די סיבה פון די־דאָזיקע אַלע וואַריאַציעס איז די כאַראַקטעריסטיק פון די איינצלנע קעמערלעך, וועלכע איז פאַרשידן שוין פון די ערשטע טריט אָן פון עמבריאָנאַלער אַנטוויקלונג, דאַן וואָלט מען געקאָנט פּשוט באַצייכענען די געשלעכטס-מדרגה פון עפּעס אַן אינדיווידן, אָנווייזנדיק אויף דער פאַרהעלטענישמעסיקער נאָענטקייט פון זיינע קיים-דריזן צום געשלעכטלעכן טיפּ. די פראַגע וואָלט דאַן

געלייזט געוואָרן פיל פשוטער, איידער דאָס איז אין דער ווירקלעכקייט. אָבער די סעקסואַליטעט איז כלל נישט פונאַנדערגעטיילט איבערן גאַנצן אָרגאַניזם אין עפּעס אַ פלומרשטער נאָרמאַל-מאָס, אַזוי, אַז מיט דער סעקסועלער באַשטימונג פון איין קעמערל זאָלן דערליידיקט ווערן אויך אַלע איבעריקע. הגם באַדייטנדיקע שגויים אין דער געשלעכטלעכער כאַראַקטעריסטיק צווישן פאַרשידענע קעמערלעך אָדער אברים פון איין און דעמזעלביקן אָרגאַניזם בילדן אַ זעלטנהייט, מוז מען דאָך באַטראַכטן אַלס אַלגעמיינעם כלל די ספּעציפישקייט פון דערדאָזיקער כאַראַקטעריסטיק פאַר איטלעכן איינצלנעם קעמערל. דערביי דאַרף מען אָבער געדענקען, אַז די דערנענטערונגען צו פולקאָמער איינאַרטיקייט פון געשלעכטלעכער כאַראַקטעריסטיק (פון גאַנצן קערפּער) זענען פיל אָפטער, איידער די באַדייטנדיקע אונטערשידן פון די באַזונדערע אָרגאַנען, שוין נישט רעדנדיק וועגן די איינצלנע קעמערלעך. דער מאַקסימום פון די דאָ מעגלעכע וואַקלונגען מוז ערשט פעסטגעשטעלט ווערן דורך אַן אונטערזוכונג פון איינצלנע פאַלן.

ווייבאַלד, למשל, די קאַסטראַציע פון אַ חיה זאָל זי פאַרוואַנדלען — אָן שום אויסנאַם — אין דעם היפּוכדיקן געשלעכט, ווי עס איז די פּאָפּולערע מיינונג, וועלכע איז נאָך אַרויסגעזאָגט געוואָרן פון א ר י ס ט אָ ט ע ל ן און אונטערגעהאַלטן דורך פיל מעדיקער און זאָאָלאָגן, ווען צ. ב. די אַנטמאַנונג פון דער חיה זאָל eo ipso*) זי פולשטענדיק פאַרוואַנדלען אין אַ נקבה, דאַן וואָלט די עקזיסטענץ פון די אומאָפּהענגיקע פון די קיימדריזן אורשפּרינגלעכע געשלעכטס-סימנים אין איטלעכן קעמערל ווידער געשטעלט געוואָרן אין ספק. אָבער די נייעסטע פאָרשונגען פון ז ע ל ה י י ם א ו ן פּ אָ ג ע ס האָבן אויפגעוויזן, אַז עס עקזיסטירט אַ קאַסטראַטן-טיפּ, וואָס איז פולשטענדיק פאַרשידן פון דעם ווייבלעכן טיפּ, און אַז די אַנטמאַנונג איז לחלוטין נישט אידענטיש מיט דער פאַרווייבלעכונג. וואָס אַן אמת, דאַרף מען אין דאָזיקן פרט אויסמיידן צו ברייטע ראַדיקאַלע אויספירן; מחמת מ'קאָן נישט אויסשליסן די מעגלעכקייט, אַז נאָך דער באַזייטיקונג אָדער אַטראָפיע פון איין קיים-דריזע, זאָל אַ צווייטע

*) דערמיט גופא

פאַרבאָרגענע דריזע פון אַנדערן געשלעכט געווינען אַזוי צו זאָגן די שליטה איבערן אָרגאַניזם, וועלכער געפינט זיך בנוגע זיין סעקסועלער כאַראַקטעריסטיק אין אַ געוויסן מצב פון וואַקלעניש. אַלס אַמייסטן באַקאַנטער ביישפּיל פון אַזאַ דערשיינונג זענען די, אמת, אַביסל צו דרייסט (אין זין פון אַבסאָלוטן אָננעמען די מענלעכע סימנים) אויסגעטייטשטע פאַלן, ווען עס באַווייזן זיך די אויסערלעכע, סעקונדערע מענלעכע געשלעכטס-סימנים אין ווייבלעכן אָרגאַניזם נאָך דער אינוואָלוציע פון די געשלעכטס-אָרגאַנען אין דער צייט פון קלימאַקטעריום: ווי, למשל, די באָרד בײַ דער מענטשלעכער „באָבע" די קורצינקע צאַפּנדלעך אויפן שטערן פון געוויסע אַלטע ציגן, די האָן-באַפּעדערונג פון אַלטע הינער א. א. וו. איבריקנס, קומען פאָר דיזעלביקע פאַרוואַנדלונגען אויך אָן דער דעגראַדאַציע פון די פאַרעלטערטע אָרגאַנען און אָן דעם באַזייטיקן זיי אויפן אָפּעראַטיוון וועג. זיי ווערן באַטראַכט אַלס דערשיינונגען פון נאָרמאַלער אַנטוויקלונג בײַ געוויסע פאָרשטייער פון די מינים Anilocra, Cymothoa Nerocila בײַ פיש-פּאַראַזיטן, aselus aquaticus, וועלכע געהערן צו דער גרופּע Cymothoideae. דידאָזיקע חיות זענען הערמאַפראָדיטן פון אייגנאַרטיקן מין: זיי זענען פאַרזען באַשטענדיק און גלייכצייטיק מיט מענלעכע און ווייבלעכע קיים-דריזן, הגם זיי קאָנען נישט גלייכצייטיק פונקציאָנירן. בײַ זיי באַמערקט זיך אַ מין „פראָטאַנדריע": יעדער אינדיווידוּ פונקציאָנירט צוערשט אַלס זכר, דערנאָך — אַלס נקבה. אין דער צייט פון זייער מענלעכער טעטיקייט, באַזיצן זיי מענלעכע פרוכפּערונגס-אָרגאַנען, וועלכע ווערן דערנאָך אָפּגעוואָרפן, בעת עס אַנטוויקלען און עפענען זיך אָפּ די ווייבלעכע דורכגאַנגס-וועגן און די ווייבלעכע פרוכפּערונגס-אָרגאַנען. אַז אָבער אויך בײַ מענטשן קאָנען פאָרקומען ענלעכע דערשיינונגען, באַווייזן יענע מערקווירדיקע פאַלן פון „עוויראַציע" און „עפעמינאַציע" בײַ דערוואַקסענע און רייפע מענער און פרויען, וועגן וועלכע עס דערציילט די סעקסועלע פסיכאָפּאַטאָלאָגיע. אַ פשיטא שוין קאָן מען נישט אָפּלייקענען די פאַקטישע מעגלעכקייט פון דער פאַרווייבלעכונג דאָרט, ווו עס שאַפן זיך דערפאַר אַזעלכע גינציקע באַדינגונגען, ווי די

באזייטיקונג פון דער מענלעכער קיים-דריזע.*) אז אבער דער-דאזיקער צוזאמענהאנג איז נישט קיין אלגעמיינער און נויטווענ-דיקער, אז די קאסטראציע איז נאך נישט מחייב די אנגעהערי-קייט צום קעגנזײַצלעכן געשלעכט -- דאס איז ווידער א באווייז, ווי נויטווענדיק עס איז די אלגעמיינע הנחה וועגן דער עקזיס-טענץ פון אורשפרינגלעך ארגאנאפלאזמאטישע קעמערלעך אין גאנצן קערפער.

די עקזיסטענץ פון אורשפרינגלעכער סעקסועלער כאראק-טעריסטיק פון יעדן קעמערל און די אנמעכטיקייט פון דער אויף זיך אליין אנגעוויזענע קיימדריזן-אויסטיילונג ווערט ווייטער דערוויזן דורך די גענצלעכע דערפאלגלאזיקייט פון די איבער-פלאנצונגען פון מענלעכע קיים-דריזן אויף חיות פון ווייבלעכן מין.

פאר דער גענויער באווייזבארקייט פון דידאזיקע עקספע-רימענטן וואלט, אמת, נויטיק געווען, אז די אויסגעשניטענע י א ד ע ר ן זאלן ווערן איבערגעפלאנצט אויף א מעגלעכסט נאענט פארקרובישטער נקבה, למשל, אויף א שוועסטער פון קאסטרירטן זכר: זייער אידיאפלאזמע דארף נישט זיין קיין פארשידענע. ווי אומעטום אזוי דארף מען אויך דא זיך באמיען וועגן א מעגלעכסט ריינער איזאלאציע פון באדינגונגען, כדי אזויער-נאך צו באקומען פון עקספעריענט אן איינדייטיקן רעזולטאט. די עקספערימענטן, וועלכע זענען געמאכט געווארן אין דער ווינער קליניק פון כ ר א ב א ק, האבן אויפגעוויזן, אז די צווישן צוויי (גאנץ צופעליק אויסגעקליבענע) ווייבלעכע חיות פארטוישטע אייערשטאקן אטראפירן אין ס'רוב פאלן, נישט באווייזנדיק קיינ-מאל אפצוהאלטן דעם אומקום פון די סעקונדערע געשלעכטס-סימנים (למשל, די מילך-דריזן — אינדערצייט ווען די באזייטי-קונג פון דער קיים-דריזע פון איר נאטירלעכן געלעגער און דאס איבערפלאנצן זי אין אן אנדער ארט פון דער זעלביקער חיה אזוי, אז איר אייגן געוועב ווערט אזוירנאך אויפגעהיטן),

---

*) פונקט אזוי אין פארקערטן פאל, בא דער קאטראציע פון דער ווייבלעכער חיה, קאן מען נישט אומבאדינגט א פ ל י י ע נ ע ן אדער אומוואנד-לונג אין א זכר.

שטערט נישט אין אידעאַלן פאַל דער אַנטוויקלונג פון די סעקונדערע סימנים, גלייך ווי ס'וואָלט דאָ גאָרנישט געווען אָנגעגריפן. די נישט-איינגעגעבנקייט פון דער דריזן-איבערפלאַנצונג אויף קאַסטרירטע געשלעכטס-חברים דערקלערט זיך אפשר הויפּטזאַכלעך דורך דער אומגענוגנדיקער פאַמיליען-קרובהשאַפט: דער אידיאָפּלאַזמאַטישער מאָמענט דאַרף דאָ אַוועקגעשטעלט ווערן אויפן ערשטן אָרט.

די דאָזיקע דערשיינונגען דערמאָנען זייער אָן די עקספּערימענטן מיטן איבערגיסן (טראַנספּוזיע) פון בלוט. פאַראַן אַ פּראַקטישער כּלל באַ די כירורגן, אַז דאָס פאַרלוירענע בלוט דאַרף מען (אונטער דער סכנה פון שווערע קאָמפּליקאַציעס) פאַרטרעטן מיטן בלוט נישט בלויז פון זעלביקן מין און פון פאַרקרובישטער פאַמיליע, נייערט אויך פון זעלביקן געשלעכט. די אַנאַלאָגיע מיט די פּרוּוון פון איבערפלאַנצונג (טראַנספּלאַנטאַציע) וואַרפט זיך דאָ ממש אין די אויגן. וויבאַלד די דאָ פאַרטיידיקטע אָנשויונגען באַשטעטיקן זיך דורך עקספּערימענט, דאַרפן בכן די כירורגן, אויף וויפל זיי פירן איבערהויפּט דורך אַ טראַנספּוזיע און באַנוגענען זיך נישט מיט דער אָנווענדונג פון קאָכזאַלץ, נישט בלויז לייגן אַכט דערויף, אַז דאָס פאַרטרעטנדיקע בלוט זאָל גענומען ווערן פון אַ מעגלעכסט שטאַם-פאַרקרובישטער חיה. עס שטעלט זיך בכן אַ פראַגע, צי וואָלט אויף אַזאַ אופן געווען מגוזמדיק די פאָדערונג, אַז מ'זאָל מעגן אָנווענדן נאָר דאָס בלוט פון אַן אינדיוויד, וועלכער געפינט זיך אויף אַ מעגלעכסט נאָענטער שטופע פון מענלעכקייט אָדער ווייבלעכקייט.

פונקט ווי דידאָזיקע פאַרהעלטענישן באַ דער טראַנספּוזיע דינען פאַר אַ באַווייז, אַז די בלוט-קייקעלעך באַזיצן אייגענע סעקסועלע כאַראַקטעריסטיק, אַזוי איז אויך דער גענצלעכער אומדערפאָלג פון דער טראַנספּלאַנטאַציע פון מענלעכע קיים-דריזן אויף דער נקבה אָדער, פאַרקערט, פון די ווייבלעכע אויף דעם זכר נאָך איין באַווייז דערצו, ווי ס'איז שוין דערמאָנט געוועזן, אַז די אינערלעכע אויסטיילונג ווירקט נאָר אויף אַן איר אַנטשפּרעכנדיקע אַרענאָפּלאַזמע אָדער טעליפּלאַזמע.

אין פאַרבינדונג דערמיט איז דאָ כדאַי לסוף אין עטלעכע ווערטער צו דערמאָנען מכּוח די אָרגאַנאָטעראַפּעוטישע הייל־אופנים. וויבאַלד די איבערפלאַנצונג פון מעגלעכסט געשווינטע גאַנצע קיים־דריזן אויף אַנדערגעשלעכטלעכע אינדיווידן האָט זיך נישט איינגעגעבן, איז פון אויבנגעזאָגטן קלאָר, אַלמאַי, למשל, די איינשפּריצונג פון אייערשטאָק־סובסטאַנץ אין בלוט פונם זכר קאָן אים נאָר גורם זיין שאָדן, אָבער דערפאַר מאַלט פון דער אַנדערער זייט אָפּ אַ מאַסע איינווענדונגען קעגן דעם פּרינציפּ פון אָרגאַנאָטעראַפּיע דורכדעם, וואָס אָרגאַן־פּרעפּאַראַטן פון פאַרשידענע מינים קאָנען, נאַטירלעך, נישט תּמיד אויסאיבן אַ פולשטענדיקע ווירקונג. די מאַרשטייער פון אָרגאַנאָטעראַפּיע אין דער מעדיצינישער וועלט וואָלטן אפשר נישט איינמאָל דערגרייכט דערפאָלגרייכע רעזולטאַטן, וויבאַלד זיי זאָלן נישט פאַרוואָרלאָזן אַזאַ וויכטיקן ביאָלאָגישן פּרינציפּ, ווי די טעאָריע פון אידיאָפּלאַזמע.

די אידיאָפּלאַזמע־טעאָריע, וועלכע שרייבט־צו אַ ספּעציפישן מין־כאַראַקטער אויך יענע געוועבן און קעמערלעך, וועלכע האָבן אָנגעוווירן די רעפּראָדוקטיווע פעיקייט, איז, וואָס אַן אמת, נאָכנישט אַלגעמיין אָנערקענט. אָבער דאָך מוז יעדער מסכּים זיין מיט דער מיינונג, אַז אין די קיים־דריזן זענען צונויפגעזאַמלט די מין־אייגנשאַפטן און אַז בּאַ די פּרעפּאַראַטן פון די קיים־דריזן איז דער מעגלעכסט קלענסטער קרובישער אָפּשטאַנד דער ערשטער פּאָסטולאַט, אויף וויפל דערדאָזיקער מעטאָד שטרעבט צו געבן עפּעס מער ווערטפולס, ווי אַ פּשוטן טאָנישן *) עפעקט. פּאַראַלעלע פּרוּוון פון טראַנספּלאַנטאַציע פון קיימדריזן און איינשפּריצונג פון זייערע עקסטראַקטן אין אַנדערע ווערזנס וואָלטן וואַרשיינלעך זייער נוצלעך געווען אין געגעבענעם פאַל: פאַרגלייכן, למשל, דעם איינפלוס פון אַן איבערגעפלאַנצטן מענלעכן יאָדער פון אַ האָן, וועלכער איז אַרויסגענומען געוואָרן בּאַ אים גופא אָדער פון אַ נאָענט פאַרקרובישטן אינדיווידואום און אַריינגעשטעלט געוואָרן אין זיין פּעריטאָנעאַלגעביט מיט דעם איינפלוס פון דער אָדערן־אינעקציע פון

---

*) דערפרישנדיק היילמיטל (איב.)

יאָדערן-עקסטראַקט, וועלכע איז דורכגעפירט געוואָרן אויף אַן אַנדערן קאַסטרירטן האָן, דערבײַ דאַרפן די עקסטראַקטן גענומען ווערן פון די יאָדערס פון קרובישע אינדיווידן. אַזעלכע פּרוּוון וואָלטן אפשר געגעבן רײַכע וויסנשאַפטלעכע אויפקלערונגען בנוגע דעם פּאַסיקסטן צונויפשטעל אי פון דער צאָל פון די אָרגאַן-פּרעפּאַראַטן, אי פון אײַנצלנע אינעקציעס. עס וואָלט אויך געווען געווינטשן טעאָרעטיש פעסטצושטעלן, צי די אינערלעכע אויסטיילונג פון די געשלעכטס-דריזן גייען אַרײַן אין אַ כעמישער פאַרבינדונג מיטן שטאָף פון קעמערל, אָדער זייער ווירקונג איז בלויז אַ קאַטאַליטישע, וועלכע איז אייגנטלעך אומאָפּהענגיק פון זייער כמותדיקער פאַרהעלטעניש. די לעצטע הנחה קאָן לויט די ביז אַהער אָנגעזאַמלטע פאָרשונגען נאָך נישט אויסגעשלאָסן ווערן.

מ׳האָט געדאַרפט באַצייכענען די גרעניצן פון אײַנפלוס פון דער אינערלעכער אויסטיילונג אויף דער געשטאַלטונג פון ענדגילטיקן געשלעכטלעכן כאַראַקטער, כדי צו באַוואָרענען קעגן אײַנווענדונגען די דורך אונז געמאַכטע הנחה וועגן אַן אײַנגעבוירענער, אין אַ ל ג ע מ יי ן פאַר יעדן קעמערל גראַדועל פאַרשידענער, אורשפּרינגלעך ב א ש ט י מ ט ע ר סעקסועלער כאַראַקטעריסטיק*). הגם אין איבערוועגנדיקער מערהייט פֿון קאָן מען אויך נישט אונטערשיידן די שטופן פון דידאָזיקע כאַראַקטעריסטיקעס פאַר די פאַרשידענע קעמערלעך אין געוועבן פון איין און דעמזעלביקן אָרגאַניזם, זענען דאָך פאַראַן שרייענדיקע אויסנאַמען, וועלכע זאָגן עדות אויף דער מעגלעכקייט פון באַדייטנדיקע אָפּווייכונגען. אויך די אײַנצלנע איי-קעמערלעך און די אײַנצלנע ספּערמאַטאַצאָידן — נישט בלויז אין פאַרשידענע אָרגאַניזמען, נאָר אויך אין די איי-בלעזלעך און אין דער זרע-מאַסע פון איין און דעמזעלביקן אָרגאַניזם — ווייזן אין דערזעלביקער צייט, און נאָך מער אין פאַרשידענע צייטן, געוויסע אונטערשידן אין דער מדרגה פון זייער מענלעכקייט אָדער ווייבלעכקייט; למשל, זייערע זאָמען-פעדים קאָנען האָבן אַ פאַרשי-

*) אַז אַזעלכע גרעניצן זענען פאַראַן, באַווײַזט אויך די עקזיסטענץ פון סעקסועלע אונטערשידן פ אַ ר דער רײַפקייט.

רענע שלאנקייט און פארשידענע געשווינדקייט. וואָס אַן אמת, ווייסן מיר לעת-עתה גאַנץ ווייניק מכּוח דידאָזיקע אונטערשידן, אָבער בלויז מחמת דעם, וואָס קיינער האָט ביזאַהער נישט געפאָרשט דידאָזיקע דערשיינונגען פון ענלעכן שטאַנדפונקט.

ס'איז זייער אינטערעסאַנט, אַז אין די יאָדערס פון די אַמפיביעס האָט מען געפונען לעבן די נאָרמאַלע אַנטוויקלונגס-שטופן פון דער ספּערמאַטאָגענעזיס פולשטענדיק נאָרמאַלע און גוט אַנטוויקלטע אייער; און דערדאָזיקער פאַקט איז נישט איינמאָל באַאַרבעט געוואָרן דורך פאַרשידענע פאָרשער. די אויסטייטשונג פון דערדאָזיקער אַנטדעקונג איז, וואָס אַן אמת, פון אַ געוויסער זייט באַקעמפט געוואָרן, דערביי האָט מען אָנערקענט פאַר זיכער בלויז די עקזיסטענץ פון אומנאָרמאַל גרויסע קעמערלעך אין זאָמען-קאַנאַלעכלעך. אָבער סוף-כל-סוף איז די מציאות פון אייער שפּעטער פּאַקטיש פעסטגעשטעלט געוואָרן. יעדנפאַלס צווישן די אמפיביעס באַגעגנט מען טאַקע זייער אָפט הערמאַפראָדיטן. דערדאָזיקער פאַקט באַווייזט פונדעסטוועגן גענוג, ווי פאָרזיכטיק מ'דאַרף זיין מיט דער היפּאָטעזע פון קלענערער אָדער גרעסערער איינהייטלעכקייט פון דער אַרענאַפּלאַזמע אָדער טעליפּלאַזמע אין איין אָרגאַניזם. צו דער קאַטעגאָריע פון אַזאַ איבערגעאיילטקייט געהערט אויך דערדאָזיקער פאַקט (הגם ער קאָן זיך אויסווייזן אַביסל דערווייטערט פון אונזער געביט), וואָס מיר רופן אָן „יונגל” אַ פריש געבוירן קינד, וועלכעס ווערט שוין באַטראַכט אַלס אַזעלכעס אָן ווייטערדיקע שהיות, בלויז אויפן דאָזיקן סמך, וואָס עס באַזיצט אַ ווען אַפילו ווי קורץ עפּיספּאדיש אָדער היפּאָספּאַדיש מענלעך גליד, און מיר טוען דאָס אַפילו אין פאַל פון צווייזייטיקן קריפּטאָכיזם, הגם אין די איבעריקע קערפּערטיילן, — למשל אין מוח-היגזיכט—קאָן עס זיין פיל נענטער צו דער טעליפּלאזמע, איידער צו דער אַרענאָפּלאַזמע. מ'וועט זיך בלי-ספק אויך דאָ אַמאָל דאַרפן אויסלערנען אונטערצושיידן די דינערע שטופן פון געשלעכטלעכקייט שוין בא דער געבורט.

אַלס רעזולטאַט פון דידאָזיקע לענגערע אינדוקציעס און דעדוקציעס קאָן מען באַטראַכטן די פעסטשטעלונג פון דער עקזיסטענץ פון אורשפּרינגלעכער געשלעכטלעכער כאַראַקטעריסטיק,

עלכע מ׳קאָן זיך נישט a priori פאָרשטעלן איינערלייאיק, אַפילו אומגעפער איינערלייאיק פאַר אַלע קעמערלעך פון איין קערפער. יעדעס קעמערל, יעדער קעמערלעך־קאָמפּלעקס, יעדער אָרגאַן האָט אַ באַשטימטן אינדעקס, וועלכער ווייזט אָן זיין אָרט צווישן אַרענאָפּלאַזמע און טעליפּלאַזמע. איבעריקנס, אין דער מערהייט פאַלן איז גענוג איין סימן פאַרן גאַנצן קערפער, אויב ס׳איז נישטאָ קיין נויטיקייט אין קיין גרעסערער פּינקטלעכקייט. נאָר וויבאַלד מיר זאָלן אויך אין יעדן איינצלנעם פאַל זיך ערנסט מיינען צו באַנוגענען מיט אַזאַ אויבנאויפיקער באַשרייבונג, וואָלט דאָס נאָר געקאָנט ברענגען צו פאַטאַלע טעאָרעטישע טעותים און צו שווערע זינד אין דער פּראַקטיק.

די פילערלייאיקע שטופן פון דער אור־שפּרינגלעכער סעקסועלער כאַראַקטעריסטיק צוזאַמען מיט דער (באַ די איינצלנע אינדיווידן וואַרשיינלעך איכותדיקער און כמותדיקער) פאַרשידנאַרטיקייט פון אינערלעכן אויסטיילונג־פּראָצעס זענען מחייב די עקזיסטענץ פון די סעקסועלע צווישנפאָרמען.

אַרענאָפּלאַזמע און טעליפּלאַזמע, און זייערע אומצייליקע איבערגענג, זענען די מיקראָסקאָפּישע פאַקטאָרן, וועלכע בילדן אין פאַרבינדונג מיט דער „אינערלעכער אויסטיילונג” יענע מאַקראָסקאָפּישע אונטערשידן, מיט וועלכע ס׳האָט זיך אויסשליסלעך פאַרנומען דאָס פריערדיקע קאַפּיטל.

וויבאַלד מ׳וועט די ביזאַהעריקע אויספירן אָנערקענען פאַר ריכטיקע און טרעפלעכע, וועט זיך אַרויסווייזן פאַר נויטיק דאָס אונטערנעמען אַ גאַנצע רייע אַנאַטאָמישע, פיזיאָלאָגישע, היסטאָלאָגישע און היסטאָכעמישע אונטערזוכונגען איבער די אונטערשידן צווישן די טיפּן מ. און פ. אין בוי און פונקציעס פון אַלע איינצלנע אָרגאַנען, מיטן צוועק צו דערקענען, ווי אַזוי אַרענאָפּלאַזמע און טעליפּלאַזמע דיפערענצירן זיך אין די פאַרשידענע באַזונדערע געוועבן און אָרגאַנען. די דורכשניטלעכע ידיעות, וועלכע מיר באַזיצן וועגן דעם אַלעם ביז איצט, זענען קוים גענוגנדיק אַפילו פאַרן מאָדערנעם סטאַטיסטיקער. זייער וויסנשאַפטלעכער ווערט איז אַ גאַנץ קנאַפּער. אויב, למשל, אַלע

אינטערזוכונגען פון די געשלעכטלעכע אונטערשידן אין מוח האָבן דערגרייכט אַזעלכע אומבאַדייטנדיקע רעזולטאַטן, דערקלערט זיך דאָס דערמיט, וואָס מ'האָט קיינמאָל נישט געזוכט די ט י פ י ש ע פאַרהעלטעניש, נאָר מ'האָט זיך באַנוגנט מיט דער אָנווייזונג פון דער מעטריקע אָדער מיטן אויבנאויפיקסטן באַקוקן דעם בר-מינן, באַטראַכטנדיק אויף אַזאַ אופן יעדן שמעון אָדער יענטל פאַר פולווערטיקע רעפּרעזענטאַנטן פון דער מענלעכקייט אָדער ווייבלעכקייט. וויבאַלד מ'האָט שוין, אַז מ'קאָן זיך באַגיין אָן פּסיכאָלאָגישע דאַטן, טאָ וואָלט מען געדאַרפט על-כל-פנים — היות ווי די האַרמאָניע אין דער סעקסועלער כאַראַקטעריסטיק פון פאַרשידענע קערפּערטיילן איז אַן אָפטערע דערשיינונג, איידער אירע גרויסע שפּרונגען צווישן די באַזונדערע אָרגאַנען — פעסטשטעלן געוויסע פאַקטן בנוגע דעם איבעריקן קערפּער-צוזאַמענשטעל, וועלכע קומען אין באַטראַכט בעת דער באַשטימונג פון מענלעכקייט אָדער ווייבלעכקייט, למשל, דער דיסטאַנץ פון די גרויסע טראָכאַנטערן (היפּט-בערגלעך), Spinae ilicae ant. sup. א. א. וו. א. א. וו.

דערזעלביקער מקור פון טעותים — די אומבאַטראַכטע אויסמיידונג פון סעקסועלע צווישנשטופן, אַלס מאַסגעביקע אינדיווידן — איז אגב אויך בײַ אַנדערע אונטערזוכונגען נישט פאַרשטאָפּט געוואָרן; און דידאַזיקע זאָרגלאָזיקייט קאָן אויף לאַנגע צייטן אָפּהאַלטן די דערגרייכונג פון באַדייטנדיקע און זיכערע רעזולטאַטן. אפילו דעריעניקער, וואָס פאָרשט, למשל, די סיבות פון דעם י ו נ ג ל ע ך-ע ו ד ף ב אַ ד י ג ע ב ו ר ט ן, דאַרף נישט אַרויסלאָזן פון אויג דידאָזיקע פאַרהעלטעניש. דאָס מזלזל זיין אין זיי וועט זיך דערעיקרשט נוקם זיין אָן דעמ-יעניקן, וואָס וויל זיך אונטערנעמען צו לייזן דעם פּ ר אָ ב ל ע ם פ ו ן ד י ג ע ש ל ע כ ט ס-ב אַ ש ט י מ ע נ ד י ק ע ס י ב ו ת. כל-זמן ער וועט נישט באַשטימען די שטעלונג צווישן מ. און פ. פון יעדן באַשעפעניש, וועלכעס דינט אַלס אָביעקט פון זיין אונ-טערזוכונג, אַזוי לאַנג פאַרדינען זיינע היפּאָטעזעס, און אפילו זיינע מעטאָדעס קיין צוטרוי נישט. וויבאַלד ער וועט די סעק-סועלע צווישנשטופן — אויפן סמך פון די אויסערלעכע סימנים, ווי ~שוט עס איצט — פאַררעכענען צו דער צאָל פון מענלעכע

אָדער ווייבלעכע געבורטן, וועט ער זיך אָנשטויסן אויף אַזעלכע פאַלן, וועלכע וועלן בײַ טיפערער באַטראַכטונג עדות זאָגן קעגן אים גופא; ער וועט באַטראַכטן אַלס היפּוכדיקע באַווייזן גראָד יענע פאַלן, וועלכע זענען עס אין תוך נישט. אָן דעם אידעאַלן מאַן און דער אידעאַלער פרוי פעלט אים טאַקע אַ פעסטער מאָס־שטאַב, וועלכן ער זאָל קאָנען אָנווענדן לגבי דער ווירקלעכקייט, און ער טאַפּט אין דער פינצטערניש פון אומזיכערע, איבער־פלעכלעכע סברות. מאָפּאַ, למשל, ווען ס'איז געלונגען צו באַשטימען אויפן עקספּערימענטאַלן וועג דאָס געשלעכט פון דער Hidatina senta, אַ חיהלע פון דער ראָדאַטאָריען־משפחה, האָט פונדעסטוועגן אָנגעציילט אַן ערך 3–5 פראָצ. אָפּווייכנדיקע פאַלן. בײַ נידריקערער טעמפּעראַטור האָט ער דערוואַרט די געבורט פון נקבות, און דאָך איז אויסגעפאַלן דערזעלביקער פראָצענט זכרים; בײַ אַ הויכער טעמפּעראַטור ווידער איז גע־בוירן געוואָרן, קעגן דעם כלל, אויך אַזויפיל זכרים. מ'דאַרף אָננעמען, אַז דאָס זענען געווען סעקסועלע צווישנשטופן, זייער אַרענאָידע (מענלכע) זכרים בײַ הויכער און זייער טעליאָידע (ווייבלעכע) בײַ נידריקער טעמפּעראַטור. דאָרט, ווו דער פראָבלעם איז פיל קאָמפּליצירטער, למשל, בײַ בהמות (וויבאַלד מ'זאָל שוין נישט רעדן וועגן מענטש), דאָרט וועט קיינמאָל נישט אויספאַלן אַזאַ הויכער פראָצענט פון שטימנדיקע רעזולטאַטן, און דעריבער שטויסט זיך דאָרט די דערקלערונג פון דער פראַגע אָן אויף אַ סך שווערערע שטערונגען, וועלכע זענען ארויסגערופן דורך די סעקסועלע צווישנפאָרמען.

פונקט ווי די מאָרפאָלאָגיע, פיזיאָלאָגיע און אַנטוויקלונגס־מעכאַניק, אַזוי איז אויך זייער געוואונטשן די פאַרגלייכנדיקע פ אַ ט אָ ל אָ ג י ע פון די סעקסועלע ט י פ ן. פאַרשטייט זיך, אַז דאָ ווי דאָרט, וועלן זיך לאָזן אַרויסציען פון דער סטאַטיסטיק געוויסע החלטות. וויבאַלד די סטאַטיסטיק ווייזט אויף, אַז אַ געוויסע קראַנקייט איז פיל אָפטער פאַראַן בײַם „ווייבלעכן גע־שלעכט" איידער בײַם „מענלעכן", מעג מען דאַן אַוועקשטעלן די אַלגעמיינע הנחה, אַז זי איז אַן „אידיאָפּאַטישע", דער טעלי־פלאָזמע אייגנטימלעכע קראַנקהייט. און אַזוי, למשל, וואָלט

מיקסעדעם געווען לויט דעם אַ קראַנקהייט פון פּ; הידראָקעפאַלוס נאַטורמעסיק — אַ קראַנקהייט פון מ.

נאָר אַפילו די גענויעסטע סטאַטיסטישע ציפערן קאָנען אונז נישט פארהיטן פון טעאָרעטישע טעותים, כּל־זמן ס'וועט בנוגע דעם כאַראַקטער פון עפּעס אַ קראַנקהייט נישט אָנגעוויזן ווערן, אַז זי איז פאַרבונדן מיט דער מענלעכקייט אָדער ווייבלעכקייט. די טעאָריע פון דידאָזיקע קראַנקהייטן וועט זיך אויך מוזן אָפּגעבן אַ גענויעם חשבון, אַלמאַי זיי „טרעטן כּמעט אויסשליסלעך אויף בײַ איין געשלעכט" ד. ה. (אין הסכּם מיט דער דאָ באַגרינדעטער מיינונג) אַלמאַי זיי שטייען אין פאַרבינדונג אָדער מיט מ. אָדער מיט פּ.

קאַפּיטל III

געזעצן פון סעקסועלער צוציונג.

Carmen:*)

„L'amour est un oiseau rebelle,
Que nul ne peut apprivoiser:
Et c'est bien en vain qu'on l'appelle,
S'il lui convient de refuser.
Rien n'y fait; menace ou priére
L'un parle, l'autre se tait;
Et c'est l'autre que je preféré;
Il n'a rien dit, mais il me plâit
— — — — — — — — — — —
L'amour est enfant de Bohême
Il n'a jamais connu de loi.“

אין די אַלטע באַגריפן אויסגעדריקט, איז פאַראַן באַ אַלע
געשלעכטלעך דיפערענצירטע לעבעדיקע וועזנס צווישן זכר און

*) די ליבע איז אַ ווידערשפּעניקער פויגל, וואָס קיינער קאָן נישט פאַרהיימישן: און ס'איז בחנם דאָס רופן אים, ווייבאַלד אים געפעלט אָפּצוזאָגן. גאָרנישט העלפט דאָ; נישט קיין דראָען, נישט קיין בעטן: איינער רעדט, דער אַנדערער שווייגט; און טאַקע דעם אַנדערן שעץ איך; ער האָט גאָרנישט געזאָגט, אָבער ער געפעלט מיר. — — — — — — — — — — —
די ליבע איז אַ ציגייגער-קינד, האָט קיינמאָל פון קיין געזעץ נישט געוווּסט.

נקבה, מאַנסביל און פרוי, אַ קעגנזייטיקע צוציונג, וועלכע פירט צום באַהעפטונגס-אַקט. נאָר היות ווי מאַנסביל און פרוי שטעלן מיט זיך פאָר טיפּן, וועלכע האָבן קיינמאָל נישט אין דער ווירקלעכקייט זייערע ריינע פאָרשטייער, טאָ קאָנען מיר איצט נישט זאָגן, אַז די געשלעכטלעכע צוציונג שטרעבט צונויפצופירן סתם אַ זכר מיט סתם אַ נקבה. מיין טעאָריע, כדי זי זאָל זיין פולשטענדיק, דאַרף נאָך אָפּגעבן אַ חשבון מכוח די פאַקטן פון סעקסועלע ווירקונגען; זי דאַרף בעסער פאָרשטעלן איר דערשיינונגס-געביט מיט די נייע מיטלען, איידער מיט די ביזאַהעריקע, וויבאַלד יענע ווילן באַהויפּטן זייער יתרון לגבי דידאָזיקע. און אינדעראמתן האָט מיין דערקענטעניש, אַז מ. און פ. זענען פאַרטיילט אין פאַרשידענע פאַרהעלטעניש צווישן אַלע לעבעדיקע באַשעפעניש, מיך געפירט צו דער אַנטדעקונג פון אַן אומבאַקאַנטן, בלויז דורך איין פילאָזאָף אַמאָל געאַנטן נאַטורגעזעץ, דעם געזעץ פון סעקסועלער צוציונג.

יעדער מענטש באַזיצט אַ באַשטימטן בלויז אים אייגנטימלעכן „געשמאַק" לגבי דעם צווייטן געשלעכט. וויבאַלד מ׳וועט פאַרגלייכן, למשל, די פּאָרטרעטן פון פרויען, וועלכע עס האָט געליבט עפּעס אַ באַרימטע היסטאָרישע פּערזענלעכקייט, וועלן מיר געפינען אין זיי כמעט תמיד אַ באַדייטנדיקע ענלעכקייט, וועלכע דריקט זיך אויסערלעך אויס צום אָפּטסטן אין זייער געשטאַלט (אין ענגערן זין — אין וווקס) אָדער אין זייערע פּנימער, אָבער באַ נאָענטערן צוקוקן זיך שפּרייט זי זיך אויס ביז צו די קלענסטע שטריכן — ad unguem, ביז צו די נעגל פון די פינגער. פּונקט דאָסזעלביקע קאָן מען זאָגן וועגן אַלע מענטשן. דערפון שטאַמט עס, וואָס יעדעס מיידל, וועלכע איבט אויס אויף אַ געוויסן מאַנסביל אַ שטאַרקן צוציעודיקן איינפלוס, דערוועקט אין אים גלייכצייטיק אויך די דערינערונג פון יענע מיידלעך, וועלכע האָבן שוין פריער געווירקט אויף אים אויף אַן ענלעכן אופן. איטלעכער מענטש האָט פיל באַקאַנטע, וועמעס געשמאַק לגבי דעם צווייטן געשלעכט האָט אין אים אוודאי אַמאָל אַרויסגערופן דעם אויסגעשריי: „כ׳פאַר-

שטיי נישט. ווי אזוי זי קאָן עמיצן געפעלן"! פיל צוזעלכע פאקטן, וועלכע שטעלן פעסט, מחוץ יעדן ספק, פאר איטלעכן באזונדערן באשעפעניש (אפילו בא חיות) א באשטימטן אייגנטלעכן געשמאק, האָט דארווין צונויפגעזאמלט אין זיין „אָפּשטאמונג פונם מענטש". ווייטער וועלן מיר אָנווייזן, אז די אנאלאָגישע דערשיינונגען פון א באשטימטן געשלעכטלעכן געשמאק טרעטן אויך אויף אפילו בא די פלאנצן.

די סעקסועלע צוציונג איז, פונקט ווי בא דער גראוויטאציע, כמעט אָן אויסנאם א קעגנזייטיקע, דאָרט ווו אין דאָזיקן כלל שיינען צו זיין אויסנאמען, דאָרט לאָזן זיך תמיד אויפווייזן מער דיפערענצירנדיקע מאָמענטן, וועלכע שטערן דער אוממיטלבארער כמעט תמיד קעגנזייטיקער אנטפלעקונג פון געשלעכטלעכן געשמאק, אָדער רופן ארויס א באגער, ווען דער דאָזיקער אוממיטלבארער ערשטער איינדרוק פעלט.

און אפילו אין דער טעגלעכער שפראך רעדט מען וועגן „אָנטרעפן אויפן ריכטיקן", אָדער וועגן דער „נישט צוגעפאסטקייט" פון צוויי מענטשן. דאָס זאָגט עדות אויף א געוויסן טונקעלן פאָרגעפיל פון פאקט, אז אין יעדן מענטשן שטעקן געוויסע אייגנשאפטן, פאר וועלכע עס איז נישט גאנץ גלייכגילטיק, סארא אינדיווידן פון אנדערן געשלעכט טרעט אריין מיט אים אין סעקסועלער פאראייניקונג; אז נישט יעדער „מאנסביל" קאָן פארבייטן דעם אנדערן „מאנסביל" נישט איטלעכע „פרוי" — די אנדערע „פרוי" אזוי, אז דאָס זאָל נישט אויסמאכן קיין שום אונטערשיד אין געשלעכטלעכן געפיל.

איטלעכער מענטש ווייסט פון אייגענער דערפארונג, אז געוויסע פערזאָנען פון אנדערן געשלעכט קאָנען אויף אים אויסאיבן אפילו א דירעקט אָפשטויסנדיקע ווירקונג. אנדערע זענען אים גאנץ גלייכגילטיק, אנדערע ווידער רייצן אים; לסוף באווייזט זיך (אמת, נישט תמיד) די־יעניקע פערזאָן, וואָס מיט איר

זיך צו פאַרייניקן ווערט זיין ליידנשאפטלעכער באַגער, אַזוי אַז די גאַנצע וועלט פאַרלירט אין זיינע אויגן איר ווערט און פאַרשווינדט. סאַראַ פערזאָן איז דאָס? וועלכע אייגנשאַפטן מוז זי באַזיצן. וויבאַלד באמת — און אַזוי איז עס — אַנטשפּרעכט איטלעכן מענלעכן טיפּ עפּעס אַ ווייבלעכער טיפּ, וועלכער ווירקט אויף אים סעקסועל, און פאַרקערט, דאַן שיינט דאָ לכל-הפּחות צו הערשן אַ באַשטימט געזעץ. וואָס-זשע איז דאָס פאַר אַ געזעץ? ווי דריקט עס זיך אויס? „קעגנזאַצן ציען זיך צו", האָב איך דאָס געהערט פאָרמולירן, בעת, שוין האָבנדיק אַן אייגענעם ענטפער אויף דער פראַגע, האָב איך זיך האַרטנעקיק דערשלאָגן בײַ פאַרשידענע מענטשן, אַז זיי זאָלן אַרויסזאָגן זייער מיינונג, צוהעלפנדיק זיי מיט ביישפּילן זיך אויפצוהויבן צו דעם אַב-סטראַקטן דענקען. אין אַ געוויסן זין און בנוגע אַ קלענערער טייל פאַלן איז דאָס פולשטענדיק ריכטיק. אָבער דערדאָזיקער כּלל איז צו אַלגעמיין; ער צעפליסט זיך צווישן די פינגער, וועלכע ווילן אָנכאַפּן עפּעס מער ממשותדיקס און דערלאָזט נישט קיין שום מאַטעמאַטישע פאָרמולירונג.

דאָסדאָזיקע ווערק פאַרמעסט זיך נישט צו אַנטדעקן אַלע געזעצן פון סעקסועלער צוציונג (און אַזעלכע זענען פאַראַן פיל); עס פּרעטענדירט נישט צו געבן יעדן איינעם באַשטימטע ידיעות וועגן דער יעניקער פערזאָן פון אַנדערן געשלעכט, וועלכע זאָל אַממייסטן אַנטשפּרעכן זיין געשמאַק; אַזאַ פאָדערונג וואָלט געקאָנט פאַרווירקלעכן נאָר די פולשטענדיקע קענטעניש פון די אַלע דאָ שייכותדיקע געזעצן. דאָסדאָזיקע קאַפּיטל וועט באַהאַנדלען מער נישט ווי איינס פון זיי, מחמת דאָסדאָזיקע געזעץ געפינט זיך אין אָרגאַנישן צוזאַמענהאַנג מיט די איבעריקע באַטראַכטונגען פונם בוך. כ'בין אויף די שפּורן פון אַ גאַנצער ריי וויטערדיקע געזעצן, אָבער דאָס איז געווען דאָס ערשטע, וואָס האָט צוגעצויגן מיין אויפמערקזאַמקייט, און דאָס, וואָס כ'קאָן וועגן דעם זאָגן, איז רעלאַטיוו אַממייסטן פאַרטיק. די אומפולקאָמענהייט אין באַווייז-מאַטעריאַל זאָלן דאָ מיט חסד באַאורטיילט ווערן, נעמענדיק אין באַטראַכט די נייקייט און שוועריקייט פון דער פראַגע.

צום גליק אָבער איז אין אַ געוויסער מאָס איבעריק צו

ברענגען דאָ די יענִיקע פאַקטן, אויף וועמעס יסוד כ׳האָב אור־שפּרינגלעך אַנטדעקט דאָסדאָזיקע געזעץ פון געשלעכטלעכער צוציונג, ווי אויך די גרויסע צאָל פון די אַנדערע, וועלכע האָבן עס מיר באַשטעטיקט. כ׳בעט יעדן איינציקן אויסצופּרוּוון דאָס־דאָזיקע געזעץ קודם־כּל אויף זיך גופא, און דערנאָך זיך אַרומ־צוקוקן אין קרייז פון זיינע באַקאַנטע. באַזונדערס דערמאָן איך אים און װענד זיין אויפמערקזאַמקייט אויף דייעניקע פאַלן, ווען ער האָט דעם געשמאַק זייערן נישט געקאָנט באַגרייפן, אָדער זיי אַפילו לגמרי אָפּגעזאָגט וועלכן ס׳איז געשמאַק, אָדער ווען ס׳האָט אים אַליין פון זייער זייט דאָסזעלביקע געטראָפן. יעדער מענטש באַזיצט אַ געוויסן מינימום קענטעניש פון די אויסער־לעכע פאָרמען פון מענטשלעכן קערפּער, וועלכער איז נויטיק צו דערדאָזיקער קאָנטראָל.

איך אַליין בין מ׳טן אָנגעוויזענעם וועג געקומען צו דעם געזעץ, וועלכעס כ׳וועל איצט פאָרמולירן.

דאָס געזעץ קלינגט: צו דער סעקסועלער פאַרייניקונג שטרעבן תמיד אַ פולשטענדי־קער מאַנסביל (מ) און אַ פולשטענדיקע פרוי (פ), ווען אַפילו די דאָזיקע טיפּן זאָלן זיין פאַרטיילט אין יעדן איינצלנעם פאַל אין פאַרשידענעם פאַרהעלטעניש.

אַנדערש אויסגעדריקט: וויבאַלד מ$_{\mu}$ באַצייכנט דאָס מענלעכע, פ$_{\mu}$ דאָס פרויישע פון עפּעס אַן אינדיווּיד μ, וועלכער ווערט אין געוויינלעכער שפּראַך אָנגערופן „מאַנסביל", און ווי־דער דורך פ$_{\omega}$ — דאָס פרויישע, מ$_{\omega}$ דאָס מענלעכע אין אַ געוויסער פּערזאָן V, וועלכע ווערט אויבערפלעכלעך פשוט באַצייכנט אַלס „פרוי", דאַן ווערט זיך באַ יעדער פּול־קאָמער קרובֿהשפּט ד. ה. אין פאַל פון דער שטאַרקסטער סעקסועלער צוציונג באַקומען די פאָלגנ־דיקע פאָרמעל:

דעם אידעאַלן מאַנסביל = מ = $C(\text{onstans})_1$ = מ$_{\mu}$ + מ$_{\omega}$ (1a)

און בכן גלייכצייטיק אויך:

דער אידעאַלער פרוי = פ = C_2 = פ$_{\mu}$ + פ$_{\omega}$ (1b)

מ׳דאַרף נישט דידאַזיקע פֿאָרמולירונג פֿאַלש פֿאַרשטיין.
דאָס איז איין פֿאַל, איינציקע סעקסועלע פֿאַרהעלטעניש, פֿאַר וועלכער די ביידע פֿאָרמעלן זענען אַלציינס גילטיק, דערביי דרינגט אָבער די צווייטע אוממיטלבאַר אַרויס פֿון דער ערשטער און טראָגט אין איר נישט אַריין קיין שום נייעס; מחמת מיר נעמען דאָך אָן, אַז איטלעכער אינדיווידואום האָט אין זיך אַזויפֿיל ווייבלעכקייט, וויפֿל עס פֿעלט אים מענלעכקייט, דער שלמותדיקער מאַסקבייל נויטיקט זיך אין דער שלמותדיקער פֿרוי און פֿאַרקערט. ווייבאַלד אָבער עס שטעקט אין אים אַ באַשטימטער גרעסערער ברוכצאָל פֿון מענלעכקייט, ווי אויך אַ בשום אופֿן נישט פֿאַרמיידלעכער אַנדער ברוכטייל פֿון ווייבלעכקייט, דאַן וועט ער צו זיין דערגאַנצונג פֿאַרלאַנגען אַ פּערזאָן, וועלכע זאָל קאָמפּלעטירן דעם ברוך-חלק פֿון זיין מענלעכקייט ביז צו דער גאַנצקייט און איינהייט, דערביי ווערט אָבער אויפֿן זעלביקן אופֿן צוגלייך דערגאַנצט אויך זיין ווייבלעכע טייל.

עפּעס אַן אינדיווידואום האָט למשל:

μ {
3/4 מ,
ובכן
1/4 פ.

דאַן וועט זיין בעסטע סעקסועלע דערגאַנצונג, אויפֿן סמך פֿון דאָזיקן געזעץ, זיין יענער אינדיווידואום w, וועלכער לאָזט זיך סעקסועל אַזויערנאָך דעפֿינירן:

ω {
1/4 מ,
ובכן
3/4 פ.

שוין אין דידאָזיקע פֿאָרמעלן ווייזט זיך אַרויס דער ווערט פֿון אַ גרעסערער אַלגעמיינער טעאָריע אין פֿאַרגלייך מיט די געוויינלעכע אָנשויונגען. אַז מאַסקביל און פֿרוי, אַלס סעקסועלע טיפּן, ציען זיך קעגנזייטיק צו — דאָס איז נאָר אַ ספּעציעלער פֿאַל פֿון יענעם אַלגעמיינעם, ווו דער אויסגעטראַכטער אינדיווידואום

X (מ 1. / פ O.) געפינט זיין דערגאַנצונג אין דעם אויסגע-
טראַכטן Y (מ O. / פ 1.)

יעדער וועט מסכּים זיין מיטן פאַקט פון אַ באַשטימטן סעקסועלן געשמאַק; דערמיט בלייבט אָבער שטיין אָפן די פראַגע מכּוח די געזעצן פון דאָזיקן געשמאַק, מכּוח דער פונקציאָנעלער שייכות צווישן דער סעקסועלער פאָרליבע צו די אַנדערע פיזישע און פּסיכישע אייגנשאַפטן פון אַ געוויסן אינדיוויד. אין דאָזיקן דאָ אויפגעשטעלטן געזעץ איז לכתחילה נישט פאַראַן קיין שום אומוואָרשיינלעכס. קעגן אים רעדט לחלוטין נישט דער מינדסטער פאַקט פון טעגלעכער און וויסנשאַפטלעכער דערפאַרונג. אָבער פאַר זיך גופא גענומען קאָן עס נאָך כּלל נישט זיין קיין „זעלבסטפאַרשטענדלעכע זאַך". דאָס געזעץ, — היות ווי עס איז אַרויסגעפירט פון דערפאַרונג, און געשאַפן אויפן וועג פון מסקנות — וואָלט מען געקאָנט פאָרשטעלן אויפן פאָלגנדיקן אופן:

$\mu^{\text{מ}} - \omega^{\text{פ}}$ Const.

ד. ה. דער דיפערענץ, און נישט דער סך-הכּל פון אַנטהאַלט מ. שטעלט פאָר די קאָנסטאַנטע (באַשטענדיקע) גרייס. דער סאַמע מענלעכסטער מאַנספאַרשוין וואָלט דאַן געשטאַנען פונקט אויף אַזאַ אָפּשטאַנד פון זיין דערגאַנצוגג, וועלכע וואָ׳ט גראָד געלעגן אינדערמיט צווישן מ. און פ., פונקט ווי דער ווייבלעכסטער מאַנסבי׳ל — פון זיין דערגאַנצונג, וועלכעס וואָלט דערשינען אין דאָזיקן פאַל אין דער עקסטרעמסטער ווייבלעכקייט. ווי מיר האָבן שוין געזאָגט, איז דאָס נאָר ד ע נ ק ב אַ ר, אָבער נישט רעאַל. ווייבאַלד מיר זאָלן פאָלגן דעם וויסנשאַפטלעכן געבאָט פון באַשיידנקייט, אין באַוווסטזיין, אַז מיר האָבן פאַר זיך אַן עמפּיריש געזעץ, טאָ וועלן מיר לעת-עתּה נישט רעדן וועגן אַ „קראַפט", וועלכע שטויסט צונויף צוויי אינדיווידן, ווי צוויי מאַריאָנעטקעס, און מיר׳ן באַטראַכטן דאָסדאָזיקע געזעץ אַלס אויסדרוק פון אַ פאַרהעלטעניש, וועלכעס לאָזט זיך קאָנסטאַטירן אויף איין און דעמזעלביקן אופן בּאַ יעדער דער-

שײַנונג פֿון שטאַרקער סעקסועלער צוציונג; עס קאָן נאָר אויפֿווײַזן אַ געוויסן „אינוואַריאַנט" (אָ ס ט וו אַ ל ד), אַ געוויסן „מולטיפּאָניבל" (אוועגאַריוס), און דאָס איז אין דאָזיקן פֿאַל דער תּמיד אומפֿאַרענדלעכער סכום פֿון מענלעכקײט אין בײַדע זיך מיט גרעסטער קראַפֿט אײַנאַנדער צוציענדיקע אינדיווידן.

דער „עסטעטישער", דער „שײנקײטס"-מאָמענט מוז דאָ אינגאַנצן אויסגעמיטן ווערן. מחמת ווי אָפֿט קומט עס פֿאָר, וואָס עמיץ איז פֿולשטענדיק אַנטציקט פֿון אַ געוויסער פֿרוי, איז ממש אויסער זיך פֿון איר „אויסערגעוויינטלעכער" און „פֿאַרפֿירערישער" שײנקײט, און דער צווייטער אין דער זעלביקער צײַט „וואָלט זײער געוואָלט וויסן, וואָס מ'קאָן אַ שטײגער אין איר אַזוינס געפֿינען", — און דערפֿאַר טאַקע, ווײַל זי שטעלט מיט זיך נישט פֿאָר זײַן סעקסועלע השלמה. נישט שטעלנדיק זיך דאָ לגמרי אויפֿן שטאַנדפּונקט פֿון עפּעס אַ נאָרמאַטיווער עסטעטיק און נישט בדעה האָבנדיק צונויפֿצוקלײַבן קײן בײַשפּילן פֿאַרן רעלאַטיוויזם פֿון אַזאַ אָפּשאַצונג, קאָן מען פֿונדעסטוועגן זאָגן, אַז פֿאַרליבטע מענטשן זעען שײנקײט נישט בלויז אין דעם, וואָס איז פֿון עסטעטישן שטאַנדפּונקט גאַנץ א י נ ד ע פ ע ר ע נ ט, נאָר אין דעם אַפֿילו, וואָס איז נישט שײן; דערבײַ דאַרף מען אונטער „ריין-עסטעטיש" פֿאַרשטײן נישט אַן אַבסאָלוטע שײנקײט, נאָר פּשוט דאָס, וואָס איז ש ײ ן, ד. ה. דאָס, וואָס נאָכן אויסשליסן אַלע „סעקסועלע אַפּערצעפּציעס" וועקט אין אין אונז אַן עסטעטישן חן.

דאָס געזעץ גופֿא האָב איך פֿעסטגעשטעלט אין פֿיל הונדערטער פֿאַקטן (וויבאַלד מ'זאָל אָנרופֿן די נידעריקסטע צאָל) און אַלע אויסנאַמען האָבן זיך אַרויסגעוויזן פֿאַר כּלומרשטע. כּמעט איטלעכע פֿאַרליבטע פּאָר, וועלכע מ'באַגעגנט אויף דער גאַס, ליפֿערט אַ פֿרישע באַשטעטיקונג. די אויסנאַמען זענען געווען אויף אַזויפֿיל באַלערנדיק, אויף וויפֿל זײ האָבן פֿאַרשטאַרקט די שפּורן פֿון אַנדערע געזעצן פֿון דער סעקסואַליטעט און אויפֿגעפֿאָדערט צו זײער דערפֿאָרשונג. איבעריקנס, האָב איך אַלײן דורכגעפֿירט פֿיל פּרוּוון אויפֿן פֿאָלגנדיקן אופֿן: בײַ מיר איז געווען אַ קאָלעקציע פֿאָטאָגראַפֿיעס פֿון ריין-עסטעטיש-

פאַרוווּרפסלאָזע פרויען, מיט אַ באַשטימטן אַנטהאַלט פון עלע-מענט פ., און אָט האָב איך דורכגעפירט אַן אַנקעטע, ווייזנדיק די בילדער אַ רייע באַקאַנטע מיט דער ערמהדיקער בקשה וועגן „אויסוואַל פון דער שענסטער״. דער ענטפער, וועלכן כ׳האָב באַקומען, פלעגט תמיד זיין דערזעלביקער, וועלכן כ׳האָב לכתחילה דערוואַרט. אַנדערע, וועלכע האָבן שוין געוווּסט מיט וואָסער כוונה איך טו דאָס, פלעג איך בעטן מיך אויספרווון אויף אַזאַ אופן: זיי האָבן פאַר מיר אַוועקגעשטעלט בילדער און איך האָב געזאָלט אויסגעפינען יענע פרוי, וועלכע דאַרף זיי צום בעסטן געפעלן. דאָס האָט זיך מיר תמיד איינגעגעבן. נאָך אַנדערע ווידער בין איך געווען אימשטאַנד צו באַשרייבן זייער אידעאַל פון צווייטן געשלעכט מיט אַ כמעט פולשטענ-דיקער גענויקייט, הגם כ׳האָב פריער פון זיי נישט באַקומען אַפילו קיין אומגערנווילקע אָנווייזונגען, און האָב אָפט באַשריבן גענויער, איידער זיי אַליין האָבן עס געקאָנט טון. טיילמאָל פלעגן זיי ערשט דעמאָלט ווערן אויפמערקזאַם אויף דעם, וואָס געפעלט זיי נישט, נאָכדעם ווי כ׳האָב זיי דערויף אָנגעוויזן, — און בכלל, דערקענט אַ מענטש גיכער דאָס, וואָס געפעלט אים נישט, איידער דאָס, וואָס ציט אים צו.

איך מיין, אַז דער לייענער וועט באַ אַ געוויסער איבונג לייכט דערגרייכן דידאַזיקע געשיקטקייט, וועלכע עס האָבן שוין דערגרייכט עטלעכע פון מיינע באַקאַנטע פון אַן ענגן וויסנ-שאַפטלעכן קרייז פריינט, אָנגערעגט דורך די דאָ פאַרגעשטעלטע אידעען. קלאָר, אַז די קענטעניש פון אַנדערע געזעצן פון סעקסועלער צוציונג וואָלט דאָ געווען זייער געוווּנטשן. אַ גאַנצע מענגע ספּעציעלע, באַשטענדיקע גרייסן זאָגן עדות אויף דעם פאַראַנענעם פאַרהעלטניש פון געשלעכטלעכער רערגאַנצונג. מ׳וואָלט געקאָנט איראָניש פאָרמולירן דעמדאָזיקן נאַטורגעזעץ, אַז די סומע פון דער האָר-לענג פון צוויי פאַרליבטע גלייכט זיך תמיד אַ גענויער גרייס. דאָך וועט דאָס שוין צוליב די אין צווייטן קאַפּיטל געברענגטע טעמים נישט תמיד זיין טרעפלעך, היות ווי נישט אַלע אָרגאַנען פון איין און דעמ-זעלביקן וועזן זענען אַלציינס מענלעך אָדער אַלציינס ווייבלעך. איבריקנס, אַזעלכע העוריסטישע כללים וואָלטן זיך איינגיכן

פֿאַרמערט און דאַן שנעל אַראָפּגעזונקען צו דער מדרגה פֿון פֿלאַכע וויצן, דערפֿאַר וויל איך זיי דאָ בעסער אויסמיידן.

כ'וויל נישט פֿאַרהוילן, אַז דער אופֿן, אין וועלכן דאָס-דאָזיקע געזעץ איז דאָ אויפֿגעפֿירט געוואָרן, האָט אין זיך עפּעס דאָגמאַטיש, וואָס מחמת דעם דוחק אין אַן עקזאַקטער באַגרינדונג שטייט דאָס אים נאָך ווייניקער אָן. אָבער מיר איז דאָ ווייניקער געלעגן אַרויסצוטרעטן מיט פֿאַרטיקע רעזולטאַטן, איידער אָנצווייזן דעם וועג צו זייער דערגרייכונג, מחמת די מיטלען, וועלכע כ'האָב געהאַט צו דער גענויער אויספּרובירונג פֿון דערמאָנטן פּרינציפּ לויטן נאַטורוויסנשאַפֿטלעכן מעטאָד, האָבן זיך אַרויסגעוויזן פֿאַר זייער באַגרעניצט. ווען אַפֿילו ס'זאָל בכן בלייבן אין די פּרטים פֿיל השערהדיקס, פֿאַרהאָף איך פֿונדעסטוועגן, אַז אָנווייזנדיק ווייטער אויף די מערקווירדיקע און ביז אַהער אומבאַריקזיכטיקטע אַנאַלאָגיעס, וועל איך נאָך בכוח זיין די איינצלנע בעלקעס פֿון דערדאָזיקע געביידע אַזוי צונויפֿצובינדן, אַז זיי זאָלן זיך קעגנזייטיק אונטערשטיצן; מחמת אָן אַזאַ „אויף-צוריק ווירקנדיקער פֿאַרפֿעסטיקונג" קאָנען זיך וואָרשיינלעך נישט באַגיין אַפֿילו די פּרינציפּן פֿון אַנאַליטישער מעכאַניק.

אַ בולטע באַשטעטיקונג באַקומט דאָס אויפֿגעפֿירטע געזעץ קודם-כל אַדאַנק אַ גרופּע פֿאַקטן פֿון דעם פֿלאַנצן-קיניגרייך, וועלכע מ'האָט פֿריער באַטראַכט אין פֿולשטענדיקער איזאָלאַציע און וועלכע מ'האָט מהאי טעמא צוגעשריבן דעם כאַראַקטער פֿון ספּעציעלער זעלטזאַמקייט.

יעדער באָטאַניקער וועט זיך תיכּף אָנשטויסן, אַז איך רעד וועגן דער דורך פּ ע ר ס אָ ן אַנטדעקטע, דורך ד אַ ר וו י ן צוערשט באַשריבענע, דורך ה י ל ד ע ב ר אַ נ ד אָנגערופֿענע דערשיינונג פֿון פֿאַרשידנפֿעסטלדיקייט אָדער ה ע ט ע ר אָ ס ט י ל י ע. זי באַשטייט אין פֿאָלגנדיקן: פֿיל דיקאָטילע (און איין איינציקע מאָנאָקאָטילע) פֿלאַנצן-מינים, צ. ב. פּרימולאַצעען, און גראַניאַצעען, באַזונדערס אָבער פֿיל רוביאַצעען, לויטער געוויקסן, וועמעס בלומען באַזיצן שטויבל, ווי אויך ליפּעלע, וועלכע זענען פֿעיק צו באַפֿרוכפּערונג, אָבער נאָר דורך די פּראָדוקטן פֿון פֿרעמדע בלומען; זיי דערשיינען בכן אין מאָרפֿאָלאָגישן זינען אַנדראָגיניש, אָבער

זין פיזיאָלאָגישן זינען זענען זיי איינגעשלעכטלעך — די אַלע גאַזיצן דידאָזיקע אייגנשאַפט, וואָס זייערע ליפּעלעך און שטויבבייטלען אַנטוויקלען זיך באַ פאַרשידענע אינדיווידן צו פאַרשידענער הויך. איין עקזעמפּלאַר בילדעט אויסשליסלעך בלומען מיט לאַנגן פעסטל, הויכשטייענדיקן ליפּעלע און נידריקע שטויבבייטלען. דאָס איז, לויט מיין מיינונג — דער ווייבלעכער עקזעמפּלאַר. דער צווייטער דערקענן ברענגט נאָר אַרויס בלומען מיט טיף־פאַרזעצטן ליפּעלע און הויכע שטויבבייטלען (אַדאַנק די לאַנגע שטויבפעדים), דאָס איז — דער מענלעכער עקזעמפּלאַר. לעבן דידאָזיקע „דימאָרפישע" אַרטן זענען אָבער אויך פאַראַן „טרימאָרפישע", ווי, למשל Lythrum salicaria, מיט דרייערליי לענג־פאַרהעלטענישן פון די געשלעכטס־אָרגאַנען: אַחוץ דער בלומען־פאָרם מיט לאַנגע און קורצע פעסטלעך באַגעגנט מען דאָ נאָך די „מעזאָסטילע" בלומען, ד. ה. מיט מיטעלע פעסטלעך. הגם די לערנביכער באַריקזיכטיקן געוויינלעך בלויז די דימאָרפישע און טרימאָרפישע העטעראָסטיליע, אָבער דאָך שעפּט זיך דערמיט נישט אויס די גאַנצע פאַרשידנאַרטיקייט. דאַרווין באַמערקט, אַז „וויבאַלד מ'זאָל נעמען אין אַכט קלענערע פאַרשידנקייטן, וואָלט זיך דאַן געלאָזט אונטערשיידן פינף פאַרשידענע לאַגעס פון מענלעכע אָרגאַנען". אויך דאָ בכן איז די בלי־ספקדיק פאָרקומענדיקע קאָנטינויטעט, די טיילונג פון פאַרשידענע שטופן מענלעכקייט און ווייבלעכקייט אויף פאַרשידענע גאָרנס איז נישט קיין אַלגעמיינע דערשיינונג, אַפילו אין דאָזיקן פאַל האָבן מיר דאָ און דאָרט צו טון מיט בהדרגהדיקע איבערגענג פון סעקסועלע צווישנפאָרמען. פון דער צווייטער זייט האָט אויך דידאָזיקע דיסקרעטע בהדרגהדיקייט אירע שרייענדיקע אַנאַלאָגיעס אין חיות־קיניגרייך, וווּ מ'האָט די שייכותדיקע דערשיינונגען געהאַלטן פאַר נישט ווייניקער אָפּגעזונדערט און אויסטערליש, נישט געדענקענדיק לגמרי אין דער העטעראָסטיליע, באַ פיל אינזעקטן־מינים, דהיינו באַ פאָרפיקולידן (אויער־ווערם) און לאַמעליקאָרניעס (און אַפילו באַ Luc anus cervus, דעם הירש־זשוק, באַ Dynastes hercules און Xylotrupes gideon) באַגעגנט מען פון איין

ייט פיל זכרים, בא וועלכע דער סעקונדערער געשלעכטס-סימן, וואָס אונטערשיידט זיי צום בולטסטן פון דער נקבה,—די שפּירהערנדלעך אַנטוויקלען זיך צו אַ באַדייטנדיקער לענג; די אַנדערע הויפּטגרופּע פון זכרים האָט פאַרהעלטנישמעסיק ווייניק אַנטוויקלטע הערנדלעך. ב ע ט ס אָ ן, פון וועמען עס שטאַמט די אויספירלעכע באַשרייבונג פון דידאָזיקע דערשיינונגען, אונטערשיידט בכן צווישן זיי „high males" און „low males"*) וואָס אַן אמת, זענען דידאָזיקע ביידע טיפּן פאַרבונדן מיט אייננאַנדער דורך המשכותדיקע איבערגענג, אָבער די צווישנדיקע שטופן בא זיי זענען זעלטן, די מייסטן עקזעמפּלאַרן שטייען אויף דער אָדער אויף דער אַנדערער גרענייץ. ליידער האָט זיך ב ע ט ס אָ ן נישט פאַרנומען מיט דער פאָרשונג פון סעקסועלע באַציונגען פון דידאָזיקע ביידע גרופּעס צו די נקבות, מחמת ער פירט נאָר פאַרביי דידאָזיקע פאַלן אַלס אומהמשכותדיקע וואַריאַציעס, און דערפאַר איז געבליבן אומבאַוווסט, צי זענען אויך צווישן די נקבות פאַראַן צוויי גרופּעס פון ענלעכע מינים, וועלכע באַזיצן אַ פאַרשידענע אפיניטעט צו די פאַרשידענע פאָרמען פון די זכרים. דערום לאָזן זיך אויך דידאָזיקע באַאָבאַכטונגען פאַרווענדן בלויז אַלס מאָרפאָלאָגישע פאַראַלעלן צו העטעראָסטיליע, נישט אַלס פיזיאָלאָגישע באַווייזן פאַרן געזעץ פון סעקסועלער צוציונג, פאַר וועלכן די העטעראָסטיליע איז באמת ווערטפול.

וואָרן אין די העטעראָסטילע צמחים ליגט, קאָן זיין, אַ פולשטענדיקע באַשטעטיקונג פון דער אָנשויונג וועגן דער אַלגעמיינער גילטיקייט פון דער געבראַכטער פאָרמעל פאַר אַלע לעבעדיקע וועזנס. ד אַ ר וו י ן האָט אויפגעוויזן, און נאָך אים האָבן פיל פאָרשער אויף אַן ענלעכן אופן קאָנסטאַטירט, אַז בא די העטעראָסטילע פלאַנצן האָט די באַפרוכפערונג נאָר דעמאָלט אויסזיכט אויף דערפאָלג, און איז אָפט נאָר בכלל מעגלעך, ווי־באַלד דער באַפרוכפערנדיקער שטויב פון די מאַקראָסטילע בלומען, ד. ה. די בלומען מיט די נידריקע שטויב-בייטלען

*) אייבערע זכרים און נידעריקע זכרים. (איב)

טראָגט זיך איבער אויף דעם מיקראָסטילן ליפּעלע פֿון אַן אַנדער אינדיווידו, וועלכער קאָן דערביי האָבן לאַנגע שטויב-פּעדים. אָדער ווען דער שטויב פֿון די הויכע שטויב-בייטלען פֿון דער מיקראָסטילער בלום וועט פֿאַלן אויף דעם מאַקראָסטילן ליפּעלע פֿון אַן אַנדער פֿלאַנץ (מיט קורצע שטויב-פּעדים). וואָס לענגער בכן ס'איז אין דער בלום דאָס פּעסטל, ד. ה. וואָס בעסער ס'איז אין איר אַנטוויקלט דער ווייבלעכער אָרגאַן, אַלץ לענגער דאַרף צו זיין דער מענלעכער אָרגאַן, דער שטויב-פּאָדים אין דער אַנדער בלום, דורך וועלכן די באַפּרוכפּערונג דאַרף האָבן דערפֿאָלג, און אַלץ קירצער דאָס פּעסטל, ווען דאָס פּעסטל, וועמעס לענג דריקט אויס די שטופּע פֿון דער ווייבלעכקייט. דאָרט ווו ס'זענען פֿאַראַן דרייערלייאיקע פּעסטל-לענג, דאָרט קאָן — לויטן זעלביקן געזעץ — די באַפּרוכבערונג פֿאָרקומען צום בעסטן, ווייבאַלד דער שטויב פֿון א בלום וועט זיך איבערטראָגן אויף יענעם ליפּעלע, וועלכעס אַנטשפּרעכט לויט דער הויך דעם שטויב-בייטל פֿון דער אַנדער בלום. ווייבאַלד מ'היט נישט אָפּ דאָס-דאָזיקע געזעץ און מ'פּירט-אַדורך, למשל, קינסטלעכע באַפּרוכ-פּערונג מיט אומאַנטשפּרעכנדיקן שטויב, דאַן באַקומט זיך (אויף וויפֿל אַן ענלעכע פּראָצעדור ברענגט בכלל וועלכע ס'איז רע-זולטאַטן) כמעט תמיד בלויז קרענקלעכע, אָרימע, פֿאַרקריפּלטע און דורכויס פּרוכטלאָזע שפּראָצלינגען, וועלכע זענען ענלעך צו די היברידן פֿון פֿאַרשידענע מינים.

באַ די אויטאָרן, וועלכע רעדן-אַרום די דערשיינונגען פֿון העטעראָסטיליע, קאָן מען בכלל באַמערקן, אַז זיי באַנוגענען זיך נישט מיט דער געוויינלעכער דערקלערונג פֿון דידאָזיקע פֿאַר-שידנאַרטיקע פֿאַרהעלטנישן באַ דער באַפּרוכפּערונג. דידאָזיקע דערקלערונג זאָגט, אַז די אינזעקטן, וועלכע באַזוכן די צמחים, באַרירן די אויף דער גלייכער הויך שטייענדיקע סעקסואַל-אָר-גאַנען מיט דיזעלביקע קערפּערטיילן, און אַזויערנאָך רופֿן זיי אַרויס יענעם מערקווירדיקן עפֿעקט. דאַרווין גופא איז פֿונדעסט-וועגן מודה, אַז די בינען טראָגן אויף זיך די שטויבן פֿון כלערליי מינים אויף איטלעכן קערפּערטייל; עס בלייבט בכן פֿונקט ווי ביזאַהער, ווייטער אומדערקלערט די פֿראַגע מכוח דעם בחירהדיקן פֿאַרהאַלטן זיך פֿון די ווייבלעכע אָרגאַנען באַ באַשי-

טויבונג מיט צוויי אָדער דריי פאַרשידענע מינים שטויב. חי פאַרפירעריש און ווי באַצויבערנדיק עס זאָלן נישט זיין אַזעלכע דערקלערונגען, זענען זיי סוף־כל־סוף אַביסל אויבערפלעכלעך. מחמת וויבאַלד מ'קאָן מיט זיי אַלץ דערקלערן, טאָ פאַרוואָסזשע ברענגט מיט זיך די קינסטלעכע באַשטויבונג מיט אומאַנטשפּרעכנדיקן שטויב, א. ג. „אילעגיטימע באַפרוכפערונג", אַזעלכע שלעכטע רעזולטאַטן? הייסט עס, אַז נאָר די אויסשליסלעכע פאַרירונג מיט „לעגיטימען שטויב" האָט געמוזט בילדן באַ די ליפּעלעך אַ רגילות צום אויפנעמען דעם בלומען־שטויב פון בלויז דעמזעלביקן אַפּשטאַם; אָבער דאַרווין וואָלט געקאָנט דינען פאַר אַן עדות, אַז דידאָזיקע כלומרשטע אומבאַריכלעכקייט לגבי אַנדערע שטויבן איז לגמרי אילוזאָריש, היות די אינזעקטן, וועלכע שפּילן דאָ די ראָליע פון חתונה־פאַרמיטלער, ווירקן פּאַקטיש גיכער לטובת אַן אונטערשידסלאָזער קרייצונג.

פיל וואַרשיינלעכער ווייזט זיך בכן אויס די היפּאָטעזע, אַז די סיבה פון דאָזיקן אַזוי אייגנטימלעכן אָפּקלויב איז אַן אַנדערע, אַ טיפערע, וועלכע שטעקט אורשפּרינגלעך אין די בלומען גופא. דאָ, קאָן זיין, האַנדלט זיך וועגן דערזעלביקער זאַך, וואָס באַם מענטש, ד. ה. אַז די סעקסועלע צוציונג איז צום שטאַרקסטן אין יענע פאַלן, ווען איין אינדיווידו באַזיצט אַזויפיל מ. וויפל באַם צווייטן פ., — וואָס איז ווידעראַמאָל נאָר אַן אַנדער אויסדרוק פון דער אויבנדיקער פאָרמעל. די מעגלעכקייט פון אַזאַ דערקלערונג ווערט נאָך געשטיצט דערמיט, וואָס אין די מענלעכע, קורצפעסטלדיקע בלומען זענען די שטויבקערנער אין די דאָ העכער שטייענדיקע שטויב־בייטלען אויך תמיד גרעסער. און די ליפל־וואָרצלעך קלענער, איידער די אַנאַלאָגישע אָרגאַנען אין די לאַנגפעסטלדיקע, ווייבלעכערע בלומען. דערפון זעען מיר, אַז דאָ האַנדלט זיך אַוודאי נישט וועגן עפּעס אַנדערש, ווי וועגן פאַרשידענע שטופן פון מענלעכקייט און ווייבלעכקייט. מיט דערדאָזיקער הנחה דערקלערט זיך גלענצנדיק דאָס דאָ אויפגעשטעלטע געזעץ פון סעקסועלער קרובהשאַפט, מחמת טאַקע אין חיות־ און אין פלאַנצן־קיניגרייך — (צו וועלכן מיר וועלן זיך נאָך שפּעטער אומקערן) — ווייזט די באַפרוכפערונג

תמיד דאָרטן דעם בעסטן דערפאָלג אויף, ווו די עלטערן געפינען זיך מיט איינאַנדער אין דער גרעסטער סעקסועלער קרובהשאַפט *)

באַם אַרומרעדן דעם „פאַרקערטן סעקסואַל-דראַנג" וועט זיך די פולע גילטיקייט פון דאָזיקן געזעץ אין דעם חיות-קעניגרייך אַרויסווייזן מיט גרעסערער וואָרשיינלעכקייט. לעת-עתה וויל איך נאָר דאָ אויפמערקזאַם מאַכן דערויף, ווי אינטערעסאַנט עס וואָלטן געווען די אונטערזוכונגען, צי איבן נישט אויס די גרעסערע, שווערער באַוועגלעכע איי-קעמערלעך אויף די פלינקערע און שטאַרקערע ספערמאָטאָצאָידן אַ שטאַרקערע צוציִעוודיקע ווירקונג, איידער די קלענערע, געלכלרייכע און צוגלייך ווייניקער פוילע, און צי די ווידער, פאַרקערט, לאָקן נישט אָן צו זיך גראָד די לאַנגזאַמערע, שפּאָרעוודיקערע גרעסערע צאָאָספּערמען. אפשר וועט זיך דאָ אינדערמאתן אַרויסווייזן, ווי עס האָט געמיינט ל. וועיל אין זיין קליינער אָפּהאַנדלונג איבער די געשלעכטס-באַשטימענדיקע פאַקטאָרן, אַ געוויסע קאָרעלאַציע צווישן די באַוועגונגס-גרייסן אָדער קינעטישער ענערגיע פון די ביידע באַהעפטונגס-קעמערלעך. האָט מען דאָך נאָך ביזאַהער נישט פעסטגעשטעלט — וואָס אַן אמת, איז עס טאַקע זייער שווער פעסטצושטעלן — אויב די ביידע פרוכפּערונגס-קעמערלעך וואָלטן, נאָכן באַזייטיקן פון דער רייבונג און שטראָמונג אין דער פליסיקער אומגעבונג אַרויסגעוויזן אַ קעגנזייטיק צואייליִנדיקע באַוועגונג, אָדער זיי וואָלטן זיך באַוועגט מיט דער גלייכאַרטיקער געשווינדקייט. דאָ וואָלט מען געקאָנט שטעלן אויך נאָך עטלעכע אַנדערע פראַגעס.

ווי מיר האָבן שוין אויבן אָנגעוויזן, איז דאָס ביזאַהער אַרומגערעדטע געזעץ פון סעקסועלער צוציִונג באַם מענטש (און אוודאי אויך באַ די חיות) נישט דאָס איינציקע. ווייל וויבאַלד ס'זאָל אַזוי זיין, וואָלט דאַן אויסגעקומען לגמרי אומבאַגרייפלעך, אלמאי מ'האָט עס ביזאַהער נישט געקאָנט אַנטדעקן. ובכן טאַקע דערפאַר, וואָס דאָ קומען אַריין אין שפּיל זייער פיל פאַקטאָרן,

*) די פּי-האָדעתער, וועמעס ציל איז געווענדעט אויף דער ענדערונג פון די נאַטירלעכע טענדענצן, מוזן אָפט אָפּ-עטן פון דאָזיקן כלל.

זון וואָס די צאָל געזעצן מוז נאָך מסתם קאָמפּלעטירט ווערן*) ־ערום זענען די פֿאַלן פֿון אומאויפֿהאַלטזאַמער סעקסועלער צוציונג אַזוי זעלטן. איך וועל יעצט נישט רעדן וועגן דידאָ-ויקע געזעצן, מחמת די דאָ שייכותדיקע פֿאָרשונגען זענען נאָכנישט אָפּגעשלאָסן, און כ׳וועל פּשוט אָנווייזן לשם אילוס-טראַציע אויף איין ווייטערדיקן פֿאַקטאָר, וואָס לאָזט זיך, אמת, נישט לייכט אונטערוואַרפֿן דער מאַטעמאַטישער פֿאָרמעל.

די דערשיינונגען, אויף וועלכע איך וועל אָנווייזן, זענען אין אַלגעמיין גענוג באַקאַנט. אין דער יוגנט, נישט עלטער פֿון 20 יאָר, פֿילט מען מייסטנס אַ תשוקה צו עלטערע פֿרויען (פֿון איבער 35 יאָר), אינדערצייט ווען מיטן לויף פֿון די ווייטערדיקע יאָרן הויבט מען אָן ליבן וואָס יונגערע; פּונקט אַזוי (קעגנזייטיקייט !) גיבן די גאַנץ יונגע מיידלעך אָפּט אָפּ דעם יתרון עלטערע מענער לגבי די יונגערע, כדי שפּעטער ווידער צו פֿאַרראַטן דעם מאַן נישט זעלטן מיט גאַנץ יונגע בחורים. דידאָזיקע אַלע דערשיינונגען מוזן האָבן זייער שורש טיף טי-פֿער, איידער זיי ווייזן זיך אויס פֿון יענעם קאַטאָוועסדיקן אופֿן, מיט וועלכן מען טראַקטירט זיי על-פּי-רוב.

הגם דידאָזיקע אַרבעט דאַרף על-פּי-הכרח זיך באַגרעניצן מיט איין געזעץ, אָבער אין אינטערעס פֿון דער גענויקייט וועלן מיר פּרוּוון צו געבן אַ בעסערע מאַטעמאַטישע פֿאָרמולירונג, וועלכע זאָל נישט צולאָזן קיין שום אומוואָרע פֿאַראייַנפֿאַכונג. נישט אַריינפֿירנדיק אַלע מיטשפּילנדיקע פֿאַקטאָרן און אונטער אַ ספק שטייענדיקע אַנדערע געזעצן אַלס זעלבסטשטענדיקע גרייסן, דערגרייכן מיר דידאָזיקע אויסערלעכע גענויקייט דורך דער אָנווענדונג פֿון אַ פּראָפּאָרציאָנאַליטעטס-פֿאַקטאָר.

די ערשטע פֿאָרמעל איז געווען מער נישט ווי אַן „עקאָ-נאָמישע“ אויפֿפֿאַסונג פֿון די גלייכאַרטיקע דערשיינונגען אין

---

*) רעדנדיק וועגן אַ געוויסער באַשטענדיקייט פֿון סעקסועלן געשמאַק פֿון אַ מאַנסביל אָדער פֿרוי, האָט מען געוויינלעך אויפֿן געדאַנק קודם-כל אַ ספּעציעלע פֿאָרליבע פֿאַר אַ געוויסער האָר-פֿאַרב באַם צווייטן געשלעכט. און באמת, דאָרט ווו מ׳שעצט איבערהויפּט עפּעס אַ באַשטימטע האָר-פֿאַרב (דאָס איז נישט דער פֿאַל באַ אַלע מענטשן), דאָרט שיינט דידאָזיקע פֿאָרליבע צו שטעקן גאַנץ טיף.

אַלע פאַלן פון געשלעכטלעכער צוציונג מיט אידעאַלער קראַפט, אויף וויפל דאָס געשלעכטלעכע פאַרהעלטעניש לאָזט זיך איבערהויפט באַשטימען דורך דעם געזעץ. איצט וועלן מיר געבן אַן אויסדרוק פאַר דער שטאַרקייט פון געשלעכטלעכער קרובהשאַפט אין אַלע מעגלעכע פאַלן, אַן אויסדרוק איבריקנס, וואָס וואָלט, אַדאַנק זיין אומבאַשטימטער פאָרם, געקאָנט צוגלייך דינען פאַרן אַלגעמיינסטן אויסדרוק פון פאַרהעלטעניש פון צוויי לעבעדיקע וועזנס בכלל, אַפילו פון פאַרשידענע אַרטן און פון איין און דעמזעלביקן געשלעכט

וויבאַלד

$$X \begin{cases} \alpha & \text{מ} \\ \alpha' & \text{פ} \end{cases} \quad \text{און} \quad Y \begin{cases} \beta & \text{פ} \\ \beta' & \text{מ} \end{cases}$$

דערביי ווידער

$$0 \left\{ \begin{matrix} \alpha \\ \beta \\ \alpha' \\ \beta' \end{matrix} \right. < 1$$

באַצייכענען סעקסועל צוויי באַליביקע אינדיווידן, דאַן איז די צוציונגס-קראַפט צווישן ביידן

$$A = \frac{k}{\alpha-\beta} \; f(t) \; . \; . \; . \; . \; (II)$$

ווו $f(t)$ באַטייט אַ געוויסע עמפּירישע אָדער אַנאַליטישע פונקציע פון דער צייט, בשעת וועלכער די אינדיווידן האָבן אַ מעגלעכקייט צו ווירקן אויף איינאַנדער, וועלכע מיר וואָלטן געקאָנט אָנרופן די „רעאַקציע-צייט”; בעת k איז יענער פּראָפּאָרציאָנאַליטעטס-פאַקטאָר, אין וועלכן מיר שליסן איין אַלע באַקאַנטע און אומבאַקאַנטע געזעצן פון דער סעקסועלער קרובהשאַפט און וועלכער איז אַחוצדעם אָפּהענגיק פון דעם גראַד פון דער מין-, ראַסן- און פאַמיליען-קרובהשאַפט, ווי אויך פון געזונטקייט און מאַנגל פון באַשעדיקונגען בא ביידע אינדיווידן, און פאַרקלענערט זיך בא אַ גרעסערער דערווייטערונג

פון אײנאַנדער, דערבײַ דאַרף ער אין יעדן אײנצלנעם פאַל באַזונדערס פעסטגעשטעלט ווערן.

ווײַבאַלד אין דערדאָזיקער פאָרמל איז $\alpha = \beta$, דאַן איז $A = \backsim$; דאָס איז דער עקסטרעמסטער פאַל : ס'איז די סעקסועלע צוציונג אַלס עלעמענטאַר-כּוח, ווי זי איז מיט אומהײמלעכער מײַסטערשאַפט געשילדערט אין דער נאָוועלע „אין פאָסטוואָגן” פון ל י נ ק ע י ס. די סעקסועלע צוציונג איז פונקט אַזוי נאַטורגעזעצלעך ווי דאָס וואַקסן פון די וואָרצלען צום מיטלפונקט פון דער ערד אָדער די וואַנדערונג פון די באַקטעריעס צום זויערשטאָף אויפן ראַנד פון אָביעקט-טרעגער ; וואָס אַן אמת, צו אַזאַ אויפפאַסונג וועט מען זיך ערשט מוזן צוגעוווינען. איבריקנס, וועל איך זיך באַלד אומקערן צום דאָזיקן פונקט.

ווײַבאַלד $\alpha - \beta$ דערגרײכט זײַן מאַקסימאַלן ווערט

$$\lim (\alpha - \beta) = Max = 1$$

אַזוי ווערט $\lim A = k.\, f(t)$

דאָ זענען בכן אויסגעדריקט. אַלס אין אַ באַשטימטן גרעניץ-פאַל, אַלע סימפּאַטישע און אַנטיפּאַטישע באַציונגען צווישן מענטשן בכלל (וועלכע האָבן אָבער לחלוטין נישט צו טון מיט די סאָציאַלע באַציונגען אין ענגסטן זינען, אַלס פאַקטאָרן פון געזעלשאַפטלעכער רעכטס-אָרדענונג), אויף וויפל זיי פאַלן נישט אַרונטער אונזער געזעץ פון סעקסועלער קרובהשאַפט. היות ווי k אין אַלגעמײן וואַקסט פּראָפּאָרציאָנעל צו דער קראַפט פון די קרובישע באַציונגען, האָט A צווישן אײגענע פאַלקסלײַט, למשל, אַ גרעסערן ווערט, אײדער צווישן פרעמדע נאַציאָנאַליטעטן. ס'פאַרבאַטײַט עס האָט דאָ $f(t)$, קאָן מען גאַנץ גוט אָבסערווירן אויף די פאַרהעלטענישן צווײ צוזאַמענלעבנדיקע הויז-חיות פון פאַרשײדענע מינים : די ערשטע באַוועגונג איז געוויינלעך פאַרביטערטע שנאה, אָפט אַ קעגנזײטיקע מורא (A באַקומט דאָ אַ נעגאַטיוון צײכן), שפּעטער דערגײט עס אָפט צווישן זיי צו אַ פרײַנטלעכער באַציונג אַזוי, אַז זיי זוכן זיך קעגנזײטיק אויף.

וויבאַלד כ'וועל אָננעמען אין דער פאָרמעל

$$A = \frac{k\,f\,(t)}{\alpha - \beta}$$

אַז k=O, דאַן A=O, ד. ה. צווישןביידע אינדיווידן פון פאַרשידענער אָפּשטאַמונג איז נישט פאַראַן קיין שום בעמער-קלעכע געשלעכטלעכע צוציונג.

ווי דער סאָדאָמיע-פּאַראַגראַף אין די שטראָף-קאָדעקסן איז זיך מחויב צו שטיצן אויף וועלכע ס'איז רעאַלע פאַקטן, היות ווי מ'האָט פעסטגעשטעלט סעקסועלע אַקטן אַפילו צווישן מענטשן און הינער, זעען מיר, אַז אין זייער ברייטע גרענעצן מאַכט k אויס מער ווי נול. מ'דאַרף אַלזאָ נישט באַגרעניצן די ביידע אין שפּיל אַריינגייענדיקע אינדיווידן אויף איין און דעמזעלביקן מין און נישט צומאָל אויף איין און דערזעלביקער קלאַס.

אַז איטלעכס צונויפטרעפן פון מענלעכע און ווייבלעכע אָרגאַניזמען איז נישט קיין צופעליקע זאַך, נאָר פאַלט אַרונטער געוויסע געזעצן, איז אַ נייע אָנשווינג, און דאָס פרעמדלעכע אין איר — ווי ס'איז שוין אויבן אָנגעוויזן געוואָרן — צווינגט צו דער אונטערזוכונג פון דעם טיפן פּראָבלעם וועגן דער געהיימנישפולער נאַטור פון דערדאָזיקער סעקסועלער צוציונג.

די באַקאַנטע עקספּערימענטן פון ווילהעלם פּפּעפער האָבן פעסטגעשטעלט, אַז די ספּערמאַטאָצאָאידן פון פאַרשידענע קריפּטאָגאַמען פאַלן אַרונטער דער צוציונג נישט בלויז דורך די ווייבלעכע אַרכעגאָניעס in natura, נאָר אויך דורך די שטאָפן, וועלכע ווערן פון זיי אונטער געוויינלעכע באַדינגונגען ווירקלעך אויסגעשיידט, אָדער זענען קינסטלעך צונויפגעשטעלט, און אָפּט אַפילו דורך אַזעלכע שטאָפן, וואָס געפינען זיך נישט אין דער נאַטור; זיי וואָלטן איבעריקנס קיינמאָל נישט געהאַט קיין געלעגנהייט זיך צו באַרירן מיט די זאָמענפעדים, ווען נישט די ספּעציעל דורכגעפירטע עקספּערימענטן.

און אַזוי ווערן די ספּערמאַטאָצאָאידן פון דעם פּעדערגראָז צוגעצויגן דורך דעם עפּל-זויער, וואָס שיידט זיך אויס פון די אַרכעגאָניעס, אָבער אויך דורך סינטעטיש צונויפגעשטעלטן

עפּל-זויער, און אַפּילו דורך מאַלינעס-זויער; די ספּערמאַטאָ-צאָידן פון די בלעטער-פליגן — דורך ראָר-צוקער. דער ספּער-מאַטאָצאָאָן, וועלכער ווערט באַיינפלוסט, מיר ווייסן נישט ווי אַרומעט, דורך אונטערשידן אין דער קאָנצענטראַציע פון דער לייזונג, באַוועגט זיך אין דער ריכטונג צו דער שטאַרקערער קאָנצענטראַציע. פ פ ע פ ע ר האָט אָנגערופן דידאָזיקע באַוועגונגען כ ע מ אָ ט אַ ק ט י ש ע און געשאַפן פאַר יענע אַלע דערשיינונגען, ווי אויך פאַר אַנדערע פאַלן פון אַסעקסועלע רייץ-באַוועגונגען דעם באַגריף פון כ ע מ אָ ט ר אָ פ י ז ם.

פיל טעמים רעדן דערפאַר, אַז די צוציעוודיקע ווירקונג, וואָס די נקבה באַ די חיות איבט אויס אויפן זכר, (און פאַרקערט), וועלכער פילט זי שוין אָפּ פונוויטנס דורך די חושים-אָרגאַנען, דאַרף מען אין געוויסע פונקטן באַטראַכטן אַנאַלאָגיש מיט די כעמאָטאַקטישע דערשיינונגען

זייער וואָרשיינלעך, אַז דערדאָזיקער כעמאָטראָפּיזם איז די סיבה פון יענע ענערגישע און האַרטנעקיקע באַוועגונגען, וועלכע עס מאַכן-דורך די זאָמען-פעדים פון די זויגחיות, אריינדרינגנדיק אין קערפער פון דער נקבה; דידאָזיקע באַוועגונגען זענען געווענדט פון דרויסן אַנטקעגן דעם העלזל פון דער געבערמוטער צו די צאַפלדיקע וויעלעך פון דער שליימהויט. גאַנצענע טעג הערן זיי נישט אויף צו באַוועגן זיך אָן וועלכער ס'איז דרויסנדיקער אונטערשטיצונג. מיט אומגלויבלעכער, כמעט רעטענישפולער זיכערקייט געפינט דער ספּעמאַטאָצאָאָן צו-להכעיס אַלע מעכאַנישע און אַנדערע מניעות דאָס איי-קעמערל. דאָט דערמאָנט זייער אָן די אומגעהויערע וואַנדערונגען פון געוויסע פיש; למשל, די לאַקסן וואַנדערן אָן נערונג גאַנצע חדשים לאַנג פונם ים ביז צו די קוואַלן פון רהיין אַרויף, ווו זיי געפינען אַ זיכער, נאַרונגרייך אָרט צום לייגן רויג.

פון דער אַנדער זייט איז כדאי צו דערמאַנען די שיינע באַשרייבונג פון פ. פ אַ ל ק ע נ ב ע ר ג, וואָס שילדערט דעם באַפרוכפערונגס-פּראָצעס באַ געוויסע נידריקערע אלגן פון מיטל-ענדישן ים. וויבאַלד מיר רעדן וועגן די ליגיעס פון דער קראַפט, וועלכע פאַרייניקט צוויי קעגנזעצלעכע מאַגנעט-פּאָליוסן, טאָ

האָבן מיר דאָ נישט ווייניקער צו טון מיט אַן ענלעכן נאַטור-כוח, וועלכער טרייבט מיט אומאָפּהאַלטבאַרער קראַפט די ספּערמאַטאָזאָען צו דעם איי. דער אונטערשיד וועט דער עיקר באַשטיין דערין, וואָס די באַוועגונגען פון דער טויטער מאַטעריע פאַרלאַנגען ענדערונגען אין די שפּאַנונגס-צושטאַנדן פון די אַ־ומריגגלענדיקע מעדיעס, בשעת די קרעפטן פון דער לעבעדיקער מאַטעריע זענען לאָקאַליזירט אין די אָרגאַניזמען גופא אַלס קראַפט-צענטערן. לויט פאַלקענבערגס באָבאַכטונגען האָבן די ספּערמאַטאָזאָידן גובר געווען באַ זייער באַוועגונג צום דעם איי-קעמערל אפילו די קראַפט, וועלכע וואָלט זיי געוויינלעך געשלעפּט אין דער זייט פון דעם ליכט. די כעמאָטאַקטישע ווירקונג, ד. ה. דער געשלעכטס-דראַנג, ווייזט זיך בכן אַרויס שטאַרקער פאַר דער פאָטאָטאַקטישער.

ווען צוויי לויט אונזערע פאָרמעלן שלעכט צונויפּפּאַסנדיקע אינדיווידן גייען אַריין אין אַ פאַרבינדונג צווישן זיך, און שפּעטער באַווייזט זיך אַ דריטער, וועלכער דערגאַנצט באמת איינעם פון זיי, דערוועקט זיך תיכף מיט נאַטורגעזעצלעכער נויטווענדיקייט די שטרעבונג צו צערייסן דעם פריערדיקן אויפגעצוווּנגענעם קשר.

דער פאַרראַט געשעט דאָ בכן מיט דער קראַפט פון אַן עלעמענטאַר-געשעעניש, אַלס נאַטור-דערשיינונג, פונקט ווי באַ דער כעמישער פאַרבינדונג, פון $FeSo_4$ מיט $2KOH$ פאַרלאָזען תיכף די יאָנען So_4 די יאָנען Fe, איבערגייענדיק צו די יאָנען K. וויבאַלד עמיץ וואָלט גענומען אָפּשאַצן דיאָזיקע נאַטור-דערשיינונגען פון מאָראַלישן שטאַנדפּונקט, וואָלט ער זיך אַרויסגעשטעלט פאַר אַ גאַנץ לעכערלעכע פיגור.

דאָס איז טאַקע אויך דער עיקר-געדאַנק פון געטעס „Wahlverwandschaften“, ווי ער ווערט דאָרט, אַלס שפּילעוודיקער פּרעלודיום, פול מיט דערוואַרטע צוקונפטס-נביאותן, אַנטוויקלט אין פערטן קאַפּיטל פון דער ערשטער טייל דורך פערזאָנען, וועלכע עס שטייט שפּעטער פאָר צו דערשפּירן אויף דער אייגענער הויט זיין טיפן, גורל-שווערן אמת. מיין פאָרשונג קאָן שטאָלצירן דערמיט, וואָס זי איז די ערשטע, וועלכע נעמט

אויפסנייי אויף דידאָזיקע אידעע, פונדעסטוועגן האָב איך נישט בדעה (פונקט אַזוי ווי געטע האָט עס נישט געוואָלט) צו פאַרטיידיקן דעם פאַרראַט, נאָר פשוט אים מאַכן מער באַגרייפלעך. פאַראַן באַם מענטש מאָטיוון, וועלכע באַקעמפן דערפאָלגרייך דעם פאַרראַט און קאָנען צו אים נישט דערלאָזן. נאָר וועגן דעם וועט זיך נאָך רעדן אין דער צווייטער טייל. די סעקסואַלספערע באַם מענטש איז נישט אַזוי שטרענג צונויפגעבונדן מיט דער נאַטורגעזעצלעכקייט, ווי באַ די איבריקע בעלי-חיים; דאָס קאָן מען זען דערפון, וואָס דער מענטש איז סעקסועל אין אַלע צייטן פון יאָר, און די שפורן פון אַ באַזונדערער פריליגנדיקער געשלעכטס-דערוואַכונג זענען אין אים פיל שוואַכער, איידער אַפילו באַ די הויז-חיות.

דאָס געזעץ פון דער סעקסועלער קרובהשאַפט ווייזט ווייטער אויף, — וואָס אַן אמת, מיט ראַדיקאַלע אונטערשידן — נאָך אַנדערע אַנאַלאָגיעס מיט באַקאַנטע געזעצן פון דער טעאָרעטישער כעמיע, עס איז אַנאַלאָגיש צו די דערשיינונגען, וועלכע זענען פאַרבונדן מיטן „געזעץ פון דער מאַסן-ווירקונג“; למשל, אַ שטאַרקערער זויערס פאַרבינדט זיך על פי רוב מיט דער שטאַרקערער באַזע, פונקט ווי דער מער מענלעכער אינדיוויד מיט דעם מער ווייבלעכן אינדיוויד. לגבי דעם טויטן כעמיזם קומט דאָ פונדעסטוועגן פאַר אַ באַדייטנדיקע צאָל פון נייע דערשיינונגען. דער לעבעדיקער אָרגאַניזם איז קודם-כל נישט קיין האָמאָגענישע און איזאָטראָפּישע, אומענדלעך טייל-באַרע סובסטאַנץ: דער Principium individualitionis ד. ה. דער פאַקט, אַז אַלץ, וואָס לעבט, לעבט אַלס אינדיוויד, **איז אידענטיש מיט דעם פאַקט פון דער סטרוקטור**. דאָ קאָן בכן נישט אַ גרעסערע טייל איינגיין אין איין פאַרבינדונג, און אַ קלענערע אין דער אַנדערער, בילדנדיק אַ זייטיקן פּראָדוקט. דער **כעמאָטראָפּיזם** קאָן ווייטער זיין אויך אַ נעגאַטיווער. אָנהויבנדיק פון אַ געוויסער גרייס פון דער דיפערענץ $\beta-\alpha$ אין דער פאָרמל II, באַקומען מיר אַ נעגאַטיוון, להיפּכדיק געריכטעטן דראַנג, אַנדערש גערעדט, אַ סעקסועלע אָפּשטויסונג. וואָס אַן אמת, קאָן אויך אין טויטן כעמיזם פאָרקומען דיזעלבע רעאַקציע מיט פאַרשידענער געשווינדקייט.

אַבער קיינמאָל — ווייניקסטנס לויט דין נייעסטע אָנשויונגען — קאָן מען נישט אַרויסרופן מיט דער הילף פון אַ קאַטאַליזאַטאָר אין לענגערער אָדער קירצערער צייט איינע און דיזעלביקע רעאַקציע, אָנשטאָט איר אַבסאָלוט נישט פאַראַנזיין (אין אונזער פאַל, אַזוי צו זאָגן, די קעגנזעצלעכע רעאַקציע). דערקעגן וועט זיך לאָזן זייער לייכט בילדן אַ פאַרבינדונג, וועלכע אַנטשטייט באַ געוויסער טעמפּעראַטור, באַ אַ העכערער קאָן זי זיך ווידער צעלייגן, און פאַרקערט. און וויבאַלד די ריכטונג פון דער רעאַקציע איז אַ פונקציע פון דער טעמפּעראַטור, דאַן איז זי אָפט באַ די לעבעדיקע אָרגאַניזמען אַ פונקציע פון דער צייט.

אין דער באַדייטונג פון פאַקטאָר ד. ה. פון דער „רעאַקציע-צייט" שטעקט אָבער די לעצטע אַנאַלאָגיע צווישן דער סעקסועלער צוציונג און דעם כעמיזם, אויף וויפל מ׳וואַרפט בכלל אַזעלכע פאַרגלייכן לכתחילה נישט אָפּ. מ׳קאָן אויך דאָ פאָרשטעלן אַ פאָרמעל פאַר דער רעאַקציע-געשווינטקייט, פאַר די פאַרשידענע גראַדן פון דערדאָזיקער שנעלקייט, מיט וועלכער ס׳אַנטוויקלט זיך די סעקסועלע רעאַקציע צווישן צוויי אינדיווידן, און פרווון צו דיפערענצירן A לויט t, קיינער פונדעסטוועגן דאַרף נישט מזלזל זיין אין דער „מאַטעמאַטישער פראַכט" (קאַנט) דורך אומנוציקער אייטלקייט: אָנווענדן דיפערענצירונג אין אַזעלכע קאָמפּליצירטע און שווערע פאַרהעלטנישן, ווו די באַשטענדיקייט פון די פונקציעס איז אַ זייער פּראָבלעמאַטישע זאַך און דעריבער איז זייער קלאָר דאָס, וואָס איך וויל זאָגן: צווישן צוויי אינדיווידן, וועלכע פאַרברענגען צווישן זיך אַ לענגערע צייט צוזאַמען, אָדער בעסער, ווען זיי זענען צוזאַמען פאַרשפּאַרט, קאָן זיך זינלעכער באַגער אַנטוויקלען צומאָל דאָרט, ווו ער איז לגמרי נישט געווען, אָדער ווו ס׳האָט אַפילו געווירקט אַן אָפּשטויסנדיקע קראַפט, ענלעך צו אַ כעמישן פּראָצעס, וואָס נעמט זייער פיל צייט, איידער ס׳איז ניכּר, אַז ער קומט פאָר. טיילווייז שטיצט זיך דאָך טאַקע דערויף יענער טרייסט, וואָס מ׳גיט געוויינלעך מיט די מענטשן, וועלכע האָבן חתונה אָן ליבע: עס וועט זיך „שוין שפּעטער" איינשטעלן; ס׳וועט קומען „מיט דער צייט".

קלאָר, אַז מ׳קאָן נישט לייגן קיין גרויסן ווערט אויף

די אַנאַלאָגיעס פון דער סעקסועלער קרובהשאַפט מיטן טויטן כעמיזם. עס האָט זיך מיר אָבער פונדעסטוועגן אויסגעוויזן, אַז ענלעכע באַטראַכטונגען וועלן זיין זייער באַלערעוודיק. אַלנפאַלס בלייבט נאָך אַפילו דאָס אויך אַן אומאַנטשיידענע פראַגע, צי קאָן מען די סעקסועלע צוציונג בכלל פאַררעכענען צו דער קאַטעגאָריע פון טראָפיזמען; ווען דאָס זאָל אַפילו זיין בנוגע דער ס ע ק ס ו אַ ל י ט ע ט שוין אויף זיכער פעסטגעשטעלט, וואָלט די אַנטשיידונג אין הינזיכט פון ע ר אָ ט י ק געווען אַ געקינצלטע. דער פענאָמען פון ליבע פאָדערט נאָך אַן אַנדערע באַהאַנדלונג, מיט וועלכער מיר דאַרפן זיך פאַרנעמען ,אין דער צווייטער טייל. פונדעסטוועגן עקזיסטירט אַ בלי־ספקדיקע אַנאַלאָגיע צווישן די פאָרמען פון ליידנשאַפטלעכער צוציונג פון מענטשן און דעם כעמאָטראָפיזם; ס'איז גענוג אָפצושיקן דעם לייענער צו דער שילדערונג פון דעם פאַרהעלטעניש צווישן עדוואַרדן און אָטיליע טאַקע אין געטעס „Wahlverwandschaften".

מיטן אָנרופן דעמדאָזיקן ראָמאַן האָבן מיר שוין באַרירט בקיצור דעם מאַן־ און ווייב־פראָבלעם, און עטלעכע פראַקטישע אויספירן, וועלכע דרינגען אַרויס פון דער טעאָרעטישער טייל פון דאָזיקן קאַפיטל דאַרפן זיין פאַרבונדן אויך מיטן אָנגעוויזענעם פראָבלעם. דאָסדאָזיקע פאַר דער סעקסועלער צוציונג אויפגעשטעלטע געזעץ, צו וועמען די אַנדערע שיינען צו זיין זייער ענלעך געבויט, לערנט, אַז מחמת עס עקזיסטירן אומציילקע סעקסועלע צווישנפאָרמען, מוזן דאָך במילא זיין צ ו ו י־אינדיווידן, וועלכע זאָלן אַמבעסטן פאַסן צו אייַנאַנדער. אויף אַ ז ו י פ י ל איז בכן די חתונה באַרעכטיקט, און „פרייע ליבע" וואָלט מען געמוזט לויטן דאָזיקן ביאָלאָגישן שטאַנדפונקט אָפוואַרפן. וואָס אַן אמת, די פראַגע פון מאָנאָגאַמיע קאָמפליצירט זיך ווידער באַדייטנדיק דורך אַנדערע פאַרהעלטענישן, ווי למשל, דורך די פעריאָדן (וועגן זיי וועלן מיר רעדן שפעטער), און אויך דורך דער באַקאַנטער פאַרענדערונג פונם געשמאַק, וואָס קומט מיטן לויף פון די יאָרן; אויף אַזאַ אופן פאַרקלענערט זיך ווידער די לייכטקייט פון לייזן דידאָזיקע פראַגע.

נאָר עס וועט זיך באַקומען אַ צווייטער אויספיר, ווייבאַלד מ'וועט זיך דערמאָנען אָן דער העטעראָסטיליע, בפרט אָן

יצנעם פאַקט, וואָס פון דער „אילעגיטימער באַפרוכפערונג” אַנט-
שטייען כמעט אויסשליסלעך ווייניק אַנטוויקלונגספעיקע קיימען.
דאָס פירט טאַקע אויפן רעיון, אַז אויך בײַ אַנדערע לעבעדיקע
באַשעפעניש ווערט געבוירן דאָס שטאַרקסטע און געזונטסטע
דור פון יענע פאַרבינדונגען, אין וועלכע די קעגנזייטיקע גע-
שלעכטלעכע צוציונג ווירקט אין גאָר אַ הויכן גראַד. אַזוי רעדט
דאָס פאָלק שוין לאַנג וועגן „די קינדער פון ליבע” אויף אַ
גאַנץ באַזונדערן אופן, און גלויבט, אַז פון זיי וואַקסן אַרויס
שענערע, בעסערע און פּרעכטיקערע מענטשן. און ווער עס פילט
אַפילו נישט אין זיך קיין ספּעציעלן באַרוף צום מענטשן-האָ-
דעווער, מוז בכן שוין צוליב היגיענישע טעמים אַליין פאַר-
אורטיילן די ריינע געלט-חתונה, וואָס אונטערשיידט זיך באַדייטנדיק
פון דער החתונה לויטן אייגזען.

אַגב-אורחא וועל איך ווייטער באַמערקן, אַז דאָס אָפּהיטן
די געזעצן פון סעקסועלער צוציונג וואָלט געקאָנט אויסאיבן אַ
געוויסן איינפלוס אויף דעם האָדעוועכן פון הויז-חיות. מ׳וועט
קודם-כל שענקען מער אויפמערקזאַמקייט די סעקונדערע גע-
שלעכטס- סימנים און דעם גראַד פון זייער אויסבילדונג בײַ די
ביידע אינדיווידן, וועלכע זענען באַשטימט צום באַהעפטן זיך.
די קינסטלעכע פּראָצעדורן, וועלכע מ׳נעמט פאָר, כדי צונויפצו-
פאָרן דעם זכר מיט דער נקבה, בעת זי געפעלט אים נישט,
דערגרייכן, פאַרשטייט זיך, זייער ציל, אָבער זיי זענען אין אַל-
געמיין תמיד באַגלייט מיט איבלדיקע פאָלגן; די אומגעהויערע
נערוואָזיטעט, למשל, פון די דורך צונויפפּאָרונג פון אומאַנט-
שפּרעכנדיקע קלאַטשעס געפרוכפּערטע פערד, וועלכע מ׳מוז, ענ-
לעך צו אַ היינטיקן מאָדערנעם יונגנמאַן, פיטערן מיט בראָם
און מעדיקאַמענטן, שטאַמט זיכער אַרויס דערפון. פונקט אַזוי
ווי אין דער פיזישער דעגענעראַציע פון מאָדערנעם יידנטום
האָט נישט די לעצטע ראָליע געשפּילט דער אומשטאַנד, וואָס
די חתונות בײַ יידן ווערן פיל אָפטער ווי ערגיץ אַנדערשוו
אין דער וועלט, צושטאַנד געבראַכט נישט דורך קיין ליבע,
נאָר דורך פאַרמיטלער (שדכנים).

ד א ר ו י ן האָט אין זיינע אויך אין דערדאָזיקער הינזיכט
פונדאַמענטאַלע אַרבעטן פעסטגעשטעלט דורך זייער ברייטע

עקספערימענטן און באַבאַכטונגען — און דאָס איז דערגאַנגען אַלגעמיין אָנערקענט געוואָרן — אַז די גאַנץ נאָענט פאַרקרובישטע אינדיווידן, אי פון דער צווייטער זייט די צופיל אוממענלעכע, אין זינען פון זייערע אַרט-סימנים, ציען זיך אייננאַנדער סעקסועל ווייניקער צו, איידער געווויסע „אומבאַדייטנדיק פאַרשידענע״; און וויבאַלד עס קומט דאָרט פאָרט צו אַ באַפרוכפערונג, איז אָדער די זרע שטאַרבט אָפּ אין די ערשטע סטאַדיעס פון אַנט-וויקלונג, אָדער עס אַנשטייט אַ שוואַכער, על-פּי-רוב נישט מער רעפּראָדוקציע-פעיקער אינדיווידע. פונקט ווי אויך בײַ די העטע-ראָסטילע פלאַנצן ליפערט די „לעגיטימע באַפרוכפערונג״ מער און בעסערע זאָמען, איידער אַלע אַנדערע קאָמבי-נאַציעס.

עס אַנטוויקלען זיך בכן צום בעסטן די-יעניקע שפּראָצלעך, וועמעס עלטערן ס׳האָבן זיך אויסגעצייכנט מיט דער גרעסטער סעק-סועלער קרובהשאַפט.

פון דאָזיקן אַלגעמיין אָנגעוועגדבאַרן כּלל דרינגט אַרויס די ריכטיקייט פון דעם פריער געמאַכטן אויספיר: וויבאַלד מ׳האָט שוין חתונה און מ׳פרוכפערט קינדער, טאָ זאָלן זיי על-כּל-פּנים נישט זיין קיין פּראָדוקט פון אַן איבערגעוועלטיקטער סעקסועלער אָפּשטויסונג, וועלכע קאָן נישט אָפּגיין אָן אַ באַוואוּסטזיין פון דער פיזישער און גייסטיקער אָרגאַניזאַציע פון קינד. זיכער בילדן אַ גרויסע טייל פון די אומפרוכטבאַרע חתונות די חתונות אָן ליבע. די אַלטע דערפאַרונג, לויט וועלכער די קעגנזייטיקע סעקסועלע אויפרודערונג בײַם געשלעכטס-אַקט פאַרשטאַרקט די אויסזיכטן פון דער באַפרוכפערונג, געהערט טאַקע טיילוויז אויך צו דעראָזיקער ספערע פון דעם פּראָבלעם; דאָס ווערט נאָך באַזונדערס פאַרשטענדלעך, וויבאַלד מיר וועלן דערמאָנען, אַז בײַ צוויי זיך אייננאַנדער דערגאַנצנדיקע אינדיווידן איז דער סעקסועלער דראַנג באַלד פון אָנהויב אָן מער אינטענסיוו.

קאַפיטל IV.

האָמאָסעקסואַליטעט און פעדעראַסטיע.

דאָס אַרומגערעדטע געזעץ פון סעקסועלער צוציונג אַנטהאַלט אין זיך די לאַנג געזוכטע טעאָריע פון דער פאַרקערטער סעקסואַל-עמפינדונג, ד. ה. פון דער סעקסועלער נייגונג נישט בלויז צום אַנדערן, נאָר אויך צום אייגענעם געשלעכט. מ׳קאָן דרייסט באַהויפטן, אַוועקשטעלנדיק לעת-עתה אָן אַ זייט אַ געוויסן אונטערשייד (וועגן דעם וועט זיין די רייד שפעטער), אַז יעדער פאַרקערט-סעקסועלער באַזיצט אויך אַנאַטאָמישע שטריכן פון אַנדערן געשלעכט. קיין ריין „פסיכאָסעקסועלער הערמאַפראָדיטיזם" איז נישט בנימצא, מאַנסביילן, וועלכע פילן אַ געשלעכטלעכע נייגונג צו מענער, זענען אַפילו לויט זייער אויסערלעכער סטרוקטור פרוייש; פונקט אַזוי באַזיצן אויך יענע פרויען, וועלכע באַגערן זינלעך אַנדערע פרויען, פיזיש מאַנסביילשע שטריכן. דידאָזיקע אָנשויונג איז פון שטאַנדפונקט פון אַ שטרענגן פאַראַלעליזם צווישן פיזישן און פסיכישן אַ **זעלבסט פאַרשטענדלעכע** זאַך; איר אָנווענדונג פאָדערט פונדעסטוועגן די באַריקזיכטיקונג פון דעם אין צווייטן קאַפיטל דערמאָנטן פאַקט, אַז נישט אַלע טיילן פון **זעלביקן** אָרגאַניזם פאַרנעמען די גלייכע שטעלונג צווישן מ. און פ.; פאַרשידענע אָרגאַנען קאָנען זיין אין פאַרשידענעם גראַד מענלעך אָדער ווייבלעך. קורץ, **באַ דעם אינדיויד מיט פאַרקערטער סעקסועלער נייגונג איז תמיד פאַראַן אַ געוויסע אַנאַטאָמישע דערנענטערונג צום אַנדערן געשלעכט.**

שוין דאָס אַליין וואָלט גענוג געווען, כדי אָפצופרעגן די מיינונג, וואָס באַטראַכט דעם פאַרקערטן סעקסואַל-דראַנג אַלס אַן אייגנשאַפט, וועלכע איז דערוואָרבן געוואָרן דורכן געגע-

בענעם אינדיוויד אין משך פון זיין לעבן און האָט דערשטיקט דאָס נאָרמאַלע געשלעכטס-געפיל. אין אַזאַ מין דערוועזרבונג דורך אויסערלעכע אָנשטויסן אין משך פון אינדיווידועלן לעבן גלויבן די אָנגעזעענע פאָרשערס שרענק-נאָטסינג, קרעפעלין, פערע; פאַר אַזעלכע אָנשטויסן באַטראַכטן זיי אבסטינענץ פון נאָרמאַלן געשלעכטלעכן פאַרקער און באַוונדערס „פאַרפירונג". ווי-זשע איז דאַן געוועזן מיטן ערשטן פאַרפירער? שוין-זשע איז ער געוועזן אונטערגעלערנט פון גאָט-הערמאפראָדיטאָס גופא? מיר איז דידאַזיקע גאַנצע מיינונג נישט אַנדערש פאָרגעקומען, נאָר גלייך ווי עמיץ וואָלט געוואָלט דער-ווייזן, אַז די „נאָרמאַלע" סעקסועלע נייגונג פון טיפּישן מאַן צו דער טיפּישער פרוי איז אויך קינסטלעך דערוואָרבן געוואָרן, אַז זי איז אַ פּראָדוקט פון די אָנווייזונגען פון עלטערע חברים, וועלכע האָבן צופעליק אַמאָל אַנטדעקט דעם תענוג פון געשלעכטס-פאַרקער. פונקט ווי דער „נאָרמאַלער" ווערט געוויר גאַנץ פון זיך גופא, וואָס ס'איז אַזוינס אַ פרוי, אַזוי טרעט אויך אויף בײַ דער פּערזאָן מיט „פאַרקערטער סעקסועלער נייגונג" דער דראַנג צו פּערזאָנען פון זעלביקן געשלעכט גאַנץ פון זיך גופא, אין לויף פון זיין אינדיווידועלער אַנטוויקלונג, אַדאַנק יענע אָנטאָגענעטישע פּראָצעסן, וועלכע ווירקן זינט דעם מאָמענט פון געבורט איבערן משך פון גאַנצן לעבן. זעלבסטפאַרשטענדלעך, אַז ס'מוז אונטערקומען אַ געלעגנהייט, כדי די תאווה פון אויספירן האָמאָסעקסועלע אַקטן זאָל זיך קאָנען אַרויסווייזן, אָבער דידאָזיקע געלעגנהייט מאַכט נאָר אַקטועל דאָס וואָס ס'איז שוין פונלאַנג אין גרעסערן אָדער קלענערן גראַד פאַראַן געוועזן אין די אינדיווידן און בלויז געוואַרט אויף אַ תיקון.

אַז בײַ סעקסועלער אבסטינענץ (כדי נישט דורכצולאָזן דעם צווייטן כלומרשטן טעם פון פאַרקערטער סעקסואַל-עמפּינדונג) קאָן מען אַחוץ מאסטורבאַציע געפינען נאָך עפּעס אַן אַנדער אויסגאַנג, דאָס טאַקע וואָלטן די דערוועזרבונגס-טעאָרעטיקער געמוזט דערקלערן; אָבער דאָס שטרעבן פון מענטשן צו האָמאָסעקסועלע אַקטן און זייער אויס-

פּירונג דערקלערט זיך נאָר דערמיט, וואָס דידאָזיקע שטרעבונג ליגט שוין אין די איינגעבוירענע אייגנשאַפטן. אויך די העטעראָסעקסועלע צוציונג וואָלט מען דאָך געקאָנט אָנרופן „דערוואָרבענע", וויבאַלד מ'זאָל דאַרפן אַן אויסדריקלעכע קאָנסטאַטירונג, אַז, למשל, דער העטעראָסעקסועלער מאַנסביל מוז ערגיץ אַמאָל האָבן געזען אַ פרוי אָדער לכל־הפּחות אַ פרויען־בילד, כּדי זיך צו פאַרליבן.

ווער עס באַטראַכט דאָס פאַרקערטע געשלעכטס־געפיל פאַר דערוואָרבן, איז ענלעך צו יענעם מענטש, וועלכער וואָלט נאָר גענומען אין אַכט דעמדאָזיקן אומשטאַנד, און אויסגעשלאָסן דעם גאַנצן איינגעבוירענעם מהות פון אינדיוויד, בלויז פון וועלכן עס אַנטוויקלען זיך דאָך די באַשטימטע סיבות און ווירקונגען, כּדי צו מאַכן עפּעס אַ זייטיק נעשעניש פון אויסערלעכן לעבן אָדער עפּעס אַ „דערגאַנצונגס־תּנאַי", — פאַרן איינציקן פאַקטאָר פון דער גאַנצער דערשיינונג.

די פאַרקערטע סעקסועלע נייגונג איז פּונקט אַזוי ווייניק דערוואָרבן, ווי ווייניק זי איז געירשנט פון די עלטערן אָדער אבות, אָטאָ־דאָס האָט טאַקע קיינער נישט געפּרוּווט צו באַהויפּטן, מחמת דאָס וואָלט געווען אויפן ערשטן בליק סתירהדיק מיט דער גאַנצער דערפאַרונג; מ'האָט זיך אָבער באַמיט פאַרצושטעלן, אַז זי דרינגט אַרויס פון אַ דורכויס נעוורּאָפּאַטישער קאָנסטיטוציע, פון אַן אַלגעמיינער ירושהדיקער באַלאַסטונג, וועלכע קאָן זיך אויסדריקן בײַ דעם נאָכקומענדיקן דור דורך דער אָפּווייכונג פון די געשלעכטלעכע אינסטינקטן. מ'האָט צוגערעכנט די גאַנצע דערשיינונג צום געביט פון דער פּסיכאָפּאַטאָלאָגיע, מ'האָט זי באַטראַכט ווי אַ סימפּטאָם פון דעגענעראַציע, טראַקטירנדיק די מענטשן, וועלכע זענען אונטערגעוואָרפן דערדאָזיקער נייגונג, אַלס קראַנקע. הגם דידאָזיקע אויפפאַסונג ציילט יעצט שוין פיל ווייניקער אָנהענגער, איידער נאָך מיט עטלעכע יאָר צוריק, זינט איר פריערדיקער פאָרשטייער קראַפּט־עבינג האָט אין די שפּעטערדיקע אויפלאַגעס פון זיין „Psychopathia saxualis" זי שווייגנדיק אָנערקענט פאַר פאַלש, וועט פונדעסטוועגן זיין נישט איבעריק צו באַמערקן, אַז מענטשן מיט סעקסועלער אינווערסיע קאָנען

אין אַלעם איבעריקן זיין גאַנץ געזונט און, אָפּגעזען פון זייטיקע נעזעלשאַפטלעכע מאָמענטן, זיך פילן פונקט אַזוי גוט, ווי אַלע איבעריקע געזונטע מענטשן. און וויבאַלד מען פרעגט זיי, צי זיי ווינטשן זיך בכלל אין דערדאָזיקער הינזיכט צו זיין אַנדערש ווי זיי זענען, ענטפערן זיי זייער אָפט מיט ניין.

די אַלע אומגעלונגענע דערקלערונגס-פּרוּוון שטאַמען דערפון, וואָס מ'האָט לגמרי איזאָלירט די האָמאָסעקסואַליטעט. נישט באַמיענדיק זיך צו ברענגען זי אין פאַרבינדונג מיט אַנדערע פאַקטן. ווער עס באַטראַכט די „סעקסועלע אינווערסיעס" ווי עפּעס פּאַטאָלאָגיש, ווי עפּעס אַן עקלהאַפט-משונהדיקע גייסטיקע אַנאָמאַליע (דידאָזיקע אָנשויונג איז באַזונדערס סאַנקציאָנירט דורך די פיליסטערס), אָדער זעט גאָר אין איר אַ זינדיקע רגילות, אַלס פּועל-יוצא פון אַ פאַרשאָלטענער פאַרפירונג, דער דאַרף נעמען אין אַכט, ווי אומענדלעך פילע איבערגאַנג פירן פון מענלעכסטן זכר איבער ווייבלעכן מאַנסביל און לסוף איבער דעם מאַן מיט פאַרקערטער סעקסועלער נייגונג אַהין צום הערמאַפראָדיטיזם (hermaphrod. spurius et genuinus) און פון דאַנען איבער דער טריבאַדע, ווייטער איבער דער מענלעכער פרוי (virago) צו דער ווייבלעכער יונגפרוי (Virgo). די פּערזאָנען מיט פאַרקערטן סעקסועלן דראַנג (פון ביידערליי געשלעכטער) קאָן מען, אין הסכם מיט אונזער אָנשויונג, באַצייכענען אַלס אינדיווידועןן, בא וועמען דער ברוכצאָל a מאַכט אויס אַן ערך 0.5, במילא אונטערשיידט ער זיך נישט קיין סך פון a′ (זע זייט 25); זיי באַזיצן בכן אין אַ גלייכער שטופע אי מענלעכקייט, אי ווייבלעכקייט, אָפט מער ווייבלעכקייט, הגם זיי גייען אָן פאַר מאַנסבילן און פאַרקערט. מחמת דער נישט תמיד גלייכמעסיקער פאַרטיילונג פון דער סעקסועלער כאַראַקטעריסטיק איבערן גאַנצן קערפּער איז עס אַ זיכערע זאַך, אַז אַ גאַנץ גרויסע צאָל אינדיווידוען ווערן בלויז אויפן סמך פון זייערע פּרימערע מענלעכע סימנים פאַררעכנט צו יענעם געשלעכט, וועמען ס'אַנטשפּרעכן דידאָזיקע סימנים, הגם עס טרעט ערשט אין זיי שפּעטער אויף די descenses

testiculorum, אָדער עפּיספּאַדיע, היפּאָספּאַדיע אָדער אַצאָאָ-
ספּערמיע, הגם ס'זאָל ווערן ניכּר (באַם ווייבּלעכן געשלעכט)
Atresia Vagiaae. זיי אַלע באַקומען אַ מאַנסבּילשע דער-
ציונג, ווערן אַריינגעצויגן אין מיליטערדינסט, הגם באַ זיי איז
$a < 0.5$, $a' > 0.2$, אין הסכּם דערמיט געפינען אַזעלכע אינדי-
ווידוען זייער געשלעכטלעכע דערגאַנצונג פּלומרשט אויף דער-
זעלביקער זייט ד. ה. אויף דער, צו וועלכער זיי שיינען אַליין
צו געהערן, בשעת פּאַקטיש שטייען זיי שוין אויף דער קעגנ-
איבּערדיקער זייט.

איבּריקנס איז נישט פאַראַן קיין אינווערטירטער אינדיוויד,
וועלכער זאָל זיין **ב ל ו י ז** פּאַרקערט-סעקסועל (דערדאָזיקער
אומשטאַנד באַשטעטיקט מיין אויפפאַסונג, און ווערט אַפילו
ערשט דורך אים דערקלערט). אַלע זענען מתחילת **ב י ס ע ק ס ו ע ל**,
ד. ה. זיי קאָנען האָבּן געשלעכטלעכן פאַרקער אי מיט מאַנס-
בּילן, אי מיט פרויען. עס קאָן אָבער זיין, אַז זיי אַליין באַ-
מיען זיך שפּעטער וועגן אַן איינזייטיקער אויסבּילדונג פון גע-
שלעכט, אונטערגעבּנדיק זיך די איינפלוסן, וואָס ווירקן אין זיי
לטובת דער איינגעשלעכטלעכקייט, לסוף דערפירן זיי אין זיך צו
דער אויבער-שליטה פון העטעראָסעקסואַליטעט אָדער האָמאָסעק-
סואַליטעט, אָדער לאָזן זיך באַאיינפלוסן דורך דרויסנדיקע וויר-
קונגען, הגם די ביסעקסואַליטעט שטאַרבּט דורכדעם קיינמאָל
נישט אָפּ, — פאַרקערט, זי גיט גאַנץ אָפט צו וויסן וועגן איר
צייטווייליק צוריקגעשטויסענעם דאָזיין. זייער אָפט, דערעיקר אין
דער לעצטער צייט, האָט מען אָנגעוויזן אויפן צוזאַמענהאַנג פון
די האָמאָסעקסועלע דערשיינונגען מיט דעם ביסעקסועלן בוי פון
יעדן חיהשן און פלאַנצלעכן עמבּריאָן. דאָס נייע אין אונזער
פאָרשטעלונג פון דער זאַך איז דאָס, וואָס דער האָמאָסעקסו-
אַליזם באַטייט דאָ נישט קיין אומפולקאָמע אַנטוויקלונג, קיין
שוואַכע דיפערענצירונג פון געשלעכט, ווי דאָס איז אָנגענומען
אין אַנדערע פאָרשונגען ; אונזער שטאַנדפּונקט באַטראַכט בכלל
נישט די האָמאָסעקסואַליטעט אַלס אַנאָמאַליע, וועלכע טרעט-
אויף פאַראיינצלט אויפן פּאָן פון דער שוין גענצלען דורכגעפיר-
טער דיפערענצירונג פון געשלעכט. אַלס איבּערבּלייב פון אַ
פריערדיקער אומדיפערענצירטקייט. פאַרקערט, ער **פ אַ ר ר ע כ נ ט**

די האָמאָסעקסואַליטעט צו די געשלעכטלעכע אייגנשאַפטן פון די סעקסועלע מיטלשטופן אין זייער קאָנטינויִרלעכן צוזאַמענהאַנג מיט די סעקסועלע צווישנפאָרמען, וועלכע ער אָנערקענט פאַר די איינציק רעאַלע, באַטראַכטנדיק די עקסטרעמען נאָר אַלס אידעאַלע פאַלן. לויט דערדאָזיקער אָנשויונג זענען בכן אַלע באַשעפענישן גלייכצייטיק אי האָמאָסעקסועל, אי העטעראָסעקסועל.

די פאַר-נטיה פון איטלעכן מענטשלעכן וועזן צו האָמאָסעקסואַליזם, ווען אפילו אין אַ שוואַכער שטופע, אַנטשפּרעכנדיק דעם מער אָדער ווייניקער רודימענטער-געוואָרענעם אַנדערן געשלעכט, ווערט באַזונדערס קלאָר דערוויזן דורכן פאָלגנדיקן פאַקט. אין דעם עלטער פ אַ ר דער געשלעכטלעכער רייפקייט, ווען עס הערשט נאָך אַ פאַרהעלטענישמעסיקע געשלעכטלעכע אומדיפערענצירטקייט, ווען די אינערלעכע אויסטיילונג פון די קיים-דריזן האָט נאָך נישט אַרויסגעלייגט דעם אַנטשיידנדיקן חותם אויפן גראַד פון דער אייגנזייטיקער סעקסועלער אַנטוויקלונג, באַמערקט זיך יענע אַלגעמיינע דערשיינונג פון דער טרוימערישער „יוגנט-פריינטשאַפט", וועלכע איז נישט לגמרי אויסגעטון פון זינלעכן כאַראַקטער, אַזוי גוט בײַ ייִנגלעך, ווי בײַ מיידלעך.

ווער עס טרוימט נאָך זייער אויך אין שפּעטערדיקן עלטער וועגן „פריינטשאַפט" מיט דעם אייגענעם געשלעכט, בײַ דעם זענען שוין שטאַרק אויסגעדריקט די סימנים פון קעגנזעצלעכן געשלעכט; נאָך מער ניכּר איז די צוגעהעריקייט צו די געשלעכטלעכע צווישנפאָרמען בײַ מענטשן, וועלכע זענען באַגייסטערט פון דער חברשאַפט צווישן „ביידע געשלעכטער", פון די פריינטלעכע באַציונגען מיטן אַנדערן געשלעכט (וועלכער איז אין תּוך זייער אייגענער), אָן דער נויטיקייט צו וואַכן איבער זייערע געפילן, טרעטן זיי אַריין מיט אים אין חברישע באַציונגען, באַמיען זיך צו באַקומען צוטרוי, און ווילן אפילו אין דעמדאָזיקן „אידעאַלן", „ריינעם" פאַרהעלטעניש אַריינציען אויך אַנדערע, וועלכע ס'וואָלט בײַ עזעלכע באַדינגונגען אַ סך שווערער געווען צו בלייבן ריין.

ס'איז אויך בכלל נישט פאַראַן צווישן מענער קיין פריינטשאַפט, וועלכע זאָל נישט אַנטהאַלטן אין זיך עפּעס אַ סעקסועלן עלעמענט, הגם דאָס באַצייכנט לגמרי נישט דעם מהות פון דער פריינטשאַפט, און הגם דאָס סעקסועלע איז גיכער פּיינלעך און פשוט דערווידער דער אידעע פון דער פריינטשאַפט. אַלס גענוגנדיקער באַווייז פאַר דער ריכטיקייט פון דעראָזיקער מיינונג איז דאָס, וואָס מענער קניפּן נישט אָן צווישן זיך קיין פריינטשאַפט, וויבאַלד זייער אויסערלעכקייט דערוועקט נישט אין זיי קיין קעגנזייטיקע סימפּאַטיע, מחמת אַנדערש קאָנען זיי זיך קיינמאָל נישט נענטער צונויפקומען מיט איינאַנדער. ווייער פיל „באַליבטקייט", פּראָטעקציע, און נעפּאָטיזם צווישן מענער שטאַמען אַרויס פון אַזעלכע אָפט אומבאַוווסטזיניקע געשלעכטלעכע פאַרהעלטענישן.

דער סעקסועלער יוגנט-פריינטשאַפט אַנטשפּרעכט וואַרשיינלעך אַן אַנאַלאָגישע דערשיינונג באַ עלטערע מענער, ווען צוזאַמען מיט דער זקנהדיקער אַטראָפּיע פון די געשלעכטס-סימנים, וועלכע זענען איינזייטיק אַנטוויקלט אין רייפן עלטער, טרעט ווידער אויף די פאַרבאָרגענע אַמפּיסעקסואַליטעט. דאָס איז וואַרשיינלעך די סיבה, וואָס אַזויפיל מענער איבער 50 יאָר ווערן געריכטלעך געמשפּט פאַר באַגיין „אומזיטלעכקייטס-עברות".

לסוף באַמערקן זיך האָמאָסעקסועלע אַקטן בישט אין קיין קלענערער מאָס אויך באַ חיות. פּ. קאַרש האָט אויף אַ פאַרדינסטפולן אופן צונויפגעזאַמלט פיל אַזעלכע באַקאַנטע אין דער ליטעראַטור פאַלן. ליידער גיבן די פאָרשערס ווייניק מאַטעריאַל מכוח דעם גראַד „מענלעכקייט" און „ווייבלעכקייט" באַ דידאָזיקע חיות. פונדעסטוועגן קאָן גאָר קיין ספק נישט זיין, אַז מיר האָבן דאָ צו טון מיט אַ באַווייז, וואָס באַשטעטיקט די גילטיקייט פון אונזער געזעץ אויך פאַר דער חיות-וועלט. וויבאַלד מ'האַלט אָקסן אַ לענגערע צייט פאַרשפּאַרט, נישט צולאָזנדיק זיי צו קיין קי, קאָן מען ביי זיי מיט דער צייט באַמערקן פאַרקערטע געשלעכטס-אַקטן; אייניקע פון זיי, די ווייבלעכערע, פאַלן דערין אַריין פריער, די אַנדערע שפּעטער, אַ טייל

אפשר אויך קיינמאָל נישט. (גראָד בײַ בהמות איז פעסטגעשטעלט געוואָרן אַ גרויסע צאָל פון סעקסועלע צווישנפאָרמען). דאָס באַוויזט, אַז די נייגונג האָט שוין אין זיי געמוזט שטעקן, מערנישט פריער האָבן זיי זייער באַדערפעניש געקאָנט בעסער באַפרידיקן. די פאַרשפאַרטע אָקסן פאַרהאַלטן זיך טאַקע פונקט אַזוי, ווי דאָס קומט פאָר אויך צווישן מענטשן אין די תפיסות, אינטערנאַטן און קאָנוויקטן.

אין דעם פאַקט, וואָס די חיות, צווישן וועלכע עס עקזיסטירן אויך סעקסועלע צווישנפאָרמען, קענען נישט בלויז דעם אָנאַניזם (וועלכער קומט פאָר בײַ זיי, פונקט ווי בײַם מענטש), נאָר אויך דעם האָמאָסעקסואַליזם, זע איך אַ וויכטיקע באַשטעטיקונג פאַר דעם דאָ אויפגעשטעלטן געזעץ פון סעקסועלער צוציונג.

דאָס פאַרקערטע געשלעכטס-געפיל שטעלט אַזוינאָך מיט זיך נישט פאָר עפעס אַן אויסנאַם פון דעם נאַטורגעזעץ; נאָר איז מערנישט ווי איינס פון זיינע ספעציעלע פאַלן.

אַן אינדיוויד, וועלכער איז אומגעפער האַלב מאַנסביל, האַלב פרוי, פאַרלאַנגט, אין הסכם מיט אונזער געזעץ, אַלס זיין דערגאַנצונג אַן אַנדער פערזאָן, וואָס באַזיצט אין אַ גלייכן גראַד דיזעלביקע סימנים. דאָס איז די סיבה פון דער אויך אויף אַ דערקלערונג וואַרטנדיקער דערשיינונג, וואָס די פערזאָנען מיט פאַרקערטער געשלעכטס-נייגונג באַפרידיקן זייערע סעקסועלע באַדערפענישן תמיד נאָר צווישן זיך, און גאָר זעלטן פאַלט אַריין אין זייער קרייז עמיץ, וועלכער זוכט נישט דיזעלביקע פאָרם פון באַפרידיקונג — די סעקסועלע תשוקה איז תמיד אַ קעגנזייטיקע — און זי איז דער מעכטיקער פאַקטאָר, וואָס ווירקט, אַז די האָמאָסעקסואַליסטן זאָלן תיכּף דערקענען איינער דעם אַנדערן. פונדאַנען שטאַמט עס אויך, וואָס די „נאָרמאַלע" מענטשן האָבן כּלל קיין השגה נישט וועגן דער אומגעהויערער פאַרשפרייטונג פון האָמאָסעקסואַליזם, און אַפילו דער גרעסטער „נאָרמאַל-געשלעכטלעכער" הולטײַ פילט זיך פולשטענדיק באַרעכטיקט צו פאַראורטיילן אַזאַ מין נבלה, בעת ער ווערט פלוצים געוואָר וועגן עפעס אַ האָמאָסעקסועלן אַקט.

אַ געוויסער פּראָפעסאָר פון פסיכיאַטריע אין אַ דייטשישער אוניווערזיטעט האָט נאָך אין יאָר 1900 ערנסט פאָרגעשלאָגן, אַז מ'זאָל פשוט קאַסטרירן אַלע האָמאָסעקסואַליסטן.

די הייל־אופנים, מיט וועלכע מען באַמיט זיך היינט צו באַקעמפן די סעקסועלע אינווערסיע (וויבאַלד מ'האָט בכלל ערגיץ אונטערגענומען אַזעלכע פּרוּוון), זענען, וואָס אַן אמת, ווייניקער ראַדיקאַל, איידער יענע עצה, אָבער דאָך ווייזן זיי אַרויס אין זייער פּראַקטישער אָנווענדונג די פולשטענדיקע אומגענוגנדיקייט פון געוויסע טעאָרעטישע פאָרשטעלונגען וועגן האָמאָסעקסואַליזם. און אַזוי באַהאַנדלט מען היינט די האָמאָסעקסואַליסטן היפּנאָטיש, — דאָס געשעט דערעיקר, פאַרשטייט זיך, מצד די אָנהענגערס פון דער דערוואָרבונגס־טעאָריע: מען באַמיט זיך אויפן סוגעסטיוון וועג אין זיי איינצופלאַנצן די פאָרשטעלונג פון אַ פרוי און פון דער „נאָרמאַלער" אַקטיווער באַהעפטונג מיט איר און אויף אַזאַ אופן זיי צו דעם צוצוגעוווינען. די רעזולטאַטן פון דער היילונג זענען, אויף וויפל מ'איז זיך דערצו מודה, זייער מינימאַלע.

דאָס איז פון אונזער שטאַנדפּונקט אויס אויך גאַנץ פאַרשטענדלעך. דער היפּנאָטיזאָר צייכנט אָן זיין פּאַציענט דאָס טיפּישע (!) בילד פון אַ פרוי, וועלכע ווייזט זיך אים אויס, אַדאַנק זיין גאַנצער, איינגעבוירענער, אָבער אומבאַוווסטזיניקער, דורך סוגעסטיע נישט אָנגרייפבאַרער נאַטור, עפּעס אַ גרויליקע זאַך. מחמת זיין דערגאַנצונג איז נישט פ., און בחינם וועט דער דאָקטאָר אַוועקשיקן זיין פּאַציענט צו דער ערשטער בעסטער פאַר געלט קויפבאַרער גאַסנפרוי, כדי זיין קוראַציע, וועלכע האָט נאָר באַם פּאַציענט געקאָנט פאַרשטאַרקן דעם עקל צו דער „נאָרמאַלער" באַהעפטונג, אויף אַזאַ בכבודיקן אופן צו באַקרוינען. וועלן מיר זיך פרעגן, אין הסכם מיט אונזער פאָרמעל, ווער ס'וועט זיין די דערגאַנצונג פון אַזאַ סוביעקט? — וועט אין בעסטן פאַל דער ענטפער זיין אַזאַ: די סאַמע מענלעכסטע פרוי, די לעסבירין, די טריבאַדין. און פּאַקטיש וועט דידאָזיקע זיין די איינציקע פרוי, וועלכע קאָן צוציען דעם קאַפּויער־סעקסועלן, די איינציקע, וועמען ער וועט געפעלן. וויבאַלד־זשע

אַז „טעראַפּיע" פֿון דער פֿאַרקערטער סעקסועל-עמפּפֿינדונג מוז אומבאַדינגט זיין, וויבאַלד אויף איר אָנווענדונג אין געגעבענעם פֿאַל קאָן מען נישט מוותּר זיין, דאַן דאַרף מען, אויפֿן סמך פֿון אונזער טעאָריע, דעם קאַפּויערדיקן אוועקשיקן צו דער קאַפּויערדיקער, דעם האָמאָסעקסואַליסט — צו דער טריבאַדין. דער זין פֿון דאָזיקן פֿאָרשלאַג דאַרף נאָר זיין אַזאַ: לייכטער צו מאַכן פֿאַרביידן דאָס פֿאָלגן די נאָך היינט אין קראַפֿט שטייענדיקע (אין ענגלאַנד, דייטשלאַנד און עסטרייך) געזעצן אַנטקעגן די האָמאָסעקסועלע אַקטן; דידאָזיקע געזעצן זענען ממש אַ לעכערלעכקייט, צו וועמעס אָפּשאַפֿונג ס'וואָלטן אויך דידאָזיקע שורות געוואָלט מיטהעלפֿן. אין דער צווייטער טייל פֿון דערדאָזיקער אַרבעט וועלן מיר זיך באַמיען אויפֿצוקלערן, אַלמאַי די אַקטיווע, ווי די פּאַסיווע ראָל פֿון אַ מאַנסביל אין האָמאָסעקסועלער פּראָסטיטוציע ווערט געהאַלטן פֿאַר אַ גרעסערער חרפּה, איידער אין די סעקסועלע באַציונגען פֿון אַ מאַנסביל מיט אַ פֿרוי. פֿון עטישן שטאַנדפּונקט איז צווישן דידאָזיקעביידע דערשיינונגען — פֿאַר זיך גענומען — נישט פֿאַראַן קיין שום נפֿקא-מינא. נישט קוקנדיק אויף דער היינט באַליבטער פֿלוידעריי מכּוח די פֿאַרשידענע רעכט פֿאַר פֿאַרשידענע פּערזענלעכקייטן, עקזיסטירט פֿאָרט פֿאַר אַלע, וואָס טראָגט אַ מענטשלעך פּנים, נאָר איין גלייכע אַלגעמיינע עטיק, פּונקט אַזוי ווי ס'איז נאָר פֿאַראַן איין לאָגיק, און נישט קיין עטלעכע לאָגיקעס. לחלוטין אומווירדיק און סתּירהדיק מיט די פּרינציפּן פֿון שטראָפֿרעכט, וואָס באַשטראָפֿט נאָר דאָס פֿאַרברעכן, אָבער נישט די זינד, איז דאָס פֿאַרווערן דעם האָמאָסעקסואַליסט זיין אופֿן פֿון געשלעכטספֿאַרקער און דערלויבן די העטעראָסעקסועלע אַקטן, וויבאַלד ביידע שפּילן זיך אָפּ באַ דער גלייכער אויסמיידונג פֿון עפֿנטלעכן פֿאַרדראָס. לאָגיש וואָלט געווען איינציק און אַליין צו לאָזן די „קאַפּויערדיקע" געפֿינען באַפֿרידיקונג דאָרטן, ווי זיי זוכן זי: צווישן איינאַנדער (אויסמיידנדיק דאָ לחלוטין דעם שטאַנדפּונקט פֿון אַ ריינער הומאַניטעט און שטראָף-קאָדעקס, וואָס ווערט אויפֿגעפּאַסט נישט בלויז אַלס „אָפּשרעקנדיקן" סיסטעם פֿאַר סאָציאַל-פּעדאַגאָגישע צילן).

דידאָזיקע גאַנצע טעאָריע, זייענדיק דורכויס סתירהלאָז און פאַרמאַכט אין זיך, שיינט אָפּצושפּעגלען אַ מעגלעכקייט צו אַ פולשטענדיקער באַפרידיקנדיקער דערקלערונג פון די אַלע דערשיינונגען. מיר וועלן זיך אָבער ווענדן צו די פאַקטן, וועלכע ס'וועלן וואַרשיינלעך אַרויסשטעלן די קעגנער פון דער טעאָריע; זיי דאַרפן עס כלומרשט אומוואַרפן מיין סיסטעם, וואָס פאַררעכנט דידאָזיקע סעקסועלע „פּערווערסיע" צו די סעקסועלע צווישנפאָרמען, ווי אויך דאָס געזעץ גופא פון זייער געשלעכטס-פאַרקער. און באמת, עקזיסטירן בלי-ספק מאַנסבילן — פאַר די פרויען איז די אויבנגעבראַכטע דערקלערונג גאַנץ גענוגנדיק — וועלכע זענען זייער ווייניק פרוייש און אויף וועלכע עס איבן דאָך אויס פרויאָנען פון אייגענעם געשלעכט אַ גאָר שטאַרקע ווירקונג, אַ פיל שטאַרקערע איידער אויף אַנדערע מער ווייבלעכע מענער, אַ ווירקונג לסוף, וועלכע קאָן אָפט שטאַרקער זיין, איידער דער איינדרוק, וועלכן עפּעס אַ פרוי איז בכוח אויסצואיבן אויף יענע מענער. אַלבערט מאָלל זאָגט מיט רעכט: „פאַראַן האָמאָסעקסועלע הערמאַפראָדיטן, וועלכע שפירן אַ תשוקה צו ביידע געשלעכטער, אָבער וועלכע האָבן באַ יעדן געשלעכט ליב נאָר די טיפּישע אייגנשאַפטן פון דאָזיקן געשלעכט, און פון דער צווייטער זייט זענען פאַראַן אויך אַזעלכע פּסיכאָסעקסועלע (?) הערמאַפראָדיטן, וועלכע האָבן אין דעם אָדער אַנדערן געשלעכט נישט ליב זייערע טיפּישע אייגנשאַפטן, און פאַר וועמען זיי זענען גלייכגילטיק, טיילווייז אַפילו אָפּשטויסנדיק". אויפן דאָזיקן אונטערשיד באַציט זיך טאַקע די איבערשריפט פון דאָזיקן קאַפּיטל, וועלכע באַצייכנט דעם חילוק צווישן האָמאָסעקסואַליזם און פעדעראַסטיע. דידאָזיקע פונאַנדערטיילונג לאָזט זיך לייכט באַגרינדן: אַלס האָמאָסעקסואַליסט באַטראַכטן מיר דעמיעניקן טיפּ פון „געשלעכטלעכער פּערווערסיע", וועלכער גיט דעם יתרון זייער טעליאידע מענער און זייער אַרענאָידע פרויען; דער פעדעראַסט דערקעגן קאָן זיך ,יבן אין זייער מענלעכע מאַנסבילן, אָבער אויך אין זייער ווייבלעכע פרויען; דאָס לעצטע אויף אַזויפיל, אויף וויפל ער איז נישט קיין

פעדראַסט. פונדעסטוועגן וועט די נייגונג צום מענלעכן געשלעכט זיין בא אים שטאַרקער, איידער צום ווייבלעכן. די פראַגע מכוח דער סיבה פון פעדעראַסטיע בילדעט אַ פּראָבלעם פאַר זיך און בלייבט דורך דאָזיקער פאָרשונג לגמרי נישט דערליידיקט.

קאַפּיטל V.

כאַראַקטעראָלאָגיע און מאָרפאָלאָגיע.

בידוע, עקזיסטירט צווישן די פיזישע און פסיכישע עלעמענטן אַ וואָסער נישט איז קשר, און דערפאַר קאָן מען לכתחילה דערוואַרטן, אַז דער פּרינציפּ פון די סעקסועלע צווישנפאָרמען, וועלכער לאָזט זיך ברייט אויפווייזן אונטער מאָרפאָלאָגישע און פיזיאָלאָגישע פאַרהעלטענישן, איז מחויב צו געבן אַזעלכע רייכע רעזולטאַטן אויך אין דער פסיכאָלאָגיע. געוויס איז פאַראַן אויך אַ פסיכישער טיפּ פון מאַנסביל און פון דער פרוי (ווייניקסטנס שטעלן די ביז'אַהעריקע רעזולטאַטן די אויפגאַבע אויפצוזוכן אַזעלכע טיפּן), וועלכע די ווירקלעכקייט רעאַליזירט קיינמאָל נישט, מחמת זי איז אויסגעפילט מיט אַ רייכער שפע פון סעקסועלע צווישנפאָרמען אַזוי גוט אין גייסטיקער, ווי אין קערפּערלעכער הינזיכט. פאַראַן בכן די בעסטע אויסזיכטן, אַז אונזער פּרינציפּ וועט זיך באַשטעטיקן אויך אויף די **גייסטיקע** אייגנשאַפטן און באַלייכטן יענעם כאַאָטישן נעפּל, וועלכער פאַרהילט נאָך אַלץ פאַר דער וויסנשאַפט די פסיכאָלאָגישע אונטערשידן צווישן **די איינצלנע** מענטשן. דערמיט ווערט געמאַכט אַ טריט פאָרויס אין זין פון אַ דיפערענצירטער אויפפאַסונג אויך פון גייסטיקן מהות פון יעדן מענטש; מחמת וויסנשאַפטלעך וועט מען שוין מער נישט רעדן וועגן אַן **אומבאַדינגט מענלעכן אָדער ווייבלעכן כאַראַקטער** פון אַ געוויסער פערזאָן, נאָר מ'וועט לייגן אַכט און פרעגן וועגן דעם, וויפל מאַנסבילן און וויפל פרוי עס **שטעקט אין אַ געוויסן אינדיוויד**? האָט ער, אָדער האָט זי פון געגעבענעם אינדיוויד דאָס אָדער יענץ געטון, געזאָגט, געטראַכט? **אַן אינדיווידואַליזירנדיקע** באַשרייבונג פון אַלע מענטשן און פון אַלעם מענטשלעכן ווערט דערמיט פאַרלייכטערט. דער נייער מעטאָד פאַלט זיך צונויף

מיט דער אין אַריינפיר אָנגעוויזענער אַנטוויקלונגס-ריכטונג פון דער גאַנצער פאָרשונג: איטלעכע דערקענטעניש, אַרויסגייענדיק פון מיטל-אַלגעמיינע באַגריפן, שפרייט זיך פונאַנדער אין צוויי קעגנגעזעצטע ריכטונגען — און נישט בלויז אין דער זייט פון די אַלגעמיינסטע באַגריפן, נאָר צו דער סאַמע איינצלסטער, אינדיווידועלסטער דערשיינונג. דערויף איז באַגרינדעט די האָפענונג, אַז דער פרינציפ פון די סעקסועלע צווישנפאָרמען וועט דינען אַלס די שטאַרקסטע שטיצע פאַר דער נאָכנישט געלייזטער וויסנשאַפטלעכער אויפגאַבע פון אַ כאַראַקטעראָלאָגיע. דער פרוּוו אויפצוהייבן מעטאָדיש דעמדאָזיקן פרינציפ צו דער מדרגה פון אַ העוריסטישן גרונטגעזעץ אין דער „פסיכאָלאָגיע פון די אינדיווידועלע חילוקים” אָדער „דיפערענציעלער פסיכאָלאָגיע” דאַרף מהאי טעמא זיין באַרעכטיקט. די אָנווענדונג פונם פרינציפ לגבי די אויפגאַבן פון דער כאַראַקטעראָלאָגיע — דאָסדאָזיקע ביזאהער כמעט אויסשליסלעך דורך ליטעראַטן צעאַקערטע, וויסנשאַפטלעך נאָך גאַנץ פאַרוואָרלאָזטע פעלד — דאַרף מען אפשר נאָך מיט גרעסערער פרייד באַגריסן, מחמת ער איז אוממיטלבאַר נוגע אַלע כמותדיקע דערשיינונגס-שטופן; דאַרף מען דאָך אַפילו אין דער פסיכאָלאָגיע נישט מורא האָבן אָפּצוזוכן דעם פּראָצענט-אַנטהאַלט פון די עלעמענטן מ. און פ., וועלכע עס באַזיצט יעדער אינדיוויד. די אויפגאַבע ווערט נאָכנישט געלייזט מיטן אַנאַטאָמישן ענטפער אויף דער פראַגע מכּוח דער סעקסועלער שטעלונג פון אַן אָרגאַניזם צווישן מאַנסביל און פרוי און פאָדערט נאָך אין אַלגעמיין אַ באַזונדערע באַהאַנדלונג, ווען אַפילו מ'זאָל אין ס פּ ע צ י ע ל ע פ אַ ל ן באַמערקן מער אַנאַטאָמישע ענלעכקייטן אָדער אונטערשידן אין סעקסועלער היגזיכט. די ריכטיקייט פון דערדאָזיקער באַהויפּטונג דרינגט אַרויס שוין פון די אויספירן פון צווייטן קאַפּיטל מכּוח די אונטערשידן אין דעם גראַד מענלעכקייט אָדער פרוישקייט פון די איינצלנע קערפּערלעכע טיילן און אייגנשאַפטן פון איין און דעמזעלביקן אינדיוויד.

דאָס צוזאַמענזיין פון מענ.עכן און ווייבלעכן אין זעלביקן מענטש דאַרף מען דערביי נישט פאַרשטיין אַלס פו,שטענדיקע אָדער כמעטלעכע א י נ צ י ט י ק י י ט פון דעם און אַנדערן;

עלעמענט. דאָ איז אויסערגעוויינלעך וויכטיק צוצוגעבן איין באַמערקונג, וועלכע איז נישט בלויז אַן אויפקלערערישע אָנווייזונג פאַר דער ריכטיקער פסיכאָלאָגישער אָנווענדונג פון פרינציפּ, נייערט אויך אַ באַדייטונגספולע דערגאַנצונג פון די פריערדיקע אויספירונגען.

יעדער מענטש וואַקלט זיך אָדער אָסצילירט צווישן מאַנסביל און פרוי אין אים אַהין און אַהער. מעגן די וואַקלענישן זיין ביי איינעם אומנאָרמאַל גרויס, בײַ דעם אַנדערן כמעט אומבאַמערקלעך קליין, קומען זיי פונדעסטוועגן תמיד פאָר און אַנטפלעקן זיך, וויבאַלד זיי זענען באַדייטנדיקע, אויך דורך דער ענדערונג פון קערפערלעכן אויסזען פון די געגעבענע פערזאָנען. דידאָזיקע וואַקלענישן פון דער סעקסועלער כאַראַקטעריסטיק צעפאַלן זיך, ענלעך צו די וואַקלענישן פון ערד-מאַגנעטיזם, אויף רעגלמעסיקע און אומרעגלמעסיקע. די רעגלמעסיקע זענען קליינע וואַקלענישן, צ. ב. טייל מענטשן פילן זיך אין אָוונט מענלעכער, איידער אינדערפרי; אָדער זיי געהערן צום געביט פון גרעסערע און גרויסע פעריאָדן פון אָרגאַנישן לעבן, אויף וועלכע מ'האָט ערשט קוים אָנגעהויבן צו ווערן אויפמערקזאַם, און וועמעס אויספאָרשונג ס'איז מחויב צו וואַרפן אַ ליכט אויף אַ נאָך אומפאָרויסגעזעענער מענגע פון דערשיינונגען. די אומרעגלמעסיקע וואַקלענישן ווערן וואַרשיינלעך אַרויסגערופן דורך אויסערלעכע פאַקטאָרן, און קודם-כל דורך דעם סעקסועלן כאַראַקטער פון דער אַרומיקער סביבה. זיי זענען געוויס טיילווייז מחייב יענע מערקווירדיקע דערשיינונגען, וועלכע שפילן אַזאַ באַדייטנדיקע ראָליע אין דער פסיכאָלאָגיע פון המון, הגם מ'האָט זיי ביז אַהער נישט געשענקט די געהעריקע אויפמערקזאַמקייט. קורץ, די ביסעקסואַליטעט אַנטפלעקט זיך פסיכאָלאָגיש נישט אין איין מאָמענט, נאָר אין אַ גאַנצער ריי נאָכאַנאַנד מאָמענטן, דערביי איז אַלציינס, צי דערדאָזיקער צייטלעכער חילוק פון דער סעקסועלער כאַראַקטעריסטיק פאַלט אַרונטער דעם געזעץ פון פעריאָדישקייט אָדער נישט, צי די אָפנויגן אין דער זייט פון איין געשלעכט האָבן אַנדערע אַמפליטודן איידער די וואַקלענישן אין דער זייט

פון אַנדערן געשלעכט, אָדער צי איז דער וואַקל-בויגן פון דער מענלעכער פאַזע פונקט אַזאַ ווי פון דער ווייבלעכער פאַזע; (דער לעצטער פאַל איז לגמרי נישט קיין נויטווענדיקער, פאַר קערט, ער איז נאָר איינער צווישן אומצייליקע, גלייך מעגלעכע פאַלן).

מען קאָן בכן שוין פרינציפיעל, נישט דורכפירנדיק קיין שום פרווו, מודה זיין, אַז דער פרינציפ פון סעקסועלע צווישנפאָרמען דערמעגלעכט אַ בעסערע כאַראַקטעראָלאָגישע באַשרייבונג פון די אינדיווידן, מחמת ער פאָדערט אויף אָפצוזוכן דאָס פּראָצענטועלע פאַרהעלטעניש פון מענלעכן און ווייבלעכן עלעמענט אין יעדן איינצלנעם אינדיוויד, און צו באַשטימען דעם אמפּליטוד פון די וואַקלונגען, צו וועלכן עמיץ איז אויף ביידע זייטן פעיק. מיר זענען אָבער צוגעקומען צו אַ פראַגע, וועלכע פאָדערט אַ באַלדיקע אַנטשיידונג, מחמת דערפון איז כמעט איינגאַנצן אָפּהענגיק דער גאַנג פון דער ווייטערדיקער אונטערזוכונג. די פראַגע באַשטייט דערין, צי דאַרף די דאָזיקע אונטערזוכונג קודם-כל אויסמעסטן דאָס רייכע געביט פון די סעקסועלע צווישפאָרמען, די גאַנצע סעקסועלע פילערלייקייט אין דער גייסטיקער ספערע און דערגרייכן אין באַזונדערס נויטיקע פונקטן צו אַ מעגלעכסט גענויער באַשטימונג פון די פאַרהעלטענישן, אָדער זי זאָל נעמען פעסטשטעלן די סעקסועלע טיפּן, פאַרענדיקן די פּסיכאָלאָגישע קאָנסטרוקציע פון „אידעאַלן מאַנסביל“ און פון דער „אידעאַלער פרוי“, איידער מיר וועלן אונטערזוכן in concreto די פאַרשידענע מעגלעכקייטן פון זייער עמפּירישער פאַרייניקונג און איידער מיר וועלן אויספאָרשן, אויף וויפל די אויפן דעדוקטיוון וועג דערהאַלטענע בילדער אַנטשפּרעכן דער ווירקלעכקייט. דער ערשטער וועג פאַלט זיך צונויף מיט דער פּסיכאָלאָגישער אַנטוויקלונג, וועלכע עס נעמט תמיד אָן, לויט דער אַלגעמיינער אָנשויונג, דער לויף פון אונזערע געדאַנקען, מחמת די אידעען נעמען זיך פון דער ווירקלעכקייט, און די סעקסועלע טיפּן קאָנען געשעפּט ווערן נאָר פון דער אַליין רעאַלער סעקסועלער פילערלייקייט: דאָס וואָלט געווען דער אינדוקטיווער, אַנאַליטישער מעטאָד. דער צווייטער וועג וואָלט געהאַט

דעם יתרון לגבי דעם ערשטן מיט זיין פאָרמעל לאָגישער שטרענגקייט: ער וואָלט געווען דעדוקטיוו-סינטעטיש.

כ'האָב זיך נישט באַנוצט מיטן צווייטן מעטאָד מחמת דעם, וואָס יעדער קאָן לייכט און גאַנץ זעלבשטענדיק אָנווענדן די צוויי שוין דעפינירטע טיפּן אויף דער קאָנקרעטער ווירקלעכקייט, צו ברענגען אין איינקלאַנג טעאָריע און פּראַקטיק. אַחוצדעם (אַפילו ווען מיר זאָלן אָננעמען דעם היסטאָריש-ביאָגראַפישן אופן פון אונטערזוכונג, וועלכער ליגט אַגב מחוץ דער קאָמפּעטענץ פון מחבר) וואָלט מען געדאַרפט כסדר אויפסניי איבערחזרן דאָס געזאָגטע, און אַריינלאָזנדיק זיך אַזוינאָך אין פּרטים וואָלטן מיר פאַר דער טעאָריע גאָרנישט געווינען, וועקנדיק דעם גאַנצן אינטערעס לטובת די איינצלנע אינדיווידן. דער ערשטער אינדוקטיווער וועג איז אויך נישט אָנווענדבאַר, מחמת אין דאָזיקן פאַל וואָלט די מענגע איבערחזרונגען אויסגעפאַלן אויפן דערדאָזיקער טייל, וועלכע דאַרף אָפּוויקלען די טאַבעל פון די טיפּישע סעקסועלע קעגנזאַצן, דערביי וואָלט דער צוגרייטנדיקער שטודיום פין די סעקסועלע צווישנשטופן און די מיט אים פאַרבונדענע פּרעפּאַראַציע פון די טיפּן געווען פאַרן לייענער לאַנגווייליק און אומנוציק.

מ'האָט בכן געדאַרפט דורכפירן די איינטיילונג פון מיין אַרבעט פון אַן אַנדערן שטאַנדפּונקט.

היות ווי די מאָרפאָלאָגישע און פיזיאָלאָגישע דערפאָרשונג פון די סעקסועלע עקסטרעמען איז נישט געווען מיין אויפגאַבע, האָב איך נאָר דאָ באַהאַנדלט דעם פּרינציפּ פון די צווישנפאָרמען פון אַלע זייטן, ווי ער האָט אויסגעוויזן צו קאָנען ברענגען עפּעס אַן אויפקלערונג, ובכן אויך פון ביאָלאָגישן שטאַנדפּונקט. אַזוי־אַרום האָט די פאָרליגנדיקע אַרבעט אויך באַקומען איר געשטאַלט. די אויבנדערמאָנטע באַטראַכטונג פון די צווישנשטופן בילדעט איר ערשטע טייל, בשעת די צווייטע באַמיט זיך וואָס מעגלעך ברייטער און טיפער צו געבן דעם ריין-פּסיכאָלאָגישן אַנאַליז פון מ. און פ. די קאָנקרעטע פאַלן אָבער קאָן יעדער צונויפשטעלן זעלבשטענדיק, אָנווענדנדיק און פאַרגלייכנדיק זיי מיט די דאָרט דערוואָרבענע רעזולטאַטן און באַגריפן.

דידאַקטיקע צווייטע טייל וועט זיך נאָר זייער ווייניק שטיצן אויף די באַקאַנטע און גאַנגבאַרע מיינונגען וועגן די גייסטיקע אונטערשידן צווישן די געשלעכטער. דאָ פונדעסטוועגן וויל איך נאָר (בלויז פון פולשטענדיקייטס וועגן, נישט צושרייבנדיק דער זאַך קיין באַזונדערע חשיבות) בקיצור פאַרשטעלן עטלעכע פונקטן פון פסיכישן לעבן פון די סעקסועלע צווישנפאָרמען, פונקטן, וועלכע זאָלן בולטער מאַכן אין עטלעכע מאָדיפיקאַציעס בלויז געוויסע אַלגעמיין באַקאַנטע אייגנטימלעכקייטן, וועלכע קאָנען נאָך דאָ נישט אַרונטערגעצויגן ווערן אונטער קיין נענטערן אַנאַליז.

ווייבלעכע מאַנסבילן האָבן אָפט אַן אומגעוויינלעך שטאַרקע באַדערפעניש חתונה צו האָבן, מעגן זיי (כ'דערמאָן אָן דעם, כדי אויסצומיידן מיספאַרשטייענישן) זיין מאַטעריעל ווי גלענצנדיק אוועקגעשטעלט. זיי זענען עס טאַקע די, וואָס קוים קאָנען זיי נאָר, האָבן זיי כמעט תמיד זייער יונג חתונה. זיי האָבן באַזונדערס הנאה, ווינבאַלד זיי קאָנען האָבן פאַר אַ ווייב עפּעס אַ באַרימטע פרוי, אַ דיכטערין אָדער מאָלערין, אַ זינגערין, אָדער אַקטריסע,

ווייבלעכע מאַנסבילן זענען, אין הסכם מיט זייער ווייבלעכקייט, אויך קערפּערלעך אייטלער, איידער אַנדערע מענער. פאַראַן אויך „מענער", וועלכע גייען אַרויס אויפן שפּאַציר, כדי צו פילן, ווי מען באַוווּנדערט זייער אויסערלעכקייט — זייער פּנים מיט די פרוישע שטריכן, וועלכעס פאַרראַט על-פּי-רוב דעם מיין פון זיין בעל-הבית — און קערן זיך דערנאָך אום באַפרידיקטע אַהיים, דער פּראָטאָטיפּ פון אַזעלכע מאַנסבילן איז געוועזן נאַרציז. אַזעלכע פּערזאָנען זאָרגן אויסערגעוויינלעך וועגן פריזור, קליידונג, שוכוואַרג, וועש. זיי זאָרגן זיך וועגן דער מאָמענטאַנער האַלטונג פון זייער פיגור, וועגן דעם, ווי אַזוי זיי זעען אויס יעדן טאָג, וועגן די קלענסטע פּרטים פון זייער טואַלעט, זיי באַמערקן יעדן צופעליק געפאַלענעם בליק פון אַ דורכגייער און אָפט זענען זיי פונקט ווי פרויען קאָקעטיש אין גאַנג און אין די זשעסטן. דערקענען בײַ דער Virago (מענלעכער פרוי) באַמערקט זיך אָפט אַ פולע פאַרוואַרלאָזונג פון טואַלעט און מאַנגל פון קערפּער-פלעגע: זי ווערט

מיטן אָנטון פיל שנעלער פּאַרטיק, איידער וועלכער ס׳איז ווייב־לעכער מאָנסביל. דאָס גאַנצע „פּראַגמאַטישקייט״, ווי אויך טיילווייז די פרויען־עמאנציפּאַציע, שטאַמט פון דער איצטיקער פאַרמערונג פון די הערמאַפראָדיטן; דאָס אַלץ איז מער, איידער אַ „בלויזע מאָדע״. מ׳קאָן זיך תמיד פרעגן, אַלמאַי אַ געוויסע זאַך גייט אַריין אין דער מאָדע, און ס׳איז בכלל פאַראַן פיל ווייניקער „בלויזע מאָדע״, איידער עס מיינט דער צושויער מיטן אויבערפלעכלעכן קריטישן בליק.

וואָס מער אַ פרוי באַזיצט דעם עלעמענט פ. אַלץ ווייניקער וועט זי פאַרשטיין דעם מאָנסביל, אַלץ שטאַרקער פונדעסטוועגן וועט ער אויף איר ווירקן מיט זיינע געשלעכטלעכע אייגנטימלעכקייטן, אַלץ מער איינדרוק וועט ער אויף איר אויסאיבן אַלס מאָנסביל. דאָס איז נישט בלויז פאַרשטענדלעך אויפן סמך פון דעם דערמאָנטן געזעץ פון סעקסועלער צוציונג, נאָר עס האָט אויך זיין מקור דערין, וואָס די פרוי וועט אַלץ גיכער זיין בכוח צו באַנעמען איר היפּך, וואָס ריינער ס׳איז אין איר אויסגעדריקט די ווייבלעכקייט. פאַרקערט, וואָס מער אַ מאָנסביל האָט פון עלעמענט מ. אַלץ ווייניקער וועט ער פעיק זיין צו פאַרשטיין פ, אָבער אַלץ בולטער וועט ער זיך פאָרשטעלן די פרוי אין איר אינערלעכן מהות, איר ספּעציפישע ווייבלעכקייט. די אַזויגערופענע „פרויען־קענערס״, זענען על־פּי־רוב אַליין „פרויען״. ווייבלעכע מאָנסבילן קאָנען זיך זייער אָפט בעסער באַגיין מיט פרויען, איידער פולע מאָנסבילן, וועלכע לערנען זיך דאָס ערשט אויס נאָך לאַנגע דערפאַרונגען, אָדער ס׳רוב גאָר קיינמאָל נישט.

צו דידאַקטישע אילוסטראַציעס, וועלכע ווייזן אָנשוילעך׳ די אָנווענדבאַרקייט פון אונזער פּרינציפּ אין דער כאַראַקטעראָלאָגיע, צו די ביישפּילן, וועלכע זענען געשעפּט געוואָרן פון דער טריוויאַלער ספערע פון די טערציערע געשלעכטס־שטריכן, וויל איך נאָך צוגעבן עטלעכע נאָענט ליגנדיקע באַמערקונגען, וועלכע שיינען צו זיין נוצלעך פאַר דער פּעדאַגאָגיק. איך מיין, אַז די אַלגעמיינע אָנערקענונג פון דידאַקטיקע און אַנדערע פאַקטן, וועלכע האָבן אַ געמיינזאַמען יסוד, וואָלט געדאַרפט האָבן אַ גרויסע פּעולה אויף דער אינדיווידואַליזאַציע

פון דער דערציִונג יעדער שוסטער, וועלכער נעמט אַראָפּ אַ מאָס פון פוס, קען זיך בעסער אויף דער אינדיווידואַליזאַציע, איידער די הייִנטיקע פּעדאַגאָגן אין שול און היים, וועלכע קאָנען נישט דערגייִן צום לעבעדיקן באַוווסטזייִן פון דאָזיקן מאָראַלישן חוב. מחמת ביז איצטער דערציט מען די סעקסועלע צווישנפאָרמען (באַזונדערס צווישן די פרויִען) אין זינען פון אַ מעגלעכסט עקסטרעמער דערנענטערונג צום מאַנסבילשן אָדער ווייבלעכן אידעאַל; מ׳פירט דורך אַ גייסטיקע אָרטאָפּעדיע, אַ טאָרטור אין דער פולסטער באַדייטונג פון וואָרט. אָבער דערמיט ווערט נישט בלויז פאַרקלענערט די פילערלייקייט אין דער נאַטור, נאָר מען פאַרניכטעט נאָך פיל שפּראָצלען, וואָס וואָלטן געקאָנט שלאָגן וואָרצלען, אַנדערע קרומט מען אויס מיט אומנאַטירלעכער לאַגע, מען האָדעוועט געקינצלטקייט און פאַרקריפּלטקייט.

אַ לאַנגע צייט האָט די דערציִונג געווירקט אוניפאָרמירנדיק אויף אַלץ, וואָס איז געקומען אויף דער וועלט מיט מענלעכע אָדער ווייבלעכע געשלעכטס־אָרגאַנען. גאָר פרי פּאַקט מען אַרויף אויף די „יונגלעך״ און מיידלעך פאַרשידענע מלבושים, מ׳לערנט זיי באַזונדערע שפּילערייִען, מ׳ווענדט אויף זיי אָן אַ פולשטענדיק פאַרשידענעם עלעמענטאַר־אונטעריכט, אַלע אָן אויסנאַם מיידלעך לערנט מען האַנטאַרבעט א. א. וו. א. א. וו. די אַלע צווישנפאָרמען קומען דאָ נישט אין חשבון. אָבער ווי מעכטיק עס זענען די אינסטינקטן, די „דעטערמינאַנטן״ פון זייערע איינגעבוירענע נטיות, אין אַזעלכע באַוווּסטע ווענגס, ווייזט זיך אָפט אַרויס שוין פאַרן פעריאָד פון געשלעכטלעכער רייפקייט: פאַראַן יונגלעך, וועלכע שפּילן זיך זייער גערן מיט ליאַלקעס, לערנען זיך אויס בײַ זייערע שוועסטערן נייִען און העפטן, האָבן ליב אָנצוטון מיידלשע קליידער און מיט פאַרגעניגן רופן זיי זיך אָן מיט אַ ווייבלעכן נאָמען; פאַראַן ווידער מיידלעך, וועלכע מישן זיך צווישן יונגלעך, נעמען אָנטייל אין זייערע ווילדסטע שפּילן און ווערן אָפט אויך דורך זיי טראַקטירט פונקט ווי זייערסגלייכן, „חבריש״. אָבער די אונטערדריקטע דורך דערציִונג נאַטור טרעט אַרויס אויף דער ליכטשייִן צוזאַמען מיט דער געשלעכטלעכער רייפ־

קייט. מענלעכע פרויען שערן זיך קורץ די האָר, האָבן ליבער צו טראָגן פראַקטיש'קע מלבושים, שטודירן, טרינקען, רויכערן, קלעטערן אויף די בערג, ווערן ליידנשאַפטלעכע יעגע־רינס; ווייבלעכע מאַנסבילן פאַרלאָזן לאַנגע האָר, טראָגן בליו־זעס, ווייזן אַרויס פיל פאַרשטענדעניש פאַר די טואַלעט־ענינים פון פרויען, מיט וועלכע זיי זענען אימשטאַנד מיט גלייכן אינטערעס צו פירן חברישע שמועסן; זיי טרוימען טאַקע אָפט וועגן פריינטשאַפטלעכן פאַרקער צווישן די ביידע געשלעכטער, למשל, ווייבערישע סטודענטן וועגן „קאָלעגיאַלע באַציונגען" מיט די סטודענטינס א. א. וו.

אונטער דעם דרוק פון דער ניוועלירנדיקער דערציונג ליידן צוגלייך יונגלעך און מיידלעך. די ערשטע, אַדאַנק דער שאַבלאָניזירונג פון די זיטן, די לעצטע, צוליב זייער שפּעטער־דיקער משועבדקייט צו דיזעלביקע געזעץ־פאָרשריפטן. כ'האָב מורא, אַז מיין פאָדערונג בנוגע די מיידלעך וועט אָנטרעפן אויף אַ פיל פאַסיווערן ווידערשטאַנד אין די מוחות, איידער בנוגע די יונגלעך. דאָ דאַרף מען זיך קודם־כל גרינטלעך איבערצייגן אין דער גענצלעכער פאַלשקייט פון דער ווייט פאַרשפּרייטער, דורך מעכ־טיקע אויטאָריטעטן אונטערגעשטיצטער און אייביק איבערגעחזרטער מיינונג וועגן דער גלייכקייט פון אַלע „פרויען" („נישט פאַראַן קיין שום אונטערשיד, קיין שום אינדיווידואַליזאַציע צווישן פרויען; ווער עס קען איינע, קען אַלע"). אַמת צווישן די אינדיווידן, וועלכע שטייען נענטער צ. פ. איידער צו מ. (צווישן „פרויען") זענען בכלל נישט פאַראַן אַזוי פיל אונטערשידן און מעגלעכקייטן, ווי צווישן די איבעריקע — די גרעסערע פילערלייקייט צווישן די „זכרים" איז אַן אַלגעמיינער פאַקט נישט בלויז בײַ מענטשן, נאָר אויך אין גאַנצן זאָאָלאָגישן קיניגרייך, וואָס איז באַזונדערס גענוי באַאַרבעט געוואָרן דורך דאַרווין. דאָך זענען אויך צווישן פ. פאַראַן גענוג אונטערשידן. דער פּסיכאָלאָגישער גענעזיס פון דערדאָזיקער פאַלשער מיינונג דערקלערט זיך על־פי־רוב דורכדעם, וואָס יעדער מאַנסביל (זע קאַפּ. III) באַקענט אין זיין לעבן אויף אַן אינטימערן אופן בלויז אַ באַש־

זימטע גרופּע פון פּרויען, וועלכע האָבן, נאַטירלעכערווייז, פיל עמיינזאַמע שטריכן צווישן זיך. אָפטמאָל הערט מען אויך פון פרויען, צוליב דער זעלביקער סיבה און מיט נאָך ווייניקער גרונט: „די מענער זענען איינער ווי דער אַנדערער". דערמיט דערקלערן זיך, מילד גערעדט, די דרייסטע באַהויפּטונגען פון פיל פּרויען-רעכטלערינס וועגן דעם מאַנסביל, בנוגע זיין כּלומרשט-אומריכטיקער העכערקייט. דאָס דערקלערט זיך טאַקע דורכדעם, סאַראַ מאַנספערשוינען זיי איז געראָד אויסגעקומען קענען צו לערנען.

אין די פאַרשידענע שטופן פון באַזאַמענזיין פון די עלעמענטן מ. און פּ. אין איין אָרגאַניזם, נעמלעך דאָרטן, ווו מיר האָבן געפונען דעם הויפּט-פּרינציפּ פון דער גאַנצער וויסנשאַפטלעכער כאַראַקטעראָלאָגיע, זע איך אַ גאָר וויכטיקן פאַקט פאַר דער ספּעציעלער פּעדאַגאָגיק.

די כאַראַקטעראָלאָגיע פאַרהאַלט זיך לגבי דער פּסיכאָלאָגיע — וועלכע אָנערקענט אייגנטלעך בלויז די פּסיכאָלאָגישע „אַקטואַליטעטס-טעאָריע" — ווי די אַנאַטאָמיע לגבי דער פיזיאָלאָגיע. נאָר היות ווי זי וועט תּמיד בלייבן אַ טעאָרעטישע און פּראַקטישע באַדערפעניש, איז נויטווענדיק, אומאָפּהענגיק פון איר דערקענטעניש-טעאָרעטישע יסודות און איר אָפּגרעניצונג פון דעם געגנשטאַנד פון דער אַלגעמיינער פּסיכאָלאָגיע, צו פאָרשן די פּסיכאָלאָגיע פון די אינדיווידועלע דיפערענצן. ווער ס'איז אַן אָנהענגער פון דער טעאָריע פון פּסיכאָפיזישן פּאַראַלעליזם, דער וועט איינשטימען מיט די פּרינציפּיעלע הנחות פון אונזער ביזאַהעריקער באַהאַנדלונג, אַז היות ווי די פּסיכאָלאָגיע אין ענגערן זינען און די פיזיאָלאָגיע (פון צענטראַלן נערוון-סיסטעם) זענען פאַר אים פּאַראַלעלע וויסנשאַפטן, אַזוי מוז אויך די כאַראַקטעראָלאָגיע האָבן פאַר אַ שוועסטער די מאָרפאָלאָגיע. און אינדעראמתן, פון דער פאַרבינדונג פון אַנאַטאָמיע און כאַראַקטעראָלאָגיע, פון זייער קעגנזייטיקער אָנרעגונג, דאַרף מען דערוואַרטן גרויסע רעזולטאַטן אין דער צוקונפט. אין דערזעלביקער צייט וועט דערדאָזיקער קשר געבן אין די הענט פון דער פּסיכאָלאָגישער דיאַג-

נאָסטיק, וועלכע איז אַ נייטווענדיקער תּנאי פון יעדער אינדיווידואַליזירנדיקער פּעדאַגאָגיק, אומשאַצבאַרע הילפסמיטלען. דער פּרינציפּ פון די סעקסועלע צווישנפאָרמען, און נאָכמער דער מעטאָד פון מאָרפאָלאָגיש-כאַראַקטעראָלאָגישן פּאַראַלעליזם אין זיין ברייטער אָנווענדונג עפנט אונז דעם אויסבליק אויף יענער צייט, ווען ס'וועט געלייזט ווערן די אויפגאַבע, וועלכע פלעגט תּמיד צוציען אַזעלכע באַדייטנדיקע גייסטער און איז דאָך פאַרבליבן אומגעלייזט, ווען די פיזיאָנאָמיק וועט לסוף קאָנען דערגרייכן דעם כּבוד פון אַ וויסנשאַפטלעכער דיסציפּלין.

די פראַגע פון דער פיזיאָנאָמיק שטעלט מיט זיך פאָר דעם פּראָבלעם פון אַ שטענדיקער משועבדקייט פון רוענדיקן פּסיכישן צום רוענדיקן קערפּערלעכן, פּונקט אַזוי ווי דער פּראָבלעם פון פיזיאָלאָגישער פּסיכאָלאָגיע באַשטייט אין דער געזעצמעסיקער משועבדקייט פון באַוועגטן פּסיכישן צום באַוועגטן קערפּערלעכן (מיר רעדן נישט דערביי וועגן קיין ספּעציעלער מעכאַניק פון די נערוון-פּראָצעסן). דער ערשטער איז אין אַ געוויסער מאָס סטאטיש, דער צווייטער גיכער ריין דינאַמיש. פּרינציפּיעל אָבער האָבן זיי ביידע מער אָדער ווייניקער גלייכע באַרעכטיקונג. עס איז בכן אין מעטאָדישער ווי אין זאַכלעכער הינזיכט אַ גרויסע עוולה צו באַטראַכטן די באַשעפטיקונג פון דער פיזיאָנאָמיק, מחמת אירע אומגעהויערע שוועריקייטן, פאַר אַזאַ אומסאָלידער עובדא, ווי דאָס געשעט יעצט – מער אומבאַוווסטזיניק, איידער באַוווסטזיניק – אין די וויסנשאַפטלעכע קרייזן און ווי דאָס האָט פּאַסירט, למשל מיט די דורך מעביוסן באַנייטע גאללס פּרוון אויסצוגעפינען די פיזיאָנאָמיע פון דעם געבוירענעם מאַטעמאַטיקער. וויבאַלד ס'איז מעגלעך לויט דער אויסערלעכקייט פון אַ מענטש, וועלכן מ'האָט נישט געקענט, צו זאָגן זייער פיל ריכטיקס וועגן זיין כאַראַקטער בלויז אויפן סמך פון אַן אוממיטלבאַרן איינדרוק – און פאַראַן מענטשן, וועלכע באַזיצן דידאָזיקע פעיקייט אין אַ הויכן גראַד – דאַרף מען נישט באַטראַכטן פאַר קיין אוממעגלעכע זאַך דאָס שאַפן אויפן דאָזיקן געביט אַ וויסנשאַפטלעכן סיסטעם. עס האַנדלט זיך בלויז אין דער באַגריפלעכער

אויפקלערונג פון געוויסע שטאַרקע געפילן, (גראָב זיך אויס־רריקנדיק) אין דעם דורכלייגן אַ קאַבעל צו דעם שפּראַך־צענטער; נאָר אַזאַ אויפגאַבע איז, וואָס אַן אמת, אַ גאָר שווערע.

איבריקנס, וועט נאָך לאַנג דויערן, ביז די אָפיציעלע וויסנשאַפט וועט אויפהערן צו באַטראַכטן די באַשעפטיקונג מיט דער פיזיאָגנאָמיק אַלס עפּעס אוממאָראַליש. מען מעג זיין אַן איבערצייגטער אָנהענגער פון פּסיכאָפיזישן פּאַראַלעליזם און פאָרט צו האַלטן די פיזיאָגנאָמיסטן פאַר פאַרלוירענע מענטשן, פאַר שאַרלאַטאַנעס, ווי דאָס איז געשען נאָך גאָר נישט לאַנג מיט די פאָרשער אויפן היפּנאָטישן געביט; הגם ס'איז נישט פאַראַן קיין מענטש, וועלכער זאָל אומבאַוווסטזיניק נישט זיין קיין פיזיאָגנאָמיקער, נישטאָ קיין באַדייטנדיקער מאַן, וועלכער זאָל עס נישט זיין באַוווסטזיניק. מיט דעם ווערטל: „דאָס זעט מען אים אָן דער נאָז אָן” באַנוצן זיך אויך מענטשן, וועלכע האַלטן כלל נישט די פיזיאָגנאָמיק פאַר קיין וויסנשאַפט, און דאָס בילד פון אַ באַדייטנדיקער פערזענלעכקייט, ווי אויך די פאָטאָגראַפיע פון אַ מערדער, אינטערעסירט גאָר שטאַרק אויך די אַלע, וועלכע האָבן אַפילו דאָס וואָרט „פיזיאָגנאָמיק” קיינמאָל נישט געהערט.

אין דער איצטיקער צייט, בעת די ליטעראַטור איז ממש פאַרפלייצט מיט די פאַרהעלטענישן פון פּסיכישן צום פיזישן, בעת דער לאָזונג פון אַ קלייניקער אָבער דרייסטער און אַלץ וואַקסנדיקער מחנה „קעגנזייטיקע ווירקונג”! ווערט אַנטקעגנגע־שטעלט דעם אַנדערן לאָזונג פון אַ קאָמפּאַקטער מערהייט: „פּסיכאָלאָגישער פּאַראַלעליזם”! — וואָלט געווען אַ נוצלעכע זאַך צו ווענדן די אויפמערקזאַמקייט אויף די דערמאָנטע פאַר־העלטענישן. מען וואָלט זיך דאַן, אמת, געדאַרפט שטעלן די פראַגע, צי איז נישט די הנחה פון אַן אַנט־שפּרעכנדיקייט צווישן פּסיכישע און פיזישע דערשיינונגען — אַ ביזאַהער פאַרזענע אַפּריאָרישע, סינטעטישע פונקציע פון אונזער דענקען; מיר לכל־הפחות ווייזט זיך אויס וואָרשיינלעך, אַז יעדער מענטש אָנערקענט די פיזיאָגנאָמיק, אָנווענדנדיק

זי אומאָפּהענגיק פון וועלכער ס׳איז דערפאַרונג. הגם קאַנט האָט נישט באַמערקט דעמדאָזיקן פאַקט, באַשטעטיקט דאָס פונדעסטוועגן די ריכטיקייט פון זיין אויפפאַסונג, אַז דאָס פאַרהעלטעניש פון די פּסיכישע צו די גייסטיקע דערשיי־נונגען לאָזט זיך ווייטער וויסנשאַפטלעך נישט דערווייזן. דער פּרינציפּ פון אַ געזעצמעסיקן קשר פון פּסיכישן מיטן חומרדיקן מוז דעריבער אַלס פאָרשונגס־יסוד היוריסטיש אַקצעפּטירט ווערן, און דער מעטאַפיזיק און רעליגיע שטייט פאָר אויסצוגעפינען נאָך נעענטערע באַשטימונגען בנוגע דעם כאַראַקטער פון דאָזיקן צוזאַמענהאַנג, וועמעס פאַקטישע מציאות איז אַפּריאָרי באַקאַנט איטלעכן מענטש.

אַלצאיינס, צי מ׳וועט צונויפבינדן די כאַראַקטעראָלאָגיע מיט דער מאָרפאָלאָגיע, אָדער נישט, וואָלט פאַר איר גופא, ווי אויך פאַרן רעזולטאַט פוןביידנס קאָאָרדינירטן שטודיום, פאַר דער פיזיאָגנאָמיק, זייער וויכטיק געווען צו אָנערקענען, אַז די כמעט לגמרדיקע פרוכטלאָזיקייט פון די ביזאַהעריקע פרוון צו באַגרינדן דידאָזיקע וויסנשאַפטס־צווייגן וואָרצלט טיף אין דער טבע גופא פון אַזאַ שווערער אונטערנעמונג, און אַז אויך דעם דוחק אין אַ געהעריקן מעטאָד דאַרף מען צושרייבן צו די סיבות פון דערדאָזיקער דערפאָלגלאָזיקייט. די הנחה, וועלכע איך אַנטוויקל און שלאָג שפּעטער פאָר במקום אַזאַ מעטאָד, איז געווען מיין טרייער וועגווייזער דורך פיל לאַבירינטן; נישט וועלנדיק זוימען מער, שטעל איך זי פאָר דער אַלגעמיינער אָפּשאַצונג.

טייל מענטשן האָבן ליב הינט אוןליידן נישט קיין קעץ, אַנדערע קוקן זיך גערן צו צום שפּיל פון די קעצלעך, און ער הונט איז פאַר זיי אַן עקלהאַפטע חיה. לגבי אַזעלכע דער־שיינונגען פלעגט מען זיין, און מיט פיל רעכט, זייער שטאָלץ, וואָס מ׳האָט די געלעגנהייט צו שטעלן די פראַגע: פאַרוואָס האָט איינער ליבער קעץ, און דער אַנדערער—הינט? פאַרוואָס פאַרוואָס?

אָבער דאָס אַוועקשטעלן דידאָזיקע פראַגע ווייזט זיך מיר גראָד דאָ אויס אַמווייניקסטן פרוכטבאַר. איך האַלט נישט, אַז

יום, און בפרט מאך, זענען גערעכט געווען, ווען זיי האָבן
נישט אָנערקענט קיין באַזונדערן אונטערשיד צווישן גלייכ-
צייטיקער און נאָכאַנאַנדערדיקער קויזאַליטעט.
געוויסע אומצווייפלהאַפטע פאָרמעלע אַנאַלאָגיעס ווערן דאָ שטאַרק
איבערגעטריבן, כדי אונטערצוהאַלטן דעם וואַקלדיקן בנין פון
דעם סיסטעם. דאָס פאַרהעלטעניש פון צוויי דערשיינונגען,
וועלכע פאָלגן רעגלמעסיק נאָך אייגאַנדער אין דער צייט, קאָן
מען לחלוטין נישט אידענטיפיצירן מיט אַ רעגלמעסיקער פונק-
ציאָנעלער באַציונג פון פאַרשידענע גלייכצייטיקע עלעמענטן:
אינדעראמתן האָבן מיר נישט קיין רעכט צו רעדן וועגן צייט-
עמפינדונגען און זיי אַוועקשטעלן קאָאָרדינירט מיט אַנדערע
חושים. און ווער עס האַלט באמת דעם צייט-פּראָבלעם פאַר
געלייזט, אידענטיפיצירנדיק די צייט מיטן שעה'ן-ווינקל פון
דער ערד, דער באַמערקט ווייניקסטנס נישט דאָס, אַז אַפילו
אין פאַל, ווען די ערד זאָל זיך פּלוצים נעמען דרייען אַרום
איר אַקס מיט אומגלייכמעסיקער געשווינדקייט, וואָלטן מיר
פונדעסטוועגן פאַרבליבן בײַ אונזער אַפּריאָרישער הנחה פון אַ
גלייכמעסיקן צייט-לויף. דאָס אונטערשיידן די צייט פון די מאַ-
טעריעלע דורכלעבונגען, אויף וועלכער עס שטיצט זיך די פּו-
נאַנדערטיילונג פון דער נאָכאַנאַנדיקער און גלייכצייטיקער אָפּ-
העניקייט, און צוזאַמען דערמיט די פראַגע וועגן דער סיבה
פון די פאַרענדערונגען, די פראַגע פאַרוואָס, זענען דאַן
באַרעכטיקט און פּרוכטבערענגנדיק, בעת באַדינגנדיקע און באַ-
דינגטע דערשיינונגען טרעטן אויף נאָכאַנאַנד אין צייטלעכן
משך. אין דעם אויבנגעבראַכטן ביישפּיל פון אינדיווידועל-
פּסיכאָלאָגישן פּראָבלעם וואָלט מען געדאַרפט פון שטאַנדפונקט
פון עמפּירישער וויסנשאַפט, וועלכע דערקלערט בשום אופן נישט
דאָס רעגלמעסיקע צוזאַמענזיין פון איינצלנע שטריכן אין אַ
געוויסן קאָמפּלעקס מיט דער מעטאַפיזישער סובסטאַנץ,
נישט אַזויפיל פאָרשן פאַרוואָס, נייערט קודם-כל אונטערזוכן:
מיט וואָס נאָך אונטערשיידן זיך די ליבהאָ-
בער פון הינט און קעץ צווישן זיך?
דאָס צוגעווינען זיך אויפצוזיכן נאָך אַנדערע פאַראַ-
גענע אונטערשידן צווישן די זיך אין רו-צושטאַנד געפינענדיקע

זאַכן, ווײַבאַלד מ'האָט נאָר באַמערקט איין אונטערשייד צווישן
זיי, קאָן, מיין איך, נישט בלויז ברענגען אַ גרויסן נוצן דער
כאַראַקטעראָלאָגיע, נאָר אויך דינען דער ריינער מאָרפאָלאָגיע
און אַזוינערנאָך ווערן נאַטירלעכערווייז דער מעטאָד פון דער
פיזיאָנאָמיק, אַלס זייער פאַרבינדונג. שוין אַריסטאָטעל
האָט באַמערקט, אַז די שינויים פון פיל שטריכן טרעטן קיינמאָל
נישט אויף באַ די חיות אומאָפּהענגיק פון איינאַנדער. שפּעטער
האָבן, צוערשט כּידוע קיוויע, דערנאָך זשאָפרואַ-
סט. הילער און דאַרווין געווידמעט דידאָזיקע דער-
שיינונגען פון „קאָרעלאַציע” אויסשעפּנדיקע שטודיעס. די
עקזיסטענץ פון באַשטענדיקע באַציונגען לאָזט זיך דאָ און דאָרט
לייכט דערקלערן מיט איין איינהייטלעכן צוועק: טעלעאָלאָגיש
דאַרף מען, למשל, דערוואַרטן, אַז דאָרט ווו דער פאַרדייונגס-
קאַנאַל איז צוגעפּאַסט צו פלייש-נאַרונג, מוזן פאַראַן זיין קיי-
אַפּאַראַטן און אָרגאַנען צום אויפכאַפּן דעם רויב. פאַרוואָס
אָבער האָבן כמעט אַלע מעלה-גרה-חיות טאָפּעלע קאָפּיטעס און
די זכרים — הערנער, אַלמאי איז די אימוניטעט קעגן גע-
וויסע גיפטן באַ טייל חיות תמיד פאַרבונדן מיט אַ באַשטימטער
האָר-פאַרב, פאַרוואָס האָבן די טויבן מיט קורצן שנאָבל קליי-
נינקע פיס, און מיט לאַנגן שנאָבל — גרויסע פיס, אָדער פאַר-
וואָס זענען ווייסע קעץ מיט בלאָע אויגן כמעט אַלע אָן אויס-
נאַם בלינד — די אַלע רעגלמעסיקייטן, וועלכע עקזיסטירן לעבן
איינאַנדער קאָן מען נישט דערקלערן מיט אַ באַשיינפּערלעכער
סיבה און אויך נישט באַגרייפן פון שטאַנדפּונקט פון איין איינ-
הייטלעכן צוועק. דערמיט איז נאַטירלעך נישט געזאָגט, אַז די
פאָרשונגען דאַרף זיך שוין אויף אייביק פּרינציפּיעל באַגענו-
גענען מיט דער בלויזער קאָנסטאַטירונג פונם פאַקט פון אַ
תּמידיקן באַזאַמענזיין פון געוויסע שטריכן. מחמת דאָס וואָלט
געווען אַזוי, ווי ווען עמיצער זאָל נעמען באַהויפּטן, אַז ס'איז
זייער ווינשאַפטלעך צו קאָנסטאַטירן אַזאַ פאַקט: „ווײַבאַלד
איך וואַרף אַריין אין אויטאָמאַט אַ מטבע, וועט אַרויספאַלן אַ
שאַכטל שוועבעלעך”, און דאָס, וואָס גייט אַריבער דידאָזיקע
גרענײַץ, איז שעדלעכע מעטאַפיזיק, און רעזיגנאַציע איז דאָס
קריטעריום פון דעם עכטן פאָרשער. אַזעלכע מיני פּראָבלעמען,

פונוואַנען עס שטאַמט, וואָס לאַנגע קאָפּ-האָר און צוויי נאָרמאַלע אייערשטאָקן געפינען זיך כמעט אויסנאַמסלאָז פאַרייניקט אין דעמזעלביקן מענטש. זענען פון דער גרעסטער באַדייטונג; אָבער זיי געהערן טאַקע נישט צום געביט פון מ אָ ר פ אָ ל אָ ג י ע, נאָר צו דער פ י ז י אָ ל אָ ג י ע. ס'קאָן זיין, אַז דער צ י ל פון אַן אידעאַלער מאָרפאָלאָגיע וועט זיך לאָזן טרעפלעך באַצייכענען מיט דער אָנשויונג, אַז אין איר דעדוקטיוו-סינטעטישער טייל דאַרף זי נישט נאָכקריכן אין די ערד-לעכער און נישטערן אין דער טיפעניש פון ים נאָך יעדן איינצלנעם עקזיסטירנדיקן מין און אונטערמין — דאָס וואָלט געווען די וויסנשאַפטלעכקייט פונם פּאָסטמאַרקן-זאַמלער, — נאָר זי איז מחויב פון איכותדיק און כמותדיק באַשטימטע טיילן צו קאָנסטרוירן דעם גאַנצן אָרגאַניזם נישט אויפן יסוד פון דער אינטויציע, ווי דאָס האָט געקאָנט טון אַ ק י וו י ע, נאָר מיט דער הילף פון שטרענגע באַווייזן, גענומענע פון דערפאַרונג. אַ גענוי אויסגעפאָרשטער אָרגאַניזם וואָלט געקאָנט געבן דערדאָזיקער צוקונפטיקער וויסנשאַפט אַ נייע, אומווילקירלעכע, און מיט דער פולער גענויקייט באַשטימטע אייגנשאַפט. אין דער שפּראַך פון אונזער הייַנטיקער טערמאָדינאַמיק וואָלט עס זיך געלאָזט אויך גוט אויסדריקן מיט דער פאָדערונג, אַז לויט אַזאַ דעדוקטיווער מאָרפאָלאָגיע וואָלט דער אָרגאַניזם געדאַרפט באַזיצן אַן ענדלעכע צאָל פון „פרייהייטס-גראַדן".

אַזאַ איז די לאָגישע באַדייטונג פון דעם קאָרעלאַציע-פּרינציפּ אין דער ביאָלאָגיע: ער ווייזט זיך אַרויס אַלס די אָנווענדונג פון דעם פונקציאָנעלן באַגריף אויף אַלע לעבעדיקע וועזנס, און דערפאַר איז אויף דער מעגלעכקייט פון זיין אויסברייטונג און פאַרטיפונג באַגרינדעט די האָפענונג פון אַ טעאָרעטישער מאָרפאָלאָגיע. די קויזאַלע פאָרשונג איז דערמיט נישט אויסגעשלאָסן, נאָר טאַקע ערשט אָנגעוויזן אויף איר אייגנטלעכסטן געביט. אין דער א י ד י אָ פּ ל אַ ז מ ע וועט זי מוזן אויסגעפינען די סיבות פון דידאָזיקע דערשיינונגען, אויף וועלכע עס שטיצט זיך דער קאָרעלאַציע-פּרינציפּ.

די מעגלעכקייט פון אַ פּסיכאָלאָגישער אָנווענדונג פון פּרינציפּ פון קאָרעלאַטיווער אומענדערונג ליגט אין דער

„דיפערענציעלער פסיכאָלאָגיע", ד. ה. אין דער לערע וועגן די פ ס י כ אָ ל אָ ג י ש ע פ אַ ר ש י ד נ ק י י ט ן. און די איינדייטיקע פאַרבינדונג פון אַנאַטאָמישן בוי און גייסטיקן כאַראַקטער וועט זיין די אויפגאַבע פון דער ס ט אַ ט י ש ע ר פ ס י כ אָ - פ י ז י ק אָ ד ע ר פ י ז י אָ נ אָ מ י ק.

דער פאָרשונגס-כלל פון אַלע דריי קענטעניש דאַרף זיין די פראַגע, מיט וואָס אונטערשיידן זיך נאָך צוויי אינדיווידן, וועלכע ווייזן זיך אויס פאַרשידן אין וועלכער ס'איז באַציונג. דער דאָ געפאָדערטער פראַגע-אופן שיינט מיר צו זיין דער איינציק דענקבאַרער „Methodus inveniendi", אַ מין ars magna פון יענע קענטעניש, מיט וועלכן ס'דאַרף זיין דורכגעדרינגען די גאַנצע טעכניק פון זייער פאָרשונג.

כדי צו פאַרטיפן אַ געוויסן כאַראַקטעראָלאָגישן טיפ וועט מען נישט דאַרפן מיט דער הילף פון דער דורכבויערנדיקער פראַגע „פאַרוואָס" צו גראָבן אין לאָך פון הארטן ערדישן קיגיגרייך אָדער—ענלעך צו די סטערעאָטראָפישע ווערם פון זשאַק לעב, וועלכע באַגיסן זיך מיטן אייגענעם בלוט, שטויסנדיק זיך אַלץ אין איין ווינקל פון דער כלי און נישט זעענדיק די איבריקע — פאַרשטעלן מיט ברילן-קלאַפּעס דעם בליק אויף דעם שכנותדיקן דערגרייכבאַרן דערקענטעניש-פעלד און אָטעמען אין דער טיפעניש פון דער ערד, וועלכע איז נישט צוטריטלעך פאַר דער ע מ פ י ר י ש ע ר דערקענטעניש. ווען מ'וועט איינמאָל פאַר אַלעמאָל אָננעמען אַ באַשלוס אויפצופאַסן אָן נאָכלעסיקייט באַם דערשיינען פון איין אונטערשיד אויך אויף די אַנדערע אונטערשידן, וועלכע מוזן לויטן פרינציפ אומפאַרמיידלעך פאַראַן זיין, דאַן וועט די אויסזיכט צו אַנטדעקן נייע קאָרעלאַציעס באַדייטנדיק פאַרגרעסערט ווערן: וויבאַלד די פראַגע איז נאָר געשטעלט, וועט אויך פריער צי שפּעטער, לויט דער מדרגה פון אויסדויער און וואַכזאַמקייט פון באַאָבאַכטער און גינסטיקייט פון דעם געפאָרשטן מאַטעריאַל, זיך מוזן באַווייזן דער ענטפער.

יעדנפאַלס, באַנוצנדיק זיך באַוווסטזיניק מיטן דאָזיקן פרינציפ, וועלן מיר שוין נישט זיין אויסשליסלעך אָנגעוויזן אויפן וואַרטן, ביז ס'וועט אַמאָל עמיצן דורך אַ גליקלעכער

רגע פון געדאַנקלעכער קאָנסטעלאַציע א ו י פ פ אַ ל ן דאָס באַשטענדיקע צונויפזיין פון צוויי שטריכן אין דעמזעלביקן אינ-דיוויד. נאָר מיר וועלן זיך אויסלערנען תיכּף צו שטעלן די פראַגע וועגן דעם אויך פאַראַנענעם צווייטן שטריך. מחמת ווי זייער זענען ביזאַהער אַלע אַנטדעקונגען אָנגעוויזן געוועזן אויף אַ צופעליק גינסטיקער קאָניוקטור אין אַ געוויסן מענטשלעכן מוח! סאַראַ גרויסע ראָליע שפּילט דאָ דער ווילקיר פון די אומשטענדן, וועלכע פירן אין געאייגנטן מאָמענט צוויי פאַר-שידנאַרטיקע געדאַנקען-גרופּעס צו יענער קעגנזייטיקער קרייצונג, פון וועלכער אַליין עס קאָן געבוירן די נייע אָנשויונג און נייע דערקענטעניש! דער נייער אופן פון דער פראַגע-אַוועק-שטעלונג און דער ווילן זי אָנצווענדן אין יעדן איינצלנעם פאַל ווערט, שיינט מיר, בכּוח זיין דידאָזיקע ראָלע באַדייטנדיק צו פאַרמינערן. באַ דעם פאָלגן פון דעם פועל-יוצא נאָך דער סיבה אַנטשטייט דאָס פּסיכאָלאָגישע באַדערפעניש פון אַוועקשטעלן די פראַגע וועגן דער סיבה, מחמת יעדע אָנגריי-פונג פון דער באַשטענדיקייט און קאָנטינויטעט אין אַ פאַראַ-נענעם פּסיכישן מצב ווירקט אויף אַ באַאומרויקנדיקן אופן, רופט אַרויס אַ „וויטאַל-דיפערענץ" (אַ ו ע נ אַ ר י ו ס).

אָט פאַרוואָס דערדאָזיקער מעטאָד וואָלט געקאָנט ברענגען גרויס נוצן דער טעטיקייט פון פאָרשער, פאַרשנעלערן בכלל דעם פאָרשריט פון דער וויסנשאַפט; די דערקענטעניש פון דער העוריסטישער אָנווענדבאַרקייט פון דעם קאָרעלאַציע-פּרינציפּ וואָלט געווען אַן אָנשויונג, וועלכע איז עלול אין איר פונאַנ-דערוויקס צו ברענגען צו אַלץ נייע און נייע אָנשויונגען.

קאַפיטל VI

די עמאַנציפירטע פרויען

אין אוממיטלבאַרער שייכות צו דער דיפערענציאַל-פסיכאָלאָגישער אָנווענדונג פון פרינציפ פון סעקסועלע צווישנפאָרמען, מוזן מיר צום ערשטן מאָל דאָ באַרירן די פראַגע, וועמעס טעאָרעטישער און פראַקטישער לייזונג דאָסדאָזיקע בוך איז אין תוך געווידמעט. דידאָזיקע פראַגע ווערט דאָ געלייזט אויף אַזויפיל, אויף וויפל זי איז נישט טעאָרעטיש קיין ענין פון עטנאָלאָגיע און פאָליטישער עקאָנאָמיע, ד. ה. פון דער סאָציאַל-וויסנשאַפט אין ברייטן זינען, פראַקטיש ווידער קיין ענין פון רעכטלעכער און עקאָנאָמישער אָרדענונג, אַנדערש גערעדט פון דער סאָציאַלער פאָליטיק. כ'בין דאָ אויסן די פ ר ו י ע ן - פ ר אַ ג ע. דער ענטפער, וועלכן דאָסדאָזיקע קאַפיטל האָט צו געבן אויף דער פרויען-פראַגע, שעפט נישט אויס דעם באַרירטן פראָבלעם אין זיין גאַנצער ברייט. ער איז גיכער נאָר אַ פאָרלויפיקער, מחמת פון די ביזאַהער אָנגעוויזענע פרינציפן לאָזט זיך גאָרנישט מער אַרויסדרינגען. ער באַגרינדעט זיך איינגאַנצן אויף די טאָגטעגלעכע פאַקטן פון דער אינדיווידועלער דערפאַרונג, פון וועלכע ס'איז אוממעגלעך זיך אויפצוהויבן צו אַלגעמיינע גרונט-כללים פון טיפערן באַטייט. די פראַקטישע אָנווייזונגען, וועלכע עס גיט אונזער ענטפער, זענען נישט קיין מאַקסימען פון זיטלעכער אויפפירונג, וועלכע דאַרף אָדער קאָן רעגולירן די קינפטיקע דערפאַרונג, דאָס זענען מער-נישט ווי אַרויסגעדרונגענע פון פאַרגאַנגענער דערפאַרונג טעכנישע כללים צו אַ סאָציאַל-דיעטעטישן געברויך. די סיבה דערפון איז די, וואָס דאָ האָבן מיר נאָך נישט בדעה פעסטצושטעלן דעם מהות פון מענלעכן און ווייבלעכן טיפ, וואָס דאַרף ערשט זיין די אויפגאַבע פון דער צווייטער טייל. דידאָזיקע פראָוויזאָרישע באַטראַכטונג דאַרף נאָר ברענגען י ע נ ע

כאַראַקטעראָלאָגישע רעזולטאַטן פון דעם פּרינציפּ פון צווישנפאָרמען, וועלכע האָבן אַ באַדייטונג פאַר דער פרויען-פראַגע.

פון די ביזאַהעריקע אויספירן איז גענוג קלאָר, ווי אַזוי דידאַקטיש אַנווענדונג וועט אויספאַלן. זי קולמינירט דערין, וואָס דאָס עמאַנציפּאַציע-באַדערפעניש און עמאַנציפּאַציע-פעיקייט פון אַ פרוי איז באַגרינדעט בלויז אויף איר אַנטייל אין עלעמענט מ., אויף וויפל ער שטעקט אין איר. דער באַגריף פון עמאַנציפּאַציע איז אָבער אַ פילדייטיקער; און דאָס פאַרטונקלען אים איז געלעגן אין אינטערעס פון די אַלע מיטן דאָזיקן נאָמען אָפּט פאַרפאָלגטע פּראַקטישע כוונות, וועלכע האָבן נישט געקאָנט פאַרטראָגן דאָס ליכט פון טעאָרעטישער באַטראַכטונג. אונטער דער עמאַנציפּירטקייט פון אַ פרוי פאַרשטיי איך כּלל נישט אַזעלכע, למשל, פאַקטן, ווען די פרוי פירט די גאַנצע ממשלה אין שטוב און דער מאַן וואַגט נישט זיך איר מיט עפּעס אַקעגנצושטעלן, און נישט דעם מוט זיך דורכצוגיין אָן אַ שיצנדיקן באַגלייטער איבער נישט זיכערע געגנטן. איך פאַררעכן נישט צו עמאַנציפּאַציע דאָס מזלזל זיין אין די קאָנווענציאָנעלע געזעלשאַפטלעכע פאָרמען, וועלכע פאַרביטן כּמעט דער פרוי דאָס אַליינלעבן, דערלויבן נישט, אַז זי זאָל אַ מאַנסביל אָנשטאַטן אַ וויזיט, און טאַדלען דאָס באַרירן סעקסועלע טעמעס דורך איר אָדער אַנדערע אין איר קעגנוואַרט; דאָ אַהער געהערן אויך נישט די שטרעבונגען צו זעלבשטענדיקער עקזיסטענץ, דאָס באַזוכן דעם אוניווערסיטעט, קאָנסערוואַטאָריע אָדער לערער-סעמינאַר. פאַראַן נאָך מסתם אַנדערע זאַכן, וועלכע פאַרדעקן זיך אַלע מיטן גרויסן פאַנצער פון דער עמאַנציפּאַציע-באַוועגונג. די עמאַנציפּאַציע, וועלכע איך בין אויסן, איז אויך נישט דער באַגער זיך צו דערשלאָגן צו אַ גלייכער שטעלונג מיטן מאַן; דער פּראָבלעם פאַר דעם דאָ אונטערגענומענעם פּרוּוו פון באַלייכטן די פרויען-פראַגע איז דער ווילן פון דער פרוי זיך אויסצוגלייכן אינערלעך מיטן מאַנסביל, צו דערגרייכן צו זיין גייסטיקער און מאָראַלישער פרייהייט, צו זיינע אינטערעסן

און זיין שאַפונגס-קראַפט. און אָט באַהויפּטן מיר דאָ, אַז פּ. האָט נישט קיין שום באַדערפעניש און, אין הסכּם דערמיט, קיין שום פעיקייט צו דער דאָזיקער עמאַנציפּאַציע. אַלע באמת נאָך עמאַנציפּאַציע שטרעבנדיקע, אַלע מיט אַ געוויסן רעכט באַרימטע און גייסטיק אין געוויסער הינזיכט באַדייטנדיקע פרויען צייכענען זיך תּמיד אויס מיט צאָלרייכע מענלעכע כאַראַקטערשטריכן, און אַ שאַרפער אויג וועט אין זיי אויך שטענדיק באַמערקן אַנאַטאָמיש-מענלעכע סימנים, וועלכע דערנענטערן זיי צום מאַנסביל.

בלויז פון דער צאָל פון די בולטערע סעקסועלע צווישנפאָרמען, — מ׳קאָן זאָגן, פון די סעקסועלע מיטלשטופן, וועלכע מען פאַררעכנט נאָך גראָד צו די „פרויען" — שטאַמען אַרויס יענע פרויען פון דער פאַרגאַנגענהייט און קעגנוואַרט, וועמעס נעמען עס ווערן תּמיד אַרויסגעשטעלט דורך די פאָרקעמפער (מענער און פרויען) פון די עמאַנציפּאַציע-שטרעבונגען אַלס באַווייז פון וויכטיקע ווייבלעכע פערזענלעכקייטן. די ערשטע היסטאָריש באַקאַנטע פרוי, סאַפאָ, צייכנט זיך אויס מיט פאַרקערט-סעקסועלע שטריכן; פון איר שטאַמט אפילו די באַצייכענונג פון סעקסועלע באַציונגען צווישן פרויען אַלס סאַפישע אָדער לעסבישע ליבע. דאָ זעען מיר, ווי וויכטיק ס׳זענען פאַר אונז די אויספירן פון דריטן און פערטן קאַפּיטל באַם לייזן די פרויען-פראַגע. דער כאַראַקטעראָלאָגישער מאַטעריאַל, וועלכער געפינט זיך אין אונזער רשות, בנוגע די אַזוי-גערופענע „באַדייטנדיקע" ד. ה. די de facto עמאַנציפּירטע פרויען, איז אַזוי מטושטש, זיין אינטערפּרעטירן איז אויסגעשטעלט אויף אַזאַ מענגע סתירות, אַז מיר האָבן נישט מיט זיין הילף צופרידשטעלנדיק צו לייזן די דאָזיקע פראַגע. ס׳האָט אונז געפעלט דער פּרינציפּ, וועלכער זאָל דערלויבן פעסטצושטעלן אומצווייידייטיק די שטעלונג פון אַ מענטש צווישן מ. און פּ. אַזאַ פּרינציפּ איז געפונען געוואָרן אין דעם געזעץ פון סעקסועלער צוציונג צווישן מאַנסביל און פרוי. זיין אָנווענדונג אויפן פּראָבלעם פון האָמאָסעקסואַליזם האָט אויפגעוויזן, אַז די

פרוי, וועלכע פילט אַ סעקסועלן דראַנג צו אַן אַנדער פרוי — איז אַ האַלבער מאַנסביל. דערמיט איז אָבער פאַר יעדן איינ־צלנעם היסטאָרישן פאַל דערוויזן די טעזע, אַז דער גראַד פון דער עמאַנציפּירטקייט פון אַ פרוי פאַלט זיך צונויף מיטן גראַד פון איר מענלעכקייט, מיט סאַפאָ הויבט זיך נאָר אָן די רייע פון יענע פרויען. וועלכע זענען אַריינגעטראָגן אין דער רשימה פון ווייבערישע באַרימטקייטן, און אַלע זענען זיי דער־ביי אָדער האָמאָסעקסועל, אָדער לכל הפּחות, ביסעקסועל. די פילאָלאָגן האָבן זיך זייער שטאַרק באַמיט אָפּצורייניקן סאַפאָ פון חשד, דערמיט וואָס זיי האָבן אירעווירקלעכע ליבעס־פאַרהעלטענישן מיט פרויען דערקלערט פאַר בלויז פריינט־שאַפטלעכע, גלייך ווי דערדאָזיקער פאָרוואורף, ווען ער זאָל זיין באַגרינדעט, וואָלט געמוזט אין מאָראַלישן זינען אַ פרוי שטאַרק דערנידריקן. פאַרקערט, אין דער צווייטער טייל וועט זיין קלאָר דערוויזן, אַז די האָמאָסעקסועלע ליבע דערהויבט פיל מער די פרוי, איידער די העטעראָסעקסועלע באַציונג. דאָ וועט גענוג זיין צו באַמערקן, אַז די נייגונג צו לעסבישער ליבע בײַ פרויען פליסט טאַקע אַרויס פון איר מענלעכער נאַטור, וועלכע איז דער תּנאי פון איר העכערקייט. קאַטאַרינע II פון רוסלאַנד און די קיניגין כריסטיאַנע פון שוועדן, די הויך באַגאַבטע, בלינדע און טויב־שטומע לאַורע ברידזשמען, לויט ווי מ׳גיט איבער, ווי אויך שוין אויף זיכער זשאָרזש סאַנד, זענען טיילוויז ביסעקסועל, טיילוויז אויס־שליסלעך האָמאָסעקסועל, פונקט ווי אַלע פרויען און מיידלעך, וואָס צייכענען זיך אויס מיט עפּעס אַ באַמערקלעכער באַגאַבונג, וועלכע איך אַליין האָב געהאַט די געלעגנהייט קענען צו לערנען.

וואָס שייך אָבער דער גרויסער צאָל פון יענע באַרימטע עמאַנציפּירטע פרויען, בנוגע וועלכע ס׳איז נישטאָ קיין שום אָנווייזונגען וועגן זייער נייגונג צו לעסבישער ליבע, האָבן מיר דאָ אויך אַנדערע סימנים, וועלכע באַווייזן, אַז אויב איך רעד וועגן דער מענ׳לעכקייט פון דידאָזיקע פרויען, איז דאָס כּלל נישט קיין ווילקירלעכע באַהויפּטונג און נישט קיין ענגהאַרציקער עגאָיזם, וואָס וואָלט וועלן אַלץ צושרייבן דעם מענלעכן גע־

שלעכט. נאָר עס גייט דערין, וואָס פונקט ווי די ביסעקסועלע פרויען שטייען אין געשלעכטלעכן פאַרקער אָדער מיט מענלעכע פרויען אָדער מיט פרויישע מאַנסבילן, אַזוי אַנטפּלעקן אויך די העטעראָסעקסועלע פרויען זייער מענלעכקייט דערמיט, וואָס זייער סעקסועלע דערגאַנצונג אויף דער זייט פון די מאַנסבילן וועט קיינמאָל נישט זיין קיין עכטער מאַן.

פון צווישן די פיל „באַציונגען" פון זשאָרזש סאַנד איז די באַרימטסטע איר באַציונג מיט מוסעט, דעם ווייבערישסטן ליריקער, וועלכן די היסטאָריע קען, און מיט שאָפּען, וועמען מען באַצייכנט אַפילו אַלס דעם איינציקן ווייבלעכן קאָמפּאָזיטאָר — אַזוי ווייבעריש איז ער*). וויטאָריאַ קאָלאָנאָ איז ווייניקער באַרימט דורך איר אייגענער דיכטערישער פּראָדוקציע, איידער דורך דער פאַרערונג, וועלכע מיקעל אַנדזשעלא האָט פאַר איר געהאַט, וועלכע איז אַזיסטן געשטאַנען אין עראָטישן פאַרהעלטעניש בלויז צו מענער. די שריפטשטעלערין דאַניעל שטערן איז געווען די געליבטע פון דעמזעלביקן פראַנץ ליסט, וועמעס לעבן און לעבנסווערק האָט אין זיך דורכוים צפעס ווייבלעכס, און וועמעס פריינטשאַפט פאַר דעם אויך נישט פולקאָם מענלעכן און יעדנפאַלס אַביסל פעדעראַסטיש געניגטן וואַגנער האָט אַנטהאַלטן אין זיך כמעט אַזויפיל האָמאָסעקסואַליטעט, ווי די טרוימערישע ליבע צו וואַגנערן מצד דעם בייערישן קיניג, לודוויק II. וואָס שייך מאַדאַם דע סטאַעל, וועמעס ווערק וועגן דייטשלאַנד מוז באַטראַכט ווערן פאַר דעם אפשר באַדייטנדיקסטן בוך פון אַ פרויען-האַנט, האָט זיך געפונען אין האָמאָסעקסועלע באַציונגען מיטן לערער פון אירע קינדער אויגוסט ווילהעלם שלעגעל. דעם מאַן פון קלאַראַ שומאַן וואָלט מען געקאָנט אין געוויסע

*) דאָס ווייזט אויך קלאָר זיין בילד. מערימע רופט אָן זשאָרזש סאַנד „maigre comme un clou" (דאַר ווי אַ טשוואָק). בײַ דער ערשטער באַגעגעניש פון זיי ביידן, איז „זי" בולטער „זכר" און „ער" אינגאַנצן „נקבה": ער רויטלט זיך אונטער איר בליק און אונטער די קאָמפּלימענטן, מיט וועלכע זי איז אים מכבד מיט איר גראָבער שׂכל.

פֿעריאָדן פֿון זיין לעבן, אורטיילנדיק בלויז לויטן פּנים, האַלטן גיכער פֿאַר אַ פֿרוי, איידער פֿאַר אַ מאַנסביל. און אַפֿילו אין דער מוזיק זיינער איז פֿאַראַן, ווען אַפֿילו נישט תּמיד, אַסך ווייבלעכקייט.

דאָרט וווּ ס׳פֿעלן יעטוועדע אָנווייזונגען וועגן די מענטשן, מיט וועלכע מ׳איז געשטאַנען אין סעקסועלער באַציונג, אָדער וווּ אַזעלכע פֿערזאָנען ווערן איבערהויפּט נישט אָנגערופֿן, דאָרט געפֿינען מיר אָפֿט אַ רייכן במקום אין קליינע ידיעות, וועלכע מיר באַזיצן וועגן באַרימטע פּרויען. זיי ווייזן, אויף וויפֿל דאָס זכרישקייט פֿון דידאָזיקע פּרויען איז אויסגעדריקט אויף זייער פּנים און געשטאַלט און באַשטעטיקן אויף אַזאַ אופֿן; פּונקט אַזוי ווי די נאָך יענע פּרויען פֿאַרבליבענע פּאָרטרעטן, די ריכטיקייט פֿון די דאָ אַנקוויקלטע אָנשויונגען. מ׳רעדט, למשל, וועגן זשאָרש עליאָטס ברייטן, מעכטיקן שטערן: „אירע באַוועגונגען, ווי איר מימיק זענען געווען שאַרפֿע און באַשטימטע, עס האָט איר אָבער געפֿעלט די גראַציע פֿון ווייבלעכער ווייכקייט". מיר ווייסן וועגן דעם „שאַרפֿן, גייסטפֿולן פּנים פֿון לאַוויניאַ פֿאָנטאַנאַ, אויף וועלכער ס׳איז אויסגעגאָסן אַ זעלטענער חן". די שטריכן פֿון ראַשעל ריוש „טראָגן כּמעט אַ באַשטימטן מענלעכן כאַראַקטער". דער ביאָגראַף פֿון דער אָריגינעלסטער דיכטערין אַנעט פֿאָן דראָסט-הילסהאָף באַריכטעט וועגן איר „עלפֿנהאַפֿט שלאַנקער, צאַרטער געשטאַלט"; און דאָס פּנים פֿון דערדאָזיקער קינסטלערין האָט אין זיך אַן אויסדרוק פֿון שטרענגער מענלעכקייט, וואָס דערמאָנט מיט איר ווייטער ענלעכקייט אָן די שטריכן פֿון דאַנטע. די שריפֿטשטעלערין און מאַטעמאַטיקערין סאָניאַ קאָוואַלעווסקאַ האָט געהאַט אויפֿן קאָפּ, פּונקט ווי שוין סאַפּפֿאָ, אַן אומנאָרמאַל קורצן האָר-וווּקס, אַ קירצערן נאָך, איידער ס׳האָבן עס געווייגלעך די היינטיקע דיכטערינס און סטודענטינס, וועלכע פֿאַררופֿן זיך תּמיד קודם-כּל אויף איר אַלס עדות, וויבאַלד ס׳קומט צו רייד וועגן דער גייסטיקער טעטיקייט פֿון דער פֿרוי. און ווער עס וואָלט אין פּנים פֿון דער באַדייטנדיקסטער מאָלערין ראָזאַ באָנער דערבליקט כאָטש איין פֿרויען-שטריך, וואָלט ער זיך נאָר געלאָזט פֿאַרפֿירן דורכן קלאַנג פֿון איר נאָמען. אַ

זייער מענלעכן אויסזען האָט אויך די באַרימטע העלענא פעטראָוונא בלאַוואַטסקאַ. ווען די איצט לעבנדיקע פּראָדוקטיווע און עמאַנציפּירטע פרויען האָב איך מיט אַ כּיוון נישט דערמאָנט, הגם זיי טאַקע האָבן מיך אָנגערעגט צו עטלעכע פון די אַרויסגעזאָגטע געדאַנקען און אויך פולשטענדיק באַשטעטיקט מיין מיינונג, אַז די עכטע פרוי האָט נישט קיין שום געמיינזאַמס מיט דער „פרויען-עמאַנציפּאַציע". די היסטאָרישע נאָכפאָרשונג מוז געבן גערעכט דעם פאָלקס-שפּריכוואָרט, וועלכעס האָט שוין לאַנג מקדים געווען די וויסנשאַפטלעכע רעזולטאַטן: „וואָס לענגער די האָר, אַלץ קירצער דער שכל". דאָסדאָזיקע גלייכווערטל שטימט מיט דער ווירקלעכקייט, וויבאַלד מיר וועלן זיך דערמאָנען אָן דער אין צווייטן קאַפּיטל געמאַכטער באַוואָרעניש.

און וואָס שייך די עמאַנציפּירטע פרויען: נאָר דער מאַן, וואָס שטעקט אין זיי, וויל ווערן עמאַנציפּירט.

צוליב טיפערע טעמים, איידער מען מיינט געוויינלעך, נעמען די שריפטשטעלערישע פרויען אַזוי אָפט אָן מאַנסבילשע נעמען; זיי פילן זיך טאַקע כמעט אַלס מאַנסבילן, און באַ אַזעלכע פּערזאָנען ווי זשאָרזש סאַנד אַנטשפּרעכט דאָס פולשטענדיק זייער נייגונג צו מענלעכער הלבשה און מענלעכער באַשעפטיקונג. דער מאָטיוו, וואָס רעגט-אָן צום אויסוואַל פון אַ מענלעכן פּסעוודאָניס, איז באַגרינדעט אויף דעם געפיל, אַז נאָר אַזאַ מענלעכער נאָמען אַנטשפּרעכט זייער גאַנצער נאַטור, ער קאָן זיך נישט וואָרצלען אין דעם באַגער צו ווענדן אויף זיך גרעסערע אויפמערקזאַמקייט און דערווערבן אָנערקענונג מצד דער עפנטלעכער מיינונג. מחמת די פרויען-שאַפונגען האָבן, אַדאַנק דער מיט זיי פאַרבונדענער סעקסועלער פּיקאַנטעריע, געוועקט שוין פון גאָר לאַנג אַ גרעסערע פּאַראינטערעסירונג, איידער (ceteris paribus*) די ווערק פון מאַנסבילן; צו די שאַפונגען פון דער פרוי האָט מען זיך תמיד באַצויגן מיט מער חסד, נישט אַרויסשטעלנדיק לגבי זיי קיין טיפערע פאָדערונגען. וויבאַלד דאָס ווערק איז געווען אַ גוטס, איז עס

*) באַ אַנדערע גלייכע באַדינגונגען (איב.)

תמיד אומפֿאַרגלײַכלעך העכער געלױבט געװאָרן, אײדער אין פֿאַל, װען אַ מאַנסביל װאָלט געשאַפֿן עפּעס ענלעך גוטס. דאָס זעט מען באַזונדערס הײַנט צו טאָג; די פֿרױען דערגרײכן כּסדר גרױס אָנזען פֿאַר שאַפֿונגען, װעלכע װאָלטן קױם באַמערקט געװאָרן, װען זײ זאָלן שטאַמען פֿון מענער. עס איז שױן צײַט, אַז מ׳זאָל דאָ אָנהײבן אָפּצוזונדערן און פֿונאַנדערצושײדן. זאָל מען נעמען צום פֿאַרגלײַך, אַלס מאָסשטאַב, די מענלעכע שאַפֿונגען, װעלכע גײען אָן פֿאַר װערטפֿולע אין דער געשיכטע פֿון ליטעראַטור, פֿילאָזאָפֿיע, װיסנשאַפֿט און קונסט, און מ׳װעט תּיכּף דערזען, װי ס׳װעט זיך באַלד באַם ערשטן פּרוּװ צוזאַמענשרומפּן די פֿאָרט גאַנץ אָנזעעװדיקע צאָל פֿון יענע פֿרױען, װעלכע װערן אַלץ אײנאײנעם דערמאָנט אַלס די באַדײַטנדיקע גײַסטער. אײנדערראמתן, דאַרף מען פֿיל חסד און מילדקײט דערצו, כּדי צוצוגעבן כאָטש אַ שמץ פֿון באַדײַטונג אַזעלכע פֿרױען װי אַנזשעליקאַ קױפֿמאַן, מאַדאַם לעברען, פֿערנאַן קאַבאַלעראָ, הראָסװיטאַ פֿאָן גאַנדערסהײם, מאַרי זאָמערװיל, דזשאָרזש עדזשערטאָן, עליזאַבעט בערעט־בראַונינג, סאָפֿיע זשערמען, אַננע מאַריע שורמאַן אָדער סיבילע מאַריאַן. כ׳װיל נישט רעדן װעגן דעם, װי װײַט מ׳שאַצט תּמיד איבער אײנצלנע פּערזענלעכקײטן פֿון די פֿרױען, װעלכע זענען פֿריִער דערמאָנט געװאָרן, אַלס בײַשפּילן פֿון װיראַגיניזם (למשל, די שריפֿטשטעלערין דראָסטע-הילסהאָף); כ׳װיל אױך נישט אַנאַליזירן די מאָס פֿון רום, װעלכע עס האָבן דערװאָרבן די הײַנטיקע קינסטלערינס. ס׳איז גענוג די אַלגעמײנע פֿעסטשטעלונג, אַז קײן אײנע פֿון די אַלע הױך באַגאַבטע (אפֿילו פֿון די מענלעכסטע) פֿרױען קאָן מען נישט פֿאַרגלײַכן מיט די מאַנסבילשע זשעניס פֿון פֿינפֿטער און זעקסטער מדרגה, װי למשל, ריוקערט צװישן די פּאָעטן, װאַן דעיק אין דער מאָלערײַ און שלײַערמאַכער אין דער פֿילאָזאָפֿיע.

װיבאַלד מיר װעלן לעת־עתּה אױסשטײַלן די היסטערישע װיזיאָנערינס, װי די סיביללעס, דעלפֿישע פּיטיעס, די בוריניאָנס און קלעטענבערגס, זשאַן דעלאַ

מאַט גיואָן, יאָהאַננע סאַוסקאַט, בעאַטע פאָרמין, אָדער די הייליקע טערעזע*), וועלן פאָרט נאָך פאַרבלייבן אַזעלכע ביישפּילן, ווי מאַריע באַשקירצעוו. זי איז געווען (אויף וויפל איך דערמאָן זיך איר בילד), וואָס אַן אמת, פון אַן אויסגעשפּראָכענעם ווייבלעכן קערפּערבוי, אַחוץ דעם שטערן, וועלכער האָט אויף מיר געמאַכט אַן עטוואָס מענלעכן איינדרוק. אָבער ווער עס האָט געזען אין דער Salle des Etrangers אין פּאַריזער לוקסעמבורג-גאַלעריע אירע בילדער, וועלכע הענגען לעבן די ווערק פון איר באַליבטן באַסטיען-לעפּאַזש, דער ווייסט, אַז זי האָט נישט ווייניקער פולקאָם איבערגענומען זיין סטיל, ווי אָטיליע די האַנטשריפט פון עדוואַרדן אין געטעס „Wahlverwandschaften".

דעם לאַנגן רעשט בילדן יענע צאָלרייכע פאַלן, ווען עפּעס אַן איינגעבוירענער פאַמיליען-טאַלאַנט טרעט צופעליק אויף צום שטאַרקסטן אין אַ ווייבלעכן מיטגליד, וואָס מוז דערביי כלל נישט זיין געניאַל. מחמת נאָר דער טאַלאַנט גייט איבער בירושה, נישט דאָס זשעני. מאַרגאַרעטאַ וואַן עיק און סאַבינאַ פאָן שטיינבאַך זאָלן דאָ דינען אַלס טיפּישע ביישפּילן פון אַ לאַנגער ריי אַזעלכע קינסטלערינס; וועגן זיי האָט ערנסט גול, וועלכער באַציט זיך בכלל מיט גרויס לייטזעליקייט צו אַלע קינסטלערישע פרויען, געזאָגט פאָלגנדיקס: „מיר האָבן אויסדריקלעכע ידיעות, אַז זיי זענען אָנגערעגט געוואָרן צו דער קונסט דורך פאָטער, מוטער אָדער ברודער, אָבער מיט אַנדערע ווערטער, די סיבה פון זייער קינסטלערישן באַרוף דאַרף מען זוכן אין זייער אייגענער פאַמיליע. פאַראַן אַזעלכע צוויי ביז דרייהונדערט, און וויפל הונדערטער זענען נאָך אַוודאי אַחוצדעם דורך גאַנץ ענלעכע איינפלוסן אויפגעצויגן געוואָרן פאַר קינסטלערינס, הגם די געשיכטע פאַרשוויגט זיי!" כדי אָפּצושאַצן די באַדייטונג פון דידאָזיקע ציפערן, דאַרף מען גע-

---

*) היסטעריע איז אַ הויפּט-סיבה פון די העכערע שטרעבונגען בײַ זייער פיל באַדייטנדיקע פרויען. דאָך איז איר געוויינלעכער, בלויז אויף פּאַטאָלאָגישע עקסצעסן באַגרענעצטער באַגריף צו ענג. וועגן דעם וועל איך רעדן אין דער צווייטער טייל (קאַפּ. XII).

מען אין אַכט, אַז גול דערמאָנט עטוואָס פריער די נעמען פון אַן ערך טויזנט באַקאַנטע פרויען-קינסטלערינס.

דערמיט קאָנען מיר אָפּשליסן דעם היסטאָרישן איבערבליק איבער די עמאַנציפּירטע פרויען. ער האָט דערוויזן די ריכטיקייט פון דער באַהויפּטונג, אַז דער תּנאַי פון עכטן עמאַנציפּאַציע-באַדערפעניש און אמתער עמאַנציפּאַציע-פעיקייט אין דער פרוי איז איר מענלעכקייט. מחמת די אומגעהויערע צאָל פון יענע פרויען, וועלכע האָבן זיכער אַמווייניקסטן געלעבט פאַר דער קונסט אָדער וויסנשאַפט, בײַ וועלכע דידאַקטישע באַשעפטיקונג פאַרטרעט גיכער די געוויינלעכע „האַנטאַרבעט“ און אין דער אומגעשטערטער אידילישע פון זייער לעבן באַטייט עס נאָר אַ געוויסן צײַטפאַרטרײַב — און אַלע יענע, בײַ וועמען די גייסטיקע ווי קינסטלערישע טעטיקייט איז מער נישט ווי אַן אומגעהויער אָנגעשפּאַנטע קאָקעטעריע לגבי מער אָדער ווייניקער באַשטימטע פּערזאָנען פון מענלעכן געשלעכט — דידאַקטישע ביידע גרויסע גרופּעס מוזן ווערן אויסגעשיידט פון ריינער וויסנשאַפטלעכער באַהאַנדלונג. אַלע איבעריקע ווייזן זיך אַרויס בײַ נענטערער באַטראַכטונג אַלס סעקסועלע צווישנפאָרמען.

ווײַבאַלד אָבער דאָס באַדערפעניש נאָך באַפרייונג און אויסגלײַכונג מיטן מאַנסביל ווייזט זיך אַרויס נאָר בײַ די מענלעכע פרויען, דאַן איז באַגרינדעט די הנחה per Inductionem, אַז פ. פילט נישט קיין שום באַדערפעניש נאָך דער עמאַנציפּאַציע, הגם דידאַקטישע הנחה איז אַרויסגעפירט אויסשליסלעך פון דער באַטראַכטונג פון אינדיווידועלע היסטאָרישע פאַקטן, און נישט פון די פּסיכישע אייגנשאַפטן פון טיפּ פ.

אַזאַ אורטייל איבער דער פרויען-עמאַנציפּאַציע טראָגן מיר אַרויס, שטעלנדיק זיך אויפן היגיענישן (נישט אויפן עטישן) שטאַנדפּונקט, לויט וועלכן דאָס פּראַקטישע לעבן ווערט צוגעפּאַסט צו דער נאַטירלעכער נייגונג פון די אינדיווידן. דער אומזין פון די עמאַנציפּאַציע-שטרעבונגען ליגט אין דער באַוועגונג, אין דער אַגיטאַציע. אַדאַנק איר קודם-כּל, נישט רעדנדיק וועגן די מאָטיוון פון אייטלקייט און מענער-פאַנג, בײַ דער גרויסער נייגונג צו אימיטאַציע, הויבן אָן שטודירן און שרײַבן א. ד. ג. אַזעלכע פרויען, וועלכע האָבן לחלוטין

נישט דערצו קיין איינגעבוירענע נטיה. היות ווי עס איז באמת פאַראַן אַ גרויסע צאָל פרויען, וועלכע שטרעבן אויס אינערלעכן באַדערפעניש צו עמאַנציפּאַציע, טאָ גייט פון זיי איבער אויך אויף די אַנדערע דאָס באַדערפעניש נאָך בילדונג, און דאָס שאַפט שוין די מאָדע, און סוף-כל-סוף לאָזט די לעכערלעכע אַגיטאַציע פון די פרויען אַלעמען גלויבן אין דער גערעכטיקייט פון דעם, וואָס דער הויז-פרוי דינט עס אַזוי אָפט בלויז פאַר אַ מיטל צו דעמאָנסטראַציע-צוועקן, און דער טאָכטער אויך אָפט אַלס מאַניפעסטאַציע קעגן דער מוטערלעכער ממשלה. פאַרן פּראַקטישן אויספיר פון דערדאָזיקער פראַגע, נישט שטעלנדיק אים כלל אַלס יסוד פון אַ געזעצגעבונג (כאָטש שוין צוליב זיין פּליסיקן כאַראַקטער), דאַרף מען אָננעמען פאָלגנדיקן כלל: „פרייען צוטריט צו אַלעם, קיין שטערונג אויפן וועג פון די־יעניקע, וועמעס אמתדיקע פסיכישע באַדערפעניש, תמיד אין איינקלאַנג מיט זייער פיזישן בוי, שטויסט זיי צו מענלעכער באַשעפטיקונג, — פאַר פרויען מיט מענלעכע שטריכן. אָבער אַוועק מיט דער פאַרטייאַרבעט, אַוועק מיט דער פאַלשער רעוואָלוציאָניזירונג, אַוועק מיט דער גאַנצער פרויען-באַוועגונג, וועלכע שאַפט אַזויפיל קעגנגאַטירלעכע, קינסטלעכע אין זייער תוך, פאַלשע שטרעבונגען.

און אַוועק אויך מיט דער אָפּגעשמאַקטער פראַזע וועגן דער „פּולקאָמער גלייכקייט״! אַפילו די מענלעכסטע פרוי האָט קיינמאָל נישט מער ווי 50 פראָצ. מ. און דעמדאָזיקן פיינעם אַנטהאַלט פאַרדאַנקט זי טאַקע איר גאַנצע באַדייטונג, אָדער בעסער געזאָגט, דאָס גליק, וואָס זי וואָלט עווענטועל געקאָנט באַדייטן. אָבער מ׳דאַרף בשום אופן נישט, ווי עס טוען עס באַשיינפערלעך נישט ווייניק אינטעלעקטועלע פרויען, אַרויסצודרינגען אַלגעמיינע סברות מכוח דעם מאַנסביל פון עטלעכע (ווי כ׳האָב שוין באַמערקט, נישט טיפּישע) אינדיווידועלע, צופעליק צונויפגעזאַמלטע איינדריקן, וועלכע ווייזן גיכער אָן אויף דעם יתרון פון ווייבלעכן געשלעכט, און נישט אויף דער גלייכהייט; מען דאַרף, ווי דאַרווין האָט דאָס פאָרגעשלאָגן, פאַרגלייכן

מיטאיינאַנדער די שפּיצן פון ביידע געשלעכטער. „וויבאַלד מ'זאָל צונויפשטעלן אַ רשימה פון די באַדייטנדיקסטע מענער און פרויען אויפן געביט פון דער פּאָעזיע, מאָלעריי, סקולפּטור, מוזיק, געשיכטע, נאַטורוויסנשאַפט און פילאָזאָפיע און פאַרצייכענען אונטער יעדן קעגנשטאַנד אַ האַלבן טוץ נעמען, וואָלטן די ביידע ליסטעס נישט געקאָנט אויסהאַלטן צווישן זיך דעם פאַרגלייך”. וויבאַלד מ'וועט נאָך נעמען אין אַכט, אַז די פּערזאָנען פון דער ווייבלעכער ליסטע וואָלטן באַ גענויער באַטראַכטונג ווידער נאָר עדות געזאָגט אויף דער מ ע נ ל ע כ ק י י ט פון ז ש ע נ י, דאַן מעג מען דערוואַרטן, אַז דער חשק פון די פרויען-רעכטלערינס צונויפצושטעלן אַזאַ מין רשימה וועט נאָך ווערן פיל שוואַכער, איידער ער איז ביזאַהער געווען.

דער אָפּגעריבענער פאָרוואורף, וועלכן מען מאַכט געוויינלעך, באַשטייט דערין, וואָס די היסטאָריע דערווייזט קיין זאַך נישט, מחמת די באַוועגונג מוז ערשט שאַפן דעם באָדן פאַר אַן אומגעצוימטער, פולער גייסטיקער אַנטוויקלונג פון דער פרוי. דערדאָזיקער איינווענד באַמערקט נישט, אַז עמאַנציפּירטע פרויען, אַ פרויען-פראַגע און אַ פרויען-באַוועגונג האָבן עקזיסטירט אין אַ ל ע צייטן, הגם זיי זענען אַרויסגעטרעטן אין פאַרשידענע עפּאָכעס מיט פאַרשידענער לעבהאַפטיקייט; ער טרייבט אומגעהויער איבער די שוועריקייטן, וועלכע זענען מצד די מענער ווען עס איז געמאַכט געוואָרן די נאָך גייסטיקער בילדונג שטרעבנדיקע פרויען, און וועלכע ווערן כלומרשט גראָד איצט ווידער צוגעגרייט*); ער דערזעט נישט לסוף דאָס, אַז די פאָדערונג פון עמאַנציפּאַציע הויבט אויך היינט נישט אויף די אמתדיקע פרוי, נאָר דאָס טוען על-פּי-רוב בלויז די מענלעכע פרויען, וועלכע זענען שלעכט תופס זייער אייגענע נאַטור און זעען נישט איין די מאָטיוון פון זייער האַנדלען, בעת זיי גלויבן צו רעדן אין נאָמען פון דער פרוי.

ווי יעדע אַנדערע באַוועגונג פון דער געשיכטע, אַזוי איז אויך די פרויען-באַוועגונג געווען איבערצייגט, אַז זי איז ערשט-

*) ס'זענען איבעריקנס געווען פיל לחלוטין אומגעבילדעטע גרויסע קינסטלער (בערנס, וואָלפראַם פאָן עשענבאַך), אָבער מ'קען קיין איין קינסטלערין נישט פאַרגלייכן מיט זיי.

מאָליק, ניי און נאָך ביז איצט נישט געווען; אירע פאַרקעמפערינס האָבן געלערנט, אַז ביזאַהער האָט די פרוי געשמאַכט אין פינצטערניש, געווען געפּענטעט אין קייטן, בשעת איצט הויבט זי ערשט אָן צו באַגרייפן אירע נאַטירלעכע רעכט און זיי צו פאָדערן. פּונקט ווי אין יעדער היסטאָרישער באַוועגונג, אַזוי קאָן מען אויך דאָ אָפּזוכן אַלץ ווייטער און ווייטער צוריק די אַנאַלאָגיעס. די פרויען־פראַגע האָט עקזיסטירט אין אַלטערטום ווי אויך אין מיטלעלטער. נישט בלויז אין סאָציאַלער באַציונג; שוין אין די לאַנג פאַרשוווּנדענע צייטן האָבן פּראָדוקטיווע פרויען גופא געשטרעבט צו גייסטיקער עמאַנציפּאַציע דורך זייערע ווערק, און אַחוצדעם האָבן אָפּאַלאָגעטן פון ווייבלעכן מין, מאַנסלייט און פרויען, אונטערגעשטיצט זי מיט זייערע טעאָרעטישע פאָרשונגען. און אַזוי איז גאַנץ טעותדיק דער גלויבן, וואָס שרייבט צו דעם קאַמף פון די פעמיניסטינס אַזוי־פיל התלהבות און פרישקייט, דער גלויבן, אַז ביז די לעצטע יאָרן האָבן די פרויען נאָכנישט געהאַט קיין געלעגנהייט צו דער אומגעשטערטער אַנטוויקלונג פון זייערע גייסטיקע מעגלעכקייטן. יאַקאָב בורקהאַרדט דערציילט וועגן דעם רענעסאַנס: „דאָס רומפולסטע, וואָס מ'האָט דעמאָלט געקאָנט זאָגן וועגן די איטאַליענערינס — איז געווען זייער מענלעכער גייסט, מענלעך געמיט. ס'איז גענוג בלויז אַ קוק צו טון אויף דער פולשטענדיק מענלעכער האַלטונג פון די מייסטן פרויען אין די העראָישע פּאָעמעס, דערהויפּט באַ באָיאַרדאָ און אַריאָסטאָ, כּדי צו דערקענען, אַז דאָ האַנדלט זיך וועגן אַ באַשטימטן אידעאַל. דער טיטל „וויראַגאָ", וועלכן אונזער יאָרהונדערט האַלט פאַר אַ זייער צווייידייטיקן קאָמפּלימענט, איז דעמאָלט געווען העכסטער רום". אין XVI־טן יאָרהונדערט האָט מען די פרויען געגעבן אַ פרייען צוטריט אויף דער בינע, ס'האָבן זיך באַוויזן די ערשטע שוישפּילערינס. „צו יענער צייט האָט מען די פרוי געהאַלטן פאַר פעיק צו דערגרייכן צוזאַמען מיטן מאַנסביל די העכסטע שטופע פון בילדונג". דאָס איז די צייט, ווען ס'האָבן זיך איינס נאָכן אַנדערן באַוויזן פּאַניגיריקעס לכבוד דעם ווייבלעכן געשלעכט, ווען טאָמאַס מאָרוס האָט געפאָדערט פולשטענדיקע אויסגלייכונג פון די געשלעכטער, און

אַגריפּאַ פאָן נעטעסהיים שטעלט אַפילו די פרויען העכער פאַר די מאַנסלייט. און דידאָזיקע אַלע גרויסע דערפאָלגן פון ווייבלעכן געשלעכט זענען שפּעטער איינגאַנצן פאַרלוירן געגאַנגען, די גאַנצע עפּאָכע האָט פאַרזונקען אין פאַרגעסנהייט, פונוואַנען ערשט דער XIX-טער יאָרהונדערט האָט זי צוריק אַרויסגעצויגן.

שוין-זשע איז עס נישט זייער אויפפאַלנדיק, וואָס די שטרעבונגען צו פרויען-עמאַנציפּאַציע זענען אויס אויפצוטרעטן אין דער וועלט-געשיכטע אין באַשטימטע, זיך איבערחזרנדיקע גלייכע צייט-אָפּשטאַנדן?

אין X. יאָרהונדערט, אין XV. און XVI. און יעצט ווידער אין XIX און XX איז געווען פיל מער עמאַנציפּירטע פרויען און אַ שטאַרקערע פרויען-באַוועגונג, איידער אין די צווישנ-ליגנדיקע צייטן. ס'וואָלט געווען פריצייטיק, צו בויען דערויף וועלכע ס'איז היפּאָטעזע, אָבער יעדנפאַלס דאַרף מען נעמען אין אַכט די מעגלעכקייט, אַז דאָ קומט פאָר אַ דערשיינונג פון אַ מעכטיקער פעריאָדישקייט, אַדאַנק וועלכער עס קומט אויף דער וועלט אין געוויסע רעגלמעסיקע פאַזעס מער הערמאַפראָ-דיטישע, צווישנדיקע פאָרמען, איידער אין די אָפּשטאַנדן צווישן זיי. בײַ חיות האָט מען אין קרובישע פאַלן באַמערקט אַזעלכע פעריאָדן.

לויט אונזער אָנשויונג דאַרפן דאָס זיין צייטן פון שוואַכערן גאָנאָכאָריזם; דערדאָזיקער פאַקט, וואָס אין געוויסע עפּאָכעס ווערן געבוירן מער מענלעכע פרויען, איידער אין די איבעריקע, פאָדערט די השלמה פון דער אַנדער זייט, ד. ה. אַז אין די-דאָזיקע עפּאָכעס קומען אויף דער וועלט מער ווייבלעכע מאַנס-בילן. און דידאָזיקע הנחה באַשטעטיקט זיך טאַקע אויף אַן איבעראַשנדיקן אופן. דער גאַנצער „סעצעסיאָניסטישער גע-שמאַק", וועלכער אָנערקענט די גרויסע, שלאַנקע פרויען מיט פלאַכע ברוסטן און שמאָלע היפּטן דעם פריז פון שיינקייט, לאָזט זיך אפשר דערקלערן מיט דערדאָזיקער דערשיינונג. די אומגעהויערע פאַרמערונג פון דער פראַנטישקייט און האָמאָסעק-סואַליזם אין די לעצטע יאָרן קאָן האָבן איר שורש בלויז אין דער גרעסערער ווייבלעכקייט פון אונזער תקופה. און נישט אָן טיפערע סיבות זוכט דער הייַנטצייטיקער עסטעטישער און סעק-

סועלער געשמאַק אַן אָנשפּאַר אין דעם סטיל פון די פּרעראַפאַעליטן.

ווײַבאַלד אין אָרגאַנישן לעבן קומען פאָר אַזעלכע פעריאָדן, וואָס זענען ענלעך צו די וואַקלענישן אין לעבן פון איינצלנעם אינדיוויד, אָבער וועלכע שפּרייטן זיך פונאַנדער אויף אַ גאַנצער ריי דורות, טאָ וואַרפט דאָס אַ ברייטער ליכט אויף געוויסע טונקעלע פונקטן אין דער מענטשלעכער געשיכטע, איידער ס׳זענען געווען פעיק צו טון די פּרעטענציאָנעלע „געשיכטס-אויפפאַסונגען", וועלכע האָבן זיך אַזוי פאַרמערט אין די לעצטע צייטן, אָדער איידער ס׳איז זיי אַ פשיטא שוין אימשטאַנד צו דערקלערן די עקאָנאָמיש-מאַטעריאַליסטישע טעאָריע. ס׳איז בלתי-ספק, אַז פון די ביאָלאָגישע אונטערזוכונגען דאַרף מען דערוואַרטן אין דער צוקונפט אומגעהויער פיל רעזולטאַטן אויך פאַר דער געשיכטע פון דער מענטשהייט. דאָ איז בלויז געמאַכט געוואָרן אַ פּרוּוו אָנצווענדן זיי לגבי אונזער ענין.

ווײַבאַלד ס׳איז אמת, אַז אין געוויסע עפּאָכעס ווערן געבוירן מער, אין אַנדערע ווייניקער הערמאַפראָדיטן, וואָלט מען געדאַרפט דערפון אַרויסדרינגען, אַז די פרויען-באַוועגונג פאַרשווינדט על-פי-רוב פון זיך גופא און טרעט דערנאָך אין אַ לאַנגער צייט אַרום ווידער אויף, כדי צו פאַרזונקען און ווידער אויפצוטויכן אין אַ באַשטימטן טעמפּ אָן אַ סוף. מחמת די פרויען, וועלכע ווילן זיך אַליין עמאַנציפּירן, ווערן געבוירן אַמאָל אין אַ גרעסערער, אַמאָל אין אַ באַדייטנדיק קלענערער צאָל.

וועגן די עקאָנאָמישע פאַרהעלטענישן, וועלכע צווינגען אַפילו די סאַמע ווײַבלעכסטע פרוי פון דעם מטופלדיקן פּראָלעטאַריער צו גיין אין די פאַבריק אָדער אויף בוי-אַרבעט, קאָן דאָ נאַטירלעך קיין רייד נישט זיין. דער צוזאַמענהאַנג פון דער אינדוסטריעלער און האַנטווערקישער אַנטוויקלונג מיט דער פרויען-פראַגע איז פיל לויזער, ווי ער ווערט דערעיקרשט מצד די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע טעאָרעטיקער געוויינלעך פאַרגעשטעלט; און נאָך ווייניקער איז פאַראַן אַ סיבהדיקע שייכות צווישן די שטרעבונגען, וועלכע זענען געריכטעט אויף עקאָנאָ-

מישער קאָנקורענץ-פֿעיִקייט מיט די שטרעבונגען צו גייסטיקער קאָנקורענץ. אין פֿראַנקרייך, למשל, הגם זי האָט אַרויסגעגעבן דרײַ פֿון די באַדײַטנדיקסטע פֿרויען, האָט קיינמאָל די פֿרויען-באַוועגונג נישט געקאָנט רעכט שלאָגן קיין וואָרצלען, און פֿונדעסטוועגן זענען אין קיין שום אייראָפּעיִש לאַנד נישט פֿאַראַן אַזויפֿיל זעלבשטענדיק-געשעפֿטלעך טעטיקע פֿרויען, ווי גראָד דאָרטן. דעם קאַמף פֿאַר דער טעגלעכער חיונה דאַרף מען בכן שאַרף אָפּטיילן פֿונם קאַמף פֿאַר אַ גייסטיקן לעבנס-אינהאַלט, אויף וויפֿל אַזעלכער ווערט איבערהויפּט געפֿירט דורך אַ געוויסער גרופּע פֿרויען.

דער פּראָגנאָז, וועלכער ווערט געשטעלט דער דאָזיקער באַוועגונג אויפֿן גייסטיקן געביט, איז נישט קיין דערפֿרייענדיקער; ער איז נאָך מער טרייסטלאָז, איידער די אויסזיכט, וועלכע מ'וואָלט איר געקאָנט מיטגעבן אויפֿן וועג, ווען מ'זאָל אין הסכּם מיט אייניקע אויטאָרן מוזן אָננעמען, אַז די פּראָגרעסיווע אַנטוויקלונג פֿון מענטשלעכן מין גייט כּסדר צו דער בפֿירושער סעקסועלער דיפֿערענצירונג, ד. ה. צום פֿולשטענדיקן געשלעכטס-דימאָרפֿיזם.

די לעצטע מיינונג שיינט מיר צו זיין אומבאַגרינדעט צוליב דעם טעם, וואָס אין דעם חיות-קיניגרייך לאָזט זיך דורכויס נישט פֿעסטשטעלן קיין צוזאַמענהאַנג צווישן דער העכערער שטעלונג פֿון די אינדיווידן מיט דער שטייגנדיקער געשלעכטס-דיפֿערענצירונג. געוויסע געפֿירעכן און ראָטאַטאָריען, פֿיל פֿייגל, און אַפֿילו צווישן די מאַלפּעס דער מאַנדריל ווייזן-אויף אַ פֿיל שטאַרקערן גאָנאָכאָריזם, איידער עס לאָזט זיך פֿון מאָרפֿאָלאָגישן שטאַנדפּונקט באַאָבאַכטן בײַם מענטש. וויבאַלד די דאָזיקע הנחה זאָגט פֿאַר אַזאַ צייט, ווען ס'וועט אויף שטענדיק אויסגעלאָשן ווערן דאָס באַדערפֿעניש נאָך עמאַנציפּאַציע און ס'וועלן זיין בלויז פֿולשטענדיקע זכרים און פֿולשטענדיקע נקבות, דאַן פֿאַראורטיילט די טעאָריע פֿון פּעריאָדישן ווידערקער פֿון דער פֿרויען-באַוועגונג דאָס גאַנצע שטרעבן פֿון די פֿעמיניסטינס אויפֿן אכזריותדיקסטן אופֿן צו אַ שמערצלעכער אָנמעכטיקייט; זי שטעלט פֿאַר זייער גאַנצע טעטיקייט אין ליכט פֿון אַ

דאנאידן-ארבעט, וועמעס רעזולטאַטן צערינען זיך מיט דער צייט ווידער פון זיך גופא אין דעמזעלביקן גאָרנישט.

דערדאָזיקער טרויעריקער גורל וואָלט געקאָנט אויספאַלן דער עמאנציפּאציע פון די פרויען, ווען זי זאָל אויך ווייטער בסדר זוכן אירע צילן נאָר אין סאָציאַלן לעבן, אין דער היסטאָרישער צוקונפט פון דעם מין, און אירע פיינט — נאָר אין די מאַנסבילן און אין די דורך מאַנסבילן געשאַפענע רעכט־לעכע אינסטיטוציעס. דאַן, פאַרשטייט זיך, וואָלט זיך געמוזט אויפסניי פאָרמירן דער אַמאַזאָנען-קאָרפּוס, וועלכער וואָלט אגב קיין שום דויערהאַפטס נישט דעראָבערט, מחמת אין אַ געוויסן צייט-משך נאָך זיין פאָרמירן זיך וואָלט ער זיך ווידער אַליין אויפגעלייזט. די שפּורלאָזע פאַרשווינדונג פון דער פרויען-באַוועגונג פון דער רענעסאַנס-עפּאָכע איז פאַר די פעמיניסטינס אַ גוטע לערע, די אמתדיקע באַפרייונג פון גייסט קאָן נישט ווערן דורכגעפירט אַפילו דורך אַ נאָך אַזוי גרויסער און נאָך אַזוי ווילדער אַרמעע; ס'מוז פאַר דעם קעמפן יעדער אינדיווידוּ פאַר זיך גופא. קעגן וועמען? קעגן דעם, וואָס שטעלט אים אַ ווידערשטאַנד אין זיין אייגן געמיט. דער גרעסטער, דער איינציקער שונא פון דער פרויען-עמאַנציפּאַציע איז די פרוי.

דאָס צו באַווייזן, איז די אויפגאַבע פון דער צווייטער טייל.

אינהאַלט פון ערשטער טייל

זייט

הקדמה פון מחבר — — — — — — — 5

אַריינפיר — — — — — — — — — 15

וועגן באַגריפס-אַנטוויקלונג אין אַלגעמיין און אין באַזונדערן. מאַנסבילן און פרוי. סתירות. בהדרגהדיקע איבערגענג. אַנאַטאָמיע און באַגאַבונג. גיט די מאָר-פאָלאָגיע אַ זיכער קריטעריום ?

קאַפּיטל I: „מאַנסבילן און פרויען" — 20

עמבריאָנאַלע אומדיפערענצירטקייט. רודימענטן באַם דערוואַקסענעם. שטופן פון „גאַנאַכאָריזם". פּרינציפּ פון די צווישנפאָרמען. מ און פ. באַווייזן. נויטווענדיקייט פון דער טיפּיזירונג. סך-הכל. עלטסטע אָנונגען

קאַפּיטל II: אַרענאָפּלאַזמע און טעליפּלאַזמע — 30

אָרט פון געשלעכט. פאַרטיידיקונג פון סטענסטרופס מיינונג. סעקסועלע סימנים. אינערלעכע אויסטיילונג. אידיאָפּלאַזמע — אַרענאָפּלאַזמע — טעליפּלאַזמע. וואַקלונגען. באַווייזן פון דערפאָלגלאָזער קאַסטראַציע. טראַנספּלאַנטאַציע און טראַנספוזיע. אָרגאַנאָטעראַפּיע. אינדיווידועלע אונטערשידן צווישן די איינצלנע קע-מערלעך. סבות פון די סעקסועלע צווישנפאָרמען. מוח. יונגלעך-עודף פון געבורטן. געשלעכטס-באַשטימונג. פאַרגלייכנדיקע פּאַטאָלאָגיע.

קאַפּיטל III: געזעצן פון סעקסועלער
צוציונג — 50

סעקסועלער „געשמאַק". וואַרשיינלעכקייט פון אַ געזעצמעסיקייט. ערשטע פאָרמעל. ערשטע אָנדייטונג. באַווייזן. העטעראָסטיליע. איר אויסטייטשונג. חיות-קיניגרייך. ווייטערדיקע געזעצן. צווייטע פאָרמעל. כעמאָטאַקטישע ווירקונג? אַנאַלאָגיעס און דיפערענצן. „אָפּקלויב-קרובהשאַפטן". פּאַראַט און חתונה. פאָלגן פאַר דעם נאָכקומענדיקן דור.

קאַפּיטל IV: האָמאָסעקסואַליטעט און
פּעדעראַסטיע — 76

האָמאָסעקסועלע אַלס סעקסועלע צווישנפאָרמען. איינגעבוירן אָדער דערוואָרבן, געזונט אָדער דערוואָרבן, געזונט אָדער קראַנקייט? ספּעציעלער פאַל פון דאָזיקן געזעץ. אַלע מענטשן מיט דער נטיה צו האמאסעקסואַליטעט. פריינטשאַפט און סעקסואַליטעט. חיות. פאָרשלאַג פון אַ טעראַפּיע. האָמאָסעקסואַליטעט. שטראָף-קאָדעקס און עטיק. האָמאָסעקסואַליטעט און פּעדעראַסטיע.

קאַפּיטל V: כאַראַקטעראָלאָגיע און
מאָרפאָלאָגיע — 88

דער פּרינציפּ פון סעקסועלע צווישנפאָרמען אַלס קאַרדינאַלער יסוד פון דער אינדיווידואַל-פּסיכאָלאָגיע. סימולטאַניטעט אָדער פּעריאָדישקייט? מעטאָד פון פּסיכאָלאָגישער אונטערזוכונג. ביישפּילן. אינדיווידואַליזירנדיקע דערציונג. גלייכמאַכעריי. מאָרפאָלאָגיש-כאַראַקטעראָלאָגישער פּאַראַלעליזם. די פיזיאָנאָמיק און דער פּרינציפּ פון דער פּסיכאָפיזיק. מעטאָדיק פון דער אונטערשידן-לערע. אַ נייע פראַגע-צוועקשטעלונג. דעדוקטיווע מאָרפאָלאָגיע. קאָרעלאציע און באַגריף פון פונקציע. פּערספּעקטיוון.

פרויען-פראגע. עמאנציפאציע-באדערפעניש און מענ-
לעכקייט. עמאנציפאציע און האמאסעקסואליטעט.
סעקסועלער געשמאק פון עמאנציפירטע פרויען.
פיזיאנאמישע פרטים וועגן זיי. פרויען-בארימטקייטן.
פ און די עמאנציפאציע. פראקטישע כללים. מענ-
לעכקייט פון יעטוועדן זשעני. די פרויען-באוועגונג
אין דער געשיכטע. פעריאדישקייט. ביאלאגיע און
געשיכטס-אויפפאסונג. אויסזיכטן פון דער פרויען-
באוועגונג. איר גרונט-טעות.

JEWISH CULTURAL

ר״ר יעקב שאצקי

ספינאָזאַ און זייז סביבה

353 זייטן. פרייז —.9 גילדן

אַן אומבאַשרייבלעכער צויבער איז פאַרקניפּט מיט דעם נאָמען ספינאָזאַ; אַ מין גלאַנץ פון דערהויבנקייט און סודותדיקייט שטראַלט אַרויס פון זיין אומשטערבלעכער געשטאַלט. ער איז אַ חוץ סאָקראַטן אפשר דער איינציקער צווישן אַלע גרויסע פילאָזאָפן פאַר אים און נאָך אים אין דער הינזיכט, וואָס זיין פערזענלעכקייט איז נישט קלענער, איז נישט ווייניקער מסוגל צו דערשטוינען דעם באַטראַכטער און צו דורכדרינגען אים מיט דעם געפיל פון באַוואונדערונג און יראת־הכבוד ווי זיין פילאָזאָפישע שיטה.

ד״ר יעקב שאַצקיס בוך וועגן ספינאָזאַ שטעלט זיך דעם ציל אַריינצופירן דעם יידישן לעזער אין דער גאַנצער סביבה אין וועלכער עס האָט געלעבט און געשאַפן, מיט וועלכער ס׳איז געווען אויפן אינערלעכסטן אופן פאַרבונדן דער דאָזיקער דענקער.

מיט אַ וואַרימער האַרציקייט שילדערט דער מחבר די ערשטע קינדער־יאָרן פון ספינאָזאַן אין זיין עלטערן־הויז, שפּעטער די לערניאָרן אין דער דאַמאָלט זייער באַרימטער אַמסטערדאַמער ישיבה ״עץ חיים״. ער שטעלט זיך אָפּ באריכות אויף דעם לעבנסשטייגער פון די ספרדישע יידן און אויף דעם גייסט, וואָס האָט בײַ זיי געהערשט. פול מיט ליבע און באַוואונדערונג שילדערט דער מחבר זיין אַנטוויקלונגס־גאַנג, זיין לעבנס־שטייגער פאַר און נאָך דעם חרם, כאַראַקטעריזירט אויספירלעך זיינע פריינד, און פלייסט זיך איבערצוגעבן אַזוי געטריי ווי מעגלעך דעם היסטאָרישן קאָלאָריט פון יענער תקופה.

דאָס בוך איז דאָס בעסטע, וואָס איז געשריבן געוואָרן וועגן ספינאָזאַן אויף יידיש און פאַרדינט די האַרציקסטע אָנערקענונג מצד אַלע פריינט פון דער נאָך אַזוי יונגער יידישער וויסנשאַפט.